

Bulletin advokacie

Kupní smlouva a spotřebitelská kupní smlouva, včetně odpovědnosti za vady • První zkušenosti s novým občanským zákoníkem • Nový zákon o mezinárodním právu soukromém • Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost • Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Cena Karlovarských právnických dnů pro nejlepší právník časopis roku 2014. Více čtete na str. 7 – 11.

**STANOVISKO
ČAK K NOVELE
ADVOKÁTNÍHO
TARIFU**
najdete na str. 5–6.

86 komentářů Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada.

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI.

Petr Hampel, Ivo Walder

Zákon o veřejných rejstřících
právnických a fyzických osob

Komentář

PRÁVĚ
VYŠLO

Veřejné rejstříky zcela nově.
Jediný komentář na trhu.

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanicový
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce zasílejte
na adresu agency@impax.cz, případně volejte
na tel. 244 404 555 nebo na 606 404 953.
Media kit a další informace naleznete
na internetových stránkách www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 8. 8. 2014 v nákladu
15 850 výtisků.

Obálka: Impax, spol. s r. o.
Ilustrační foto: Jakub Stadler,
Shutterstock.com

Tisk: Impax, spol. s r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Petr Čáp: **Doporučená četba (nejen) na letní měsíce** 3

Aktuality

Česká advokátní komora a legislativa – zajímají vládu poznatky
právní praxe? Michal Žižlavský 4
Pozvánka na kongres LawTech 2014 4
Stanovisko ČAK k novele advokátního tarifu 5
Jaké byly XXII. Karlovarské právnícké dny Petr Bříza, Ondřej Trubač,
Michal Vávra, Filip Gantner 7
Členové prezidia Unie obhájců se představují 12
Smysl Unie obhájců Jan Vučka 13
Advokátka Sylva Vartová již deset let pomáhá umírajícím Hana Rýdlová 14
Rozhovor s vedoucím organizačního výboru pražského kongresu
AIJA Mgr. Štěpánem Holubem Silvia Pavlica Dahlberg 16
Vyhlášen 10. jubilejní ročník celojustiční soutěže Právník roku 2014 17
Rozhovor s módní návrhářkou Hanou Kopeckou
o vhodném oblékání v advokátním světě Ivana Cihlářová, Hana Rýdlová 18
Pozvánka na 17. Sportovní hry české advokacie 22

Z právní teorie a praxe

Články

Kupní smlouva a spotřebitelská kupní smlouva,
včetně odpovědnosti za vady Luboš Tichý 23
První zkušenosti s novým občanským zákoníkem David Uhlíř 34
Nový zákon o mezinárodním právu soukromém Petr Bříza 38
Výpovědní důvody nájmu bytu bez výpovědní doby
(dle o. z. a BGB) Eva Svatoňová 42
Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu
a jeho dopad na odpovědnost Lucie Josková 46
Nejvyšší soud vyloučil možnost soudního exekutora namítat relativní
neplatnost dohody dědiců o vypořádání dědictví Miroslava Kaňová 50

Z judikatury

Částečná neplatnost právního úkonu, námitka podjatosti soudce 53
Odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za škodu 57
K posuzování nelegální práce (znaky závislé práce) 58
Podání učiněné do datové schránky 60
Účelnost nákladů vynaložených na právní zastoupení
v případě účastníka řízení s právním vzděláním 63
Provokace v rámci zkoušky spolehlivosti 64
K působnosti shromáždění společenství vlastníků jednotek 68
K formě plné moci k zastoupení před orgánem právnícké osoby
a k rozhodování jediného společníka 68

Z odborné literatury

J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, M. Zuklínová, H. Nová, D. Elischer,
O. Frinta, D. Frintová: **Občanský zákoník. Komentář. Svazek II.**
(§ 655-975) (Vladimír Plecítý) 70
Daniela Kovářová: **Vyživovací povinnost po rekonstrukci** (Stanislav Balík) 70
Bulletin slovenskej advokacie přináší 71

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Rus kyjevská, moskevská a petrohradská 73

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 74

Z jednání představenstva ČAK icha 86

informace a zajímavosti

Z Evropy

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují 87

Národní úpravy vzdělávání pro advokáty ve vybraných zemích EU

Kamila Hájičková 94

AIIA pořádala odbornou konferenci v Curychu Eva Ropková 95

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty

ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 97

Ukončení kurzu o podmínkách přijatelnosti stížností k ESLP Jiří Novák ... 98

Informační linka k otázkám přijatelnosti stížností k ESLP Jiří Novák 98

Pozvánka na 17. ročník turnaje české advokacie v golfu 99

Pozvánka na Codexis Golf Tour 2014 99

Nakonec

Zrnka ze zápisníku zlomyslností IV. Petr Hajn 100

Kresba Lubomíra Lichého 101

Víte, že... Stanislav Balík 101

Inhaltsverzeichnis 102

Zusammenfassung/Summary 103

Table of Contents 104

ZIZLAVSKÝ

Advokátní kancelář - Insolvenční správci

Insolvence a restrukturalizace korporací

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevrháte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Doporučená četba

(nejen) na letní měsíce

Nejdříve si dovolím navázat na úvodník JUDr. Vladimíry Glatzové z předcházejícího čísla Bulletinu advokacie, resp. jeho autorku drobně doplnit. Souhlasím s tím, že většinu klientů nezajímá, jak advokát dospěl k právnímu stanovisku, jež klientovi předkládá. Informace tohoto druhu jsou ve většině případů redundantní a klientův mozek zbytečně zahlcují. Nepodstatné informace tak mohou překrýt to důležité, co by se měl klient od advokáta dozvědět. Na druhé straně se obávám, že přílišné spoléhání na informovanost a určitý stupeň právního vědomí klienta může vést k nedorozumění a v konečném důsledku k neúplné a tudíž vadné právní pomoci. Jistě se řada z nás setkala s tím, že klient, u něhož jsme předpokládali určité znalosti potřebné pro řádný postup ve věci, udělal chybu i při úkonu, který jako advokáti považujeme za triviální. Proto doporučuji při informování klientů postupovat velmi pečlivě a důkladně. Raději podejme více informací, než sami považujeme za nezbytné. Určitě nejsem jediný, kdo dává přednost stručnějším smlouvám a podáním před květnatými texty, obsahujícími několik stránek vymezení pojmů a řadu proklamativních ustanovení. Přesto musíme mít na paměti, že advokát, jako osoba práva znalá, by měl klientovi poskytnout úplné a srozumitelné právní rady, vysvětlit mu postup ve věci, včetně důsledků, které pro něho z příslušných variant vyplývají. Z pohledu kárné praxe pak doplním, že takový postup je nejen v zájmu klienta, ale často též v zájmu samotného advokáta.

Zmínkou o kárné praxi, obsaženou v předcházející větě, přecházím k důležité události, kterou je vydání další Sbírký kárných rozhodnutí, jež zároveň s tímto Bulletinem advokacie vychází jako jeho samostatné zvláštní číslo. Tentokrát obsahuje významnější rozhodnutí senátů kárné komise a odvolací kárné komise České advokátní komory z uplynulých dvou let. Každý zodpovědný advokát by si měl vyšetřit alespoň několik desítek minut svého drahocenného času na seznámení se přinejmenším s právními větami, které publikovaná kárná rozhodnutí uvozují. Věřím, že většina z vás si po přečtení sbírky řekne, že dodržování tam posuzovaných norem je samozřejmé. Jsem však přesvědčen, že pro nikoli zanedbatelný počet kolegů a kolegyň bude některé z kárných rozhodnutí prospěšným vodítkem, díky němuž se vyvarují pochybení, jehož důsledkem by mohla být klientova újma a advokátovo kárné řízení. Bude-li tento předpoklad správný a několik advokátů se díky Sběrce kárných rozhodnutí v budoucnu nedopustí kárného provinění, půjde o potvrzení názoru, že prodloužení periodicity vydávání této sbírky ze dvou na tři roky by nebylo rozumným krokem.

Kárná rozhodnutí v převážné míře postihují porušení psaných i nepsaných etických pravidel, jimž jako advokáti podléháme. Advokátní etika je tím, co nás odlišuje od ostatních právnických profesí. Její nerespektování, podceňování a zlehčování je bohužel častým jevem, jenž je nezřídka patrný při advokátních

zkouškách, kdy je zřejmé, že advokátní koncipienti nemají zažité základní etické principy. Mnohdy to ovšem není pouze jejich vinou, ale též, a nezřídka ve větší míře, zaviněním těch, kdo na ně během jejich koncipientské praxe působí, resp. by působit měli, tedy jejich školitelů, případně dalších advokátů, vykonávajících advokacii ve stejné advokátní kanceláři. Prostudování nejen právě vycházející sbírky, ale též jejich předcházejících vydání, by mohlo být krokem, který by tento stav zlepšit měl a mohl.

Poslední dobou se advokátní kárné řízení stále častěji stává předmětem zájmu médií. Aniž bych chtěl tuto skutečnost jakkoli komentovat, jsem přesvědčen, že na průběh a výsledek kárných řízení neměla, nemá a nebude mít žádný vliv.

Přeji příjemné letní dny.

JUDr. PETR ČÁP, předseda kárné komise
České advokátní komory

Česká advokátní komora a legislativa – zajímají vládu poznatky právní praxe?

VE DNECH 16. A 17. ČERVNA 2014 SE KONALA 9. SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. JEDNÍM Z BODŮ, KTERÝMI SE ZABÝVALA, BYLO POSTAVENÍ ČAK V LEGISLATIVĚ.

**ČLEN PŘEDSTAVENSTVA
JUDr. MICHAL
ŽIŽLAVSKÝ K TOMU
UVÁDÍ:**

Nový předseda Legislativní rady vlády Jiří Dienstbier pro-
sadil odchod všech advokátů
– praktiků z Legislativní rady
vlády. Opouští ji tak pět ad-
vokátů, z nichž dva byli jako
obecně respektované osobnosti
advokacie zvoleni do předsta-

venstva České advokátní komory a třetí působí dlouhá léta
jako její tajemník. Skoro by se chtělo říci, že pana ministra
nezajímají poznatky praxe nebo mu něco vadí na České ad-
vokátní komoře. S ohledem na plošnou povahu jeho kroku
a zaměření nově jmenovaných členů rady může také jít o zá-
měr odstavit z legislativního procesu advokáty jako přísluš-

níky svobodné a – na státu – nezávislé profese a nahradit je
státními zástupci a teoretiky.

Říká se, že člověka znáte, až když víte, po čem touží. Nevím,
po čem touží ministr Dienstbier, ale asi to nebude spojení le-
gislativních prací s reálnou praxí. Právě to až dosud zajišťovala
účast prakticky orientovaných advokátů v Legislativní radě
vlády. Ta zabránila například novele trestního řádu, která
měla zavést jako důkaz v řízení před soudem protokol o po-
dání vysvětlení, což by umožnilo odsoudit člověka v nepří-
tomnosti jen na základě značně sporné listiny. Praktici dob-
ře vědí, co všechno se objevuje v protokolech, které s lidmi
sepisují policejní orgány bez přítomnosti obhájců před tím,
než jim sdělí obvinění. Pokud jde panu ministrovi o posíle-
ní represivní role práva a (jen) teoretického přístupu k legis-
lativě, považují to za nešťastné pro další osud právního státu
a zejména pro reálnou ochranu práv soukromých osob, tedy
všech občanů a korporací.

S ohledem na personální změny ve složení Legislativní ra-
dy vlády a s ohledem na očekávané podstatné změny základ-
ních hmotněprávních i procesních předpisů se představen-
stvo rozhodlo požádat o zařazení České advokátní komory
mezi oficiální připomínková místa. Na své poslední schů-
zi uložilo předsedovi Komory, aby ve spolupráci s legislativ-
ním odborem a tajemníkem připravil příslušný návrh vládě
České republiky. Uvidíme, jak se budou věci dále vyvíjet...

LTEC
LAWTECH EUROPE CONGRESS
2014

**Třetí ročník největšího setkání
advokátů, IT expertů a akademiků
z celého světa**

**19. – 21. října 2014
Clarion Congress
Hotel Prague**

Tematické a diskusní okruhy

- Elektronické dokazování
- Forezní vyšetřování / kybernetická bezpečnost
- Právní efektivita

Registrujte se na speciální stránce s 10% slevou
pro advokáty: www.lawtecheuropecongress.cz/reg_3

OPUS
INTERNATIONAL

INSIG2

celebrite
dejvoring mobile expertise

compelson

Deloitte.

Řečníci a panelisté

Jason R. Baron
advokátní kancelář Drinker, Biddle & Reath, bývalý vedoucí poradce
Ministerstva spravedlnosti USA a Bílého domu

Jeffrey Ritter
profesor práva na Georgetown University, expert na informační bezpečnost

Casey Flaherty
právní zástupce KIA Motors America, expert na eDiscovery

Aleš Špidla
ředitel odboru bezpečnostních politik, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Jiří Matzner
Business Advisor, právní poradce, Oracle Česká republika

Goran Oparnica
generální ředitel, INsig2, digitální dokazování, digitální kriminalita

! Stanovisko ČAK

k novele advokátního tarifu

DNE 1. ČERVENCE 2014 NABYLA ÚČINNOSTI NOVELA ADVOKÁTNÍHO TARIFU – VYHLÁŠKA Č. 120/2014 SB. ZE DNE 26. ČERVNA 2014, KTEROU SE MĚNÍ VYHLÁŠKA MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI Č. 177/1996 SB., O ODMĚNÁCH ADVOKÁTŮ A NÁHRADÁCH ADVOKÁTŮ ZA POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB (ADVOKÁTNÍ TARIF).

TA SE PŘI TOM DRAMATICKY LIŠÍ OD NÁVRHU NOVELY, KTERÝ VZEŠEL Z PŘIPOMÍNKOVÉHO ŘÍZENÍ A NÁSLEDNÉHO PROJEDNÁNÍ V PRACOVNÍCH KOMISÍCH LEGISLATIVNÍ RADY VLÁDY I Z MNOHAMĚSÍČNÍ KOMUNIKACE A JEDNÁNÍ MEZI VEDENÍM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY A MINISTERSTVEM SPRÁVEDLNOSTI.

Při zkoumání novely samotné se pak zdá, jakoby zde žádná komunikace ani neprobíhala. O to víc frustrující je pak ohlednutí se zpátky za vynaloženým úsilím.

Česká advokátní komora si od samého počátku jednání o novele advokátního tarifu byla vědoma, že se jedná pouze o pokračování tažení proti advokátnímu stavu poté, co politické tažení proti exekutorům pod záminkou ochrany drobných dlužníků před obchodováním s jejich pohledávkami a navyšování v konečné fázi vymáhaných částek již nevyvolává takovou pozornost. Advokacie však uvedenou situaci nezaviničila, byla zapříčiněna vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., která již v mezidobí byla zrušena nálezem Ústavního soudu.

Česká advokátní komora je přesvědčena, že poslední znění návrhu vyhlášky jde nad rámec toho, co bylo příčinou zrušení vyhlášky č. 484/2000 Sb.; není zřejmé, proč by měl být odlišný režim náhrady nákladů právního zastoupení limitován částkou 50 000 Kč, když jde o hranici, ke které se Ústavní soud ani Nejvyšší soud v žádném ze svých rozhodnutí nevyjadřoval – naopak vždy byly z hlediska oprávněnosti příznání náhrady nákladů právního zastoupení posuzovány toliko případy vymáhání „bagatelních“ pohledávek, kdy k vymáhání dochází primárně z důvodu příznání náhrady nákladů řízení, a to subjekty, jejichž jediným předmětem podnikání je nákup a vymáhání těchto pohledávek. Druhou skupinu případů, kterými se soudy zabývaly z hlediska nároku na náhradu nákladů právního zastoupení, pak představují územní samosprávné celky a stát (včetně např. České televize) v případě, že disponují vlastním právním aparátem (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 2310/13 ze dne 13. 3. 2014).

Pokud se tedy Ministerstvo spravedlnosti snažilo vypořádat s takto definovaným problémem, kdy přírůdek (resp. ta část, která odpovídá odměně advokáta ve smyslu § 151 odst. 2 o. s. ř.) je zjevně nepřiměřený vymáhané bagatelní pohledávce, a z tohoto důvodu vzniká v převážně laic-

ké veřejnosti dojem určité nespravedlnosti, jsme hluboce přesvědčeni, že je potřeba omezit se při stanovení působnosti novely vyhlášky toliko na tento okruh pohledávek a nerozšiřovat jej nad rámec potřebného, tak, jak se s touto otázkou vypořádal Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/12.

Česká advokátní komora opakovaně upozorňovala, že zvolený způsob boje proti bagatelním žalobám podávaným za účelem získání přírůdku není vhodný, neboť tvrzenou nespravedlnost přeneše z dlužníka na věřitele; z tohoto důvodu Komora dlouhodobě preferuje řešení, aby tuto otázku upravoval občanský soudní řád jako příslušný procesní předpis a nikoli vyhláška Ministerstva spravedlnosti, která by neměla otázku nákladů řízení (resp. odměny advokáta jako součásti náhrady nákladů řízení) řešit dvoukolejně zvlášť pro „formulářové“ a „neformulářové“ žaloby. Nebyly slyšeny žádné logické ani jiné argumenty. Ministerstvo spravedlnosti tak velmi výrazně zasáhlo i do legislativních pravidel a zvyklostí, když neodůvodnilo ani samotný návrh vyhlášky, ani se nevypořádalo s uplatněnými námitkami.

Novela sama je zatížena řadou nejasností a výkladových problémů, samotná definice formulářových žalob uvedená v ust. § 14b odst. 1 písm. a) vyhlášky je jen jednou z mnoha.

Ministerstvo neakceptovalo ani připomínky Komory, směřující proti nastavené maximální výši pohledávek, u kterých má platit snížený režim (tj. pohledávky do 50 tisíc Kč), ani požadavky na větší diverzitu tarifních pásem, které by více zohledňovaly dílčí rozdílnost nákladů spojených s vymáháním větších a menších pohledávek. Je otázkou, zda tento přístup ministerstva ob stojí v případném testu ústavnosti, pokud se jej některý z úspěšných účastníků řízení rozhodne využít a napadne vyhlášku u Ústavního soudu, a to zvlášť za situace, kdy se Ústavní soud ve svých dosavadních rozhodnutích vyjadřoval pouze o náhradách nákladů právního zastoupení v řízeních o tzv. bagatelních pohledávkách,

přičemž sám kritizoval, že hranice bagatelnosti nastavená zákonodárcem v ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř. není ve své podstatě ničím podložena a odůvodněná.

Pokud jde o samotnou výši snížených náhrad nákladů řízení u formulářových žalob, Česká advokátní komora dlouhodobě upozorňovala Ministerstvo spravedlnosti na skutečnost, že takto stanovené náhrady nákladů řízení nemohou v žádném případě odpovídat skutečně vynaloženým nákladům účastníka řízení, pokud se nechá zastoupit advokátem, a nemohou odpovídat nákladům, které advokát musí vynaložit při vymáhání většího počtu pohledávek. Je v tomto ohledu nutné vycházet ze zásady uvedené v ustanovení § 22 zákona o advokacii, podle které se advokacie vykonává zpravidla za odměnu. Výše odměny je pak závislá buď na dohodě s klientem, nebo je stanovena advokátním tarifem. Nahradit tuto konstrukci fikcí, že při vymáhání většího počtu pohledávek vznikajících ze stejného nebo obdobného důvodu a uplatňovaných u soudu na základě jednoho typu žaloby jsou náklady méně než desetinové oproti ostatním případům vymáhání pohledávek, je scestné a vyvolává výraznou nerovnost mezi účastníky řízení.

Jakkoli by se mohlo zdát, že otázka obchodování s přisudky je vyhláškou č. 120/2014 Sb. vyřešena, opak je pravdou – v Poslanecké sněmovně je stále projednáván tisk č. 107,

který ve své původní verzi předpokládal zrušení pravidla nároku na náhradu nákladů právního zastoupení v případě úspěchu ve věci.

Pokud by měla takováto změna skutečně nabýt účinnosti, znamenalo by to ohrožení práv slabšího účastníka řízení (bez ohledu na to, zda jde o žalovaného, nebo žalobce), neboť by tím stát veřejně deklaroval, v jakých sporech si nepřeje, aby se účastník řízení nechal zastoupit advokátem. Odpirat účastníku řízení nárok na náhradu nákladů právního zastoupení je tak nepochopitelným krokem směrem ke zneužití práva, neboť slabší straně znemožní kvalifikovanou právní pomoc a donutí ji vymáhanou pohledávku silnější protistraně uhradit (ať již dobrovolně, nebo v rámci exekuce), a to bez ohledu na to, zda se jedná o pohledávku způsobilou k vymožení. Jelikož je však otázka ochrany sociálně slabších politicky hodnotná, není zde patrně prostor pro logickou argumentaci.

Česká advokátní komora však s takovýmto přístupem nesouhlasí a je přesvědčena, že mechanismy se dají nastavit tak, aby nedocházelo k ohrožování postavení účastníků řízení a zároveň se zamezilo kritizovaným negativním jevům. Bude však záležet, nakolik se podaří převést diskusi z politické roviny do roviny věcné.

❖ odbor vnější a vnitřní legislativy ČAK

**POMÁHÁM ZA ŽIVOTA,
BUDU I PO NĚM**

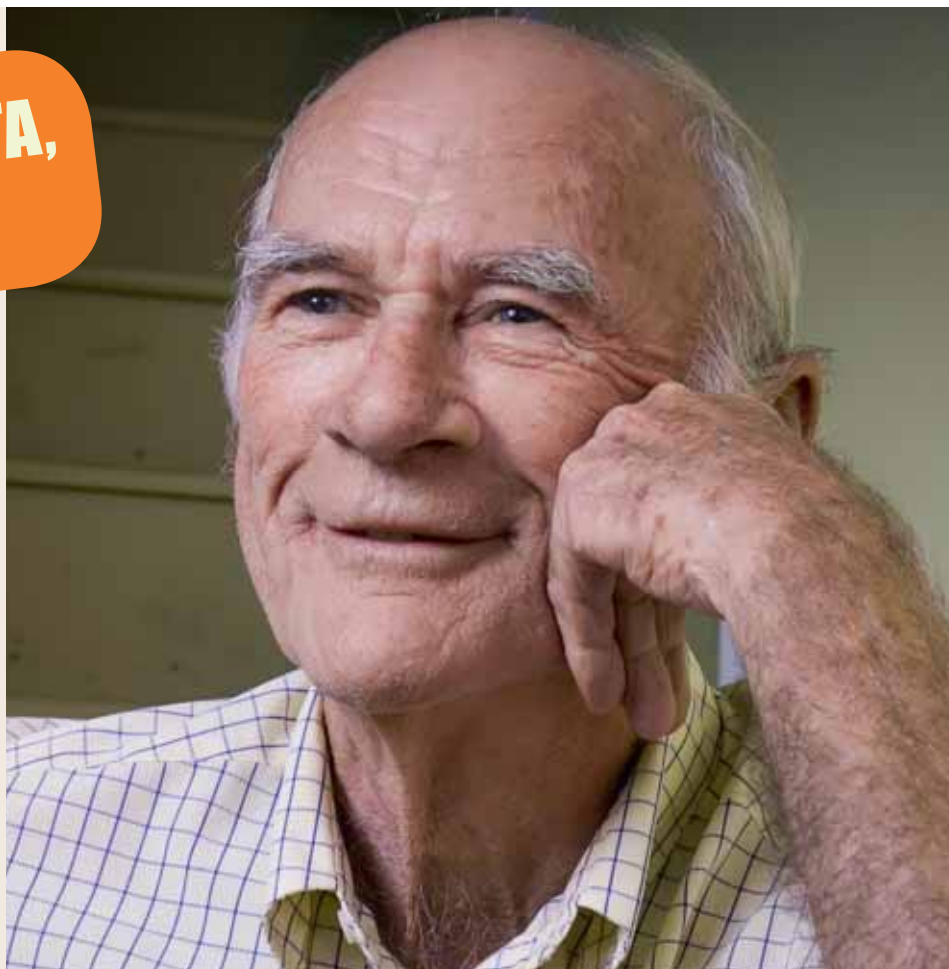
Sepsáním poslední vůle zabezpečíte své blízké. Navíc můžete díky daru ze závěti podpořit činnost vybrané dobročinné organizace, a dál tak konat dobré skutky. I malý dar má velký smysl.

Podrobnosti se dozvíte na naší infolince, internetových stránkách nebo si o ně napište na adresu: Koalice Za snadné dárčovství, Šafaříkova 24, 120 00 Praha.

☎ +420 608 001 208 | WWW.ZAVETPOMAHA.CZ

**ZA SNADNÉ
DÁRČOVSTVÍ**

Jaké byly XXII. Karlovarské právnícké dny

VE DNECH 12. AŽ 14. ČERVNA 2014 SE V PROSTORÁCH HOTELU THERMAL USKUTEČNIL JIŽ XXII. ROČNÍK KARLOVARSKÝCH PRÁVNICKÝCH DNŮ. NEJVĚTŠÍ POZORNOST BYLA Z POUCHOPITELNÝCH DŮVODŮ VĚNOVÁNA REKODIFIKACI SOUKROMÉHO PRÁVA A PŘEDEVŠÍM PAK NOVÉMU OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU („O. Z.“); VELMI INSPIRATIVNÍ PŘÍSPĚVKY VŠAK BYLY PŘEDNESENY ROVNĚŽ K PROBLEMATICE TRESTNĚPRÁVNÍ. JAKO JIŽ TRADIČNĚ SE KONFERENCE ZÚČASTNILI PŘEDNÍ ODBORNÍCI NAPŘÍČ PRÁVNICKÝMI PROFESEMI, A TO JAK Z ČESKÉ REPUBLIKY, TAK I ZE ZAHRANIČÍ.

První den konference byl věnován především nové úpravě občanského práva a právu trestnímu. Účastníky konference přivítal JUDr. Vladimír Zoufalý a první přednášky na téma *Předpoklady uplatnitelnosti odpovědnosti za škodu* se poté ujal JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M. Příspěvek se věnoval aktuálním problémům náhrady škody podle o. z., přičemž se zaměřil na úpravu přechodných ustanovení, a zejména pak na intertemporální problémy objektivní odpovědnosti a pravé retroaktivity dle § 3079 odst. 2 o. z. Dále se věnoval novému vymezení pojmu škody a problémům jednání v krajní nouzi. Konečně se zmínil také o některých modifikovaných případech objektivní odpovědnosti – odpovědnosti za provozní činnost a odpovědnosti za škodu způsobenou věcí.

Dalším vystupujícím byl Mgr. František Korbel, Ph.D., s přednáškou na téma *Prolínání o. z. a veřejného práva s dopady o. z. a doprovodné legislativy do právního postavení státu, krajů a obcí*. Mgr. Korbel hovořil o prolínání soukromého a veřejného práva na půdorysu § 1 odst. 1 věty druhé o. z. Poukazoval na obecnou platnost řady občanskoprávních institutů jako základu celého právního řádu, ať již jde např. o zásady, úpravu statusových otázek či vymezení věcí. Zároveň se zabýval veřejnoprávními ustanoveními v o. z. a naopak soukromoprávními ustanoveními v předpisech veřejného práva a jejich vzájemným poměrem. Svě téma uzavřel úvahami de lege ferenda z hlediska zcela chybějících (zákon o veřejné prospěšnosti, zákon o veřejném opatrovnictví) či nevyhovujících (zákony o obcích, krajích a hl. m.

Šéfredaktor BA Pavel Blanický přebírá cenu za nejlepší právnícký časopis roku 2014 z rukou ministryně spravedlnosti Heleny Válkové.

Praze) předpisů veřejného práva, které by měly být upraveny dle o. z.

Po těchto dvou příspěvcích z úpravy o. z. zabrousila doc. JUDr. Ivana Štenglová do zákona o obchodních korporacích („z. o. k.“) se svým příspěvkem *Pokyny týkající se obchodního vedení kapitálových obchodních společností*.

Co jiného si číst o přestávkách kongresu, než Bulletin advokacie.

Zabývala se velmi aktuálním tématem většiny kapitálových obchodních společností: na jedné straně z. o. k. obsahuje podobně jako obch. zák. zákaz udělování pokynů statutárnímu orgánu obchodní společnosti, na druhé straně prokládá tuto zásadu v § 51 odst. 2 z. o. k., podle kterého statutární orgán může požádat o udělení pokynu ohledně obchodního vedení nejvyšší orgán kapitálové společnosti, přesto je to ale nezabývá povinností jednat s péčí řádného hospodáře. Doc. Štenglová hovořila o praktickém způsobu, jak si statutární orgán má takový pokyn vyžádat, jak má o takové žádosti valná hromada rozhodnout a do jaké míry je takový pokyn pro statutární orgán závazný.

Následně posluchače seznámil **JUDr. Pavel Horák**, soudce Nejvyššího soudu, ve svém příspěvku *Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku (pohled soudce na vybrané otázky a použitelnost stávající judikatury)* s některými zajímavými aspekty úpravy jednoho z nejdůležitějších smluvních typů v o. z. Upozornil např. na § 2604 o. z., podle kterého je dílo provedeno, je-li dokončeno a předáno, a jeho odlišnost od dosavadního § 544 obch. zák., kde se hovořilo o řádném ukončení díla. Tato odlišnost má pak zásadní význam na vznik práva zhotovitele na zaplacení ceny byť vadného díla. Diskusí a dle **JUDr. Horáka** nepříliš konzistentní úprava je obsažena v § 2630 o. z., který zavádí zcela nově spolupovědnost některých osob (projektant, stavební dozor, poddodavatel) spolu se zhotovitelem za vady díla – stavby. Závěrem svého příspěvku se autor zabýval možnostmi ingerence soudu do smluvní volnosti stran např. prostřednictvím § 2620 odst. 2 o. z.

Hlavní tvůrce nového občanského zákoníku **prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr.**, ve svém příspěvku *Některé otázky související s postoupením pohledávky* rozebíral hlavní aspekty účinné právní úpravy postoupení pohledávky. Především vyme-

zil, které pohledávky je vůbec možné postoupit – bude se jednat o plnění majetkové povahy, jež nemusí nutně být peněžité. Dle profesora Eliáše je nově možné postoupit i naturální právo. Dále probíral následky překročení zákazu postoupení pohledávky. Ty by představovala relativní neplatnost postupní smlouvy, a to s ohledem na skutečnost, že v o. z. absentuje § 39 „starého“ občanského zákoníku, jenž sankcionoval takovou postupní smlouvu její absolutní neplatností. Prof. Eliáš se dotkl i dalších otázek jako např. (bez)úplatnosti postupní pohledávky, náležitostí notifikace dlužníkovi, nedobytnosti pohledávek (vč. souborů pohledávek) či odpovědnosti postupitele vůči postupníkovi.

V dalším vystoupení se **JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.**,

zabýval *některými otázkami uzavírání smluv podle nové úpravy*. Hovořil o modifikaci přijetí nabídky, přičemž řešil zejména otázku, co v tomto ohledu představuje podstatnou změnu nabídky. Dr. Pelikán dále kritizoval textaci § 1726 o. z., která je dle jeho názoru matoucí, a nabídl výklad, který by tomuto ustanovení mohl podle něho dát (zamýšlený) význam. Na závěr svého příspěvku se pak věnoval úpravě adhezních smluv, když kritice podrobil zejména § 1801 o. z.

Na poslední část předchozího příspěvku navázal svým příspěvkem *Kupní smlouva a spotřebitelská kupní smlouva, včetně odpovědnosti za vady* **prof. JUDr. Luboš Tichý, CSc.**, z PF UK (*najdete ho na str. 23–33 – pozn. red.*).

Následovala zajímavá pódiová diskuse k problematice intertemporálních ustanovení o. z. a z. o. k. a slabší smluvní strany. Diskusí vedl advokát **JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.** Diskutujícími pak byli **doc. JUDr. Ivana Štenglová, prof. JUDr. Jan Dědič, CSc.**, **prof. JUDr. Karel Eliáš, Dr.**, **JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.**, a **Mgr. Petr Baudyš**. Diskutující se věnovali otázce vymezení slabší smluvní strany, tedy zejména podle jakých kritérií by se mělo posuzovat, kdo slabší smluvní stranou je, a zda je možné toto postavení nějak ovlivnit textem smlouvy. V případě intertemporálních ustanovení byly řešeny některé otázky, které se v praxi objevily, a diskutující se dotkli i obecného přístupu k výkladu přechodných ustanovení.

Ostatní příspěvky zahajovacího dne konference se věnovaly trestnímu právu. K řečnickému pultu přišla **JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.**, a prezentovala svou přednášku na téma *K prokazování trestné činnosti*. Přiblížila účastníkům konference činnost státního zastupitelství se zaměřením právě na problematiku prokazování organizované trestné činnosti. Zde se zaměřila i na současné metody a postupy organizovaného zločinu a zamýšlela se nad možnostmi, jak

jim může právě státní zastupitelství a policie čelit.

Posledním bodem čtvrtěního programu pak byla pódiová diskuse k otázce trestní odpovědnosti v oblasti hospodářské kriminality. Diskusi moderoval **JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.**, a jejími účastníky byli **JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D.**, **JUDr. František Púry** a **prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.** V rámci této pódiové diskuse, do které svými dotazy a postřehy z praxe přispěli i samotní účastníci konference, se diskutovalo například o současné personální situaci u Policie ČR a jiné aktuální otázky a problémy, které se momentálně dotýkají orgánů činných v trestním řízení.

Na snímku zleva Petr Bříza, Filip Melzer, Ivana Štenglová a Jan Dědič.

Páteční den patřil především zahraničním odborníkům. Moderace se ujal **Mgr. Michal Vávra**, advokát a soudní tlumočnický německého jazyka.

Jako první v deliktním bloku vystoupil **doc. JUDr. Kristián Csach, Ph.D.**, na téma *Kauzální nexus v judikatuře SR ve vztahu k profesní odpovědnosti*. Tento příspěvek prošpikovaný judikáty slovenských (i nižších) soudů se linul od teoretického výkladu pojmu příčinné souvislosti ve slovenské rozhodovací praxi přes hypotetickou kauzalitu a možnost náhrady za ztrátu šance či příležitosti až po zcela konkrétní možný dopad do profesní odpovědnosti advokáta za škodu. Zejména pro advokáty bylo jistě přínosné vyslechnout si, jak slovenská judikatura na tuto dosti ožehavou problematiku nahlíží, jak jsou vedeny virtuální spory o tom, jak by původní spor dopadl, kdyby se advokát nedopustil chyby, apod.

Na docenta Csacha velmi pěkně a didakticky propracovaně navázal německým pohledem **prof. Dr. Reinhard Greger** svým příspěvkem *Problematika prokazování kauzálního nexu v různých případech porušení povinností ze zákona či smluv*. Jistě dodnes v paměti posluchačů utkvěla celá řada příkladů a obrázků použitých autorem v rámci jeho příspěvku, např. chodec, který upadl na poškozeném chodníku, lékař, který se dopustil hrubé chyby při léčení, daňový poradce, který poskytl vadné poradenství atd. Prof. Greger ukázal, jak i podle německého práva – přes důkazní ulehčení pro žalobce, důkaz prima facie či dokonce obrácení důkazního břemene – může být cesta žalobce k úspěchu žaloby o náhradu škody přes nespornost protiprávního jednání a vzniku škody právě díky nesnadnosti prokázání příčinné souvislosti trnitá.

Důstojný závěr deliktního bloku obstaral příspěvkem *Odpovědnost za zdroje zvláštního nebezpečí dle české-*

ho občanského zákoníku z právně komparatistického hlediska prof. Dr. Ernst Karner. Tento vídeňský profesor se pustil na nelehkou půdu, když se věnoval – místy i kriticky – převážně nové české právní úpravě odpovědnosti za škodu ve vztahu ke zdrojům zvláštního nebezpečí (odpovědnost za zvlášť nebezpečný provoz, škoda z provozní činnosti, škoda způsobená zvířetem či věcí, škoda z provozu dopravních prostředků atd.) a komparoval ji s rakouskou a německou právní úpravou.

Prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc., soudkyně Tribunálu Soudního dvora EU, vystoupila s příspěvkem na téma *Některé koncepční otázky nové kodifikace*. Profesorka Pelikánová zdůraznila, že nová úprava civilního práva přináší v některých případech posun správným směrem a nové instituty vyjasňují doposud neuspokojivý právní stav. Podle jejího názoru však převažují spíše negativa; například došlo i k přeformulování osvědčených definic, jež praxe hodnotila kladně, což v důsledku může vést k nepoužitelnosti stávající judikatury a dalším zbytečným výkladovým problémům.

Prof. Dr. Martin Winner z Univerzity ekonomie a podnikání ve Vídni poté přednesl pojednání na téma *Výklad společenských smluv – vztahy mezi společníky navzájem a mezi společníky a společností*. Nejprve uvedl přítomné obecnstvo do problematiky a pojednal o některých aktuálních rozhodnutích rakouského Nejvyššího soudního dvora. Na jednotlivých soudních rozhodnutích pak prezentoval východiska rakouské právní úpravy ohledně vztahů mezi společníky obchodních korporací a korporacemi samotnými.

Prof. Dr. Friedrich Graf von Wesphalen, advokát a prezident KJT, následně promluvil na téma *Připravovaná Směrnice EU k odpovědnosti právních zástupců (advokátů)*. Ve svém

příspěvku se zabýval zdánlivým rozporem, zda advokát má být „pouze“ svobodnou osobou aplikující zákonodárce přijaté právo, či zda advokát může kromě odpovědnosti vůči svému klientovi a vůči svým kolegům nést i nějakou odpovědnost politickou a zákonodárnou. Autor dospívá ve svém příspěvku k závěru, že advokát sice nemá zákonnou povinnost podílet se na tvorbě právních předpisů, nicméně měl by v intencích „*res publica*“ dospět k morálnímu a duševnímu přesvědčení, že má povinnost spolupřispívat právní předpisy a podílet se na jejich správné aplikaci.

S dalším příspěvkem z oblasti evropského práva na téma *Problematika změny Nařízení Brusel I* vystoupila pařížská advokátka **Beátrice Deshayes**. Dlužno podotknout, že tato přednášející vystoupila ve velmi dobré němčině a upozornila na celou řadu změn, které s účinností od 10. 1. 2015 přinesla změna nařízení Rady (ES) č. 44/2001, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech v oblasti příslušnosti soudů pro přeshraniční spory a výkon v nich vydaných soudních rozhodnutí. Auditorium si mj. vyslechlo, jaké nové poučovací povinnosti bude mít soud při příslušnosti založené tím, že se jedna strana bude bez námítky nepřislušnosti účastnit řízení, jaká ulehčení změna přinese v oblasti uznávání a výkonu zahraničních soudních rozhodnutí atd.

Prof. Dr. Martin Spitzer z Právnické fakulty Univerzity Vídeň seznámil posluchače se svým příspěvkem na téma *Základní otázky zastoupení právnických osob*. Zabýval se v něm důležitou otázkou zastoupení právnických osob z pohledu rakouského práva, přičemž svůj příspěvek rozdělil na teoretický úvod, zastoupení právnických osob soukromého práva a zastoupení právnických osob veřejného práva na příkladu obcí a na rozdíl v něm. Hovořil mj. o formálních plných mocích, zdánlivých plných mocích, překročení jednatelského oprávnění atd.

Dr. Konrad Brenninger, advokát z Řezna, si vybral téma *Spory mezi společníky v obchodní společnosti – judikatura SRN, ČR a SR*. Představil právní formy německých obchodních společností a věnoval se jednotlivým typům konfliktů, k nimž může uvnitř společnosti dojít. Jednotlivé příklady bohatě ilustroval na rozhodnutích německých soudů a konečně prezentoval možná východiska pro českou a slovenskou právní praxi.

Páteční program uzavřela svou přednáškou **prof. JUDr. Mária Patakyová, CSc.**, z Univerzity Komenského v Bratislavě. S auditoriem se podělila o své zkušenosti s *problematikou kauzálního nexu při uplatňování náhrady škody způsobené statutárními a dozorčími orgány obchodních společností*, přičemž přednáška se zaměřila především na střet teoretických rámců a aplikačních přístupů.

Závěrečný den programu zahájil **JUDr. Zdeněk Krčmář**, předseda senátu Nejvyššího soudu, s příspěvkem *Působnost insolvenčního soudu podle z. o. k. Střet sankcí podle insolvenčního zákona a podle z. o. k. Procesní souvislosti*. Ve svém příspěvku se zabýval vzájemným vztahem insolvenčního zákona a z. o. k. ohledně otázky řízení o vyloučení člena sta-

tutárního orgánu z výkonu funkce, kde upozornil na celou řadu procesních úskalí (např. definici pojmu insolvenční soud v z. o. k., otázku příslušnosti soudu atd.). Dále se zabýval tzv. insolvenčními biči, konkrétně velmi detailním rozbořem § 62 z. o. k., které podrobil kritice jak z hlediska zvoleného časového okamžiku, od kdy je možné vymáhat majetkový prospěch po statutárním orgánu, tak z hlediska dalších zákonodárce nastavených podmínek pro oděrpání takového prospěchu.

U řečnického pultiku pak **JUDr. Krčmáře** vystřídal **prof. JUDr. Jan Dědič** s velmi přínosným příspěvkem *Úprava konfliktů zájmů v z. o. k. se zřetelem na o. z.*, v rámci kterého vysvětlil vztah obecné úpravy zastoupení a úpravy smluvního a zákonného zastoupení v o. z. s úpravou zastoupení v z. o. k. Vyslovil názor, že statutární orgán kapitálové společnosti není ani zákonným zástupcem, ani smluvním zástupcem obchodní korporace, nýbrž zástupcem *sui generis* podle zákona. Dále se věnoval úpravě konfliktu zájmů v § 437 odst. 1 o. z. a úpravě konfliktů zájmů v § 54 a násl. z. o. k., kde hovořil zejména o informační povinnosti členů statutárního orgánu v případě střetu zájmů, při uzavírání smluv a zajišťování či utvrzování dluhu a jejím plnění.

K mikrofonu se následně vrátil **JUDr. Zdeněk Krčmář** se svým druhým příspěvkem *Aktuální judikatura na poli práva insolvenčního*. Ukázal velkou plodnost 29. senátu Nejvyššího soudu ve vztahu k vydávání judikatury v oblasti insolvenčního práva počínaje prvními výklady k přechodným ustanovením k úpravám účinným od 1. 1. 2014 přes spotřebitelské právo v rámci insolvence a celou řadu dalších zajímavých a praktických insolvenčních rozhodnutí až po rozhodnutí týkající se šikanózního věřitelského insolvenčního návrhu.

Následoval příspěvek **JUDr. Petra Tégl, Ph.D.**, který ve svém poutavě předneseném příspěvku *K prolínání úpravy veřejných seznamů v o. z. a dalších právních předpisech* zmínil, že samotný o. z. upravuje předmětnou problematiku poměrně stručně, avšak takovýto přístup nového civilního kodexu vyzdvihl jako přínosný, protože podrobnější úprava by měla být svěřena veřejnoprávním předpisům. Identifikoval rozdíly mezi veřejným rejstříkem a veřejným seznamem a poukázal na nedůslednost staré právní úpravy, která nedodržovala právní terminologii, což způsobovalo některé výkladové problémy. Poměrně podrobně pak diskutoval otázku, jaké vlastnosti musí rejstřík splňovat, aby byl považován za veřejný rejstřík (seznam) ve smyslu o. z. **JUDr. Tégl** se přiklání k tomu, aby se tento pojem vykládal spíše restriktivně.

Poslední přednášky XXII. Karlovarských právnických dnů se ujal **JUDr. Filip Melzer, Ph.D., LL.M.**, a vyjádřil se v ní *K rozdílu v institutu náhrady škody při porušení smluvní a zákonné povinnosti*. V této souvislosti byla analyzována povinnost k ochraně prostého majetku jiného jednak v rámci smluvního vztahu, a jednak mezi obligacně nepropojenými osobami. Nejprve však seznámil přítomné s jednotlivými skutkovými podstatami odpovědnosti za škodu upravenými v o. z., blíže je představil a připomněl, že samotný fakt způsobení škody bez dalšího neznamená, že se tak stalo protiprávně. Zdůraznil i skutečnost, že nová práv-

ní úprava toto pravidlo významně konkretizuje. Pokud jde o smluvní závazky, je odpovědnost za škodu výrazně objektivizovaná. JUDr. Melzer se vyslovil rovněž k problematice odpovědnosti za pomocníka a zmínil otázku exkulpace a liberace.

Poté byla na programu bohatá panelová diskuse, které se kromě posledních dvou jmenovaných přednášejících zúčastnili **prof. JUDr. Jan Dědič a Mgr. Petr Baudyš**; moderaci diskuse zajistil **JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.** Diskutéri blíže rozvedli některé otázky, jež byly otevřeny v předcházejících přednáškách, přičemž Mgr. Baudyš rovněž zasvěceně pojednal o některých vybraných otázkách souvisejících s probíranou problematikou ve vztahu k zápisům do katastru nemovitostí.

Ke Karlovarským právnickým dnům neodmyslitelně patří slavnostní recepce, jež se uskutečnila v pátek 13. 6. 2014 večer ve velmi reprezentativních prostorách restaurace Poštovní dvůr. Součástí programu bylo rovněž předávání cen za nejlepší právní časopis, za nejlepší odbornou monografii a nejlepší judikát.

Prestížní cenu za nejlepší český právní časopis si odnesl Bulletin advokacie, následovala Revue církevního práva, třetí pozice pak patří Právním rozhledům.

Prestížní cenu pro nejlepší právní časopis v SR získal časopis Notářské komory SR **Ars Notaria**, druhou pozici obsadil Právní obzor, následovaný časopisem Justičná revue.

Autorskou cenu za nejlepší odbornou monografii v ČR za uplynulý rok získala učebnice Wolters Kluwer **Občanské právo hmotné, 1. díl, Obecná část**, která vznikla pod vedením profesorů Jiřího Švestky a Jana Dvořáka a docentky Michaely Zuklínové (*recenzi prof. Plecitého viz BA č. 6/2014, str. 59 - pozn. red.*). Dalšími oceněnými publikacemi jsou komentář kolektivu J. Spáčila **Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976-1474)**, nakladatelství C. H. Beck (*recenzi*

Mgr. Jiřího Levého viz BA č. 5/2014, str. 46 - pozn. red.) a komentář téhož nakladatelství **Zákon o obchodních korporacích** kolektivu I. Štenglové.

Poctu judikátu za nejlepší judikát roku 2013 pak obdržel **rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 11. 2013, č. j. 9 Cmo 340/2013-175**, kterým Vrchní soud v Praze potvrdil prvoinstanční rozhodnutí Městského soudu v Praze, jež zprostil žalované povinnosti zaplatit za směnku na základě tzv. kauzálních námitek žalovaných podle čl. I § 17 zákona směnečného a šekového. Podle Vrchního soudu unesli žalovaní své břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně důvodu vystavení směnky; protože povinnost zajištěná směnkou byla podmíněná a nikdy nevznikla, což žalovaný prokázal, nebyl ani žádný důvod k uznání povinnosti žalovaných zaplatit směnečný peníz.

XXII. ročník Karlovarských právnických dnů je možné označit za velmi úspěšný, a to jak z hlediska kvality přednesených příspěvků, tak zájmu a ohlasů příslušníků všech právnických profesí. Nezbyvá proto než vyjádřit naději, že příští ročník Karlovarských právnických dnů bude přítomnými přinejmenším stejně kladně hodnocen a do Karlových Varů si najdou cestu nejenom dlouholetí účastníci, ale i noví posluchači. Pořadatelé zároveň na tomto místě upřímně děkují všem, kdo se na pořádání konference podíleli.

✿ JUDr. PETR BŘÍZA, LL.M., Ph.D.,
JUDr. ONDŘEJ TRUBAČ, Ph.D., LL.M.,
Mgr. MICHAL VÁVRA, Mgr. FILIP GANTNER

Při oslavě vítězství. Cenu drží předseda redakční rady Petr Toman, vedle něj vpravo šéfredaktor BA Pavel Blanický a redaktorka BA a BA online Hana Rýdlová, zleva pak vedoucí odboru vnějších vztahů a mluvčí ČAK Iva Chaloupková, redaktorka BA Ivana Cihlářová, editorka BA online Marie Blahnová; za nimi v druhé řadě Ondřej Kafka ze společnosti Impax, která časopis láme, a tajemnice redakce Eva Dvořáková.

Členové prezidia Unie obhájců se představují

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

založili jsme Unii obhájců ČR a dostalo se nám možnosti ji stručně představit. Za což především děkujeme. S ohledem na „přidělený“ prostor mi připadlo jako nejvhodnější prezentovat vám názory členů prezidia. Takže s výjimkou Filipa Seiferta, který je na dovolené, a mne, který se nevesel, ale se vším souhlasí, se na vás obrací všichni „otcové zakladatelé“. Budu rád, když si přečtete následující řádky. Vzbudí-li projekt váš zájem, můžete se podívat i na naši webovou stránku <http://www.uocr.cz/>. Pokud by váš zájem byl neutuchající, je tam k dispozici i přihláška do našeho spolku.

Tomáš Sokol, prezident Unie obhájců ČR

Tomáš Gřivna:

Na právnické fakultě učíme, že základní zásady trestního řízení nejsou jen bezobsažnými frázemi, nýbrž naopak představují poměrně významná interpretační a aplikační pravidla pro orgány činné v trestním řízení, přípravné řízení nevyjímaje. Při konfrontaci s praxí mám pocit, že se v některých případech na vybrané z nich (např. zásadu presumpce nevinny, zdrženlivosti, vyhledávací) zapomíná, nebo jsou dokonce úmyslně opomíjeny. Za znepokojující považuji právě to, že se může jednat o vědomé porušování těchto zásad. Zdá se mi, že již nejde o excesy jednotlivých úředních osob, ale o jakýsi rozšířenější jev. Otázkou je, proč se tak děje. Právě proto jsme se sdružili, abychom mohli kolektivně, silou více hlasů, na tento jev upozornit, důrazně se proti postupu příslušných úředních osob ohradit. Je třeba též připomenout, že v právním státě mají být vykonavatelé veřejné moci služebníky práva. Právo nemá být nástrojem prosazení všemožných zájmů úředních osob a sloužit k realizaci jejich nenaplněných osobních ambic.

Marek Nespala:

Trestní proces je právem řízený konflikt. Právě *právo*, ve všech civilizovaných jazycích v překladu to *pravé*, bylo a je zneužíváno k prosazování mocenských vlivů, ať už privátních, nebo erárních. Ale všechno je otázka míry. Právo na spravedlivý proces a jeho podmnožina poskytování právní služby je předmětem útoku některých státních zástupců jakožto překážka k dosažení ochrany veřejného zájmu. A právě to už není právem řízený konflikt, ale boj o zachování ústavnosti, svobody a demokracie. A záleží jenom na nás, jakou strategii v takové době zvolíme. Je možné dobou tak nějak proplout, nebo se bránit. Soliterní obrana proti ma-

šinerii nemá naději uspět a jedinec je devastován. Z našeho pohledu tedy pro tvorbu ochranného valu jeví se jako optimální, ale také jediné možné, shluknout se do spolku, jakým je právě Unie obhájců. A shromažďovat informace, tyto vyhodnocovat, zveřejňovat a vyzývat dotčené orgány hlasitě k nápravě. A pokud zůstane demokracie v provozu, nemůžeme být oslyšeni.

Petr Toman:

Cílem Unie obhájců a důvodem, proč jsme ji založili, je snaha sdružit obhájce z celé ČR, kterým se poslední vývoj nelíbí, kteří se domnívají, že je „cosi shnilého ve státě českém“, a kteří s tím chtějí něco dělat. Ale i ty, kterým se líbí, domnívají se, že je vše v pořádku a chtějí o tom ostatní informovat. Chceme se s nimi scházet, vyměňovat si zkušenosti, shromažďovat podklady z konkrétních kauz každého z nás. Na rozdíl od soudů a státních zastupitelství takovou evidenci česká advokacie nemá a nikdy ani neměla, každý advokát si vede jen seznam svých případů. A tak se nedá zjistit, zda určité pochybení je ojedinělé, nebo jde o systémový jev, zda určitý postup byl použit jednou, nebo se z něho stává rutina apod. Chceme se společně s nimi zaměřit na ožehavé otázky těchto dní, dát hlavy dohromady a zaujmout společné stanovisko. A vzhledem k přípravě nového trestního řádu chceme naše názory poskytnout i těm, kdo jej připravují. To vše za jediným účelem: aby co nejvíce vítězila spravedlnost, zločinci byli spravedlivě potrestáni, nevinní nebyli nikdy obviněni a když už se to stane, aby byli dostatečně odškodněni a škoda byla vymáhána po těch, kteří to porušením svých povinností způsobili.

Lukáš Trojan:

Dle očekávání jsme byli hned na počátku osočeni, že Unie je náš soukromý business, případně, že taková iniciativa má váhu spolku zahrádkářů či chovatelů králíků. Jak asi každému, kdo vykonává advokacii, logika dává, je zřejmé, že všichni zakladatelé jsou navzájem konkurenty, a to, co nás pro danou myšlenku spojilo, stejně jako další desítky kolegů a kolegyně, kteří se již připojili, není vidina dílčích úspěchů našich klientů v konkrétních kauzách, nýbrž zájem pomoci všem postiženým nezákonnými postupy, ať již jsou to klienti kohokoliv. Pokud pak kdokoliv shazuje naši legitimitu, pak můžeme prozradit, že při založení spolku Unie obhájců jsme se plně inspirovali spolkem Unie státních zástupců, o jehož legitimitě snad nikdo nepochybuje. ☺

Václav Vlk:

Vím, že mezi obhájci je většina těch, kteří mají smysl současně jak pro spravedlnost, tak pro realitu. Luční advokáti a obhájci dobře vědí, co moc dokáže, a jak moc jí začala v posledních letech moc chutnat. Unie obhájců jsou naše Svatoplukovy pruty. Ignorance, přezíravosti, úřednické

a vrchnostenské povýšenosti je opravdu přespříliš. Je třeba s tím něco dělat. A taky se družít a spolkově žít. A když už při společenských setkáních „kauzujeme“, dělat něco užitečného. A mít tak spolehlivě zaručenou rodinnou omluvenku na setkání místní buňky Unie obhájců – které jistě vzniknou, a na následující celorepubliková setkání...

Smysl Unie obhájců

VŠECHNA MÉDIA ZAZNAMENALA VZNIK UNIE OBHÁJČŮ (VIZ TĚŽ BA Č. 6/2014, STR. 6 – POZN. RED.). TENTO SPOLEK SE BOHUŽEL VYZNAČUJE JEDNOU PODSTATNOU VADOU.

Měl totiž vzniknout už dávno! Každý obhájce bez problémů vyjmenuje celý katalog problematických či vysloveně nezákonných praktik, kterých se orgány činné v trestním řízení dopouštějí. Tyto závadné postupy mnohdy porušují práva osob a přitom jsou dlouhodobě tolerovány.

Kolikrát jsem viděl, že obviněný podal nějaký návrh, například na provedení důkazu, který ukazoval v jeho prospěch, a dostalo se mu jednořádkové zamítavé odpovědi „Vaše podání jsem vyhodnotil jako součást obhajoby a na další obsahově shodné podněty nebude brán zřetel“, bez jakéhokoli odůvodnění! Paradoxně uvádět důkazy ve svůj prospěch je skutečně způsob obhajoby, a naivně bych si myslel, že taková obhajoba je **dovolená**...

Také není neznámé, že když obviněný podá stížnost proti zahájení trestního stíhání a uvede v ní konkrétní důvody, státní zástupce mu usnesením lakonicky odepíše „v postupu policejního orgánu jsem neshledal závad“. Co na tom, že je takové rozhodnutí nezákonné pro nepřezkoumatelnost, neboť chybí odůvodnění daného závěru! Ještě jsem nezažil ani jeden případ, kdy takový nezákonný postup vadil nadřízenému státnímu zastupitelství. Je to přece obviněný, tak proč mu něco odůvodňovat?

Některý z čtenářů možná prohlásí, že obviněný je lotr a netřeba mu žádná práva poskytovat. Ale těžko o někom říci, že je lotr a darebák, když mu to nebylo řádně dokázáno.

A i kdyby darebák opravdu byl, pravidla férového procesu jsme zakotvili z dobrých důvodů. Pokud jednou účelově řekneme „pan XYZ je darebák a tunelář, tak si zákony ohneme, abychom ho odsoudili za každou cenu“, kde máme záruku, že se tento přístup někomu nezalíbí a že to panem XYZ skončí? Historie nás učí, že podobné kroky jsou cestou do pekel. „Když se kácí les, tak létají třísky“ není doporučeníhodný přístup k trestnímu právu.

Proto je třeba za dodržování procesních pravidel bojovat a hlasitě protestovat proti jejich porušování.

Nezapomeňte, že do maléru se můžete dostat i vy – a snadno. Stačí se jedinkrát špatně podívat při jízdě přes křižovatku a mít smůlu, nebo třeba chybně odhadnout

vzdálenost. Každému se tohle i přes veškerou snahu jednou v životě stalo. 99% z nás mělo to štěstí, že se nikomu nic nestalo a všichni se stihli vyhnout. Pokud budete patřit k tomu smolnému procentu a stane se nehoda, určitě budete chtít, aby bylo respektováno vaše právo na obhajobu a abyste nebyli odsouzeni předem bez řádného procesu. Tato vaše práva nejsou garantována pro nic za nic.

Navíc se můžete ocitnout v potížích, i když nic špatného nespácháte. Orgány činné v trestním řízení nejsou neomylné a někdy konají vysloveně zvláštně. Třeba když státní orgány vyhlásily zostřený boj s extremisty, tak policie byla schopná stíhat jako údajnou propagaci nacismu i docela obyčejný prodej druhoválečných militarií na normální burze pro sběratele – bohužel se našel i soudce, který byl ochoten vydat odsuzující rozsudek. Tady vidíte, že k trestnímu stíhání stačí někdy i to, že se to prostě někomu hodí.

Teď je to ještě horší tím, že žijeme v době utahování šroubů a stíhá se stále více věcí, které před trestní soud správně vůbec nepatří. Zveřejníte něčí výši odměn, která má být ze zákona komukoli veřejně přístupná, a hned máte na krku obžalobu. Obviněným se dnes stanete mnohem snadněji a z méně přesvědčivých důvodů než dříve. Stále budete tvrdit, že práva obviněných netřeba dodržovat?

Pokud bude Unie obhájců upozorňovat na různé pochybné praktiky v trestním procesu, půjde o činnost ve veřejném zájmu a budu její činnost podporovat. Její zakladatelé v médiích opakovaně odpovídali na otázky, zdali založení spolku nesouvisí nějak s konkrétními případy, kde se většina zakladatelů setkává. Tvrdím, že Unie měla vzniknout dříve; kdyby Unie obhájců vznikla už v minulosti, pak by tyto otázky nepadaly. A jak jsem uvedl výše, potřeba podobného sdružení je citelná dlouhodobě. Ale nebudu kolegům vyčítat, že Unii obhájců založili (zdánlivě) pozdě, když jiní ji nezaložili nikdy.

Obecně je podobná instituce potřeba a jsem rád, že vznikla. Že nejde jen o krátkodobé potřeby jedné aktuální kauzy, to se musí prokázat časem a poctivou prací ve prospěch řádného trestního procesu. Dejte Unii obhájců šanci, ať to ukáže. Z mnoha důvodů je to i ve vašem zájmu.

♣ JUDr. Ing. JAN VUČKA, advokát v Praze

Advokátka Sylva Vartová již deset let pomáhá umírajícím

PSAL SE ROK 2004, KDYŽ ADVOKÁTKA JUDr. SYLVA VARTOVÁ ZPROVOZNILA MOBILNÍ HOSPIC ONDRÁŠEK. STALO SE TAK POTÉ, CO SE MUSELA VYROVNAT S VLASTNÍ RODINNOU TRAGÉDIÍ. OSTRAVSKÁ ADVOKÁTKA JIŽ DESET LET DÁVÁ ŠANCI NEVYLÉČITELNĚ NEMOCNÝM, ABY DŮSTOJNĚ PROŽILI ZÁVĚREČNOU ETAPU SVÉHO ŽIVOTA. TA DÍKY ZAMĚSTNANCŮM HOSPICE A JEJICH OBĚTAVOSTI PROBÍHÁ PŘÍMO V RODINNÉM KRUIHU. PRVOŘADÝ JE INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP K NEMOCNÝM. ZA SAMOZŘEJMOST LZE POVAŽOVAT FAKT, ŽE SE RESPEKTUJÍ PŘÁNÍ A NÁROKY PACIENTŮ A JEJICH RODIN.

Před deseti lety jste založila mobilní hospic Ondrášek. Začátky byly jistě nelehké, co Vám nejvíce komplikovalo práci a rozjezd hospicu a z čeho jste měla a máte i dnes největší radost?

To, co mi nejvíce komplikovalo práci, byla finanční náročnost rozjezdu. V prostředí, které jsem díky hospici poznala, mě nejvíce potěšili lidé, kteří samotnou službu hospice vytváří. Konkrétně jsou to lékaři, sestřičky, sociální pracovníci a další zaměstnanci a dobrovolníci. Stále je pro mě neuvěřitelné, že existují lidé, kteří i za cenu nižšího platu upřednostňují pomoc druhým, tedy práci, která jim přináší vyšší hodnotu, než jsou peníze. Také jsem byla a stále jsem mile překvapována pomocí rodin pacientů a sponzorů, jejichž pomoc je nezištná.

Pomohl Vám v něčem fakt, že jste advokátkou?

Celkově minimálně, snad pouze ve znalosti legislativy při založení obecně prospěšné společnosti a následně při tvorbě smluv.

Kolik času dnes, po deseti letech, věnujete advokacii a kolik službě pro mobilní hospic?

Advokacie byla a je mým posláním. Mobilní hospic Ondrášek je po deseti letech samostatně fungující společností, která je organizována jeho ředitelkou. Můj čas věnovaný hospici spočívá v účasti ve správní radě a doprovodných akcích pořádaných hospicem a pro hospic.

Jistě jsou dny, kdy v advokátní praxi i práci pro hospic zažíváte velké psychické vypětí. Kde načerpáváte energii?

V této otázce jsou propojeny dva rozdílné světy. V tom prvním – světu byznysu – honba lidí za úspěchem a materiálním prospěchem, a jako protipól svět jiných lidských hod-

not, vzájemné pomoci a lidskosti. Lidé z hospice a kolem něj jsou těmi, jejichž energie mě nabíjí.

Začínali jste s péčí dospělým, jaký byl základní podnět, aby váš hospic začal poskytovat také dětskou hospicovou péči?

Když jsme s hospicem začínali, zvažovali jsme péči i pro děti. Během našeho fungování se na nás obraceli rodiče s dotazy na možnou péči o jejich dítě. Většina našich zdravotních sestřiček však byla proti, jelikož měly obavy, že pro dětské pacienty nemají dostatečnou erudici a zároveň že by tuto péči nezvládly psychicky. Po pěti letech provozu mobilního hospice některé z nich ovlivnil velmi prosebný telefonát tatínka, který nás přesvědčoval o potřebnosti péče i pro malé děti. Umíral mu čtyřletý syn, propustili ho z nemocnice s tím, že mu neumějí pomoci. Tenkrát jsme s těžkým srdcem odmítli. Neměli jsme tým specializovaný na dětské pacienty, ani zdravotní sestry, ani pediatra. Tatínkovi jsme však slíbili, že budeme přemýšlet o rozšíření péče o dětské pacienty. Další rok se vyznačoval přípravami. Přijali jsme do týmu dětské lékařky, některé ze zdravotních sester se

vyškoly ve Varšavě v domácím hospici pro děti a získaly certifikát na paliativní dětskou péči. Navázali jsme spolupráci s onkologickými odděleními v Brně, Ostravě a Olomouci i dalšími zdravotními zařízeními a ambulancemi dětských praktických lékařů v okolí. Za pomoci sponzorů jsme nakoupili zdravotní pomůcky určené pro děti. V roce 2011 jsme se stali prvním hospicem u nás poskytujícím péči dětem.

V čem spočívá základní rozdíl dětské hospicové péče od doprovázení dospělého?

U dětí se jedná o velmi odlišnou péči, rozdíl je veliký, a to jak po zdravotní, tak i lidské stránce, jedná se o rozdílné diagnózy, a to i onkologické. Děti přijímáme nejen s onkologickou diagnózou a ukončenou kurativní léčbou, ale i s jinými nemocemi, kdy léčba stále probíhá, avšak nevede k uzdravení. Děti nejsou malí dospělí, sestřičky musí volit jiný přístup. Spolupracujeme se speciálními pedagogy. Tato péče představuje práci s celou rodinou, tedy i s rodiči a sourozenci.

Jak je činnost hospice financována a postačí to k pokrytí všech nákladů?

Náš hospic poskytuje pacientům službu bezplatně. Provoz hospice je financován pouze z darů, grantů a dotací. Za deset let naší činnosti se nám bohužel nepodařilo uzavřít ani jednu smlouvu s pojišťovnami. Shánění finančních prostředků je každým rokem stále těžší. Kdybychom měli více peněz, mohli bychom si dovolit koupit další auto a zaměstnat další dvě sestry. Naše kapacita nedostačuje, vedeme pořadník na péči, jsme totiž plně obsazeni a je nám velmi líto, když musíme odmítnat další pacienty.

Jaké jsou Vaše další plány?

V současné době jsme nominováni do pilotního projektu, který se rozhodla zkušebně provést Všeobecná zdravotní pojišťovna ve spolupráci s Českou společností paliativní péče a Svazem zdravotních pojišťoven. Pokud tento pilotní projekt dopadne dobře, doufáme, že se nám podaří uzavřít smlouvu o úhradě služeb alespoň domácí péče v Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a pak i případně s dalšími pojišťovnami, protože hospicová péče jako taková dosud není v seznamu zdravotních výkonů hrazených pojišťovnami.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Príspevky na provoz Mobilního hospice Ondrášek o, p. s. (www.mhondrasek.cz) můžete zaslat na účet vedený u České spořitelny v Ostravě, č. ú. **1659518339/0800**.

Podle zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. pak podle volby dárce můžeme buď uzavřít darovací smlouvu, nebo vystavit potvrzení ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 cit. zák. o možnosti odečtu až 1 % ze základu daně pro fyzickou osobu a dle ustanovení § 20 odst. 8 cit. zák. o možnosti odečtu až 10 % ze základu daně pro právnickou osobu.

Tichý/Pipková/Balarin

Kupní smlouva v novém občanském zákoníku

Komentář • § 2079–2188

- kupní smlouva představuje pátý institut soukromého práva, jedná se o nejméně frekventovanější typ smlouvy
- publikace obsahuje výklad ke kategoriím neupraveným v občanském zákoníku (např. finanční leasing), podrobný rozbor jednotlivých typů kupní smlouvy i seznam nejdůležitější literatury

vázané, obj. číslo BK15
připravujeme na srpen 2014

Šlauf/Jandová/Svejkovský

Pojištění v novém občanském zákoníku

Komentář • § 2756–2872

- jedná se o ucelený komentář k problematice pojištění
- publikace přináší vysvětlení pojištění škodového i obnosového, nabízí srovnání se zákonem o pojistné smlouvě a obsahuje zajímavé odkazy na pojištění v jiných zákonech
- součástí knihy je judikatura prvorepubliková, nová i Soudního dvora EU, jakož i implementované směrnice EU

vázané, obj. číslo BK23
připravujeme na srpen 2014

Zdeněk Kovařík

Zákon směnečný a šekový

Komentář, 6. vydání

- doplněné a přepracované 6. vydání komentáře usiluje především o to, aby nově upravený výklad postihl, nakořik se nový občanský zákoník a další v této souvislosti přijaté nové nebo novelizované právní předpisy dotkly problematiky směnky a šeku
- tyto předpisy zatím směnečným a šekovým právem upraveny věcně nebyly, došlo jen k formálnímu přesunu kolizních ustanovení do jednoho kolizního předpisu, nového zákona o mezinárodním právu soukromém, přesto jsou však uvedené nové nebo novelizované předpisy pro oblast směnečného a šekového práva významné

vázané v plátně, 544 stran
cena 990 Kč, obj. číslo BK4

Rozhovor s vedoucím organizačního výboru pražského kongresu AIJA Mgr. Štěpánem Holubem

VE DNECH 26.-30. SRPNA 2014 NASTANE V PRAZE ČAS NA VÝROČNÍ KONGRES AIJA, MEZINÁRODNÍ ASOCIACE MLADÝCH PRÁVNÍKŮ, O KTERÉM JSME VÁS INFORMOVALI V PŘEDCHOZÍCH ČÍSLECH BULLETINU. DOSUD SE ZAREGISTROVALO NĚKOLIK STOVEK PRÁVNÍKŮ Z CELÉHO SVĚTA. MY JSME SI PROMLUVILI SE ŠTĚPÁNEM HOLUBEM, PARTNEREM PRAŽSKÉ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE HOLUBOVÁ ADVOKÁTI S. R. O. A VEDOUČÍM ORGANIZAČNÍHO VÝBORU, KTERÝ USILOVNĚ PRACUJE NA POSLEDNÍCH PŘÍPRAVÁCH.

Jak se stalo, že AIJA kongres bude letos v Praze?

Nápad uspořádat kongres v Praze se zrodil asi před třemi lety na amsterodamském kongresu. Bylo to trochu, jak jsme to ukázali v propagačním videu – u piva. Tenkrát jsme se bavili s Yannem Mrazkem a Silvií Pavlicou, dvěma členy AIJA z Dubaje a Švédska, kteří mají oba české kořeny. Chvilí to vypadalo jako legrace a vzdušný zámek, ale pak jsme se do toho skutečně opřeli. Když jsem pak chvíli váhal, slovy i činy mi pomohl bývalý člen AIJA Antonín Mokřý. Byl si zcela jist, že v Praze by kongres měl určitě být.

Co se ti nejvíce líbí na kongresech AIJA?

Na to nejde jednoduše odpovědět, protože je mnoho důvodů, proč na ně jezdit. Kongres představuje kombinaci kvalitního akademického programu, kreativního společenského programu a kamarádství s právníky z celého světa. Mě vždy bavilo, jak ti sami právníci ráno v obleku přednáší na nějaké zajímavé téma, pak v kopačkách hrají fotbal a ještě ten den společensky konverzuji ve smokingu na gala večeři.

Na co si vzpomeneš konkrétně?

Třeba v Amsterdamu mě zaujal „day out“. Tehdy organizátoři vypravili pro kongres celý vlak a ten nás odvezl na nějaké malé nádraží, nebo spíš zastávku. Tam če-

kalo několik kamionů, ve kterých byla přichystána kola a dvojkola pro účastníky. No a pak těch 600 právníků na těch kolech dojelo několik kilometrů do místa konání dalšího programu.

A co bude zajímavého na pražském kongresu?

Kde začít... Můžu se třeba zmínit, že v pátek budeme mít pro sebe celý Křivoklát na *day out*. Závěr bude v *black tie* v pražském Obecním domě. Podařilo se nám získat několik významných sponzorů, takže zbude na několik překvapení.

A nakonec – proč by se měl přihlásit český právník?

Především proto, že je kongres u nás! Češi budou na tomto kongresu středem pozornosti. A pak také kvůli ceně. I když se to možná nezdá, výrazně jsme snížili cenu kongresu a navíc vyjednali speciální cenu pro účastníky ze střední a východní Evropy. V porovnání s jinými mezinárodními právníckými kongresy je pražská cena opravdu výborná. Navíc AIJA zahrnuje do ceny všechny části programu, v jiných mezinárodních organizacích se různé části platí zvlášť.

✦ SILVIA PAVLICA DAHLBERG

Celý program a registraci naleznete na internetových stránkách kongresu <http://prague.aija.org>. V případě otázek také neváhejte kontaktovat členy organizačního výboru Štěpána Holuba – Stepan.Holub@holubova.cz, či Silvií Pavlicou Dahlberg – Silvia.Dahlberg@vinge.se.

AIJA je zkratkou pro Mezinárodní asociaci mladých právníků, jedinou celosvětovou asociaci pro advokáty a právníky do 45 let. AIJA organizuje mnoho seminářů a kurzů, z nichž nejvýznamnější akcí je každoročně právě výroční kongres.

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují 10. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právník roku 2014

Záštitu nad soutěží převzal premiér české vlády a jako každoročně i Ministerstvo spravedlnosti.

Partneři soutěže:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2014 do 31. 10. 2014.

Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2014 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním gala-večeru se společenským programem v lednu 2015. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2014.

Stálé kategorie:

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Právo informačních technologií
- Právo duševního vlastnictví
- Správní právo
- Lidská práva a právo ústavní

Společně jsme založili tradici, kterou si právnický svět zasloužil!

Stálé kategorie se zvláštními kritérii:

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos českému právu)

Mercedes-Benz

BANG & OLUFSEN

aqua angels

Právní rádce

e.economia

ekonom

UniCredit Bank

NovoVoice

CTK ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ

LBEBW

Wolters Kluwer

Rozhovor s módní návrhářkou Hanou Kopeckou o vhodném oblékání v advokátním světě:

Základní pravidlo = minimalismus

JIŽ DÁVNO PRYČ JSOU DEVADESÁTÁ LÉTA S MÓDOU FIALOVÝCH A ZELENÝCH SAK, ROZŠÍŘENOU MEZI NOVOPEČENÝMI „PODNIKATELI“. ALE ANI TÉMĚŘ ČTVRT STOLETÍ OD REŽIMNÍ ZMĚNY NENÍ ZÁRUKOU VŠEOBECNĚ ROZŠÍŘENÉ KULTURY OBLÉKÁNÍ, A TO I MEZI ADVOKÁTY, JAK NA TO V DUBNOVÉM ČÍSLE BA UPOZORNIL VE SVÉM ÚVODNÍKU MÍSTOPŘEDSEDA ČAK JUDr. PETR POLEDNÍK.

VE STEJNÉ DOBĚ DOKONCE VYŠLO VE VĚSTNÍKU SLOVENSKE ADVOKÁTNÍ KOMORY INSTRUKTÁŽNÍ USNESENÍ PŘEDSEDNICTVA SAK ZE 4. 11. 2013 „O ÚPRAVE ZOVŇAJŠKU ADVOKÁTA“. ČESKÝ ZÁKON O ADVOKACII Č. 85/1996 Sb. POUZE STANOVÍ, ŽE „ADVOKÁT POSTUPUJE PŘI VÝKONU ADVOKACIE TAK, ABY NESNIŽOVAL DŮSTOJNOST ADVOKÁTNÍHO STAVU“, A PODOBNĚ OBEZNĚ JE TATO POVINNOST ZAKOTVENA TAKÉ V ETICKÉM KODEXU.

PÁTRÁNÍ ČLENY REDAKCE PŘESVĚDČILO, ŽE ADVOKÁT ČI ADVOKÁTKA, KTEŘÍ SI DNES CHTĚJÍ JEDNODUŠE OPATŘIT KONKRÉTNÍ INFORMACE O PRAVIDLECH VHDNĚHO OBLÉKÁNÍ VE SVÉ PROFESI, BUDOU ZKLAMÁNI. PROTO JSME SE ROZHODLI VYJÍT VSTRÍČ VŠEM, KTEŘÍ POKLÁDAJÍ SPRÁVNÉ OBLEČENÍ ZA SOUČÁST SVÝCH PROFESNÍCH POVINNOSTÍ, A DO LETNÍHO DVOJČÍSLA JSME PŘIPRAVILI ROZHOVOR S MÓDNÍ NÁVRHÁŘKOU HANOU KOPECKOU, JEŽ SE VE SVÉ PRÁCI ZAMĚŘUJE PRÁVĚ NA KLASICKOU BUSINESS MÓDU, A DOPLNILI JSME JEJ EXKLUZIVNÍMI, PŘÍMO PRO BULLETIN ADVOKACIE VYTVOŘENÝMI FOTOGRAFIEMI S POPISKY.

• **Věnujete se klasické módě a advokacie je „klasické“ povolání. Co by podle Vás mělo být základem šatníku advokátky a advokáta?**

Ženě-advokátce by neměl chybět dámský kostým, ideálně ve třech barvách – černé, tmavě modré a tmavě šedé. Kostým by měl být jednoduchý, elegantní a dokonale padnoucí. Ke všemu patříčné doplňky – tedy boty a kabelka, která by vždy měla barevně ladit s botami. Základem botníku jsou černé lodičky, ale celoročně se dají použít i lodičky v tělové barvě, která opticky prodlouží nohy.

Muži – advokáti by měli mít nejméně tři obleky, nejlépe v těchto barvách: černé se strukturou vzoru nebo křídovým proužkem, tmavě modré či antracitové, nebo tmavě šedé. Ze saka vždy musí být vidět centimetrový okraj košile. Raději, ať košilová manžeta vyčnívá více nežli vůbec. Košile by měla být v barvách bílé, smetanové, světle modré. Doplňky, tedy boty, pásek a aktovka musejí být vždy ve stejné barvě, nejlépe černé, případně v barvě velbloudí srsti. Kravaty by měly mít jemný vzor, ale pravidla ohledně barevnosti nejsou tak přísná. Muž by měl mít oblek vždy zapnutý, pouze když si sedá, může sako rozepnout.

• **Opravdu si jako advokátka nemohu dovolit jít do práce v ničem jiném než v kostýmku uvedených třech barev?**

Jsou zde další možnosti barev u kostýmku. Určitě jsou to barvy typu pudrová, temně fialová, béžová, starorůžová. Nemusí to být ale vždy jen kostýmky, ale mohou to být elegantní pouzdrové šaty v lady délce, tedy do půli kolen, s rukávky, a k tomu separátní saka. Ty rukávky zdůrazňují. Žádná advokátka by při pracovních jednáních nikdy neměla mít odhalená ramena!

Je možné zvolit i kombinaci sukně, sako, halenka, kabátové šaty, šaty s rukávy. Pokud volíme košili, tak límeček by neměl být rozhalený přes fazonu saka.

• **Může si žena-advokátka dovolit do práce kalhotový kostým?**

Ano, může, ale já jsem ráda, když jsou ženy ženami, a v kalhotách ženy svoji ženskost do určité míry ztrácejí.

• **Jak důležité jsou doplňky?**

Jsou velmi důležité. Doporučuji elegantní šperky, žádnou bižuterii, ideální jsou perličky, nebo komplety (náušnice, řetízek, prstýnek), případně hezká brož. Krásným doplňkem jsou dnes i brýle.

• **Jaké jsou požadavky na účes a líčení u advokátky?**

Základem jsou čisté upravené vlasy bez neúmyslných odrostů. Je třeba se vyhnout jakékoliv extravaganci, žádné fialové pruhy. Ideální je mít svého kadeřníka, který ženu naučí o vlasy pečovat.

Základem pro úpravu obličeje je obočí. Když máte dobře upravené obočí, pak už stačí málo: tvářenka, lesk na rty, oční linky a řasenka. Je třeba se vyhnout červeným rtěnkám a základní pravidlo zní, že by žena nikdy neměla mít výrazně namalované zároveň oči i rty.

• **Kde jsou podle Vás hranice kreativity ženy-advokátky?**

Já myslím, že základním pravidlem pro advokátku by mělo být pravidlo minimalismu. Vždy se najdou jedinci, kteří se budou snažit vybočovat, ale nemělo by se stát, aby model nebo šperky přebíjely osobnost a profesní roli, ve které se člověk právě nachází.

• **A co doplňky a úprava muže?**

U muže jsou doplňkem hodinky, pásek, aktovka a vždy dokonale vyleštěné boty. Samozřejmostí by měly být vždy upravené vlasy s dobrým střihem, muž má být oholen, nebo mít dobrou úpravu vousů, upravené ruce a nehty.

• **Jaká „pracovní“ taška se hodí k obleku či kostýmku?**

U mužů je to aktovka sladěná s botami a páskem. U žen se

jedná o kabelku takových rozměrů, aby se tam vešly veškeré potřebné materiály. Kabelka by měla být v barvě lodiček, ale také doporučuji lodičky tělové barvy a v tomto případě může být kabelka v barvě saka, nebo šatů. Je důležité, aby kabelka byla kvalitní, elegantní, ale minimalistická. Neměla by křičet, že je značková. Pokud máte klasické, elegantní doplňky, které nejsou poznamenané statusem věhlasné značky, stanete se prvoplánově nezařaditelní. A to je v dnešní době bonus.

• **Platí všechna tato přísná pravidla i pro mladé advokátní koncipienty a koncipientky?**

Jednoduše řečeno, ano. Je to dress code pro všechny, kteří se v této profesi pohybují.

• **Jak se oblékat, pokud firma drží casual Friday? Je možné v takovém případě dorazit do práce v džínách či šortkách?**

Ne, džíny a šortky jsou vždy nepřijatelné. Pravidla jsou často individuálně nastavená i podle firmy, ale u mužů-advokátů to vnímám tak, že vhodné oblečení je ve sportovně elegantním stylu, tedy casual sako nebo blejzr (to je sako s výraznými zlatými nebo stříbrnými knoflíky), casual kalhoty a košile bez kravaty. Vhodné jsou všechny odstíny přírodních barev, hnědá, barva velbloudí srsti, béžová i modrá. V ladících barvách, nejčastěji asi hnědé, by měly být i boty, pásek a aktovka. Casual sako je možné nosit i rozepnuté.

Ženy si pak mohou dovolit volnější šaty, dále kalhoty, separátní sako a košili, či košili, vestičku a kalhoty. V letních vysokých teplotách mohou mít i letní šaty, ale nikdy odhalená ramena a nikdy ne minišaty, je třeba dodržovat lady délku. K šatům jsou vhodné i balerínky, ale nikdy ne sandály. Pravidlo říká, že k botám s uzavřenou špičkou by měla žena mít vždy silonky, ale v létě doporučuji použít takzvané tekuté silonky ve spreji.

• **Obhájci v trestních procesech musí mít při soudním jednání talár, a to často celé dny. Jak by se měl advokát či advokátka obléci pod talár?**

Muži si mohou sundat sako a talár obléci na košili s kravatou a kalhoty. Je výhodou, že když skončí soudní jednání, mohou jednoduše obléci sako a jít na jednání s klientem. U žen pak jsou nejpraktičtější pouzdrové šaty.

• **Co byste doporučovala si nechat ušít a co nakoupit v konfekci?**

Doporučuji, aby žena měla ve svém šatníku tři kostýmky či pouzdrové šaty a saka na míru a muži tři obleky daných barev. Je to o kvalitě, ne o kvantitě. Můžete si vybrat materiál, barvu, střih, veškeré detaily, které umocňují celkový design ručně šitého kostýmu, či obleku. Kupovat v konfekci můžeme topy, doplňky, ale kostýmky či obleky musí opravdu sedět, a to je u konfekce opravdu velmi těžké, pokud nemáme standardní konfekční velikost.

• **A když už nakupovat v konfekci, tak kde?**

Konfekci můžeme nakupovat u nás v Čechách, ale také doporučuji nakupovat například v Německu a podle mých osobních zkušeností je nejlepší výběr v Norimberku. Ale také v Miláně a Londýně je dokonalý výběr konfekce. Jak pro ženy, tak pro muže.

• **Pokud si chci nechat ušít kostýmek či oblek na míru, jak si vybrat krejčovství či salon?**

To je dobrá otázka. Asi každého napadne poptat se přátel či kolegů, logickou volbou v dnešní době je pátrání na internetu,

Slovníček „formální“ módy

Business formal – styl oblékání používaný v zaměstnání. Správné oblečení, kterým nikdy neuděláme chybu a vždy bude vypadat dobře a profesionálně.

Business Casual – neformální oblékání, které je příležitostí pro práci v uvolněnějším, avšak stále profesionálním oblečení. Jeho normy se podstatně liší od firmy k firmě.

kde samozřejmě můžete narazit také na moje webové stránky www.hannahill.com. Pod značkou „Hanna Hill“ svým klientům nabízím nadstandardní služby.

• **V čem jsou Vaše služby nadstandardní?**

V dnešní době je čas tou nejdražší měnou. A právě proto všechna setkání, kostýmní zkoušky a konzultace probíhají na pracovní adrese klienta. Tento bonus již několik let využívají všichni mí klienti a také top moderátoři ČT 24 a Události.

• **Myslíte si, že i v advokacii platí staré známé rčení, že šaty dělají člověka?**

Samozřejmě... Pokud je vše v rovnováze, tak by se toto rčení dalo přeformulovat na „šaty vystihují člověka“. Tím bych chtěla říci, že to, co je uvnitř člověka, je v souladu s tím, co je venku. Toto téma je hlubší, než se na první pohled může zdát, proto se mu věnuji i na seminářích, které pořádám.

• **Komu jsou takové semináře určeny?**

Jsou pro všechny, kteří se pohybují v obchodním, politickém či mediálním světě a potřebují, aby jejich celková image (tedy nejen vzhled, ale také to, jak působí) byla na profesionální úrovni, reprezentativní úrovni. Semináře nesou název „Dokonalá business image pro ženy/muže“ a zaměřují se tedy nejen na aktuální trendy v pravidlech oblékání při různých společenských událostech, ale kladou důraz také na uvědomění si důležitosti vnitřní rovnováhy a toho, co člověk vyzařuje navenek, jak působí na své okolí. A to je podle mě základ úspěchu – soulad mezi těmito dvěma rovinnami. Cíl seminářů vystihuje tento citát: „*Jen vyrovnaný, sebevědomý a současně empatický člověk může zanechat dokonalý dojem.*“

• **Děkujeme za rozhovor.**

✿ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ, JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Módní návrhářka Hana Kopecká, která tvoří pod značkou Hanna Hill, se pohybuje ve světě vysoké módy mnoho let. Díky modelingu procestovala svět, dnes svůj osobitý styl realizuje při navrhování vlastních kolekcí se zaměřením na klasickou business módu, navrhuje dress code pro firmy i jednotlivce a vytváří vlastní kolekce. Věnuje se módnímu poradenství, stylingu. Vysoká profesionalita ji přivedla ke spolupráci s Českou televizí, kde svůj rukopis výtvarnice kostýmů realizovala v pěti řadách taneční soutěže Star Dance. Vytváří kolekce modelů, které oblékají moderátoři ČT 24 a Události.

černý oblek volíme se strukturou v látce či s křídovým proužkem

kravata je uvázána tak, aby se špička kravaty dotýkala pásku

z délky rukávu saka by měl být vidět alespoň jednocentimetrový okraj košile

boty ladí v barvě s pracovní aktovkou a páskem

boty barvy „camel“ můžeme zvolit k obleku modré barvy, vždy se ale musí sladit s aktovkou a páskem

TIP:

Kdy je nutné mít sako zapnuté:

- obecně při jakékoliv společensky významné příležitosti
- při představování se
- při podávání rukou
- při vystoupení, proslovu, pronesení přípitku
- vždy, když jste hostitelem a vítáte hosty

TIP:

Sako je možné odložit pouze se svolením přítomných dam, také v neformálním prostředí nebo v běžném pracovním styku, pokud jste v kanceláři a neočekáváte klienta, při neformální přátelské schůzce, obědu, na garden party.

TIP:

V letních měsících může muž zvolit oblek s lehčí gramáží látky (stoprocentní vlnu, případně vlnu s hedvábím či kašmírem – např. Super 160's Wool and Cashmere), ale nikdy oblek světlé barvy!

barvu kravaty můžeme volit i v jiných než jemných odstínech, vždy však elegantní

délka rukávu
může být
i tříčtvrteční

kabelka, lodičky
a případně pásek
jsou barevně
sladěné

vždy volíme jemné
nenápadné náušnice,
nikdy křiklavou bižuterii
nebo jiné rádoby
umělecké šperky

za všech okolností, i v letních
měsících, má žena-advokátka
zahalená ramena

v případně výraznějšího opasku
již nepoužíváme dalších šperků,
kromě jemných náušnic (pokud
nemáme výrazný opasek,
volíme perličky, či jiný, jemný
šperk, případně můžeme šperk
nahradit broží, kterou umístíme
na klopu saka)

TIP:

V letních měsících může
žena použít tekuté
punčochové kalhoty
ve formě tekutého pudru,
který obsahuje částice
hedvábí. Stačí je jen
nastříkat, rozetřít dlaněmi
a nohy budou vypadat
krásně hladce i přesto, že
žena nebude mít klasické
punčochy. Jsou k dostání
v běžné síti drogerií.

TIP:

Jako krásný doplněk
může žena zvolit k saku
elegantně uvázaný
hedvábný šátek nebo
brož.

TIP:

V letních měsících může
žena obléci také letní šaty
– jednobarevné, elegantní.
Vyvaruje se výrazných
vzorů a barev!

délka rukávu dlouhá
(univerzální kostým,
který lze využít na
všechna jednání)

můžeme zvolit také
pouzdrové šaty a sako
nebo kalhotový kostým

lodičky volíme vždy
s uzavřenou špičkou

okraj sukně je těsně
pod kolena, tzv. lady délka

vždy můžeme zvolit lodičky
tělové barvy, opticky
prodlouží postavu, kabelka
je pak v barvě oblečení

Produkce a oblečení – hannahill.com

Foto – Msfotoatelier.cz

Modelka – Lucie Smetanová

POZVÁNKA NA 17. SPORTOVNÍ HRY ČESKÉ ADVOKACIE

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Česká advokátní komora pokračuje v pořádání úspěšné společenské sportovní akce a dovoluje si vás a vaše rodinné příslušníky co nejrůzněji pozvat na

17. ROČNÍK SPORTOVNÍCH HER ČESKÉ ADVOKACIE

zaměřený na sport, relaxaci a společenské setkání.

Místo konání: Areál střediska vrcholového sportu v přírodním prostředí anglického parku města **Nymburk**, který bude vyhrazen v daném termínu pouze advokátům. V případě nepříznivého počasí se mohou všechny sportovní akce uskutečnit v prostorných halách.

Doba konání: od **3. 10. 2014** (pátek), příjezd od 16.00 do 22.00 hodin, do **5. 10. 2014** (neděle), odjezd do 12.00 hodin

Účast: Advokátky, advokáti, pracovníci advokacie a rodinní příslušníci v předpokládaném počtu kolem 230 osob (ubytovací kapacita).

Program sportovních soutěží: Mezi jednotlivými regiony bude organizována soutěž ve volejbalu smíšených družstev, basketbalu dle zájmu a kopané dle zájmu.

Pro usnadnění a urychlení organizace by organizátoři uvítali, aby účastníci již přihlašovali celá družstva nebo si je vytvořili hned po příjezdu na místě samém.

Kromě toho je možnost individuálního sportování ve stolním tenisu, tenisu,

nohejbalu, minigolfu, atletice, plavání a posilování se saunou a solárium. Budou vítáni i ti, kteří chtějí pouze své přátele povzbudit a budou mít zájem o prohlídku areálu města Nymburka, přičemž mohou využít krytého plaveckého bazénu, sauny, solária a relaxačního centra. Upozorňujeme, že výdej večerí končí ve 21.00 hodin.

K dispozici je restaurace, večer bude s tancem a živou hudbou.

Ubytování: Hotelového typu v jedno- až třílůžkových pokojích se sprchou a toaletou.

Náklady: Účastnický poplatek za osobu činí 1500 Kč (děti do 12 let 750 Kč) a zahrnuje ubytování, snídaně, obědy, večeře a nájem sportovního areálu.

Přihlášky: S ohledem na omezenou kapacitu na straně jedné, a na nezbytnost naplnit požadovanou účast 230 osobami na straně druhé, prosíme o zaslání závazných přihlášek na e-mailovou adresu: dobra@cak.cz nejpozději do 19. září, spolu se zaplacením účastnického poplatku na účet č. 12432011/0100, variabilní symbol 2014, konstantní symbol 308.

Odhlášení: Zašlete též na adresu dobra@cak.cz. Pokud bude odhlášení doručeno **nejpozději do 26. září (včetně)**, účastnický poplatek se v plné výši vrátí. Po tomto termínu již není možné (vzhledem k rezervaci pokojů a nemožnosti je znovu obsadit) účastnický poplatek vrátit.

Po 19. září 2014 organizátorky sportovních her vaši přihlášku písemně potvrdí s podrobnější informací. V případě, že by plánovaná akce byla odvolána pro nedostatečný zájem, bude vám účastnický poplatek vrácen.

KPMG Legal is seeking an M&A/Corporate Lawyer

KPMG Legal, s.r.o., advokátní kancelář is seeking a **M&A/Corporate Lawyer** to participate in significant projects within our Legal Group focusing on consultancy in various areas of commercial, corporate and finance law. The Lawyer will be involved in providing legal advisory services to our local and international clients.

Job responsibilities:

- Manage and coordinate domestic and cross-border transactions and corporate restructurings
- Organize and supervise legal due diligence processes
- Independently draft/review transaction documents
- Provide extensive support for legal aspects of negotiation process
- Supervise junior colleagues
- Build and develop personal skills and expertise
- Participate in building an efficient, innovative, and team-oriented work environment
- Contribute ideas/opinions to the legal team and listen/respond to other team members' views
- Learn continually, share knowledge with team members, and enhances service delivery

We require:

- University degree in Law
- 3-6 years of work experience in a transactional firm focused on major domestic and international clients
- Extended experience in the area of mergers and acquisitions
- Further specialisations (e.g. private equity, venture capital, real estate, intellectual property, finance) are welcome

- Excellent spoken and written English and Czech, German welcome
- Assertiveness and very good communication skills
- Excellent teaming and client interaction skills
- Ability to thrive in a fast-paced, professional services environment
- High level of commitment and dedication
- Time management skills
- Responsibility and reliability

We offer:

- Unique opportunity to be a part of what is probably the fastest-growing law firm in the market
- Above average work/life balance
- Team of experienced and dedicated professionals within a strong international firm
- Attractive remuneration package
- Opportunity to develop your skills and knowledge and for career growth

If you are interested in this position, please send your CV and cover letter to Eva Straková, estrakova@kpmg.cz.

Kupní smlouva a spotřebitelská kupní smlouva, včetně odpovědnosti za vady

prof. JUDr. LUBOŠ TICHÝ, CSc.

I. Účel příspěvku

Příspěvek se zabývá několika relevantními aspekty nového občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), které analyzuje na příkladu nejvýznamnějšího smluvního typu – kupní smlouvy, zejména pak na spotřebitelské kupní smlouvě. Základním problémem je míra autonomie vůle, a to jak při uzavírání kupní smlouvy v masovém měřítku za použití specifických technik, jakými jsou např. všeobecné obchodní podmínky, tak při uplatňování práv z odpovědnosti za vady prodávajícího. Tyto problémy je však třeba řešit jak na pozadí samotné úpravy kupní smlouvy, resp. spotřebitelské kupní smlouvy v systému občanského zákoníku, tak na pozadí unijní spotřebitelské kupní smlouvy ve směrnici 1999/44/ES¹ (dále je „směrnice 1999/44“), jejíž transpozicí je režim obsažený v o. z.

První úkol spočívá v tom, zjistit, které předpisy jsou při řešení konkrétních problémů relevantní (ad II). Je třeba vyjasnit vztahy jednotlivých druhů kupní smlouvy, zejména vztah spotřebitelské kupní smlouvy ke koupi movité věci, a dále pak vztah systému kupní smlouvy k obecné části obligačního práva. Je totiž důležité zjistit, do jaké míry se instituty upravené v obecných částech promítají do aplikace ustanovení zvláštních částí kupní smlouvy, resp. nakolik je např. úprava prodeje zboží v obchodě autonomním režimem. Tento problém vzniká proto, že zákonodárce volil jakési kompromisní řešení mezi obecnou částí obligačního práva a částí zvláštní, když některé instituty upravil právě jenom ve zvláštní části, jako např. převážnou část odpovědnosti za vady, a některé, jako např. odpovědnost za prodlení, upravil pouze v části obecné.

Druhým úkolem (ad III) je objasnit vznik spotřebitelské kupní smlouvy při použití všeobecných obchodních podmínek, resp. její uzavírání tzv. adhezním způsobem. Pozor-

nost je upřena zejména na ochranu spotřebitele před tzv. nepřiměřenými ujednáními ve smlouvách a její koncepci v o. z., jež je pozoruhodně odchylná od evropské směrnice 93/13 (dále jen „směrnice“).²

V další části (ad IV) je podán výklad některých základních kategorií odpovědnosti za vady, a to na příkladu spotřebitelské kupní smlouvy. I zde se příspěvek věnuje zvláštnostem úpravy v o. z. ve srovnání s evropskou směrnicí.

Konečně v páté části (ad V) je pozornost upřena na výklad ustanovení § 2161 odst. 2 o. z., který provádí směrnicí a stanoví tzv. domněnku vadnosti v okamžiku dodání zboží (věci) za předpokladu, že se vada projeví do šesti měsíců právě od dodání. Současně se v souladu se směrnicí převrací důkazní břemeno právě stanovením domněnky vadnosti věci.

II. Spotřebitelská kupní smlouva (prodej zboží v obchodě v o. z.)

1. Základní charakteristika

Na rozdíl od jiných oblastí o. z., v nichž se zákonodárce orientoval na moderní paradigmaty a opustil deformovaná pojetí právních institutů, je kupní smlouva a zejména spotřebitelská kupní smlouva zvláštním hybridem socialistického chápání obligačního práva a moderního zákonodárství reprezentovaného CISG a směrnicí. To se nejvýrazněji projevuje na samotném označení tohoto druhu kupní smlouvy (prodej zboží v obchodě), což prozrazuje tendenci podstatně přesahující pouhou terminologii. Svědčí to totiž o kontinuitě chápání spotřebitelské ochrany, jež byla poplatná době svého vzniku za existence plánovitého hospodářství a která je neslučitelná s postavením moderního aktivního spotřebitele, využívajícího základní tržní svobody, a jehož je třeba chránit nikoliv proti centrálním zásahům státu, nýbrž proti praktikám strany nezkrotné nabídky.

1 Směrnice 1999/44/ES, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží, ve znění směrnice 2011/83/EU, o právech spotřebitelů.

2 Směrnice 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách, ve znění směrnice 2011/83/EU, o právech spotřebitelů.

2. Postavení spotřebitelské kupní smlouvy v rámci čtvrté části občanského zákoníku a zvláště v rámci oddílu 2 hlavy této části (Koupě)

Stejně jako je zřejmé, že na vztahy ze spotřebitelské kupní smlouvy se bude vztahovat úprava obecné části občanského zákoníku (část první), platí, že jak na kupní smlouvu vůbec, tak i na spotřebitelskou kupní smlouvu se bude vztahovat režim předvídaný hlavou první části čtvrté občanského zákoníku o všeobecných ustanoveních o závazcích (§ 1721-2054 o. z.), ledaže úprava kupní smlouvy obsahuje speciální režim. Platí tedy, protože v režimu kupní smlouvy není upravena např. odpovědnost za prodlení či za právní vady, že se aplikují ustanovení § 1968 a násl. o prodlení dlužníka, resp. prodlení věřitele, či § 1920 o. z. apod.

Jiný problém vzniká při interpretaci § 2158 odst. 1 o. z. Jde o vztah specifické úpravy spotřebitelské kupní smlouvy k obecným ustanovením kupní smlouvy a zejména však k úpravě základního druhu kupní smlouvy, tj. smlouvy o koupi movité věci. Obtíž spočívá ve zmíněném ustanovení, které na vztah ve spotřebitelské kupní smlouvě povoluje použít pouze obecná ustanovení o kupní smlouvě, tj. ustanovení § 2079-2084 o. z. Z tohoto jazykového výkladu by vyplývalo, že úprava spotřebitelské kupní smlouvy je jakýmsi autonomním režimem, který je nezávislý na další úpravě kupní smlouvy, zejména pak, že se nepřipouští používat ustanovení ani o koupi movité věci, ani o koupi nemovité věci. To by byl ovšem absurdní závěr. Jako je třeba připustit koexistenci úpravy koupě věci nemovité (viz 3d), je o to pádnější důvod vztahovat na právní vztahy ze spotřebitelské kupní smlouvy, pokud to jejich povaha nevyklučuje, i ostatní pravidla „obecné“ kupní smlouvy. Konec konců citovaná úprava v § 2158 odst. 1 o. z. plyne z omylu zákonodárce. Ten totiž do tohoto ustanovení převzal doslova ustanovení § 612 obč. zák. č. 40/1964 Sb., jehož koncept kupní smlouvy byl od o. z. podstatně odlišný. Dovoloval-li obč. zák. č. 40/1964 Sb. použít obecných ustanovení o kupní smlouvě, měl tehdejší zákonodárce na mysli použít veškerá pravidla o obecné úpravě kupní smlouvy. Starý obč. zákoník totiž nerozlišoval mezi čtyřmi jednotlivými druhy kupních smluv (obsahoval úpravu kupní smlouvy, jež podřazoval pod „obecná ustanovení v kupní smlouvě“ a zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě), jak to činí o. z., který obecnými ustanoveními (§ 2079-2084 o. z.) nechápe koupi movité věci, nýbrž šest základních ustanovení, které jsou jakýmsi principy kupní smlouvy jako smluvního typu.

Systematickým a teleologickým výkladem lze tedy dospět k závěru, že i na spotřebitelskou kupní smlouvu lze, pokud to ochrana spotřebitele nevyklučuje, použít veškerá ustanovení o koupi a dále i vedlejší ujednání při kupní smlouvě (§ 2132-2157).

3. Věcná působnost

a) Základy

Pojem obchod, resp. sousloví „prodej v obchodě“ není zákonodárcem definován. Sousloví, které nese stopy svého pů-

vodu ve vrcholném socialistickém právu, a jež bylo zavedeno do obč. zák. č. 40/1964 Sb. na místo kupní smlouvy, bylo převzato do o. z. a nelze je považovat za šťastné. Navozuje totiž velmi podivný, restriktivní výklad, který by znamenal působnost této úpravy pouze na obchodní (provozní) prostory, v nichž se realizuje kupní smlouva. Tak tomu ovšem nepochybně není, neboť kupní smlouva, resp. terminologii zákonodárce prodej zboží se uskutečňuje i mimo tyto prostory. O tom svědčí i speciální úprava (viz § 2159 odst. 1 o. z.).

Spojení „prodej zboží v obchodě“ je mýlivý i z jiného důvodu. Budí totiž dojem, že se jedná o kupní smlouvu mezi obchodníky, tj. mezi podnikateli, což je pravý opak toho, čemu úprava slouží.

Konečně ani termín „prodej“ (ač jde o synonymum „koupě“) není v kontextu kupní smlouvy vhodný, neboť navozuje dojem nepřiměřené zvláštnosti spotřebitelské kupní smlouvy, než si zasluhuje.

b) Smlouva o dílo

Český zákonodárce se též odlišuje v základním chápání fundamentálního instrumentu spotřebitelské smlouvy. Ta je uzavírána nejen na zboží, které bezprostředně po jejím uzavření anebo dokonce před jejím uzavřením spotřebitel převzme. Základem právního vztahu mezi prodávajícím a spotřebitelem je kupní smlouva i tehdy, jestliže zboží má být teprve zhotoveno, vyrobeno nebo prostě není na skladě. Na rozdíl od směrnice (čl. 1 odst. 4) tento druh smlouvy české právo výslovně neupravuje, lze jej však podřadit pod velmi neobvyklé ustanovení § 2158 odst. 2 o. z., jež je poněkud krkolomnou modernizací typicky socialistického ustanovení § 613, původně § 240 obč. zák. č. 40/1964 Sb.

Určité terminologické diskrepance existují i ohledně klíčového pojmu předmětu kupní smlouvy, který je směrnici konstantně označován za spotřební zboží či zboží, zatímco v českém právu se slovo „zboží“ vyskytuje pouze v marginální rubrice označující příslušný pododdíl a dále v úpravě koupě movité věci. Jinak se používá slovo „věc“, které je konkrétním vyjádřením výše uvedeného hromadného pojmu.

c) Prodej na objednávku a zásilkový prodej

Oproti obč. zák. č. 40/1964 Sb. není v o. z. upravena možnost prodeje na objednávku (§ 613 obč. zák. č. 40/1964 Sb.). Vzdor kogentnímu korzetu spotřebitelské smlouvy lze obdobně jako možnost ujednání výhrad ke kupní smlouvě dovést i prodej na objednávku.

Jazykovým výkladem by bylo možné dospět k závěru, že zákonodárce vtěsnává spotřebitelskou smlouvu pouze do autonomní úpravy, a tak ji svazuje nejen kogentními právními normami, ale i omezuje její působnost na „ryzí prodej v obchodě“, kterým se myslí prodej „pultový“, resp. koupě v samoobsluze.

Tato představa však je v protikladu k základnímu paradigmatu nového občanského zákoníku, které je neseno liberální tendencí posílení autonomie vůle. To se děje v mezích základních zásad, na nichž je občanský zákoník vystavěn, včetně ochrany spotřebitele. Tyto liberální tendence jdou

tak daleko, jak ještě níže ukážeme, že autonomie vůle proniká i do obecně tradované kogentnosti ochrany spotřebitele (viz § 1815 o. z. a výklad ad 5).

Omezení možností modifikace vztahu prodávajícího a kupujícího a rozšíření její působnosti nad rámec uvedeného pultovního, resp. samoobslužného prodeje, je nepochybně v zájmu spotřebitele a koneckonců i prodávajícího, kteří v tržním hospodářství využívají jeho možnosti k rozvoji dalších alternativ kupní smlouvy a jejího kontextu. Rozšíření těchto možností o uvedené alternativy ve prospěch ekonomických zájmů se spotřebitele nijak nedotýká a především není v rozporu se spotřebitelskou ochranou.

Lze tedy bez dalšího připustit nejen objednávkový prodej, nýbrž i všechny další varianty kupní smlouvy a především možnost ujednání, která se běžně uzavírají v souvislosti s kupní smlouvou a jsou upravena v § 2132-2156 o. z. (výhrada vlastnického práva). Ani spotřebitel by neměl být omezen pouze těmito druhy ujednání a může tedy využívat i dalších možností shodně jako strana „klasické“ kupní smlouvy podle § 2157 o. z.

d) Spotřebitelská koupě nemovitosti

Poněkud jiného druhu je problém, zda lze do režimu spotřebitelské kupní smlouvy zahrnout též koupi nemovitosti jako zvláštní druh kupní smlouvy podle o. z. V cestě tomtoto rozšíření může stát především argument, že směrnice 1999/44 upravuje koupi věcí movitých. Minimální harmonizaci, která je vlastní této směrnici (nebyla novelizována v tomto směru ani směrnicí 2008/31), nebrání nic tomu, rozšířit její režim na režim koupě nemovité věci.

Námítkou proti tomuto závěru je okolnost, že, i když v podstatě nahodile, se na dvou zcela rozdílných místech o. z. objevuje pojem spotřebního zboží, které by mohlo být omezeno pouze na určité druhy věcí, a vylučovat tak z působnosti spotřebitelské ochrany nemovitosti.

Tento argument není dosti přesvědčivý. Ani z pozitivní úpravy, ani z konceptu spotřebitelské kupní smlouvy nplyne, že by předmětem koupě nemohla být nemovitost. Omezení na pultový a samoobslužný prodej neomezuje ani *de lege lata* možnosti dalších forem prodeje (tak, jak shora uvedeno). Navíc pojem „spotřební zboží“ je termínem nedefinovaným a ani jinde přesně nevymezeným. Konec konců, nemovitostí je i byt, který je věcí denního užívání a má tedy nepochybně spotřebitelský charakter.

Tento závěr přesvědčivě potvrzuje dosavadní soudní praxe. Lze též dovodit, že i **koupě nemovitosti spotřebitelem používá zvláštního režimu prodeje v obchodě.**

e) Působnost mimo kupní smlouvu

Jak již bylo shora uvedeno (ad b), uplatní se předpisy spotřební kupní smlouvy přímo anebo nepřímo (*per analogiam*) i na smlouvu o dílo, jejíž stranou je spotřebitel. Působnost ustanovení o spotřebitelské kupní smlouvě na oblast vztahů vzniklých ze spotřebitelské smlouvy o dílo vyplývá jednak ze směrnice, jednak ze základního vymezení kupní smlouvy v § 2085 o. z.

Systematickým výkladem lze ovšem dospět k závěru, že **přímá či nepřímá věcná působnost spotřebitelské kupní**

smlouvy se týká i dalších smluvních typů, jejichž stranou je spotřebitel. To plyne především z významu kupní smlouvy jako nejvýznamnějšího smluvního typu. Stejně tak lze působnost (působení) úpravy spotřebitelské kupní smlouvy na další specifické spotřebitelské vztahy dovodit z nutnosti poskytnout ochranu spotřebiteli jako smluvní straně jiných typů smluvních. Okolnost, že zákonodárce se spotřebitelem – jako stranou těchto smluvních typů výslovně nepočítá, nemůže vést k závěru, že by v těchto případech neexistovala spotřebitelská ochrana. Bylo by to nepochybně disproporční a systémově chybné, neboť nevyrovnané řešení.

4. Implementace směrnice 1999/44

Protože spotřebitelská kupní smlouva je implementací evropské úpravy kupní smlouvy obsažené ve směrnici 1999/44, je třeba úpravu v o. z. poměřovat tímto pramenem unijního práva. Podstatné je, že směrnice (čl. 8) vychází z tzv. minimální harmonizace, která znamená, že členské státy jsou oprávněny přijmout národní režim poskytující vyšší míru ochrany spotřebitele. Platí proto, že s odchylkami od směrnice znamenající režim ve prospěch spotřebitele, je třeba plně souhlasit a uznávat je. Jinak je tomu však v případech, kdy úprava v o. z. je tzv. nedostatečnou transpozicí směrnice, neboť neposkytuje spotřebitelskou ochranu, která je kogentním způsobem ve směrnici stanovena, anebo kdy transpozice vůbec chybí.

Je proto žádoucí **podat stručný přehled odchylek české úpravy od směrnice a v případě, že česká úprava obsahuje méně účinnou ochranu nebo ji dokonce neobsahuje, zabývat se řešením těchto problémů.** Až na výjimky však budeme tuto problematiku rozebírat v souvislosti s věcným řešením příslušných ustanovení, zejména v souvislosti s odpovědností prodávajícího za vady věci.

a) Odchylky ve prospěch spotřebitele

Český zákonodárce nepřevzal plně do § 2161 odst. 2 o. z., který konstruuje domněnku vady věci v okamžiku dodání (převzetí), jestliže se projeví v průběhu šesti měsíců po dodání, odpovídající ustanovení směrnice 1999/44. Tuto domněnku evropský zákonodárce v čl. 5 odst. 3 nepřipouští, jestliže by tato domněnka byla neslučitelná s charakterem zboží nebo v rozporu se smlouvou. Tato podmínka nepochybně může velmi ztížit konstrukci domněnky existence vady v době dodání, kterou musí kupující vyvrátit.

b) Odchylky v neprospěch spotřebitele

Jenom formální odchylkou je, že základní ustanovení o spotřebitelské kupní smlouvě (§ 2158 o. z.) nezahrnuje do své působnosti i případ spotřebitelské smlouvy o dodání zboží, které je nutné sestavit nebo vytvořit. S tím ovšem počítá § 2085 odst. 1 o. z. a s ohledem na použití úpravy o obecné úpravě kupní smlouvy (koupě movité věci) lze smlouvu o dílo rozšířit i o působnost úpravy spotřebitelské kupní smlouvy.

Vážným nedostatkem a odchylkou v neprospěch spotřebitele je **absence úpravy odpovědnosti prodávajícího za vadu, která byla způsobena montáží,** resp. v důsledku vadného ná-

Ilustrační foto Jakub Stadler

vodu k montáži.³ Zákonodárce kupodivu nepřevzal ustanovení § 623 obč. zák. č. 40/1964 Sb.,⁴ které implementovalo čl. 2 odst. 5 směrnice. V daném případě bude třeba vykládat úpravu obsaženou v o. z. ve světle (duchu) citovaného ustanovení směrnice a dovozovat odpovědnost prodávajícího i za tento druh vady.

Jiným zásadním nedostatkem je **absence bezplatnosti odstranění vad opravou či výměnou, včetně výměnou součástky**, jak to předvídá směrnice čl. 3 odst. 4. V tomto případě bude opět nutnost použít tzv. nepřímý účinek směrnice a vykládat o. z. ve světle čl. 3 odst. 4 a přičítat prodávajícímu povinnost nahradit spotřebiteli náklady, zejména spojené se zasláním a náklady na vynaloženou práci a materiál.⁵

3 Nassall W.: Allgemeine Geschäftsbedingungen in Gebauer/Wiedmann, Zivilrecht unter europäischem Einfluss, 2005, str. 161 an.

4 Grundmann S.: in Grundmann S., Bianca C. M.: EU-Kaufrechts-Richtlinie, Köln 2002, komentář k čl. 2 odst. 5, marg. č. 44.

5 Vada způsobená montáží či vadností (vadou) návodu a odpovědnost za ní je v zásadě tradičním pojmem české spotřebitelské smlouvy (§ 623 a 617 obč. zák. č. 40/1964 Sb.). Viz k tomu též rozsudek R 63/1968, podle kterého je prodávající odpovědný za škodu způsobenou nesplněním povinnosti k seznámení občana se zvláštními pravidly pro užívání koupené věci. Pravdou ovšem je, že se nejedná o odpovědnost za vady, nýbrž odpovědnost za škodu v důsledku vady návodu.

6 Magnus U.: Kommentar zu Richtlinie 1999/44 in Grabitz/Hilf/Nettesheim (eds.), Das Recht der EU, 2007, Komentář k čl. 3 odst. 4.

7 K tomu viz rozsudek ESD C-240/98-C-244/98 Océano Grupo Editorial SA.

8 Drexel J.: Zwingendes Recht als Strukturprinzip des europäischen Verbrauchervertragsrechts, (Coester et al. eds.), Festschrift für Hans Jürgen Sonnenberger, München 2004, str. 771-790.

5. Míra kogentnosti ochrany spotřebitele

Na první pohled se zdá tato otázka absurdní. Ani judikatura vykládající dosavadní úpravu koupě v obchodě nezapochybovala⁶ o tom, že tato úprava chrání spotřebitele je obsažena v právních normách kogentního charakteru.⁷

Značné pochybnosti o tom však vyvolává ustanovení § 1815 obecné části obligačního práva vztahující se na spotřebitelské smlouvy, jež lze charakterizovat jako pouze jednostranně kogentní právní normu. Nepřiměřené ujednání ve smlouvě se považuje za zdánlivé (nicotné), ledaže se takového ustanovení dovolá samotný spotřebitel. Jde tedy o jakousi relativní neplatnost „naruby“, tedy konstrukci, že obdobně jako u relativní neplatnosti je otázka platnosti či neplatnosti ponechána na vůli dotčené (chráněné) strany, tedy v daném případě spotřebitele. Spotřebitel totiž může způsobit obživnutí (zachování) právního jednání, ke kterému se nepřihlíží jako k nicotnému.

Diskuse tohoto problému má dvě roviny. Prvně jde o to, do jaké míry je transpozice směrnice 93/13 v tomto bodě správná a zda vůbec je připuštění autonomie vůle v tomto případě odpovídajícím řešením.⁸ Za druhé je třeba řešit otázku, do jaké míry toto pozitivněprávní pravidlo působí též ve vztahu k spotřebitelské kupní smlouvě, tj. jinak řečeno, jaká je působnost této právní normy a zda lze i úpravu na ochranu spotřebitele jako kupujícího vykládat jako kogentní pouze jednostranně.

První problém má jednoduché řešení. I když směrnice stanoví, že nepřiměřené ustanovení ve smlouvě není závazné, nelze je vykládat jako pouze relativně neplatné, jak činil i dosavadní občanský zákoník. Judikatura ESD je v tomto ohledu naprosto nekompromisní. Naposledy rozsudek C-473/00 Cofidis konstatoval, že nepřiměřená ustanovení ve smlouvách jsou absolutně neplatná.⁹ Potvrdil tak konstantní judikaturu tohoto soudu. I když nelze popřít v určitém směru výhodnost možnosti modifikace absolutní neplatnosti právního jednání ve prospěch spotřebitele, který o vlastní vůli jako svéprávný spotřebitel rozhoduje o svém osudu, přičemž mnohdy bere v úvahu i jakési vyvažování své punktuální nevýhody prospěchem, který mu kyne z jiných ustanovení ve smlouvě, nelze přehlédnout stále existující informační deficit, který relativizuje správnost takového řešení a spravedlivost jeho důsledků. Adekvátní řešení by spočívalo v následování skandinávského modelu, kdy soud může provést adaptaci takového ustanovení či smlouvy, a tak zajistit bezpečí a ochranu spotřebitele, který pak může honorovat svoje vyvažování zájmů.¹⁰

De lege lata však je třeba vycházet z tohoto ustanovení jako z účinné právní normy a ptát se, do jaké míry lze takto relativizovat i ochranu spotřebitele, a tedy kogentnost právní úpravy v oblasti spotřebitelské kupní smlouvy.

Námítka proti takto „rozšířené působnosti“ spočívá v argumentu, že § 1815 o. z. se vztahuje na nepřiměřená ujednání v režimu obecné části obligačního práva, nota bene obecných ustanovení o závazcích ze smluv spotřebitelských. Tato tzv. systémová nepřipadnost nemůže dopadnout na úrodnou půdu. Jak již řečeno (ad II.3), úpravu spotřebitelské kupní smlouvy nelze uzavírat nejen před obecnou úpravou kupní smlouvy, ale zcela logicky ani před obecnými ustanoveními občanského zákoníku, včetně úpravy obecné části obligačního práva.

Lze tedy konstatovat, že **i ustanovení úpravy koupě v obchodě mají povahu jednostranně kogentních právních norem a se souhlasem spotřebitele lze omezovat jeho práva, a tedy rozšiřovat práva prodávajícího.**

III. Formy (způsoby) vzniku kupní smlouvy masového obchodu

1. Obecně

S ohledem na masový obchod a konzum změnily se způsoby (techniky) uzavírání nejen kupních smluv. Základním rozdílem proti tradičnímu chápání vzniku smlouvy prohlubují tyto techniky, jež minimalizují vliv kupujícího (spotřebitele) na formulaci obsahu smlouvy, nerovnost smluvních partnerů. Proto je třeba zvlášť bedlivě zkoumat, zda byly splněny předpoklady vzniku platného právního jednání a zda vůbec smlouva vznikla. Trpí-li projevy účastníků při uzavírání smlouvy vadami, je třeba se ptát, jaké následky takový postup má.

Již alespoň od počátku 20. století¹¹ v souvislosti se vznikáním masové výroby lze pozorovat posun od individuálně koncipovaných návrhů smluv, jejich vyjednávání, tedy režimu, který lze beze zbytku podřídít právními řády před-

vídanému způsobu individuálního uzavírání smlouvy na základě oferty a akceptace, k účinnějšímu, a mnohdy problematickému způsobu vzniku smluv, pro který se vyvinula celá řada pojmů, který se vyznačuje jedním jednotčím znakem. Tím je určitá „normativita“ návrhu smlouvy, který je navrhovatelem užíván pro neomezený počet obchodů stejného či obdobného druhu. Smlouva tak vznikne akceptací takového návrhu bez dalšího vyjednávání. Postačí, jestliže druhá strana jej bez dalšího přijme svým podpisem, případně doplní určité nezbytné údaje tak, aby se „normativní“ text individualizoval do podoby konkrétní smlouvy.

Z hlediska znaků typických pro smlouvy tohoto druhu, resp. tímto způsobem uzavírané, lze tak rozeznávat:

a) Pro standardizované či formulářové nebo předtištěné smlouvy je příznačný výše uvedený způsob uzavírání na základě návrhu „normativní“ povahy. Smlouvy v této skupině lze dále rozlišovat na základě dalšího kritéria (znaku), spočívajícího v míře úplnosti (resp. plné účinnosti) tohoto právního jednání, jež má např. „předtištěnou formu“ a po jeho akceptaci má podobu již „plnohodnotné“ smlouvy, jež je způsobila vyvolávat právní následky zamýšlené stranami.

b) Od takto strukturované smlouvy se odlišují takové projevy vůle, které samy o sobě nemají charakter návrhu plnohodnotné smlouvy vystihující všechny relevantní úmysly stran, nýbrž ke svému účelu vyžadují další ujednání, které se „fyzicky“ jako soubor nachází mimo „vlastní“ text smlouvy. Tato ustanovení (ujednání) jsou buď připojena ke smlouvě, nebo jsou stranám jinak přístupná. Strany se na tato ujednání ve smlouvě odvolávají a tím se tato ujednání stávají její součástí. V takovém případě máme co do činění s tzv. **podmínkami neboli obchodními podmínkami či všeobecnými obchodními podmínkami nebo jinými podmínkami**. Podle oblasti jejich používání lze pak rozlišovat pojišťovací, bankovní a jiné všeobecné podmínky. Záměrem předkladatele (především podnikatele) je doplnit u konkrétní smlouvy obecná ustanovení platná pro všechny smlouvy určitého druhu v určité oblasti za účelem vyšší účinnosti obchodu, neboť tato ustanovení nejsou předmětem individuálně vyjednané smlouvy.

2. Všeobecné obchodní podmínky a smlouva

Všeobecné obchodní podmínky (dále také jen „VOP“) představují jednou stranou formulovanou smluvní úpravu určenou pro předem vymezenou množinu smluv, jež jedna smluvní strana (předkladatel) činí součástí smlouvy. Nejde o právní normy, nýbrž o součást smluvního ujednání. Je irelevantní, jaký obsah takové smluvní podmínky mají, resp. kterého plnění, povinností a práv či dalších částí smlouvy se týkají. Mohou se omezovat pouze na některé elementy smluvního vztahu, ale mohou též tvořit prakticky celý text smlouvy.

⁹ Viz Schulte-Nölke H., Twigg-Flesner, Ebers M., (eds.): EC Consumer Law Compendium, München 2008, k 93/13 197 an, zejména str. 241-245.

¹⁰ Viz též názor ESD na absolutní neplatnost nepřiměřených ujednání ve smlouvách v rozhodnutí C-168/05 Elisa Maria Mostaza Claro v. Centro Móvil, viz ad II.3.

¹¹ Viz MünchKommBGB, Basedow, 5. vyd., München 2007, viz § 305 marg. č. 1.

Rozhodující není forma, rozsah ani způsob jejich vyjádření. Nemusí být tištěné nebo rozmnožované, i rukopisné smluvní podmínky jsou součástí tohoto pojmu.

Rozhodujícím hlediskem je jejich použití pro určitou množinu smluv. Podstatným znakem VOP je, že nejsou výsledkem vyjednávání stran, nýbrž „hotovým produktem“ předkládaným jednou ze stran, aniž by byly předmětem vyjednávání. Není důležité, v jaké míře, tj. v jakém počtu, jsou připraveny a v kolika případech byly skutečně využity. Nerozhodné též je, zda byly VOP připraveny samotným předkladatelem či někým jiným.

3. Možnost vyjednávání a kontrola

Z hlediska podílu příjemce návrhu, tedy zpravidla spotřebitele, lze rozlišovat mezi návrhy smluv (být ve výše uvedených formách), které jsou předmětem vyjednávání, a tedy k nimž se může příjemce vyjádřit, na straně jedné, a takovými, které příjemce musí bez dalšího přijmout, a u nichž vyjednávání nepřichází v úvahu. Mezi těmito dvěma póly přístupu ke vzniku smlouvy lze ještě jako jakýsi kompromis mezi nimi spatřovat takové smlouvy, k nimž má druhá strana volný přístup, a jsou tedy předmětem vyjednávání pouze v omezeném rozsahu, tj. vyjednávání je možné jen ohledně části návrhu, resp. sice v celém rozsahu (obsahu) smlouvy, ale v rámci určitých omezení. V druhém (krajním) případě se jedná o tzv. smlouvy přístupové neboli adhezni, kterýžto termín vyjadřuje ono „automatické“ (tj. bez vyjednávání) přijetí (akceptaci) návrhu smlouvy. Navrhovatel v tomto případě tedy očekává „automatické“ přijetí návrhu, anebo jeho odmítnutí.

Z hlediska ochrany, a to jak individuálního případu, tak právního styku (vůbec), lze rozlišovat míru působnosti kontroly platnosti těchto smluv (viz ad 5).

Tak např. o. z. rozlišuje z hlediska věcného kontrolu všeobecných obchodních podmínek (§ 1751 an.), kontrolu smluv uzavíraných přístupovým (adhezním) způsobem podle § 1800 an. a dále kontrolu přiměřenosti ustanovení ve smlouvách podle § 1911 an.

Z hlediska osobní působnosti platí kontrola v prvním a druhém případě pro všechny druhy smluvních stran, ve třetím případě pak pouze u spotřebitelské smlouvy.

Je zřejmé, že z hlediska věcné působnosti je nejrozsáhlejší kontrola ve třetím případě, neboť se týká jakýchkoliv nepřiměřených ustanovení ve smlouvě bez ohledu na to, zda při vzniku smlouvy existovalo vyjednávání nebo zda součástí smlouvy jsou obchodní podmínky, v nichž se právě nepřiměřená ustanovení nacházejí, či nikoliv.

Z hlediska způsobu kontroly smlouvy a jejího rozsahu, jejichž součástí jsou ustanovení, která nejsou vlastním textem smlouvy (všeobecné obchodní podmínky), lze rozlišovat kontrolu obsahu smlouvy, tj. obsahu těchto všeobecných

podmínek, a ochranu převzetí, tj. způsobu, jakým se ujednávání existující mimo vlastní text smlouvy, stala její součástí.

4. Kontrola obsahu smlouvy a další kontroly

Podstatou právní regulace VOP je kontrola obsahu, která má vyloučit, že je oblát v nepřiměřené míře, která je v hrubém rozporu se smluvní spravedlností, znevýhodněn.

Nejde však jen o pouhé prověřování obsahu VOP, ale i o kontrolu jejich transparentnosti a především o kontrolu jejich převzetí do smlouvy.

a) Kontrola převzetí VOP

VOP se jakožto obsahová součást smlouvy, která nepodléhá vyjednávání stran, nestávají součástí smlouvy „ze zákona“. Pak je tento nedostatek třeba přičítat předkladateli. Za existence několika možností výkladu je v pochybnostech vždy třeba dát přednost tomu z nich, který přináší druhé straně (příjemci) lepší postavení.

V prvé řadě musí být oblát uživatelem VOP výslovným způsobem upozorněn na jejich existenci jako součástí smlouvy.¹² Takovéto upozornění musí být formulováno tak, aby si jejich zahrnutí do smlouvy všiml průměrný zákazník, včetně osoby, která není způsobilá číst drobný text. Nestačí pouhý přetisk VOP na druhé straně smlouvy, aniž by na tuto okolnost bylo upozorněno na straně první. Za zvláštních okolností musí však postačit výslovné upozornění na zřetelně viditelné vývěsce v místě uzavření smlouvy. Pokyny na účtech, dodacích listech, jízdenkách, letenkách nebo vstupenkách, které jsou vydávány až po uzavření smlouvy, nelze považovat za splnění požadavku řádného převzetí.¹³

Druhým momentem je předpoklad vzetí VOP na vědomí. Tento požadavek je podmíněn jejich přístupností. Tak např. v elektronickém styku postačí, jestliže je oblátovi poskytnut dobře viditelný odkaz na webové stránky.

Vzetí na vědomí se pak může uskutečnit výslovně či konkludentně. Je třeba vyloučit možný omyl a dále jde, především pak ve styku mezi podnikateli, o nutnost vyloučení nedorozumění v důsledku kolidujících VOP (viz konflikt VOP).

Zatímco úprava spotřebitelské smlouvy v o. z. obsahuje tak říkajíc absolutní kontrolu smlouvy bez ohledu na to, zda se jedná o tzv. adhezni smlouvu, nebo o smlouvu, jejíž součástí jsou VOP, anebo zda jde o případ, kdy se na vytváření smlouvy spotřebitel mohl skutečně podílet, obecná úprava kontroly obsahu smlouvy s ohledem na VOP (§ 1751 o. z.) je v zásadě možná jenom tehdy, jestliže oblát neměl možnost obsah smlouvy ovlivnit, jinak řečeno neměl skutečnou příležitost o obsahu smlouvy vyjednat.

Kontrola převzetí smlouvy se tedy soustřeďuje na některé typické způsoby převzetí VOP či standardizovaných podmínek do obsahu smlouvy.

Odkaz oferenta

Ustanovení o odkazu či výslovném odkazu je učiněno zádost jen tehdy, pokud se toto „opatření“ uskuteční způsobem, který nevyvolává nedorozumění a nelze jej přehlédnout. Odkaz se tedy musí realizovat tak, aby průměrnému zákazníkovi, který není schopen číst malý tisk, padl do oka.

12 Tak je třeba interpretovat § 1751 odst. 1 (určit odkazem). Může způsobovat značnou nepravdivost. To je však jiné téma. Viz Coester M.: Allgemeine Geschäftsbedingungen, J. von Staudingers, Zivilrechts, 2005, str. 163.

13 Pfeiffer Th.: Kommentar zu Richtlinie 93/13, in Grabitz/Hilf/Nettesheim (eds.), Das Recht der EU, 1999, Einleitung.

Skutečná možnost vzetí na vědomí

Jedná se zde o přístupnost VOP. Jde-li o uzavření smlouvy mezi nepřítomnými, je tak možné učinit pouze zasláním VOP před uzavřením smlouvy. Při uzavírání smlouvy mezi přítomnými je zapotřebí VOP klientovi vydat.

Omyl může příjemce napadnout, jedná-li se ohledně omylu v obsahu (viz § 583 o. z.). Předpokladem pro to je, aby zákazník měl o obsahu VOP konkrétní představy a smlouvu nepodepsal tak říkajíc naslepo.

b) Kontrola obsahu

Obecně

Důsledkem jednostranné možnosti formovat obsah smlouvy je potřeba přísnějších hledisek, než jsou obecné meze smluvní volnosti. Proto některé právní řády, včetně českého, stanoví pro přezkoumávání obsahu smlouvy, do něhož byly VOP převzaty, jisté podmínky. Obsahová kontrola se v zásadě vztahuje na všechny VOP, které se staly účinnými součástmi obsahu smlouvy, přičemž může být strukturována různým způsobem. Mnohé právní řády stanoví podmínky přezkumu VOP konkrétně, jiné pak obsahují generální klauzule při stanovení určitých hledisek, podle nichž se obsah smlouvy hodnotí. Mnohdy se kontrola má omezovat na ochranu příjemce smluvního návrhu před tím, aby byla navrhovatelem jednostranně vyloučena z použití dispozitivní zákonná ustanovení. Kontrole nepodléhají cenové doložky ani předpisy jiných zákonů než občanských zákoníků. **Kontrole tedy podléhají obvykle jenom ta ustanovení, která ve srovnání s dispozitivními ustanoveními obsahují odchylnou nebo doplňující úpravu.**

Předmět kontroly

Čistě deklaratorní ustanovení kontrole nepodléhají, neboť často opakují zákonná pravidla.¹⁴ Z kontroly jsou vyloučeny též podstatné náležitosti smlouvy, neboť ty nejsou upraveny právními předpisy, nýbrž samotnými stranami. Pouhé popisy plnění a ustanovení o smlouvách v zásadě kontrole nepodléhají. Předmětem kontroly nejsou ustanovení o druhu, rozsahu a množství, stejně jako o kvalitě. Naopak klauzule, které nepodstatně očekávané plnění zkracují či modifikují, předmětem kontroly jsou.¹⁵ Ustanovení o ceně nepodléhají zásadně žádné obsahové kontrole. Naproti tomu kontrole podléhají taková ustanovení o cenách, prostřednictvím kterých jsou zákazníkovi ukládány platby za plnění, ke kterému je podle zákona uživatel VOP povinen nebo jež provádí ve vlastním zájmu. Tak např. klauzule, na jejímž základě musí zákazník (klient) platit poplatek bance za provedení předpisů o daních, předmětem kontroly je. Stejně tak i klauzule o vedení konta půjčky, neboť banka konto vede ve vlastním zájmu (BGH-NJW 2011, 2640 an.).

Způsob a rozsah kontroly

S ohledem na základní způsoby kontroly lze rozlišovat mezi **otevřenou a skrytou kontrolou**, s ohledem na rozsah kontroly obsahu lze rozlišovat **kontrolu omezenou a neomezenou**.

Otevřená kontrola znamená, že za určitých okolností je soud povinen poměřovat určitá ustanovení podle určitých

kritérií. K tomu je povinen z úřední povinnosti nebo na podnět oprávněné strany.

5. Problematika transparentnosti

Požadavek transparentnosti má dvojitou funkci, a to jednak otevírá, resp. filtruje kontrolu nepřiměřenosti, jednak je měřítkem této kontroly.

V prvé řadě se jedná o požadavek na kvalitu formulace smlouvy.¹⁶ Kritérium jasnosti (jednoznačnosti) má předejít pochybnostem při výkladu, tj. především nejednoznačnosti ustanovení. Součástí tohoto požadavku je tedy určitost. Ta je měřena ve výkladovém kontextu příslušného právního řádu. Jasnost se týká formy sdělení a tedy čitelnosti. Srozumitelnost je něco víc a stará se o to, zda obsahu ustanovení může být rozuměno z perspektivy horizontu spotřebitele. Toto kritérium se týká především srozumitelnosti jazykové a obsahové formulace. Součástí toho je zákaz mýlivých údajů. Ustanovení nelze formulovat tak, aby z nich vznikala nesprávná představa.

Ohledně předmětu příkazu transparentnosti platí, že každá jednotlivá klauzule (ustanovení) musí být jasná a srozumitelná. Kromě toho soubor ustanovení jako celek musí vyhovovat požadavkům transparentnosti. Ohledně horizontu spotřebitele platí, že jde o model průměrně informovaného, pozorného a rozumného průměrného spotřebitele.¹⁷ Existuje tedy určitá konvergence, tedy sblížení mezi kategorií právně nevzdělaného, ale pozorného a rozumného průměrného spotřebitele a kategorie konkrétního spotřebitele.

6. Úprava obsažená v o. z.

Úprava ochrany proti zneužití autonomie vůle obsažené v o. z. je specifická.

a) Míra ochrany

S výjimkou ochrany spotřebitele (viz níže – písmeno e), která recipuje úpravu evropskou, se jedná o relativně velmi slabou a nedokonalou ochranu oblát. Oblát, tj. druhá strana, požívá ochrany jenom tehdy, jestliže se jedná o výrazné zneužití práv oferenta (viz hrubý rozpor s obchodními zvyklostmi a zásadami obchodního styku v § 1801 o. z.).

b) Koncept ochrany

První úprava (§ 1751 – § 1753 o. z.) obsahuje základní ochranu proti zneužití VOP. Druhá úprava (§ 1798 – § 1801 o. z., smlouvy uzavírané adhezním způsobem) se týká smluv uzavřených bez možnosti vyjednávání. Konečně v § 1813 až

¹⁴ Viz pozn. 12, str. 171.

¹⁵ Viz MünchKommBGB, Kieninger, 5. vyd., München 2007, Komentář k § 307, marg. č. 12-15.

¹⁶ Požadavek transparentnosti zahrnuje nepochybně i předpoklad (požadavek) srozumitelnosti. To ovšem předpokládá též způsobilost příslušný projev vůle rozeznat. I malý tisk může znamenat, že tento předpoklad není splněn, a pak lze uvažovat i o tom, že, nejde-li ani výkladem zjistit obsah takového projevu, jde o zdánlivě právní jednání bez jakýchkoliv dalších následků (k tomu viz Micklitz H.-W., Unfair terms in consumer contracts, in: Reich N., Micklitz H.-W., Rott P., Tonner K.: European Consumer Law, 2. vyd. Intersentia 2014, str. 144 an.

¹⁷ Viz ESD v C-210/96 Gut Springenheide.

§ 1815 o. z. obsahuje ochranu proti nepřiměřeným ustanovením spotřebitelských smluv.

Jak v prvním, tak i v druhém případě jde o kontrolu obsahu smlouvy ve vztahu k VOP, neboť i v případě uzavírání smlouvy adhezním způsobem se jedná právě o převzetí VOP do obsahu smlouvy. V tom spočívá řečený adhezní způsob.

První a druhá úprava se liší tím, že v případě překvapivého ustanovení VOP předpokladem pro ochranu není postavení příjemce jako slabší strany, zatímco v druhém případě, u smluv uzavíraných adhezním způsobem, se předpokládá ochrana pouze u strany slabší.

Výjimečně se i v druhém případě může ochrana domáhat nikoliv jen strana slabší („mezi podnikateli“ – § 1801), a to za předpokladu, že porušení ustanovení zákona o platném převzetí VOP – doložky do smlouvy, popřípadě náročnost doložky na přečtení, resp. z hlediska obsahu, jsou v hrubém rozporu s obchodními zvyklostmi a zásadou poctivého obchodního styku.

I když zřejmě nedůsledně, uplatňuje o. z. zásadu ochrany slabší strany *ad hoc*, neboť tato zásada není definována a nepochybně se předpokládá, aby dotčená strana (příjemce) svoje slabší postavení v konkrétním případě prokázala.

c) Nemožnost převzetí překvapivých doložek

I když jsou všechny předpoklady pro převzetí VOP do smlouvy splněny, nestávají se obsahem smlouvy taková ustanovení, která jsou tak nezvyklá, že s nimi nemusí druhá strana počítat. **Překvapivé doložky se nestávají součástí smlouvy ani tehdy, jde-li o cenové klauzule nebo popis plnění.** Základem ochrany je úvaha, že zákazník by měl být chráněn i před svým paušálním prohlášením o znalosti takového obsahu smlouvy, s nímž podle všech okolností nemohl počítat. Neobvyklost takového ustanovení je třeba posuzovat objektivně, jinak řečeno doložka byla obecně vzato zvláštní. Moment překvapení je však třeba posuzovat subjektivně z hlediska konkrétního zákazníka. Objektivně neobvyklá pak musí být doložka právě při takové smlouvě. Přitom jsou důležité okolnosti uzavření smlouvy, zejména formát smlouvy, kterým lze chápat základní rysy určitého typu smlouvy a zejména zvlášť nápadných smluvních ustanovení. Je zřejmé, že určitá doložka se u určitého typu smlouvy vyskytuje často, u jiného typu je však zcela nezvyklá.

Subjektivně překvapivá je taková doložka, u níž se její obsah a oprávněné očekávání zákazníka tak silně a intenzivně odlišují, že je pro ni typický překvapivý efekt. Míru neobvyklosti je třeba v zásadě, tj. i s přihlédnutím k okolnostem

případu, v kontextu daného sektoru a dosavadnímu styku stran, posuzovat s ohledem na rozumový a očekávaný horizont typického a nikoliv individuálního zákazníka, neboť VOP se obecně orientují na zákazníka běžného.¹⁸ Pro účely zjištění onoho překvapujícího momentu na měřítku typického zákazníka je možné používat i demoskopických nástrojů.

d) Následky nepřevzetí či neplatnosti VOP

V zásadě platí, že neplatnost jednoho ustanovení či jeho nepřevzetí neznamená, že též zbytek smlouvy je neplatný. To plyne z § 576 o. z.

Zbytek smlouvy však potřebuje doplnění či vyplnění meze-ry v důsledku neplatnosti či nepřevzetí konkrétního ustanovení. Proto primárně přichází v úvahu dispozitivní zákonné právo. V případě nedostatku dispozitivního práva v nejširším slova smyslu je třeba vyplnit mezeru doplňujícím výkladem stran. Jde o tzv. hypotetickou vůli či hypotetický výklad stran. Vyplňuje se tím, co by bývaly strany dohodly, nebýt neplatnosti sporného ustanovení. Jde o tzv. vnitřní teleologii a měřítko poctivé rovnováhy zájmů (viz § 556 odst. 1 o. z.).

Sporná je otázka, v jakém rozsahu působí meze- ra v důsledku neplatnosti klauzule a zda ji lze vyplnit prostřednictvím soudního rozhodnutí. Jednak jde o rozsah a hranice neplatnosti, resp. možnosti dělit ustanovení do skupiny nepřiměřených a akceptovatelných klauzulí. Nová formulace zbytkové klauzule z nesamostatných fragmentů však není věcí soudce. Druhou vrcholně spornou otázkou je možnost tzv. redukce uchovávací platnosti smlouvy. Taková redukce, spočívající např. ve vynětí vysoké smluvní pokuty apod., je v zásadě odmítána. Podnikatel by se tak zbavil rizika neplatnosti, jestliže nepřiměřené klauzule by mohly být soudem redukovány na přípustnou mez. Proti tomu se obrací velmi rozsáhlá část literatury,¹⁹ ovšem s tím, že tato redukce se nemá vztahovat na ještě přípustné, nýbrž na přiměřenou míru. V této variantě jsou výsledky takovéto redukce často totožné s těmi, ke kterým by se dospělo doplňujícím výkladem. Spor se tedy omezuje na metodu k ustavení náhradního řešení. K rozdílným následkům se dospívá však tam, kde mezeru nelze vyplnit doplňujícím výkladem.

IV. Odpovědnost za vady

1. Základní charakteristika

Evropská úprava ve směrnici 1999/44, s níž je třeba konformním způsobem o. z. vykládat (viz ad II. 4), vychází ze zásady odpovědnosti prodávajícího za jakoukoliv protiprávnost, tj. rozpor se smlouvou (vada), a to včetně dodání něčeho jiného (aliud), menšího či většího množství, za vadu vlastností. Úprava ve směrnici, a tedy i výslovná úprava v o. z. se nevztahuje ani na odpovědnost za nesplnění nebo na odpovědnost za prodlení.²⁰

Vada (rozpor se smlouvou) musí existovat v době převzetí a jen zcela výjimečně, jako např. při zasilatelském prodeji, v jiný okamžik.

Režim (objektivní) odpovědnosti prodávajícího je postaven na zásadě, že přednost má uskutečnění původní smlou-

18 Staudinger, Schlosser: Gesetz zur Regelung des Rechts der Allgemeinen Geschäftsbedingungen (AGBG), 1998.

19 Viz pozn. 13, komentář k čl. 3, marg. č. 6.

20 Pozoruhodné je, že jak odst. 8 preambule, tak čl. 2 č. 2 směrnice mluví pouze o faktických vadách. Konec konců i nároky z odpovědnosti za vady jsou směrnici omezeny odpovědností za vady faktické a nikoliv právní. Je tedy zřejmé, že právo z odpovědnosti prodávajícího za právní vady má u nás základ pouze v národním právu a tedy nikoliv v režimu kupní smlouvy, nýbrž v obecných ustanovení obligáčního práva (viz § 1920 o. z.). Ani v tomto případě nelze považovat úpravu spotřebitelské smlouvy v o. z. za jakýsi autonomní režim.

vy před její změnou, resp. ukončením. S tím koresponduje režim prostředků ochrany: náprava (oprava či výměna) předchází slevě z kupní ceny, resp. odstoupení od smlouvy. **Katalog nástrojů právní ochrany je uspořádán do dvou tříd, přičemž do první z nich patří oprava a výměna, do druhé z nich sleva a odstoupení.**²¹

2. Režim uplatnění nároků kupujícího

a) Způsob uplatnění

Směrnice nepředepisuje režim reklamací, jako tomu je v případě CISG, resp. koupě movité věci, umožňuje však státům ji zavést.

Reklamáce, resp. uplatnění vady je jednostranným právním jednáním, adresovaným prodávajícímu. Nepředpokládá se zvláštní forma. Nelze vyloučit ani jednání konkludentní. Ústní reklamáce je plně dostačující.

Odchylnou implementací v neprospěch spotřebitele je § 2172, jež přikazuje uplatnit vadu u jiné osoby označené v potvrzení, a které je třeba eurokonformně vykládat tak, že touto osobou může být subjekt, který je chápán jako adresát reklamáce vedle prodávajícího, u něhož je možné v duchu směrnice reklamaci primárně učinit.

b) Doba uplatnění

K podstatné změně oproti obč. zák. č. 40/1964 Sb. došlo v režimu uplatňování vad z hlediska času. Zatímco obč. zák. č. 40/1964 Sb. v § 625 stanovil odpovědnost prodávajícího tak, že jejím předpokladem byla včasná reklamáce kupujícím podle § 626 odst. 3 obč. zák. č. 40/1964 Sb., a to do 24 měsíců ode dne převzetí věci kupujícím, podle § 2161 odst. 2, resp. § 2165 o. z. není rozhodující doba reklamáce, ale doba výskytu vady po dodání věci. Směrnice sice umožňuje v čl. 5 odst. 2, aby členské státy stanovily, že spotřebitel je povinen oznámit prodávajícímu uplatnění svých práv (reklamáce) do dvou měsíců po zjištění vady, o. z. však tohoto oprávnění nevyužil (viz též ad V.).

3. Volba prostředků ochrany

Kupující je omezen jednak režimem dvou tříd prostředků, jednak tím, že volbu je třeba provést alternativně a nikoliv kumulativně.²²

Český zákonodárce zvolil ve srovnání se směrnicí určité flexibilnější řešení, jež je postaveno na odlišných podmínkách pro uplatnění odstoupení na straně jedné, a slevy na straně druhé. Přitom je zřejmé, že odstoupení má určitou preferenci před slevou, jak to vyplývá ze systematiky úpravy.

4. Společné předpoklady uplatnění nároků kupujícího

Pro volbu jednotlivých nástrojů ochrany má význam nejen jejich hierarchie (zařazení do dvou tříd), ale i splnění určitých předpokladů zákonem stanovených. Zatímco směrnice stanoví tyto předpoklady pro volbu mezi opravou či výměnou, platí v české úpravě tato kritéria (předpoklady) i ve vztahu mezi nástroji v obou třídách. Jde o čtyři základní kritéria, kterými jsou možnost (nemožnost), přiměřenost

(nepřiměřenost), včasnost, resp. nevčasnost a značné obtíže pro spotřebitele. Zatímco předpoklady v podobě možnosti a přiměřenosti instrumentů slouží k ochraně prodávajícího, význam dalších dvou kategorií je ochrana spotřebitele. Možnost hraje roli mezi výměnou a odstoupením od smlouvy podle § 2169 odst. 1 o. z. a víceméně i v případě opakovaného výskytu vad po opravě, resp. pro větší počet vad, což svědčí o nemožnosti nápravy ze strany prodávajícího, což je předpokladem pro odstoupení od smlouvy ze strany kupujícího (§ 2169 odst. 2 o. z.) a konečně je to předpokladem pro slevu, nemůže-li prodávající kupujícímu dodat novou věc bez vad (§ 2169 odst. 3 o. z.). Protože za nemožnost se označuje pouze nemožnost objektivní, je třeba míru nemožnosti plnění poměřovat dalším předpokladem, kterým je přiměřenost. Kupující je oprávněn odstoupit od smlouvy, jestliže prodávající nedisponuje prostředky k opravě a jejich opatření by si vyžádalo nepřiměřené náklady.

Místo opravy může kupující požadovat dodání nové věci, pokud to není vzhledem k povaze věci nepřiměřené (§ 2169 odst. 1 věta první o. z.), což znamená, že spotřebitel nemůže požadovat cenově náročný prostředek opravy, jestliže je možné jeho nárok uspokojit výměnou. Ani oprava, ani výměna nejsou přiměřené, jestliže věc je natolik specifická, že oba tyto způsoby by podstatně překročily svoji hodnotu kupní cenu.

5. Lhůta k nápravě

Ačkoliv se nepředpokládá, že kupující ve své reklamaci stanoví lhůtu, musí být vada odstraněna bez zbytečného odkladu (§ 2169 odst. 3, resp. v přiměřené době § 2169 odst. 3 o. z.). Stanovení lhůty totiž není předpokladem k řádnému uplatnění práva z odpovědnosti za vady. Stanoví-li kupující příliš krátkou lhůtu, je rozhodný pouze její počátek a nikoliv délka. Stanoví-li však kupující délku delší než je lhůta přiměřená, může po jejím marném uplynutí bez dalšího požadovat slevu nebo odstoupení od smlouvy.²³ **Přiměřená lhůta se řídí podle okolností, a to nejen podle druhu vady a náročnosti opravy, nýbrž i podle intenzity potřeby spotřebitele.** Čím naléhavěji spotřebitel výrobek požaduje (viz pračka či chladnička), tím rychleji musí být oprava provedena.

Konečně musí být náprava uskutečněna bez značných obtíží pro spotřebitele (viz § 2169 odst. 3 *in fine*). Náprava nesmí být spojena s časovými nebo jinými zátěžemi, přičemž tento pojem zahrnuje i případy několikerých pokusů o nápravu.²⁴

6. Sleva z kupní ceny a odstoupení od smlouvy

Směrnice zařazuje tyto dva prostředky právní ochrany do druhé kategorie a kupující může mezi nimi svobodně volit. Nový obč. zákoník umožňuje naproti tomu právo na odstoupení od smlouvy pouze za podmínek § 2169 odst. 1 a odst. 2 o. z.

21 Sivesand H.: The Buyer's Remedies for Non-Conforming Goods, München 2005.

22 Viz pozn. 6, komentář k čl. 3, marg. 12.

23 Viz pozn. 6, komentář k čl. 5.

24 Calais-Auloy, Steinmetz: Droit de la consommation, 4. vyd. 1996, passim.

a právo na slevu je možné jen za předpokladu podle § 2169 odst. 3 o. z. Sleva je tak posledním prostředkem právní ochrany za předpokladu, že kupující neodstoupil od smlouvy nebo neuplatnil právo na dodání věci bez vad nebo na výměnu věci. Pouze pro uplatnění tohoto práva platí předpoklad značných potíží pro spotřebitele v případě uplatnění práva na nápravu (§ 2169 odst. 1 a odst. 3 *in fine* o. z.).

Ani směrnice, ani o. z. nemají ustanovení o výpočtu slevy. V tomto případě je třeba se přiklonit k řešení CISG, z něhož směrnice vychází. Slevu lze podle této úmluvy určit tak, že cenu je třeba snížit v poměru, ve kterém je hodnota, kterou měla věc při dodání, k hodnotě, kterou by měla věc dodaná v souladu se smlouvou v okamžiku uplatnění slevy. Tato metoda obnovuje původně dohodnutý poměr mezi cenou a plněním na snížené úrovni. Odlišuje-li se např. poměr obou hodnot o 10 %, pak je třeba kupní cenu snížit o tuto procentuální hodnotu.²⁵

7. Společné otázky

a) Vrácení věci, náhrada za užítky, bezdůvodné obohacení

Ačkoliv to ani směrnice, ani o. z. (na rozdíl od CISG) výslovně nestanoví a nepodmiňují výměnu věci vrácením věci vadné (viz avšak o. z. v § 2108), není předpokladem řádného uplatnění nároku z odpovědnosti za vady vrácení věci, avšak národní právní řád může tuto otázku vyřešit podle svého. V tom případě lze jen navázat na soudní praxi za platnosti obč. zák. č. 40/1964 Sb. a chápat povinnost vrácení věci v případě výměny či odstoupení od smlouvy jako povinnost kupujícího z bezdůvodného obohacení (R 22/1983).

I nadále platí, že **vrací-li kupující po účinném uplatnění práva na odstoupení od smlouvy nebo na výměnu věci, kterou používal, nemá prodávající právo na náhradu za znehodnocení této věci či na užítky** (R 22/1983, str. 142 a 143). Na rozdíl od tohoto stanoviska však lze dovodit, že vydat užítky z tohoto užívání je kupující povinen jen tehdy, jestliže věc užíval poté, co mu prodávající dodal věc novou, kterou mohl řádně užívat bez dalšího prodlení, resp. vrátil kupní cenu. Otázka náhrady v tomto případě za používanou vadnou věc je pak otázkou i náhrady škody za předpokladu, že vadnou věc kupující vrátil a nebylo možné sehnat za ni odpovídající náhradu.

b) Nepoužití pořadí prostředků nápravy

V případech, že porušení smlouvy je takové povahy, že zásadním způsobem podlomí důvěru kupujícího v osobu prodávajícího, je kupující oprávněn uplatnit přímo nejvýznamnější nástroj na ukončení smlouvy a od smlouvy odstoupit. Příkladem takového porušení smlouvy je dodání zvířete, které onemocnělo nakažlivou chorobou, dodání životu nebezpečných potravin či léků apod.

c) Vázanost kupujícího provedenou volbou prostředku nápravy

Provede-li kupující volbu tak, že reklamuje přiměřený pro-

středek nápravy, je tímto svým projevem vůle vázán. Zvolil-li však nepřiměřený prostředek, je takováto volba bez účinku. Není proto ani její autor vázán. Kdy tomu tak je, závisí na okolnostech případu. Kritériem je zjevná nepřiměřenost. Vázán svojí volbou však není kupující neomezenou dobu. Uplynula-li však přiměřená doba k nápravě, resp. k její realizaci, může kupující „přejít“ k přísnější sankci a volit např. u nároku na opravu odstoupení od smlouvy či slevu z kupní ceny. Zřejmě však nepřipustné je jednostranně a bez dalšího důvodu měnit volbu „opačným směrem“. Tj. namísto sekundárně provedeného odstoupení od smlouvy požadovat např. slevu z kupní ceny.

d) Odmítnutí prostředku nápravy kupujícím

Odmítne-li kupující nápravu, tj. úpravu či výměnu, je oprávněn požadovat slevu či odstoupit od smlouvy.

e) Místo plnění nároku z odpovědnosti za vady

Směrnice nevypovídá nic o tom, kdy je povinen prodávající uskutečnit náhradní plnění. Ani o. z. o tom nemá pozitivní ustanovení. Podstatné je, že směrnice stanoví povinnost bezplatného plnění ze strany kupujícího. Když o. z. takové ustanovení postrádá, je třeba plnění druhotné povinnosti prodávajícího vykládat ve světle směrnice s tím, že bez ohledu na místo druhotného plnění je prodávající povinen hradit náklady s tím spojené (viz dále).

f) Bezplatnost nápravy

Oprava a výměna se musí uskutečnit bezplatně. To se ovšem netýká slevy nebo odstoupení od smlouvy. Bezplatnost znamená, že prodávající není oprávněn požadovat za uskutečnění nápravy úplatu. To zahrnuje veškeré náklady, které jsou s tím spojené, včetně nákladů (výdajů) za práci, materiál a dopravu. Dále to znamená, že spotřebitel je oprávněn vyžadovat náhradu nákladů, které mu vznikly v souvislosti s odstraněním protiprávního plnění prodávajícího. Bezplatnost se ovšem netýká škod, které byly způsobeny protiprávním jednáním prodávajícího, ať již vznikly v důsledku samotné vady jako výpadek určitého provozu v životě spotřebitele, anebo jako náklady spojené s odstraněním vady spotřebitelem. Tyto následné škody nepochybně mají režim zvláštní.

g) Ztráta práva z odpovědnosti

Ačkoliv směrnice o tom nemá ustanovení, ze zásady dobré víry je možné dovodit, že **nelze připustit případ, kdy kupující sice požaduje výměnu, avšak sám provede opravu.** To ovšem nevylučuje možnost slevy z kupní ceny za případnou výměnu či opravu.

VI. Domněnka vady a převrácení důkazního břemene

1. Podstata

Předmětem úpravy je významný institut sloužící slabší straně (spotřebiteli), jenž posiluje jeho postavení v režimu odpovědnosti za vady prodávajícího. Jde o tzv. domněnku vadnosti věci a s tím související převrácení důkazního břemene ohledně vady, jež se projeví v prvních šesti měsících po převzetí,

²⁵ Viz pozn. 6, komentář k čl. 3 odst. 3.

a to na rozdíl od režimu koupě movité věci podle § 2085 an. o. z., v němž je povinností kupujícího prokázat, že vadu, byť se projevila až později, měla věc již při přechodu nebezpečí škody na kupujícího (§ 2100 odst. 1 věta první o. z.).

Kupující je povinen pouze prokázat výskyt vady a okolnost, že se vada projevila po převzetí v šestiměsíční lhůtě.²⁶

Ustanovení § 2161 odst. 2 o. z. je transformací čl. 5 odst. 3 směrnice 1999/44/ES. Český zákonodárce pak ve prospěch spotřebitele, což směrnice v čl. 8 umožňuje, zmíněný čl. 5 odst. 3 transformoval tak, že spotřebitele zvýhodnil oproti směrnici ještě ve dvou směrech. Prvně jde o již zmíněnou vadnost věci. Zatímco směrnice obdobně jako obecná úprava koupě movitosti podle § 2085 an. o. z. pokládá za příčinu vady objevivší se po převzetí věci, existenci této vady alespoň v zárodku v době převzetí, českému zákonodárci postačí, aby v době převzetí existovala vadnost věci a nikoliv konkrétní vada, která se projevila později. Jinak řečeno, i když nelze prokázat souvislost mezi později se projeví vadou a její konkrétní příčinou, neovlivňuje to negativně právo kupujícího z odpovědnosti, neboť postačí, že v době převzetí byla věc vadná jinak.

Český zákonodárce nepřevzal ani poslední větu čl. 5 odst. 3 směrnice, která znemožňuje konstrukci domněnky, jestliže by byla neslučitelná s druhem věci nebo vady.

Směrnice počítá tuto lhůtu jenom u původně dodávaného zboží a nikoliv u zboží, resp. věci opravené či vyměněné.²⁷ Tak tomu však v o. z. není, neboť **lhůta k odpovědnosti za vady začíná běžet znovu po každém jednání prodávajícího, jež má vadu napravit.**

V průběhu lhůty se musí vada projevit a pak je lhůta zachována. Vada však nemusí být v této lhůtě uplatněna. To je podstatný rozdíl oproti obč. zák. č. 40/1964 Sb., podle jehož § 626 odst. 3 práva z odpovědnosti za vady zanikla, nebyla-li uplatněna ve lhůtě 24 měsíců od převzetí věci kupujícím (viz V. 2). Pro uplatnění vady je třeba uplatňovat příslušnou promlčecí lhůtu, jež nesmí být kratší než dva roky po dodání zboží.²⁸ Pro zachování lhůty je důležité, že se vada projeví před koncem lhůty. Kupující není povinen učinit žádné formální kroky, jakými jsou např. oznámení, reklamace, stížnost apod. včetně žaloby. Zda kupující byl schopen nebo musel vadu objevit již při dodání, je pro počátek a délku lhůty nerozhodné.

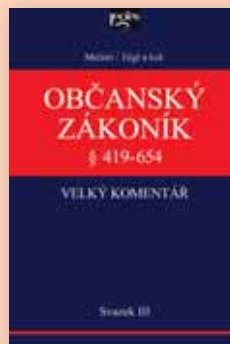
✿ Autor, advokát v Praze, je vedoucím Centra právní komparistiky PF UK.

Příspěvek byl přednesen na XXII. Karlovarských právnických dnech v červnu 2014.

26 Portugalsko např. je tak velkorysé, že podle jeho zákona 67/2003 platí převrácené důkazní břemeno po celou dobu dvou let od dodání. V Německu existuje několik rozhodnutí BGH, podle kterých se převrácené břemeno důkazní aplikuje i tehdy, jestliže vada (nedostatek souladu se smlouvou) nemohla být identifikována v době dodání s výjimkou toho, že bylo zcela zřejmé, že kupující nemohl si nebýt vědom toho, že vada existuje. Ani okolnost, že třetí strana sestavila věc, nevylučuje možnost obrácení důkazního břemene (BUGH VIII ZR 2104 z 2004).

27 Viz MünchKommBGB, S. Lorenz, 5. vyd., München 2007, Komentář k § 476, marg. č. 4.

28 Počátek promlčecí lhůty podle § 628 o. z. může způsobovat značné nepravdivosti s ohledem na možný značný časový odstup podání žaloby od převzetí věci. To je ale jiné téma.

Občanský zákoník Svazek III – § 419–654 Velký komentář

Filip Melzer, Petr Těgl a kolektiv
Třetí svazek obsahuje výklad ustanovení o spotřebiteli a podnikateli, o zastoupení, o věcech a jejich rozdělení a o právních skutečnostech, a také výklad souvisejících společných a přechodných ustanovení.

**1264 stran, vazba s přebalem, 1560 Kč
nabízíme k objednání také komplet
všech 8 svazků za 11 900 Kč**

Bytové spoluvlastnictví

**Komentář k § 1158–1222 nového
občanského zákoníku a k zákonu
č. 67/2013 Sb.**

Zbyněk Pražák

Komentář přináší podrobný, prakticky zaměřený výklad nové úpravy bytového spoluvlastnictví včetně mnoha příkladů a vzorů (prohlášení vlastníka, stanov, smlouvy o výstavbě). Čtivou formou naznačuje řešení praktických situací.

256 stran, brožovaná vazba, 380 Kč

Soudní řád správní

Komentář

**Lukáš Potěšil, Martin Brus, Lukáš
Hlouch, Filip Rigel, Vojtěch Šimíček**

Nově sestavený teoreticko-praktický komentář poukazuje na změny způsobené novým občanským zákoníkem a analyzuje dopady tzv. velké novely soudního řádu správního (zák. č. 303/2011 Sb.). Současně přibližuje neustále se vyvíjející judikaturu správních soudů.

1152 stran, pevná vazba, 1490 Kč

Věcná práva podle starého a nového občanského zákoníku

**Uplatňování nároků a rozhodování
o nich (procesní a hmotněprávní
souvislosti) – 2. vydání**

Michal Králík

Shrnutí procesních a hmotněprávních aspektů jednotlivých právních institutů (např. společného jmění manželů) se opírá o kompletní judikaturu Nejvyššího soudu.

528 stran, brožovaná vazba, 620 Kč

Nové spolkové právo

v otázkách a odpovědích

**Kateřina Ronovská, Vlastimil Vitoul,
Jana Bílková a kolektiv**

Autoři se věnují nejen zakládání spolku, ale i jeho následnému fungování, tedy členství, vnitřní organizaci, možnosti přeměn, zrušení, likvidaci a zániku. Soustředí se také na souvislosti rejstříkové, účetní a daňové. Jsou připojeny vzorové stanovy a přehled související judikatury.

256 stran, brožovaná vazba, 350 Kč

**Nakupujte v e-shopu www.knihyleges.cz knihy
a v e-shopu www.stojankynaknihy.cz dárky se slevou 5 %!**

Nakladatelství Leges, s. r. o., Lublaňská 61, Praha 2
tel.: 222 356 400, e-mail: chci@knihyleges.cz
www.knihyleges.cz, www.stojankynaknihy.cz

První zkušenosti s novým občanským zákoníkem

JUDr. DAVID UHLÍŘ

Nový občanský zákoník nenesel číslo 89/2012 Sb. náhodou, ale proto, aby nám připomínal rok 1989 jako významný společenský předěl. Současně nám tím připomíná, že od 17. listopadu 1989 uplynulo takřka trapné čtvrtstoletí, než se nám podařilo nový občanský zákoník uvést v účinnost.

Forma plné moci

První zkušenosti a první dojmy jsou po několika měsících pochopitelně smíšené. Klady nové úpravy se projeví až s odstupem, zatímco na některé její záporné, chyby či obtíže narážíme ihned. Typickým příkladem nečekané obtíže je **ustanovení § 441 odst. 2 o. z.**, podle kterého „*vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc.*“ Asi nikdo z autorů občanského zákoníku si nepředstavoval, jaký praktický dopad toto ustanovení bude mít. Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti (tzv. KANCL) se pokusila tento problém překonat výkladovým stanoviskem č. 12, uveřejněným na webových stránkách obcanskyzakonik.justice.cz (*najdete ho též na str. 68–69 tohoto čísla BA – pozn. red.*) „*plná moc k zastoupení na valné hromadě, členské schůzi družstva či jiného orgánu právnické osoby ani k rozhodnutí za jediného společníka nemusí být udělena formou notářského zápisu.*“ Přes toto stanovisko je obtížné nalézt notáře, který by sepsal notářský zápis o rozhodnutí jediného společníka na základě prosté plné moci s ověřeným podpisem zmocnitele.

Existuje tzv. zákonná záruka?

Dalším případem je **problematická úprava práv kupujícího z vadného plnění při prodeji zboží v obchodě**. Zákonná dvouletá záruka, jak jsme ji znali z občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., již neexistuje. Prodávající (pokud neposkytl smluvní záruku) odpovídá jen za vady, které má věc při převzetí, namísto zákonné záruky je v § 2161 odst. 2 o. z. stanovena vyvrátitelná domněnka, že „*projeví-li se vada v průběhu šesti měsíců od převzetí, má se za to, že věc byla vadná již při převzetí.*“ Lhůta dvaceti čtyř měsíců k uplatnění práv z vad spotřebního zboží koupeného v obchodě, poskytnutá kupujícímu v § 2165 odst. 1 o. z. a také běžící od převzetí zboží, je jen zvláštním ustanovením ve vztahu

k § 2112 odst. 1 o. z., který obecně ukládá kupujícímu povinnost oznámit vadu „*bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl při včasné prohlídce a dostatečné péči zjistit.*“

Tato faktická a podstatná změna zákona v neprospěch spotřebitele je přesto veřejnosti předkládána tak, jako by nadále platila dvouletá zákonná záruka, ba dokonce byla tak při schvalování nového občanského zákoníku poslanci chápána.

Jestli je „záruka“ na tenisky šestiměsíční nebo dvouletá, není podstatné, v případě dražších věcí očekávané dlouhodobé životnosti, jako jsou kupř. automobily, již prodejci dávno v rámci konkurenčního boje nabízejí smluvní záruky až sedmileté.

Skutečné obtíže ale nastanou v případech uplatňování vad ze smlouvy o dílo, když ustanovení § 2615 odst. 2 jen lakonicky říká, že „*o právech objednatele z vadného plnění platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě.*“ Protože Část čtvrtá, Hlava II, díl 8, upravující smlouvu o dílo, nemá žádná zvláštní ustanovení obdobná koupi v obchodě, objednatel nepoživá, ani je-li spotřebitelem, žádných zvláštních výhod. Jestliže si spotřebitel ve smlouvě o dílo, jehož předmětem bude kupř. stavba rodinného domu, nesjedná záruku, bude mít horší postavení než kupec tenisek.

Koncepční problém odpovědnosti jednoho z manželů za dluhy druhého

Tvůrci občanského zákoníku se snažili vybudovat systém ochrany jednoho z manželů, jestliže druhý z manželů je marnotratník nebo nepřiměřeně majetkově riskuje. Podle § 731 „*... vznikl-li dluh jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.*“ (A contrario tedy platí, že dluh jednoho z manželů, vzniklý před uzavřením manželství nebo v době, kdy SJM již neexistovalo, nelze ze společného jmění uspokojovat.) Aby ochránil zodpovědného manžela před nezodpovědným majetkovým jednáním druhého, umožňuje zákon, aby soud za trvání manželství společné jmění zrušil ze závažného důvodu podle § 724; závažným důvodem je kupř. to, že druhého manžela „*... lze považovat za marnotratného, jakož i to, že soustavně nebo opakovaně podstupuje nepřiměřená rizika.*“

Zdálo by se, že zrušením a spravedlivým vypořádáním společného jmění manželů bude zodpovědný manžel chráněn před nároky věřitelů druhého z manželů. Opak je však pravdou, protože **procesní předpis tuto ochranu zodpovědného manžela zcela neguje v § 262a**, když umožňuje nařídít výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů k „*... vydobytí dluhu, který vznikl za trvání manželství nebo před uzavřením manželství jen jednomu z manželů. Za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela*

se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považuje také majetek, který netvoří součást společného jmění manželů jen proto, že bylo rozhodnutím soudu zrušeno společné jmění manželů..."

Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy se problémem vztahu hmotněprávní a procesněprávní úpravy při postižení majetku patřícího do společného jmění zabývala, její Vyjádření č. 1 lze nalézt na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/vykladova-stanoviska>. Přijala zde závěr, že stávající právní úprava je v pořádku, neboť je třeba rozlišovat mezi nařízením a výkonem rozhodnutí, postižený manžel se navíc může bránit excindační žalobou. Ač jsem donedávna byl členem KANCLu, toto vyjádření nemohu akceptovat; zásadní rozpor mezi ochranou postiženého manžela (jak jej postuluje občanský zákoník) a ochranou zájmů věřitele (podle procesněprávní úpravy) nijak neřeší. **Jedinou jednoduchou obranou poctivého manžela, jediným právním prostředkem, aby se nestal rukojmím za dluhy manžela nepoctivého, zůstává bohužel jen rozvod.** V každém případě je to prostředek levnější a účinnější než jakékoliv excindační žaloby.

Omezená povinnost k náhradě újmy

Kromě výše uvedených komplikací při praktickém užití zákona, o kterých se již značně široce v právní veřejnosti hovořilo, jsou zde i další (zatím skrytá) úskalí. Dovolují si jen odhadovat, jaké náslapné miny se mohou skrývat v oblasti nové úpravy držby a vydržení, nabytí od nevlastníka či zástav, jedna zásadní otázka ale vyvstává v oblasti náhrady újmy. **Nový občanský zákoník překvapivě směřuje k omezení odpovědnosti za nemajetkovou újmu** (byť termínům „odpovídá“ nebo „odpovědnost“ se zákonodárce snaží vyhnout), když v § 2894 stanoví, že „povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škodu). Nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon“.

Nejvýznamnější nemajetkovou újmu je újma na zdraví. Aby škůdci vznikla povinnost kompenzovat způsobenou újmu na zdraví, musel by se k tomu nejprve smluvně zavázat, nestanoví-li povinnost k náhradě újmy na zdraví přímo zákon. Jednou z typických oblastí, kdy dochází k újmě na zdraví a ke sporům o její náhradu, je poskytování zdravotní péče. Tuto oblast upravuje občanský zákoník v dílu o péči o zdraví v § 2636 až § 2651, žádnou úpravu odpovědnosti za újmu na zdraví neobsahuje. Nelze také předpokládat, že by zdravotnické zařízení samo dobrovolně ve své standardní smlouvě přijalo povinnost nahradit újmu na zdraví nebo jinou nemajetkovou újmu.

Jistý korektiv sice představuje ustanovení § 2971, když stanoví, že „odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky zvlášť zavrženíhodné, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit.“ Je však třeba říci, že je to pouze korektiv ustanovení jinak velmi problematického, a navíc korektiv nedostatečný.

V plné absurdnosti se ustanovení § 2894 jeví ve vztahu ke zvláštním ustanovením o náhradě škody, jako jsou škoda

z provozní činnosti (§ 2924), škoda způsobená provozem zvlášť nebezpečným (§ 2925) nebo škoda z provozu dopravních prostředků (§ 2927). Je nepochopitelné, proč zde zákonodárce hovoří jen o škodě (tedy majetkové újmě), místo aby hovořil o újmě jako takové, jak to činí kupř. v § 2900, upravujícím obecnou prevenční povinnost.

Je zjevné, že nebylo záměrem zákonodárce omezit povinnost nahradit újmu na zdraví, vniklou při dopravní nehodě, jen na případy „porušení právní povinnosti z hrubé nedbalosti“, tím by byl zcela popřen princip absolutní odpovědnosti provozovatele dopravního prostředku (historicky ustavený v tzv. „století páry“) za způsobenou újmu.

Se zvědavostí očekávám, jak se vypořádají autoři komentářů a judikatura s problémem vztahu mezi § 2894 odst. 2 („... nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon“) a všemi ostatními zákonnými ustanoveními o zvláštní odpovědnosti, které ohledně újmy nemajetkové skromně mlčí a upravují jen náhradu újmy majetkové.

Povinnost nahradit nemajetkovou újmu je u jednotlivých smluvních typů zákonem upravena jen v oblasti cestovního ruchu, když podle § 2543 je pořadatel zájezdu povinen nahradit „zákazníkovi vedle škody na majetku také újmu za narušení dovolené, zejména byl-li zájezd zmařen nebo podstatně zkrácen.“ Paradoxně tak pořadatel zájezdu nese za splnění svých povinností přísnější odpovědnost než zdravotnické zařízení. Zatímco první ze zákona odpovídá za nemajetkovou újmu způsobenou narušením dovolené, druhý nese odpovědnost za újmu na zdraví jen tehdy, pokud se k takové odpovědnosti smluvně zaváže.

Ustanovení zakládající nejistotu, dříve neznámou

Započtení je obvyklý a častý způsob zániku dluhu. Některé pohledávky jsou tradičně nezpůsobilé k jednostrannému započtení, podle § 1987 odst. 2 však nově není k započtení způsobilá pohledávka „nejistá nebo neurčitá“. Neurčitá pohledávka k započtení nebyla způsobilá nikdy, každý právní úkon musel být určitý pod sankcí absolutní neplatnosti. Jádro pudla spočívá však v pojmu „nejistá pohledávka“. Jestliže za nejistou budeme považovat každou pohledávku, kterou dlužník zpochybní (znejistí), institut jednostranného započtení z občanského práva počínaje 1. lednem 2014 zmizel. V každém případě se rozlučme s procesní obranou spočívající v námitce kompenzace; racionálně postupující soudce ji bude s poukazem na § 1987 odst. 2 obč. zák. odmítat, protože by mu její přijetí a projednávání komplikovalo důkazní řízení a protahovalo spor.

Obdobnou nejistotu představuje ustanovení § 647 o přerušení (respektive stavení) běhu promlčecí lhůty, podle kterého při „uzavření dohody o mimosoudním jednání věřitele a dlužníka o právu nebo o okolnosti, která právo zakládá, počne promlčecí lhůta běžet poté, co věřitel nebo dlužník výslovně odmítne v takovém jednání pokračovat; počala-li promlčecí lhůta běžet již dříve, po dobu jednání neběží.“ Pro uzavření dohody o mimosoudním jednání věřitele a dlužníka není předepsána žádná forma, lze očekávat složité dokazování, zda byla či nebyla uzavřena taková dohoda, kdo a kdy od-

mitl v jednání pokračovat... **Bylo by asi záhodno přerušení či stavení promlčecí lhůty opět vázat na zákonem upravenou dohodu o mediaci.**

Chyby v psaní

Ačkoliv návrh nového občanského zákoníku před jeho přijetím četly desítky nebo stovky právníků, zůstaly v něm některé zjevné chyby v psaní. Potvrzuje to známou psychologickou poučku o tom, že mozek vnímá to, co očekává, nikoliv to, co oči vidí. Kupříkladu v § 2072 odst. 2 zůstal text „*Odůvodňují-li to okolnosti, považuje se za nevděk vůči dárci také zjevné porušení dobrých mravů vůči osobě obdarovanému blízké.*“ V textu má být samozřejmě zmíněna osoba blízká dárci, nikoliv obdarovanému.

Další očividné chyby, které volají po tom, aby si právníci otevřeli své znění zákona a ostrou tužkou opravovali chyby, jsou v § 2438 **záměna příkazce za příkazníka** (odměna náleží tehdy, je-li obvyklá vzhledem k příkazníkovu podnikání, nikoliv vzhledem k podnikání příkazníka) nebo v § 2426 **odst. 2 věta druhá**, kde došlo k záměně slov neupozornil a upozornil (podle platného textu zákona „*škodu způsobenou vadou obalu skladovatel nahradí, upozornil-li na ni*“ samozřejmě správně má být **neupozornil-li** na ni).

Některé chyby v psaní jsou méně zjevné, kupř. ustanovení § 1341 **odst. 1** o budoucím zástavním právu se jeví vpravdě pythickým „*má-li se zástavou stát věc, k níž má zástavnímu dlužníku vzniknout zástavní právo teprve v budoucnu, vznikne zástavní právo nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem.*“ Možná kvůli této chybě se banky podle mých zkušeností zatím zdráhají institut budoucího zástavního práva užívat. Správný text měl znít „*má-li se zástavou stát věc, k níž má zástavnímu dlužníku vzniknout **vlastnické** právo teprve v budoucnu...*“ Jen v této podobě dává institut budoucího zástavního práva jasný a správný smysl.

Některá ustanovení zákona nemají logický smysl, kupř. podle § 447 „*jsou-li pokyny zmocnítele obsaženy v plné moci a musely-li být známy osobě, vůči níž zmocněnec jednal, považuje se jejich překročení za porušení zástupčího oprávnění.*“

Jsou-li pokyny zmocnítele obsaženy v plné moci, těžko mohou být neznámy osobě, vůči níž zmocněnec jedná; plnou mocí se zmocněnec při jednání prokazuje. Zákon kromě toho nestanoví žádnou sankci za porušení zástupčího oprávnění, takže celé ustanovení se zdá jaksi nadbytečné. Jiná ustanovení zákona nedávají ani smysl gramatický, kupř. § 1912 **odst. 1** říká, že „*kdo má plnit při vzájemném plnění napřed, může své plnění odepřít až do té doby, kdy mu bude vzájemné plnění poskytnuto nebo zajištěno; to však jen tehdy, je-li plnění druhé strany ohroženo okolnostmi, které u ní nastaly, které mu nebyly a neměly být známy, když smlouvu uzavřel.*“ Zde se mi nepodařilo ani se značnou mírou tvůrčí fantazie dospět k závěru, jak by toto ustanovení správně mohlo znít.

Někde v textu zákona chybí nadpis, někdy přebývá, i v těchto případech se jedná o chybu v psaní. Kupříkladu úprava věcných břemen má pododdíl 4, nadepsaný jako „Některé pozemkové služebnosti“. Logicky by pododdíl 5 měl být nadepsán „Některé osobní služebnosti“, avšak omylem nese nadpis „Uživací právo“, což je jen jedna z osobních

služebností. Bez správného nadpisu pododdíl 5 tak uniká logické rozdělení služebností na pozemkové a osobní. Naopak v úpravě smlouvy o dílo jakýmsi řízením osudu vznikl zvláštní Oddíl 2 „Určení ceny dle rozpočtu“, ač cena díla jako celek je zahrnuta v obecných ustanoveních smlouvy o dílo, další zvláštní oddíly 3 a 4 jsou pak věnovány již jen stavbě a dílu s nehmotným výsledkem. Nicméně s touto anomálií lze bez očividné újmy žít i pracovat.

Další drobnější otázky

Zákon umožňuje pronajímateli požadovat po nájemci peněžitou jistotu až do výše šestinásobku měsíčního nájemného, avšak podle § 2254 **odst. 2** při vrácení jistoty má nájemce „*právo na úroky z jistoty od jejího poskytnutí alespoň ve výši zákonné sazby.*“ Zákon ani prováděcí předpis pro tento účel žádnou sazbu nestanoví; pokud by se měla za zákonnou sazbu považovat zákonná sazba úroku z prodlení, znamenalo by přijetí jistoty pro pronajímatele nezanedbatelnou újmu ve srovnání s případnou výhodou.

Podobně nejistý je výklad pojmu „stavba dočasná“, který je obsažen v § 506, podle kterého dočasná stavba není součástí pozemku, ale samostatnou věcí. Pamětníci dočasného pobytu sovětských vojsk vědí, že dočasnost je termín značně ohebný. Zjevně nelze také ztotožnit dočasnou stavbu ve smyslu stavebním s dočasnou stavbou ve smyslu občansko-právním. Asi by neuškodilo, kdyby tato anomálie ze zákona vypadla a součástí pozemku by byla každá stavba, a to bez ohledu na míru své dočasnosti či trvalosti.

Chvála smluvní volnosti

První půl rok účinnosti občanského zákoníku umožnil získat praktické zkušenosti především ve smluvní agendě. Zásada smluvní volnosti, vyjádřená v § 1 odst. 2 obč. zák. („*nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona ...*“), je omezena jen požadavkem na dodržování dobrých mravů a veřejného pořádku.

Dobrym příkladem pozitivní změny je nová úprava postoupení pohledávky v § 1879 a násl. Podle § 1885 odst. 1 „*byla-li pohledávka postoupena za úplatu, odpovídá postupitel postupníkovy až do výše přijaté úplaty s úroky za to, že pohledávka v době postoupení trvala a ručí za její dobytost.*“ Na práva a povinnosti postupitele a postupníka se přiměřeně vztáhnou obecná ustanovení o řádném plnění za úplatu obsažená v § 1914 až § 1925, zejména ustanovení o právech z vadného plnění. Ustanovení § 1885 odst. 1 je dispozitivní, takže si postupitel s postupníkem mohou dohodnout, že postupitel nebude odpovídat za trvání pohledávky, ani nebude ručit za její dobytost. Jestliže postupitel nemá odpovídat za jiné případné vady pohledávky, je třeba, aby se postupník svých práv písemně vzdal ve smyslu § 1916 odst. 2, protože „*k projevu vůle, kterým zcizitel předem omezí zákonný rozsah svých povinností z vadného plnění, se nepřihlíží. Vzdá-li se nabyvatel předem svého práva z vadného plnění, vyžaduje projev jeho vůle písemnou formu.*“

Zkušenost ukazuje, že **rizika vyplývající ze zákonného ručení za dobytost pohledávky, které stanoví § 1885 odst. 1, jsou dosud právními zástupci postupitelů přehlížena.** Mnozí z nich si

neuvědomili zásadní posun odpovědnosti ve srovnání s § 527 odst. 2 o. z. č. 40/1964 Sb., když doposud postupitel odpovídal za dobytost pohledávky, jen pokud se k takové odpovědnosti výslovně písemně zavázal. Výslovná možnost postoupit podle § 1887 celý soubor pohledávek, a to i pohledávek budoucích, určených třeba i jen druhově, se jeví jako praktická.

Ustanovení § 1916 odst. 2 obč. zák., které umožňuje přenést rizika vad plnění na nabyvatele podle zásady *caveat emptor*, se ovšemže vztahuje na všechny případy úplatného plnění, včetně smlouvy kupní. Přenechání věci *jak stojí a leží* podle § 1918 tak může zůstat vyhrazeno na případy převodů věci hromadných (kupř. právě výše uvedeného souboru pohledávek), jak již za účinnosti o. z. č. 40/1964 Sb. postulovala teorie.

V insolvenčním řízení se již opakovaně ukázala výhodnost výslovného ustanovení § 1936 odst. 1, podle kterého je věřitel povinen „přijmout plnění, které mu se souhlasem dlužníka nabídné třetí osoba.“ Ve spojení s odst. 2, které přikazuje věřiteli v takovém případě postoupit třetí osobě zaplacenou pohledávku (s nastalou odpovědností za vady pohledávky), představuje tato zákonná úprava vhodnou obranu proti šikanózním insolvenčním návrhům.

Nový občanský zákoník připouští smluvní vyloučení nebo omezení odpovědnosti k náhradě škody i újmy nemajetkové, jediné omezení zde představuje ustanovení § 2898, kdy kromě postulování ochrany spotřebitele a slabší strany stanoví, že se nepřihlíží k ujednání, která „předem vyloučí nebo omezují povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech, anebo způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti ...“ Jinak řečeno, **smluvní vyloučení nebo omezení odpovědnosti za škodu z prosté nedbalosti je zákonem aprobeováno. Mám za to, že toto omezení odpovědnosti je možné sjednat i v příkazní smlouvě uzavírané mezi advokátem a klientem, nejedná-li se o spotřebitele.**

Kdo kdy potřeboval namísto sebe poslat na dovolenou náhradníka, ocení ustanovení § 2532, podle kterého jestliže náhradník „splňuje podmínky účasti na zájezdu, může jí zákazník smlouvu (o zájezdu) postoupit.“

Retroaktivita

Dvě retroaktivní ustanovení je třeba zvlášť pochválit. Jedno z nich se týká náhrady škody na zdraví, když § 3079 odst. 2 umožňuje i v případě „starých“ škod na zdraví „přiznat poškozenému i náhradu nemajetkové újmy podle tohoto

zákona.“ Podmínkou pro tento postup je nalezení mimořádných důvodů hodných zvláštního zřetele a samozřejmě skutečnost, že zde není překážka věci rozhodnuté.

Mimořádně důležité je ustanovení § 3030 (a to číslo paragrafu se navíc dobře pamatuje), podle kterého i na „*práva a povinnosti, která se posuzují podle dosavadních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I.*“ **Zakládá se tak retroaktivita základních zásad soukromého práva, z kterých vychází nový občanský zákoník.** Zejména zásada, stanovená v § 2, odst. 3, podle které „*výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění,*“ dává dobrý argument k prosazení zdravého rozumu navzdory nedokonalosti nebo nepřiměřené tvrdosti zákona.

Tento článek si neklade akademické ambice, směřuje jen ke sdělení úvodních zkušeností s užitím nového soukromého práva. Současně se snaží ukázat, že podstatná část nedostatků zjištěných při praktické aplikaci nového soukromého práva spočívá většinou jen v chybách psaní nebo ve sporných formulacích, odstranitelných rozumným soudním výkladem. S výjimkou úpravy několika málo ustanovení je třeba varovat před unáhlenou novelizací občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., zdá se přitom, že současným motivem pro rychlou novelizaci jsou důvody politické, nikoliv odborné.

✿ Autor je advokátem v Praze.

Tento příspěvek byl přednesen na kongresu Právní prostor v Seči v dubnu 2014.

Novinka

Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
Komentář
Petr Hampel, Ivo Walder

**Veřejné rejstříky zcela nově.
Jediný komentář na trhu.**

Váz., 699 Kč www.wolterskluwer.cz

Wolters Kluwer
Když si musíte být jistí

inzerce

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní příspěvky:

- **NOZ v praxi: Závadek**
- **Doložky právní moci**
- **Odpovědnost ve finančním právu a zneužití trhu jako zneužití práva**
- **NOZ v praxi: Vzor pachtovní smlouvy**
- **NOZ v praxi: Akreditiv a inkaso**
- **NOZ v praxi: Podmínky nedobrovolného převzetí a držení člověka v zařízení poskytujícím zdravotní péči (§ 104)**
- **NOZ v praxi: Vzor smlouvy o nájmu bytu**

Výhradně pro vás monitorujeme legislativu, judikaturu a přinášíme i další zprávy ze světa práva.

Nový zákon o mezinárodním právu soukromém

JUDr. PETR BRÍZA, LL.M., Ph.D.

Úvod

Vedle nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích je od 1. ledna 2014 účinný i nový zákon o mezinárodním právu soukromém¹

(„ZMPS“). Ten nahradil dosavadní zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů („ZMPS 1963“).

Dovedu si představit, že v záplavě školení a literatury k oběma hlavním pilířům soukromoprávní rekodifikace mnohdy nezbyvá (nejen) advokátům čas a peníze na studium tohoto zákona, a proto jsem se rozhodl tento pro přeshraniční vztahy nikoliv nepodstatný předpis (jeho hlavní ustanovení) alespoň stručně okomentovat v tomto článku. Činím tak u příležitosti vydání komentáře,² v němž ti, jimž ještě nějaké síly k rekodifikačnímu studiu zbyly, najdou podrobný rozbor zákona, včetně navazujících předpisů EU a mezinárodních smluv. Tento článek z komentáře samozřejmě vychází a v podrobnostech na něj odkazují.³ Struktura článku vychází ze struktury zákona, který má 9 částí (dále rozdělených do hlav a dílů), nicméně hlavní pozornost budu věnovat těm ustanovením, která představují změnu či novinku oproti ZMPS 1963 a která nejsou či v brzké době nebudou derogována přímo účinnými předpisy EU, jež, podobně jako mezinárodní smlouvy, mají před ZMPS přednost.⁴

1 Zákon č. 91/2012 Sb.

2 Bříza, P., Břicháček, T., Fišerová, Z., Horák, P., Ptáček, L., Svoboda, J.: Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář, C. H. Beck, Praha 2014 (dále jen „Komentář“).

3 Citovaný komentář není jedinou komentářovou literaturou, která k ZMPS vyšla, ještě před ním vyšly dva komentáře, z nichž lze doporučit komentář z pera autorského kolektivu prof. Pauknerové (Pauknerová, M., Rozehnalová, N., Zavadilová, M., a kol.: Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář, Wolters Kluwer ČR, Praha 2013) – díky tomu, že tento komentář vyšel již na přelomu roku, je v Komentáři zohledněn (ať již na podporu stejného názoru, či ve formě odkazu na tam uvedený názor odlišný).

4 Tato přednost výslovně plyne nejen z § 2 ZMPS, ale vyplývá i z našeho ústavního pořádku a jeho vztahu k právu EU a mezinárodnímu právu – srov. čl. 10 a čl. 10a Ústavy.

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

6 ZMPS používá kruhovou definici, kdy nutně použitelná ustanovení poněkud tautologicky vymezuje jako „ustanovení českého právního řádu, kterých je nutně v mezích jejich předmětu úpravy použít vždy bez ohledu na to, kterým právním řádem se řídí právní poměry, v nichž se projeví účinky použití takových ustanovení“.

7 Blíže viz Komentář, str. 22.

8 Srov. Komentář, str. 26-27.

Část první: obecná ustanovení (§ 1-5)

Vedle vymezení předmětu úpravy (§ 1) a deklarace přednosti práva EU a mezinárodních smluv před zákonem (§ 2) přináší zbylá tři ustanovení úvodní části úpravu institutů použitelných napříč ZMPS, bez ohledu na to, zda se jedná o ustanovení kolizní či procesní. Paragraf 3 oproti předchozí úpravě výslovně zavádí **pojem nutně použitelných (imperativních) norem**, přičemž tak činí ve vztahu k českým imperativním normám. Imperativní předpisy cizí (respektive jejich použití) jsou upraveny v § 25. Jak § 3, tak § 25 lze nicméně použít v zásadě jen tam, kde se nepoužijí unijní předpisy, které v mezích své působnosti použití imperativních norem upravují či přímo vymezují jejich obsah (jako např. čl. 9 nařízení Řím I⁵ v oblasti smluv). ZMPS ani blíže nedefinuje, co se imperativními předpisy myslí,⁶ ale nevidím důvod, proč by v tomto ohledu nemohly české soudy vycházet z vymezení, které najdeme v čl. 9 odst. 1 nařízení Řím I. Ten za imperativní normy považuje „ustanovení, jejichž dodržování je pro stát při ochraně jeho veřejných zájmů, jako např. jeho politického, společenského a hospodářského uspořádání zásadní do té míry, že se vyžaduje jejich použití na jakoukoli situaci, která spadá do jejich oblastí působnosti...“ Vždy bude samozřejmě třeba zkoumat, zda v daném případě mají imperativní předpisy natolik úzkou vazbu k posuzované situaci s cizím prvkem, aby je bylo třeba aplikovat.⁷ Imperativními předpisy budou zpravidla předpisy veřejnoprávní, např. celní, stavební, devizové, předpisy na ochranu životního prostředí nebo i pravidla hospodářské soutěže.

V § 4 ZMPS upravuje **výhradu veřejného pořádku**, kterou samozřejmě znají i unijní předpisy, nicméně samotný obsah pojmu veřejného pořádku ponechávají vnitrostátnímu právu s tím, že judikatura Soudního dvora EU („SDEU“) ve své podstatě pouze stanoví limity, za něž pojem veřejného pořádku nesmí jít (brání se tedy jeho přílišné expanzi na úkor aplikace jiného než vnitrostátního práva). Český zákonodárce však obsah (výhrady) veřejného pořádku na rozdíl od předchozí úpravy v novém zákoně nedefinuje, nicméně nepředpokládám, že by tím chtěl indikovat nějaký odklon od dosavadního výkladu tohoto pojmu v literatuře či judikatuře, neboť i důvodová zpráva předpokládá kontinuitu s vymezením v ZMPS 1963 (§ 36), podle něhož tento pojem obnáší *zásady společenského a státního zřízení České republiky a jejího právního řádu, na nichž je nutno bez výhrady trvat*. K tomu, co lze pod tato slova zahrnout, existuje již poměrně vypovídající judikatura.⁸

Za zmínku určitě stojí vymezení pojmu **obcházení zákona** v § 5, neboť jej podle mne lze přiměřeně použít i v oblasti působnosti unijních předpisů. Ty tento pojem sice přímo neupravují (k jeho využití mlčí), nicméně judikatura SDEU

obecně princip zákazu zneužití práva respektuje a lze jej vystopovat přímo i v některých judikátech z oblasti mezinárodního práva soukromého.⁹ Domnívám se proto, že by SDEU v zásadě nebránil aplikaci § 5 i tam, kde je daná materie regulována právem EU, ať již by šlo o určení rozhodného práva, či (mezinárodně) příslušných soudů. Příkladem jednostranného obcházení zákona ve vztahu ke kolizním i procesním normám může být situace, kdy jedna ze stran uměle vytvoří či předstírá skutečnosti, podle nichž se určuje místo obvyklého pobytu (např. tvrdí, že se zdržuje trvale v místě, kde pobývá jen přechodně), které je přitom častým hraničním určovatelem u kolizních norem (srov. např. § 29, § 44 odst. 5, § 59) i kritériem pro určení soudní pravomoci (srov. např. § 33, § 47, § 67, § 74).

Část druhá: obecná ustanovení mezinárodního práva procesního (§ 6-19)

ZMPS zachovává obecné pravidlo, že **pravomoc (mezinárodní příslušnost) českých soudů je dána v případě, kdy je český soud místně příslušný ve smyslu o. s. ř. (§ 6 ZMPS)**. To samozřejmě neplatí v případech, kdy se použije unijní předpis (příp. mezinárodní smlouva), konkrétně především nařízení Brusel I.¹⁰ Nařízení se uplatní zejména v těch sporech, kde má žalovaný bydliště na území EU.¹¹

Jednou z výrazných novinek oproti ZMPS 1963 je opuštění konceptu absolutní imunity a přechod k **imunitě funkční**, dle níž může být stát souzen ve věcech, které nesouvisí s výkonem veřejné moci (§ 7). Je pravda, že koncept absolutní imunity byl již dříve opuštěn v judikatuře Nejvyššího soudu,¹² nyní byla tato judikatura kodifikována i ze strany zákonodárce.

Zákon v této části upravuje i postavení cizinců v řízení (§ 9-11), cizí veřejnou listinu (§ 12), nebo (individuální) sdělení Ministerstva spravedlnosti o vzájemnosti ze strany cizího státu (§ 13), nicméně pro praxi asi největší význam mají ustanovení o **uznávání a výkonu cizích rozhodnutí** (§ 14-19).

Samozřejmě půjde jen o ta rozhodnutí nepokrytá unijními předpisy či mezinárodními smlouvami (ať mnohostrannými, či dvoustrannými dohodami o právní pomoci), nicméně těch zůstává stále dost. Unijní předpisy totiž svou působnost zásadně omezují jen na rozhodnutí z členských států EU a ani mezinárodní smlouvy nejsou v této oblasti rozšířené natolik, aby úpravu v zákoně marginalizovaly. Obecná úprava uznávání a výkonu rozhodnutí v § 14-16 zákona se tak v obecné oblasti občanského a obchodního práva použije na rozhodnutí ze všech zemí mimo EU, státy Luganské úmluvy (Švýcarsko, Island, Norsko), nebo mimo některé státy bývalého východního bloku (s nimiž má ČR dvoustranné dohody o právní pomoci). Půjde tedy např. o USA, Kanadu, Austrálii, Čínu, Japonsko, země Jižní Ameriky, jakož i mnoho dalších zemí, s nimiž české subjekty obchodují či jinak přicházejí do styku. Vedle toho zákon obsahuje zvláštní úpravu uznávání a výkonu rozhodnutí pro některé věcné oblasti (např. dědictví, různé oblasti rodinného práva), která se od obecné úpravy více či méně odchyľuje, ale to je řešeno v rámci ustanovení k příslušným věcným oblastem, nikoliv v této obecné části.

Rád bych se zastavil u některých obecných **důvodů pro odepření uznání cizích rozhodnutí** (§ 15). I když je zákon v převážné míře přebírá ze staré úpravy, objevily se některé odlišnosti. Stejně jako dříve sice uznání brání okolnost, že řízení, z něhož rozhodnutí vzešlo, by nemohlo být provedeno u žádného orgánu cizího státu, kdyby se ustanovení o příslušnosti českých soudů použilo na posouzení pravomoci cizího orgánu. Nicméně oproti úpravě v ZMPS 1963 je nově stanovena výjimka: tento důvod se neuplatní, pokud se účastník řízení, proti němuž cizí rozhodnutí směřuje, pravomoci cizího orgánu dobrovolně podrobil [§ 15 písm. a)]. Co se rozumí **dobrovolným podrobením se**, by se mělo v zájmu ochrany práv žalovaného posuzovat podle tuzemských standardů – ať už vyplývají z čistě vnitrostátního práva či unijního (např. čl. 24 nařízení Brusel I) nebo mezinárodní smlouvy, nestačí tedy, že se účastník podrobil ve smyslu právního řádu cizího státu (např. tím, že si dobrovolně převzal obsílku).

Nově je překážkou uznání i skutečnost, že o téže věci zahájil český soud řízení dříve než cizí soud, a toto řízení se u českých soudů v době rozhodování o uznání cizího rozhodnutí stále vede [§ 15 písm. b)].

I nadále je nutno odepřít uznání cizího rozhodnutí směřujícího vůči českému občanovi/české právnické osobě, není-li ve vztahu k dotčenému cizímu státu zaručena **vzájemnost**. Zatímco § 120 ve vztahu k cizím rozhodčím nálezům výslovně uvádí, že „[v]zájemnost se považuje za zaručenou také v případě, že cizí stát prohlašuje všeobecně cizí rozhodčí nálezy za vykonatelné za podmínky vzájemnosti“, § 15 nic takového explicitně nestanoví. Navzdory některým odlišným názorům¹³ se nicméně domnívám, že to neznamená, že to, co platí pro rozhodčí nálezy, by nemělo platit i pro soudní rozhodnutí. Plyne to z logiky věci, neboť pokud by bylo nutné považovat vzájemnost za zaručenou jen tehdy, pokud by cizí stát české rozhodnutí buď již někdy byl uznal, nebo je uznával bez požadavku vzájemnosti, vedlo by to k absurdní situaci, kdy dva státy (ČR a dotčený cizí stát), požadující navzájem vzájemnost, by nepovažovaly tuto vzájemnost za mezi sebou zaručenou a k uznání cizího rozhodnutí by tak nemohlo paradoxně nikdy dojít.

Část třetí: obecná ustanovení mezinárodního práva soukromého (§ 20-28)

Na rozdíl od předcházející úpravy zákonodárce nově výslovně upravil některé obecné otázky mezinárodního práva

9 Srov. rozsudek ze dne 15. 12. 2011, Voogsgeerd, C-384/10, dosud nezveřejněno ve Sb. rozh., podrobněji srov. Komentář, str. 36-37.

10 Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000, o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. S účinností od 10. ledna 2015 jej nahradí nařízení Brusel Ia, neboli Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

11 Srov. Komentář, zejm. str. 44 an.

12 Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2215/2007, z poslední doby pak usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 2013, sp. zn. 22 Cdo 2537/2012.

13 Srov. Pauknerová, Rozehnalová, Zavadilová a kol., cit. výše v pozn. č. 3, str. 98.

soukromého. Za zmínku zde stojí zejména postrach mnoha studentů právnických fakult: **pravidla kvalifikace** a s nimi spojený tzv. „kvalifikační problém“. Ten je upraven v § 20, podle něhož se právní hodnocení konkrétního poměru/otázky za účelem vyhledání příslušné kolizní normy provádí zpravidla podle českého práva. Kvalifikace podle *legis fori* je pak doplněna kvalifikací funkční.¹⁴ Kvalifikaci (v její konkrétní podobě) nalezneme v zákoně i jinde (srov. § 69 odst. 1, druhá věta). Využití pravidel kvalifikace dle § 20 bude v oblasti unijních předpisů nicméně omezené, neboť tam zpravidla platí princip autonomního výkladu pojmů v něm obsažených, ledaže právo EU explicitně (či implicitně) odkazuje na vnitrostátní právo.¹⁵

Zákon také na rozdíl od ZMPS 1963 upravuje institut předběžných otázek (§ 22), zatímco úprava zpětného a dalšího odkazu (§ 21) do značné míry navazuje na předchozí úpravu. Bližší zmínku si zaslouží § 23, který kodifikuje dosavadní judikaturu vrcholných soudů (kterou ovšem soudy nižší mnohdy bohužel ignorovaly) a z něhož plyne, že **český soud cizí právo aplikuje a jeho obsah zjišťuje z úřední povinnosti**, přičemž tedy konečná odpovědnost za jeho zjištění leží na soudu, nikoliv na účastnících, a měly by tedy snad již vymizet rozsudky tvrdící, že účastník neunesl důkazní břemeno ohledně obsahu cizího práva(!) Pokud se soudu nepodaří obsah cizího práva v přiměřené době zjistit, použije se české právo (§ 23 odst. 5), nicméně je třeba skutečně učinit všechna opatření k jeho zjištění, nikoliv toto ustanovení využít jako snadnou cestu pro aplikaci českého práva. Za pozornost zde stojí nedávný judikát Nejvyššího soudu k této problematice, jenž se sice týkal ještě předcházející úpravy, nicméně pro srovnání již odkazoval na § 23 nového zákona.¹⁶

Ustanovení upravující postavení cizinců a zahraničních právnických osob (§ 26-27) a vícenásobnou nebo neurčitou státní příslušnost (§ 28) nepřinášejí žádné revoluční změny.

Část čtvrtá: ustanovení pro jednotlivé druhy soukromoprávních poměrů (§ 29-101)

Nejrozsáhlejší část zákona upravuje kolizní a procesní (pravomoc, případně uznávání a výkon cizích rozhodnutí) normy pro jednotlivé věcné oblasti, a to v 11 hlavách. Hlava I (§ 29-40) upravuje různé aspekty **právní osobnosti a svéprávnosti**, tedy otázky statusové. Stanoví se zde kolizní normy pro fyzické (§ 29) a právnické osoby (§ 30). V případě právnických osob je právem rozhodným pro jejich vnitřní poměry právo, podle něhož právnická osoba vznik-

la (**inkorporační princip**). Tímto právem se mimo jiné řídí i otázka, kdo za právnickou osobu jako její orgán jedná. Právo EU nemá (s výjimkou úpravy jména fyzické osoby)¹⁷ na tuto oblast výraznější vliv, což dává těmto ustanovením nepominutelný praktický význam. Tato hlava také upravuje směnečnou a šekovou způsobilost (§ 31-32), omezení svéprávnosti a věci opatrovnické (§ 33-38) a prohlášení za mrtvého nebo za nezvěstného (§ 39-40). V této hlavě se také poprvé objevuje **pojem obvyklého pobytu** jakožto jednoho z nejvýznamnějších kolizních kritérií (hraničních určovatelů) ZMPS. Tento pojem vystřídal na mnoha místech dřívější úpravou preferovaný určovatel státní příslušnosti. České soudy by se při interpretaci tohoto pojmu měly řídit relevantní judikaturou SDEU, samozřejmě vždy s přihlédnutím k oblasti a osobě (rodinné právo, dědické právo, dospělá osoba vs. dítě), ve vztahu k níž je výklad podáván. Obecně se dá říci, že **dle SDEU se za místo obvyklého pobytu osoby považuje místo, které je stálým nebo obvyklým centrem jejich zájmů**.¹⁸

Hlava II se kolizně dotýká existence a platnosti právního jednání a jeho formy (§ 41-42) a formy směnečného a šekového prohlášení a protestu (§ 43). Použití zejména prvních dvou paragrafů je v důsledku práva EU a dalších ustanovení upravujících jednotlivé věcné oblasti (které mají ve vztahu k těmto paragrafům povahu *lex specialis*) omezené.¹⁹

Hlava III upravuje kolizní normy pro **zastoupení**, a to jednak zastoupení obecně (§ 44) a vedle toho i speciální pravidlo pro prokuru a pověření činností při provozování obchodního závodu (§ 45). Tato pravidla mají pro praxi nepochybný význam, neboť otázka, zda může zmocněnec zavazovat vůči třetí osobě zmocnitele, je výslovně vyňata z působnosti nařízení Řím I, právo EU se v tomto ohledu tedy neuplatní a bude na místě použít zákona. Zvláště bych zde upozornil na **§ 44 odst. 4**, který upravuje **platnost formy plné moci**, přičemž toto provalidační pravidlo by se mělo jednoznačně použít ve vztazích s mezinárodním prvkem a mělo by do značné míry odstranit případné praktické problémy, které se objevily v souvislosti s § 441 odst. 2 nového občanského zákoníku.²⁰

Hlava IV obsahuje jediný paragraf, a to kolizní normu pro **promlčení** (§ 46). Ač to zákon výslovně nestanoví, mělo by se toto ustanovení použít podle mého názoru i pro otázky **prekluze**.

Hlava V (§ 47-66) upravuje rodinné právo s mezinárodním prvkem, konkrétně pak: poměry mezi manžely (§ 47-52), poměry mezi rodiči a dětmi (§ 53-58), práva neprovdané matky (§ 59), osvojení (§ 60-63) a poručenství a opatrovnictví nad nezletilými (§ 64-66). Do působnosti mnoha z těchto ustanovení více či méně zasahuje právo EU a mezinárodní smlouvy. Určitě se nicméně použije např. **kolizní norma pro rozvody** (§ 50), neboť Česká republika není vázána nařízením Řím III.²¹ Na úrovni EU nejsou zatím kolizně upraveny ani **majetkové režimy manželů** (§ 49 odst. 3). Nedotčena unijní úpravou je i problematika registrovaného partnerství upravená v § 67, který tvoří samostatnou hlavu VI.

Kolizní normy pro **věcná práva** nejsou také v zásadě unifikovány na úrovni EU, proto hlava VII (§ 68-73, zejména § 69 an.) určitě stojí za přečtení. Novinkou je jednak koliz-

14 Blíže k tomuto pojmu a jeho úpravě srov. Komentář, str. 131 an.

15 Srov. Komentář, str. 133 an.

16 Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

17 Srov. Komentář, str. 183 a str. 185 an.

18 Srov. Komentář, str. 180-181.

19 Srov. Komentář, str. 217-233.

20 Srov. článek „Plné moci zahraničních společníků, aneb § 441 odst. 2 NOZ a § 44 ZMPS“, Jiné právo ze dne 10. 1. 2014.

21 Nařízení Rady (EU) č. 1259/2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky.

ní úprava **svěrenského fondu** (§ 73) a také podřízení otázky vzniku (a zániku) vlastnického práva při převodu hmotné movité věci právu rozhodnému pro smlouvu, na jejímž základě je tato věc převáděna (§ 70 odst. 2). Že má vznik vlastnictví stejný právní režim jako smlouva, přitom není samozřejmostí, jakkoliv si to někteří mylně myslí, když neodlišují obligační a věcněprávní účinky smlouvy. Dřívější úprava vycházela z jiné konstrukce, podrobuji režimu smlouvy jen některé prvky vlastnického práva (srov. § 12 ZMPS 1963), nicméně pro přeshraniční obchod jde podle mého názoru o pozitivní změnu.

Zákon se zatím použije i na dědické poměry s mezinárodním prvkem upravené hlavou VIII (§ 74-79), ale význam těchto ustanovení bude značně marginalizován nařízením o dědictví,²² které se použije od 17. 8. 2015.

V jediném paragrafu tvořícím hlavu IX (§ 80) je obsažena kolizní norma pro práva duševního vlastnictví. Ustanovení obsahuje kolizní úpravu práv duševního vlastnictví jakožto práv absolutní povahy. Ustanovení se nevztahuje na relativní subjektivní práva, která se konkrétních práv duševního vlastnictví týkají; nejsou jí tudíž pokryty smluvní (např. z licenční smlouvy) a mimosmluvní závazky související s těmito právy – ty jsou pokryty především nařízením Řím I a Řím II.²³ Kolizní úprava vychází z tradičního přístupu *lex loci protectionis*, i když to nevyjadřuje příliš šťastně. **Rozhodným je právo země, pro kterou je uplatňována ochrana těchto práv. Vychází se ze zásady teritoriality práv duševního vlastnictví.** Volba práva není umožněna.²⁴

Hlava X upravuje cenné papíry, investiční nástroje a jiné listiny. Vedle úpravy rozhodného práva rozdílné pro jednotlivé specifické nástroje (§ 82-83) určuje pravomoc ve věcech umoření listin (§ 81).

Oblast závazkových práv upravená v hlavě XI (§ 84-101) je nejvíce „postížena“ unijním právem a prostor pro použití zákona je tak zde nejmenší, neboť oblast smluv upravuje nařízení Řím I a většina mimosmluvních poměrů spadá do působnosti nařízení Řím II.²⁵ Přesto i zde najdeme oblasti, kde se zákon významně použije. Je to především při určení rozhodného práva pro **poměry vznikající z narušení soukromí a osobnostních práv** (§ 101), kterážto oblast je explicitně vyňata z působnosti nařízení Řím II. Řím II se zřejmě (nelze to říci s jistotou, názory se různí) nebude dotýkat ani právních poměrů vzniklých z některých jednostranných jednání, jako např. veřejná soutěž, veřejný příslib nebo slib odškodnění; použít by se v tomto případě měla kolizní norma pro **jednostranná právní jednání** v § 90.²⁶ Jednostranná právní jednání k zajištění závazku by pak měla spadat pod § 91, i když i zde se lze setkat s názory, že daná problematika spadá pod unijní předpis, v tomto případě nařízení Řím I.²⁷ Zákon (§ 86) je mj. použitelný i na jurisdikční dohody ve prospěch soudů ze zemí mimo EU a státy Luganské úmluvy. V zásadě nedotčeny právem EU zůstávají i poměry směnečného a šekového práva (§ 93-100).

Část pátá: právní pomoc ve styku s cizinou (§ 102-110)

Část pátá upravuje styk českých a cizích justičních orgánů ve věcech spadajících do působnosti zákona, ať se jedná

o provedení důkazů, doručování či dožadání dalších úkonů. Tato materie je do značné míry upravena právem EU (mezi orgány z EU) nebo mezinárodními smlouvami (ať mnohostrannými, či dvoustrannými smlouvami, např. se státy bývalého východního bloku). Novinkou oproti ZMPS 1963 je § 110, který dává soudům možnost, aby se při projednávání věci tímto zákonem upravených obrátili na Ministerstvo spravedlnosti, a to jim svým nezávazným vyjádřením může pomoci odstranit případné pochybnosti.

Část šestá: řízení o úpadku (§ 111-116)

Za přínos nového zákona (konkrétně § 111) lze označit výslovnou úpravu **insolvence s mimounijním prvkem**, tedy těch aspektů insolvence, které nejsou pokryty nařízením o úpadku.²⁸ Jedná se tedy o insolvenční řízení proti dlužníkovi, jehož hlavní zájmy jsou soustředěny mimo EU. Zákon řeší nejen pravomoc českých soudů a insolvenčního správce ve vztahu k těmto řízením, ale i uznávání cizích rozhodnutí ve věcech úpadku, což jistě ocení všichni advokáti, kteří museli v praxi řešit otázku účinků mimounijního insolvenčního řízení na poměry a majetky v ČR podle předcházející (ne)úpravy. V § 112-116 zákon víceméně pouze přebírá unijní směrnice, které upravují úpadek finanční instituce a pojišťovny.

Část sedmá: rozhodčí řízení a uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů (§ 117-122)

V oblasti arbitráží s cizím prvkem zákon nepřináší převratné novinky, v zásadě až na drobnosti převzal úpravu ze zákona o rozhodčím řízení. Nově se výslovně stanoví, že **materiální platnost rozhodčí smlouvy** se posuzuje podle práva státu, kde má být vydán rozhodčí náleze (§ 117), ale tento závěr se implicitně dovozoval už z předchozí úpravy. Tím nechci říci, že by ve vztahu k úpravě přeshraniční arbitráže neexistovaly otevřené otázky – navíc se zde v poslední době objevuje i zajímavá judikatura Nejvyššího soudu (např. 23 Cdo 1034/2012 k **zahraniční arbitráži ve vnitrostátním případě**) – ale zákon tím, že zde nepřináší žádnou výraznou změnu, je nechává otevřené (neřešené).²⁹ V každém případě stojí za zmínku, že jakkoliv tato otázka není jednoznačná, ZMPS dává prostor pro argumentaci, že cizí rozhodčí nálezy lze vymáhat cestou exekuce, a to i po novele exekučního řádu.³⁰

22 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

23 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy.

24 Srov. Komentář, str. 465 an.

25 Srov. Komentář, str. 488 an. (komentář k § 84).

26 Srov. Komentář, str. 549-551.

27 Srov. Komentář, str. 551 an.

28 Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení.

29 Blíže srov. Komentář, str. 683 an.

Část osmá: přechodná a závěrečná ustanovení (§ 123-124) a část devátá: účinnost (§ 125)

Paragraf 123 obsahuje přechodná ustanovení. **Zákon v oblasti hmotněprávní v zásadě vychází z principu nepravé retroaktivity, v oblasti procesní se u řízení již zahájených posoudí podle dosavadních předpisů pravomoc českých soudů a podmínky pro uznání a výkon cizích rozhodnutí či cizích rozhodčích nálezů. Vznik a existence právních poměrů**

30 Je tomu tak jednak v případě rozhodčích nálezů spadajících do působnosti tzv. Newyorské úmluvy (neboť dle ní se rozhodčí nálezy uznávají bez zvláštního řízení a není vyžadováno prohlášení vykonatelnosti) a také nelze podle našeho názoru vyloučit v případě cizího rozhodčího nálezu jeho uznání soudem podle § 16 ZMPS, přičemž takto uznaný nálezy by pak byl vymáhán cestou exekuce. Srov. Komentář, str. 708.

31 Drobné zmatky mohou snad vyvstat pouze ve vztahu ke zrušení části páté zákona o rozhodčím řízení – srov. Komentář, str. 712.

a skutečnosti vzniklé před účinností zákona (a to včetně volby práva) se posoudí podle dosavadních právních předpisů, nicméně v případě poměrů trvalé dlouhodobé povahy se skutečnosti a jednání, k nimž v rámci těchto poměrů došlo (či jsou pro ně významné) již za účinnosti nového zákona, budou posuzovat podle nové úpravy. Např. otázka (ne)platnosti manželství vzniklého před 1. 1. 2014 se tak posoudí podle předcházející úpravy, ale pokud by šlo o rozvod takového manželství po 1. 1. 2014, bude se otázka rozvodu (konkrétně např. určení hmotného práva, jímž se má rozvod řídit) posuzovat podle nového zákona. Paragraf 124 obsahující zrušovací ustanovení a § 125 stanoví vstup zákona v účinnost nepotřebují bližšího komentáře.³¹

✦ Autor je advokátem v Praze a působí též jako zapsaný mediátor.

Výpovědní důvody nájmu bytu bez výpovědní doby (dle o. z. a BGB)

Mgr. EVA SVATOŇOVÁ

Institut nájmu bytu je velmi aktuálním tématem, neboť nabytím účinnosti nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. (dále jen „o. z.“) dochází k podstatným změnám v oblasti

výpovědních důvodů nájmu bytu, o kterých bude tento článek pojednávat. **Zcela novým institutem je vypovězení nájmu bytu ze strany pronajímatele bez výpovědní doby ve smyslu ustanovení § 2291 o. z. Zákonodárce tímto reflektuje nejzávažnější porušení povinností nájemcem.**

V rámci článku bude tento okruh výpovědních důvodů komparován v režimu o. z. a německého občanského zákoníku (dále jen „BGB“, Bürgerliches Gesetzbuch).

Povaha a rozsah jednotlivých právních úprav

Porovnávaný občanský kodex je nový a nezažitý. Pro německý předpis je naopak příznačná více než stoletá tradice, ustálená judikatura a větší právní jistota, doprovázející výklad a aplikaci. V samotném rozboru výpovědních důvodů bude zřejmé, že se jednotlivé předpisy vzájemně odlišují. Rozdíly lze vypořádat nejen v rozsahu a významu jednotlivých důvodů, nýbrž i v samotné povaze konkrétní právní úpravy. Německý právní předpis disponuje širší úpravou výpovědních důvodů, skutkové podstaty vyjadřuje podrob-

něji. **Občanský zákoník zasvěcuje dané problematice pouze jedno ustanovení, jež trpí relativní obecností a povrchním popisem skutkových podstat. Dotčená ustanovení jsou obsažena v § 2291 o. z. a v § 543 a § 569 BGB.**

Obdobně právní řády užívají kvalifikování skutkové podstaty dle intenzity rušivého jednání, na jejímž základě zanikne nájem bytu uplynutím výpovědní doby či nikoliv. V případě nejzávažnější intenzity, tedy té nejcitelnější pro druhou stranu, je výpovědní doba odejmuta a smluvní vztah zanikne s okamžitými účinky. S výpovědními důvody splňujícími kritéria té nejvyšší intenzity se můžeme setkat v obou právních úpravách. V obou kodexech nalezneme skutkové podstaty závadných jednání, jež budou sankcionovat stejný druh jednání, avšak mnohdy se budou rozcházet co do požadované intenzity či okruhu oprávněných subjektů.

Zákony předvídané výpovědní důvody jsou zahrnuty do demonstrativních výčetů. Příkladný výčet v českém kodexu lze rozšiřovat i o jiná jednání, pokud budou dosahovat stejné či převyšující intenzity než ta příkladně uvedená v § 2291 odst. 2 o. z. BGB umožňuje okamžité ukončení nájemního vztahu pouze za předpokladu existence důležitého důvodu. Význam požadovaného důvodu je přiblížen v generální klauzuli v § 543 odst. 1 větě druhé, dle níž je vždy nutné postupovat při posuzování skutkové podstaty, zda naplňuje požadavky kladené na důležitý důvod. Není-li možné ji podřadit pod důležitý důvod, není možné ani ukončení nájmu ve smyslu § 569, ve kterém jsou uvedeny další subsumovatelné skutkové podstaty.

Dle této generální klauzule je důležitý důvod dán, pokud není pro stranu vypovídající přijatelné další pokračová-

Ilustrační foto

ní nájemního vztahu, a to i po zohlednění všech okolností jednotlivého případu a po zvážení zájmu obou stran pokračovat v tomto závazkovém vztahu, který by byl jinak ukončen až uplynutím výpovědní doby či jiným způsobem. Co se týče oprávněných subjektů, je okamžitě vypovězení v českém právním řádu umožněno pouze pronajímateli. Toto restriktivní pojetí oprávněných subjektů je německému kodexu cizí.

V režimu o. z. i BGB se setkáváme s nejtvrdějším sankcionáním jednání nájemce souvisejícím s neplacením nájemného, včetně nákladů na služby, a neoprávněným užíváním předmětu nájmu. Oproti o. z. však BGB zpřísňuje kvalifikaci určitých skutkových podstat, které o. z. označuje pouze za méně závažné a u nichž nájem zaniká uplynutím výpovědní doby. Jedná se o prodlení s platbou jistoty opravňující k vypovězení pronajímatele, dále o nemožnost užívání bytu či užívání bytu představujícího nebezpečí pro zdraví, svědčící výhradně nájemci. Dále je v BGB upravena skutková podstata spočívající v rušení pořádku v domě, při jejímž naplnění jsou k ukončení nájmu oprávněny obě smluvní strany. Rušení pořádku v domě zahrnuje do širší problematiky věnované porušování dobrých mravů v domě, nesouvisejících s povinnostmi smluvních stran.

Neplacení nájemného

Obě právní úpravy se shodují ve vymezení prodlení s platbami nájemného, neboť do něj zahrnují i pravidelné vedlejší náklady související s užíváním bytu. Dle § 2291 odst. 2 o. z. lze vypovědět nájem bez výpovědní doby při tzv. zvláště závažném porušení povinností, pokud nebylo nájemné zapla-

ceno za dobu čítající minimálně tři měsíce. Pro určení výše dluhu na nájemném je však rozhodná výše tří měsíčních plnění, a nikoliv skutečnost, zda nájemné bylo plněno v plné výši po dobu tří měsíců po sobě jdoucích. Doba prodlení tedy ustupuje výši dlužné částky.¹

Problematika v německé právní úpravě se vztahuje k tzv. mimořádné výpovědi bez výpovědní doby dle § 543 a § 569 BGB, jež předvidá zde rozebírané deliktivní jednání jako důležitý důvod. Konkrétně v § 543 odst. 2 bod 3 BGB je užíváno termínu dvou měsíců, který vystupuje v rámci dvou modelových skutkových podstat. Ta bude naplněna, pokud nájemce neuhradil nájemné za dvě po sobě jdoucí měsíční plnění v plné či podstatné výši, anebo souhrn nedoplatek přesahuje výši plnění za období dvou měsíčních nájemných vzniklých za období delší než dva měsíce. Co se týče první varianty, je jako podstatná část nájemného považováno prodlení o výši jednoho měsíčního plnění.² U druhé možnosti je výklad shodný s prodlením v režimu o. z.

Dlouhotrvající platby v jiné než sjednané výši, tedy nepřesné platby, mohou dle německé judikatury vést k okamžitému vypovězení nájemního vztahu.³ Vzhledem k opatrnosti pronajímatele při ukončení vztahu jistě nastanou případy, kdy tak učiní formou mimořádné (okamžitá) i řádné výpovědi (s výpovědní dobou). Pokud se stane okamžitá výpověď neúčinnou vzhledem k dodatečnému uhrazení dlužné

1 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. 26 Cdo 731/2008. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 11. 3. 2014].

2 Rozsudek BGH ze dne 23. 7. 2008, sp. zn. XII ZR 134/06. BGH [online]. Bundesgerichtshof, © 2014 [cit. 13. 3. 2014].

3 Rozsudek BGH ze dne 11. 1. 2006, sp. zn. VIII ZR 364/04. BGH [online]. Bundesgerichtshof, © 2014 [cit. 13. 3. 2014].

částky během ochranné lhůty, nebude mít vliv na účinnost výpovědi řádné, jak vyplývá z německé judikatury.⁴

Jako vstřícnější úpravu je nutné hodnotit německou, neboť stanovuje nedoplatek nájemného v nižší výši. Tento názor je opřen také o komparaci povinné výzvy učiněné pronajímatelem. I zde lze shledat právní regulaci v BGB příhodnější, neboť dle § 543 odst. 3 BGB je upuštěno od této povinnosti. Zcela nadbytečná je tato povinnost uložená pronajímátele v § 2291 odst. 3 o. z. Dle mého názoru to není zcela nejvhodnějším řešením vzhledem k závažnému deliktárnímu jednání nájemce a s přihlédnutím ke skutečnosti, že by mnohdy vysoké nedoplatky mohly být pro vlastníka bytu likvidační. Česká úprava vzbuzuje dojem nevyváženosti postavení stran.

Neoprávněné užívání pronajatého bytu

V obou právních úpravách nalezneme výpovědní důvody zaměřené na neoprávněné užívání bytu nájemcem, jejichž rozsah a význam není pojímán jednotně. Ustanovení § 543 odst. 2 bod 2 BGB sem řadí ohrožení bytu v důsledku zanedbání povinnosti péče o něj a neoprávněné přenechání předmětu nájmu třetí osobě. Oproti podrobně popsané skutkové podstatě v BGB se v české právní úpravě setkáme pouze s uvedením neoprávněného užívání bytu nájemcem jako zvlášť závažným porušením povinností v § 2291 odst. 2 o. z. Jelikož v české úpravě chybí bližší vymezení, lze pod tento výpovědní důvod řadit nejen neoprávněné přenechání bytu třetí osobě, ale i **neoprávněné podnikání nájemce**. Právě pro přílišnou obecnost znění výpovědního důvodu v o. z. jej lze označit za příhodnější, neboť umožňuje extenzivnější výklad.

V německé právní úpravě je rozsah výpovědního důvodu zbytečně restriktivní, kvůli čemuž budou jiná protiprávní jednání neuvedená v § 543 odst. 2 bod 2 BGB řazena nejpravděpodobněji pod § 573 odst. 2 bod 1 BGB, připouštějící řádnou výpověď s výpovědní dobou. Dříve než pronajímátel přistoupí k samotné výpovědi, je povinen dle BGB i o. z. vyzvat nájemce k odstranění nežádoucího stavu. Pouze německý kodex poskytuje pronajímátele možnost výjimky při zřejmém neúspěchu.

Neoprávněné přenechání bytu lze tedy sankcionovat v režimu obou předpisů stejně citelnou sankcí. Zejména lze uvést případ neoprávněného dání bytu do podnájmu, aniž by nájemce získal případný pronajímáteleův souhlas. Obdobná konstrukce výpovědního důvodu v o. z. byla již dříve známa v režimu starého obč. zák.⁵ O velmi závažné porušení práv pronajímátele se bude jednat, i pokud předmět nájmu dále nájemce pronajme bez obligatorního povolení, i přestože měl nárok na jeho udělení.⁶

Jak bylo uvedeno výše, **vztahuje se německá úprava i na zanedbání péče o byt, jejímž důsledkem je podstatné ohro-**

žení bytu. Obdobný výpovědní důvod se v o. z. nevyskytuje, dle něj lze sankcionovat porušení řádné péče o byt dle § 2288 odst. 1 písm. a) o. z. pouze za předpokladu, že bude dosahovat úrovně hrubého porušení povinností. Efektivnost české úpravy je však vlivem poskytnuté výpovědní doby snížena. Nájemci není efektivně zabráněno v ohrožování bytu, neboť je povinen jej odevzdat až po jejím uplynutí. Jako zcela neadekvátní se zde může jevit úprava § 2291 odst. 2 o. z., která jako zvlášť závažné porušení označuje pouze poškozování bytu závažným či nenapravitelným způsobem. Jelikož však z povahy požadavku vzniku již samotné škody plyne, že je citelnějším a závažnějším zásahem do majetkové sféry pronajímátele, nebude možné pouhé ohrožení bytu řadit mezi zvlášť závažná porušení povinností v uvedeném ustanovení. V rámci změn de lege ferenda by bylo jistě pronajímátele vítáno začlenění závažného ohrožení bytu do § 2291 odst. 2 o. z. Domnívám se, že vznik škod by měl být sankcionován podobně jako vážná potenciální hrozba poškození objektu nájmu, neboť při existenci kvalitní preventivní ochrany by docházelo v menším množství ke škodám na majetku vlastníků bytů.

Prodlení s platbou kauce

Pouze v německé právní úpravě v § 569 odst. 2a BGB se lze setkat s mimořádnou výpovědí pro nezaplacení kauce, je-li dán důležitý důvod spočívající v prodlení nájmu s platbou kauce ve výši odpovídající dvěma měsíčním nájemným. V režimu o. z. se s obdobnou konstrukcí výpovědního důvodu nesetkáme a bude se jednat o hrubé porušení povinností dle § 2288 odst. 1 písm. a) o. z., opravňující k vypovězení nájmu s výpovědní dobou. S touto klasifikací souvisí i mírnější sankce, než je tomu v BGB.

Občanský zákoník upustil od dřívější regulace v § 686a odst. 3 a § 711 odst. 2 písm. b) starého obč. zák., umožňující vypovězení nájmu v situaci, kdy nebyly nájemcem ve lhůtě doplněny peněžní prostředky na kauci poté, co z nich pronajímátel oprávněně čerpal. Přínosné by jistě bylo převzetí dosavadní úpravy, která nevnašela do výkladu ustanovení tak vysokou míru nejasnosti a neurčitosti. Nelze tedy najisto říci, za jakých podmínek bude prodlení považováno za hrubé porušení. Nutné je však vyzvednout zvýšení zákonného limitu kauce z trojnásobku na šestinásobek, což jistě usnadňuje a výrazně zvyšuje šance pronajímátele na pokrytí vyšších nedoplateků či nákladů na pokrytí způsobených škod nájemcem. **Zákonná hranice jistoty je oproti BGB dvojnásobná a pronajímátele mají v režimu o. z. výhodnější postavení.**

Specifičnost německé úpravy spočívá rovněž v zákonné regulaci placení kauce. **Dle § 551 odst. 2 BGB je peněžní jistota splatná ve třech splátkách dosahujících stejné výše. První z nich je nájemce povinen uhradit na začátku nájmního vztahu a následující dvě ve stejné době jako splatnost následujících plateb nájemného. Zákon explicitně v § 551 odst. 4 BGB stanoví neúčinnost smluvních ujednání v neprospěch nájemce. Soudní rozhodovací praxí jsou za neúčinná shledávána ta ujednání, která vylučují částečné splátky jistoty nebo zkracují termíny jednotlivých splátek oproti**

4 Rozsudek BGH ze dne 16. 2. 2005, sp. zn. VIII ZR 6/04. BGH [online]. Bundesgerichtshof, © 2014 [cit. 13. 3. 2014].

5 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. 26 Cdo 2424/2007. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 11. 3. 2014].

6 Rozsudek BGH ze dne 2. 2. 2011, sp. zn. VIII ZR 74/10. BGH [online]. Bundesgerichtshof, © 2014 [cit. 13. 3. 2014].

zákonně upravě. V důsledku pak fakticky chybějící bližší dohody stran bude aplikováno zákoně ustanovení § 551 BGB.⁷

Mám-li porovnat účinnost ochrany pronajímatele co do skončení nájemního vztahu, tak má jistě větší dispozice v BGB. Důvodem je okamžité vypovězení nájmu, k němuž v obecné rovině přistupuje požadavek na předchozí vyzvání nájemce k zaplacení kauce ve smyslu § 543 odst. 3 BGB. Ve výjimečných situacích, kdy je zřejmý úmysl nájemce nic nehradit, nutnost upomenutí odpadá. Jako jistý nedostatek figuruje v německé úpravě širší omezení pronajímateleovy autonomie vůle co do výše tohoto zajišťovacího institutu.

Porušení povinnosti poskytnutí řádného užívání bytu pronajímatelem

Německá úprava poskytuje nájemci možnost okamžitého vypovězení nájmu, neposkytne-li pronajímatel řádně nájemci byt k užívání. Danou problematiku upravují specifické skutkové podstaty obsažené v § 543 odst. 2 bod 1 a § 569 odst. 1 BGB. Konkrétně se jedná o nemožnost užívání pronajaté věci nájemcem v souladu s nájemní smlouvou a dále o užívání bytu představujícího nebezpečí pro nájemcovu zdraví. Co se týče druhé skutkové podstaty, může se jednat o výpary a zápachy oleje vycházející z kotelny v domě, které lze cítit i v samotném bytě,⁸ výskyt formaldehydu nebo jiných jedovatých plynů v objektu nájmu⁹ nebo rozšíření plisně do trvale obývaných částí bytu nebo nadměrnou vlhkost domu.

V české úpravě nenalezneme srovnatelný výpovědní důvod, avšak nelze opomenout možnost nájemce vypovědět nájemní vztah dle obecných ustanovení. V úvahu také připadá vypovězení nájmu bytu na dobu určitou ve smyslu zásady *rebus sic stantibus* dle § 2287 o. z. Aplikace tohoto ustanovení však bude připadat zejména pro situaci zdravotní závadnosti bytu. Rozsah však bude omezen na události, jež nastanou teprve po vzniku nájmu. Užítí je oproti aplikaci dle BGB více restriktivní, jelikož v německé úpravě není rozhodné, zda byl byt závadný již při vzniku nájmu či do datečně.

Je zřejmé, že německá úprava reaguje na specifikované situace adekvátněji, a tudíž by bylo vhodné inspirovat se jí pro účely zkvalitnění české úpravy v podobě výslovného zakotvení výpovědních důvodů svědčících nájemci při srovnatelných situacích.

Porušování dobrých mravů v domě

Porušování dobrých mravů v domě nesouvisejících s povinnostmi představuje zajisté častou příčinu ukončení smluvního vztahu, neboť může mít mnoho podob. Může se jednat o spáchání trestného činu vůči obyvatelům domu či správního přestupku, dále o hrubé slovní napadání¹⁰ či fyzické útoky¹¹ až po odcizení majetku nacházejícího se v domě či nejrůznorodější imise¹² či chov zvířat značně obtěžující ostatní nájemce.¹³ V jistých případech se rozhodovací praxe přiklání ke zvýšené toleranci ve vztahu k rušení klidu, jedná-li se kupříkladu o hluk dětí.¹⁴ **Rozsah a pova-**

ha sem zařaditelných jednání jsou v obou právních rádech srovnatelné. BGB ani o. z. však výslovně neupravují skutkovou podstatu vztahující se pouze na toto závadné jednání, a proto je třeba jej podřadit pod jiné zákonem předvídané výpovědní důvody. Předmětem komparace budou německá ustanovení § 543 odst. 1 a § 569 odst. 2 BGB a česká ustanovení § 2288 odst. 1 písm. b) a d) o. z. Obecně lze říci, že pod porušováním dobrých mravů v domě se rozumí konkrétní jednání nájemce jdoucí nad rámec jeho povinností a příčících se jistým společenským a mravním hodnotám a normám, které jsou obecně ve společnosti uznávány. Ono rušivé jednání se musí vztahovat ke společnému soužití v domě.

V režimu o. z. je nutné rozlišovat porušování dobrých mravů v domě na spáchané úmyslné trestné činy ve smyslu § 2288 odst. 1 písm. b) a na ostatní spadající pod § 2288 odst. 1 písm. d). Ustanovení § 2288 odst. 1 písm. d) o. z. upravuje tzv. jiný obdobně závažný důvod opravňující pronajímatele k vypovězení nájmu s výpovědní dobou. Jedná se o neurčitý pojem, dosud neznámý českému právnímu řádu, pro jehož povahu je výčet výpovědních důvodů v daném ustanovení § 2288 odst. 1 o. z. demonstrativní. Z tohoto důvodu bude možné klasifikovat jako jednání spočívající v porušování čistých dobrých mravů v domě pouze ta, která budou srovnatelná svou povahou s ostatními výpovědními důvody ve stejném odstavci. Je vhodné také poznamenat, že čisté dobré mravy nelze zařadit do ustanovení § 2288 odst. 1 písm. a), ani do § 2291 odst. 2 o. z. Důvodem je orientace těchto ustanovení na závadná jednání nájemce spjatá s povinnostmi. Příznačné pro český kodex je ukončení nájmu s výpovědní dobou.

Dle BGB mohou obě smluvní strany ukončit nájem ve smyslu § 569 odst. 2, pokud druhá strana trvale ruší pořádek v domě. Německý předpis se neomezuje pouze na trvalá jednání. Dopustí-li se jedna strana i jediného rušení, které bude dosahovat nejvyšší závažnosti, bude možné vypovědět nájem s okamžitými účinky ve smyslu § 543 odst. 1 BGB. Německý kodex se na rozdíl od o. z. nevztahuje pouze na osobu pronajímatele jako osobu oprávněnou, nýbrž smluvní strany zrovnoprávňuje.

V české právní úpravě by bylo jistě vhodné změnit až příliš restriktivní pojetí § 2288 odst. 1 písm. b) o. z., na něž navazují zbývající jednání dle § 2288 odst. 1 písm. d) o. z. Jelikož by však tímto nebyl vyřešen problém nespravedlivě-

7 Rozsudek BGH ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. VIII ZR 344/02. BGH [online]. Bundesgerichtshof, © 2014 [cit. 13. 3. 2014].

8 Rozsudek AG Flensburg ze dne 8. 11. 2000, sp. zn. 63 C 245/99. Beck-online.de [online]. [cit. 13. 3. 2014].

9 Rozsudek LG München ze dne 26. 9. 1990, sp. zn. 31 S 20 071/89. Beck-online.de [online]. [cit. 13. 3. 2014].

10 Rozsudek LG Berlin ze dne 24. 8. 1989, sp. zn. 62 S 89/89. Beck-online.de [online]. [cit. 13. 3. 2014].

11 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 6. 2007, sp. zn. 26 Cdo 1012/2006. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 11. 3. 2014].

12 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1865/2004. Nejvyšší soud [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 11. 3. 2014].

13 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 26 Cdo 4111/2008. Profiprávo.cz [online]. [cit. 13. 3. 2014].

14 Rozsudek LG Bad Kreuznach ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. 1 S 21/01. Beck-online.de [online]. [cit. 18. 10. 2013].

ho a neodůvodněného poskytnutí výpovědní doby nájemci při spáchání trestného činu, připadalo by v úvahu vypuštění § 2288 odst. 1 písm. b) o. z. a jeho přesunutí do nového zákonného ustanovení, v němž by byla souhrnně upravena jednání v rozporu s dobrými mravy v domě, k nimž by se zákon stavěl zcela kategoricky a odnímal jako v BGB výpovědní dobu. Touto přínosnou novelizací by současně odpadl problém s výkladem jiného obdobně závažného důvodu a adresáti by jistě uvítali přehledné shromáždění všech do této kategorie spadajících jednání v jednom ustanovení.

Shrnutí

Odejmutí výpovědní doby, jakožto obecného předpokladu pro ukončení nájmu bytu, je sankcí za nejzávažnější delikt jednání jedné ze smluvních stran. Toto pojetí je stejné jak v českém, tak německém kodexu. Při komparaci sehrála velkou úlohu rozdílná charakteristika obou kodexů, která se promítla do okruhu výpovědních důvodů a jejich skutkových podstat. Pocítit větší právní jistotu lze při užívání BGB, a to pro dlouhodobou tradici, ustálený výklad a kontinuitu právní úpravy této problematiky. Tato pozitivita však

nelze přičíst i o. z. Česká úprava rovněž zaostává oproti BGB v hledisku rovnosti zbraní obou smluvních stran, neboť jediným oprávněným subjektem okamžitého vypovězení je pouze pronajímatel.

I přestože obě právní úpravy regulují podobné výpovědní důvody, objevily se mezi nimi citelné rozdíly, spočívající v požadované intenzitě porušených povinností, v odejmutí či poskytnutí výpovědní doby či obligatorní výzvě nájemce k odstranění závadného jednání. V českém právním řádu bylo nepochybně posíleno postavení samotného pronajímatele vzhledem k zavedení možnosti okamžitého vypovězení nájmu bytu. Účinnost této ochrany však oslabuje kupříkladu obligatorní výzva, pomocí níž má být nájemce vyzván k odstranění závadného jednání v přiměřené době.

V naprosté většině případů se jeví německá úprava jako vhodnější inspirační zdroj. Pro o. z. by bylo jistě přínosné převzít konkrétní podobu určitých výpovědních důvodů, ať už spočívající v kvalitnějším formulování skutkové podstaty, či v přiměřenějším požadavku intenzity zásahu do sféry druhého subjektu.

✦ Autorka je absolventkou PF MU v Brně.

Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost

JUDr. LUCIE JOSKOVÁ, Ph.D., LL.M.

Nový občanský zákoník umožňuje, aby v rámci kolektivního orgánu došlo k rozdělení působnosti mezi jeho jednotlivé členy (někdy se hovoří o delegaci na horizontální úrovni). Jeden z členů orgánu tak bude mít na starosti například finanční otázky, druhý marketing a třetí personální politiku. Rozdělení působnosti má přitom vliv na úkoly i odpovědnost jednotlivých členů. Z pohledu práva obchodních korporací lze předpokládat, že této úpravy využijí především představenstva akciových společností.

Nový občanský zákoník umožňuje, aby v rámci kolektivního orgánu došlo k rozdělení působnosti mezi jeho jednotlivé členy (někdy se hovoří o delegaci na horizontální úrovni). Jeden z členů orgánu tak bude mít na starosti například finanční otázky, druhý marketing a třetí personální politiku. Rozdělení působnosti má přitom vliv na úkoly i odpovědnost jednotlivých členů. Z pohledu práva obchodních korporací lze předpokládat, že této úpravy využijí především představenstva akciových společností.

Není nicméně vyloučeno, aby k rozdělení působnosti došlo i ve společnostech s ručením omezeným s více jednatelem, pokud tvoří kolektivní statutární orgán. **Příspěvek představuje možnosti rozdělení působnosti uvnitř statutárních orgánů kapitálových společností a dopady takového rozhodnutí.** Přitom je na vhodných místech poukázáno na závěry německé literatury a judikatury, která dlouhodobě z přípustnosti rozdělení působnosti uvnitř statutárního orgánu vychází.

Právní úprava

Úprava obchodního zákoníku účinná do 31. 12. 2013 otázku rozdělení působnosti mezi jednotlivé členy orgánu neřešila. Určitou dělbu kompetencí v rámci správní rady výslovně umožňoval zákon o evropské společnosti,¹ s ohledem na nízký počet evropských společností obecně (a s monistickou strukturou zvláště) nicméně nebyla této problematice věnována velká pozornost. Část literatury přesto vnitřní dělbu práce připouštěla, a to zejména s odvoláním na praktičnost tohoto řešení.² Zároveň však byly vyjádřeny pochybnosti o dopadu takové úpravy na odpovědnost jednotlivých členů daného orgánu.³

1 Ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění účinném do 31. 12. 2013.

2 Štenglová, I.: Ještě několik poznámek k zákonnému zastoupení obchodní společnosti či družstva členem statutárního orgánu, Obchodněprávní revue 2009, roč. 1, č. 4, str. 102-103.

Nová úprava se problematikou dělby působnosti výslovně zabývá. Představenstvo (popř. i jednatelé, tvoří-li podle společenské smlouvy kolektivní orgán, § 194 odst. 2 z. o. k.)⁴ je povinno rozhodovat o záležitostech společnosti ve sboru (§ 156 odst. 1 o. z.). **Nový občanský zákoník nicméně umožňuje, aby byla působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů (§ 156 odst. 2 o. z.).** V takovém případě nerozhoduje o otázkách společnosti spadajících do daného oboru představenstvo (jednatelé) jako celek, ale pouze odpovědný člen. Rozdělení působnosti ovšem nezabývá ostatní členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti společnosti spravovány (§ 156 odst. 2 o. z.).

Možné podoby rozdělení působnosti

Rozdělení působnosti uvnitř představenstva (mezi jednatelem) může mít z obecného pohledu různou podobu.⁵ Tradiční je tzv. **funkční rozdělení, kdy je jeden z členů orgánu odpovědný za nákup, další za prodej, jiný za finance či personální otázky apod.**⁶ Další možností je **rozdělit působnost podle jednotlivých částí podnikání společnosti, kdy jsou části závodu fakticky řízeny jako samostatné jednotky. Člen orgánu má na starost určitou část závodu, určitý produkt (skupinu produktů), popř. určitou geografickou oblast.**⁷ Konečně je možná **kombinace uvedených způsobů** (zachovány jsou centrální oblasti, jako např. personální politika, a vedle toho jsou určeni členové orgánu odpovědní za určitý produkt, část závodu či geografickou oblast); tento typ bývá označován jako smíšený typ či organizace matrix.⁸ Nově se v zahraničí hovoří o zřizování tzv. virtuálních holdingů, kdy orgán jako takový řeší klíčové otázky podnikání společnosti a vedle toho jednotliví členové spolu s vybranými vedoucími zaměstnanci společnosti vytvářejí skupiny (grémia), které rozhodují o každodenních otázkách společnosti.⁹

Nový občanský zákoník hovoří o rozdělení působnosti podle oborů. Obecná čeština chápe obor jako odvětví činnosti,¹⁰ v praxi je někdy obor chápán jako pojem nadřazený odvětví,¹¹ jindy je naopak pojem obor chápán úžeji než odvětví.¹² Vždy se však pod termínem obor chápe určitý okruh činnosti. Lze proto soudit, že tímto termínem bude pokryto tzv. funkční rozdělení (účetnictví, nákup, prodej, personální otázky, právní a daňové záležitosti apod.). Zřejmě by bylo možné dovodit, že sem bude spadat i rozdělení podle jednotlivých produktů (osobní auta, nákladní auta, doplňkové služby) či částí závodu. Z čistě jazykového výkladu budeme naopak obtížně dovodovat možnost rozdělit působnost podle geografických oblastí. Není ovšem důvodu, proč rozdělení podle geografických oblastí vylučovat.¹³ Lze proto soudit, že i podle českého práva je třeba rozdělení působnosti uvnitř orgánu podle geografických oblastí přípustné. Vyloučeno zřejmě není ani kombinované rozdělení (matrix, virtuální holding), mezi ovšem budou níže uvedená pravidla.

Omezení rozdělení působnosti

Rozdělení působnosti má vždy dopady pouze uvnitř společnosti, a to jednak ve vztahu mezi členy kolektivního orgánu navzájem, jednak ve vztahu společnosti a daného člena

kolektivního orgánu (typicky při otázkách náhrady škody).

Rozdělení působnosti tak nemá vliv na zastupování společnosti. Pokud stanovy (společenská smlouva) požadují, aby za společnost jednalo více členů představenstva (jednatelů) společně, potom je třeba tento požadavek respektovat, i když se jedná o právní jednání z oblasti působnosti konkrétního člena. Není přitom nutné, aby jeden z jednajících členů byla osoba, do jejíhož oboru záležitost dle rozdělení působnosti spadá (byť to bude pravidlem).

Krom toho lze soudit, že **existuje okruh záležitostí, které je povinno vykonávat představenstvo (jednatelé) jako celek a které tedy nemohou být delegovány na jednotlivé členy. Budou sem patřit zejména úkony související s vnitřním uspořádáním společnosti a vzájemnými vztahy mezi orgány a jejich členy [svolávání valné hromady (§ 402 odst. 2 z. o. k.),¹⁴ posouzení důvodů pro odmítnutí vysvětlení (§ 360 odst. 1 z. o. k.), jmenování náhradních členů představenstva či sboru jednatelů (§ 444 odst. 1 z. o. k.)];** takové postupy lze ostatně stěží označit za obor. Tento závěr nicméně nevylučuje, že příprava takových opatření (např. pozvánky na valnou hromadu) bude svěřena pouze některému z členů, o definitivní podobě opatření však bude rozhodovat kolektivní orgán jako celek.

V rukou představenstva (jednatelů) jako celku dále musí zůstat problematika, která se dotýká více oblastí (a nemůže

3 Například Jan Bejček uvádí: „Mezi porušení péče řádného hospodáře je nastolena odpovědnostní solidarita bez ohledu nejen na zavinění, ale i bez ohledu na eventuální vnitřní dělbu práce uvnitř orgánu; neodpovídá ten člen, který neporušil právní povinnost při výkonu působnosti představenstva. Otázka ovšem je, bude-li takový případ vůbec možný, neboť nebyť informován o činnosti ostatních členů představenstva, dozorčí rady nebo jednatelů bude zpravidla porušením povinné péče – přinejmenším náležitě obezřetnosti a bdělosti.“ Bejček, J.: Principy odpovědnosti statutárních a dozorčích orgánů kapitálových společností, Právní rozhledy 2007, roč. 15, č. 17, str. 623.

4 Podle § 194 odst. 2 z. o. k. platí: „Určí-li tak společenská smlouva, tvoří více jednatelů kolektivní orgán; ustanovení § 440 a 444 se použijí obdobně.“

5 Zpracováno dle Raieser, T. – Veil, R.: Recht der Kapitalgesellschaften, 5. vyd., Franz Vahlen, München 2010, 877 stran, ISBN 3 8006 3250 0, str. 123-124.

6 Výhodou takového rozdělení působnosti je specializovaná dělba práce, nevýhodou nezbytnost neustávající komunikace (H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 864).

7 Tato organizace je v Německu označována jako divisionale Organisation nebo také Spartenorganisation. V praxi je využívána zejména společnostmi se snadno oddělitelnými oblastmi působnosti (H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 865).

8 Např. H. J. Mertens / A. Cahn in Zöllner, W. – Noack, U.: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz. Band 2/1, 3. vyd., Köln: Carl Heymanns Verlag, 2010, 874 stran, ISBN 978-3-452-27134-1, str. 108.

9 Takový model je v Německu považován za problematický s ohledem na případné narušení kolegiálního principu řízení společnosti a rovnosti členů představenstva (H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 865).

10 Slovník spisovného jazyka českého Ústavu pro jazyk český ČSAV, dostupný na <http://ssjc.ujc.cas.cz>.

11 V seznamu znalců je například specializace znalců rozdělena podle základních oborů, z nichž se některé dále člení na odvětví (§ 4 odst. 1 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících).

12 Například se hovoří o odvětví občanského práva a oboru obchodního v jeho rámci.

13 Důvodová zpráva nám v tomto směru nepomůže, neboť pouze konstatuje, že „V § 156 až 158 jsou formulována hlavní pravidla o rozhodování orgánu právnické osoby, je-li kolektivní ...“, aniž by se jakkoliv vyjadřovala k § 156 odst. 2 o. z. (konsolidovaná důvodová zpráva, str. 78).

14 V případě společnosti s ručením omezeným je výslovně určeno, že valnou hromadu může svolat jen jeden jednatel (§ 181 odst. 1 z. o. k.).

být vyjasněna mezi členy představenstva odpovědnými za dotčené oblasti).¹⁵

Z formulace § 156 odst. 2 o. z. lze dále dovodit, že **výsledkem rozdělení působnosti mezi členy představenstva (jednateli) nemůže být uspořádání, kdy někteří členové rozhodují o záležitostech společnosti (prakticky tedy o obchodním vedení) a ostatní tyto členy pouze kontrolují.** To vyplývá ze skutečnosti, že podle zákona členové kolektivního orgánu zásadně rozhodují ve sboru (§ 156 odst. 1 o. z.). Druhý odstavec tohoto ustanovení připouští výjimku z této zásady, když umožňuje, aby o záležitostech společnosti rozhodovali jednotliví členové orgánu (jimž je tato záležitost k rozhodování přisouzena), a to za podmínky kontroly ze strany ostatních členů orgánu. Takové rozdělení kompetencí má dopad na povinnosti, a tedy i odpovědnost jednotlivých členů. Pokud nebudou pravidla § 156 odst. 2 o. z. respektována, je rozhodování o obchodním vedení věcí představenstva (jednatelů) jako celku (§ 195 odst. 1 z. o. k., § 435 odst. 2 z. o. k.) a jednotliví členové se nemohou dovolávat skutečnosti, že jejich povinností byla pouze kontrola jiných členů představenstva (jednatelů). Minimálně u akciové společnosti by navíc takové rozdělení působnosti odporovalo rozdělení kompetencí uvnitř společnosti (kdy kontrola působnosti představenstva náleží dozorčí radě), tedy ustanovením, která jsou (snad) jednotně přijímána jako kogentní (konkrétně jako právo týkající se osob, § 1 odst. 2 o. z.).

Otázkou zůstává, zda je při rozdělení působnosti třeba zachovávat rovnost členů představenstva (jednatelů). Ustanovení § 440 odst. 1 z. o. k. stanoví, že každý z členů představenstva má jeden hlas (ustanovení se použije i na jednatele, tvoří-li kolektivní orgán, § 194 odst. 2 z. o. k.), z čehož je možné dovozovat rovnost členů představenstva (jednatelů). Z dikce ustanovení se zdá, že pravidlo je kogentní,¹⁶ těžko jej však podřadíme pod některý z případů vymezených v § 1 odst. 2 o. z.¹⁷ Pokud bychom dovodili, že členové představenstva (jednatele) mají rovné postavení, bylo by zřejmě nepřipustné některému z členů orgánu přisoudit rozhodování o naprosto klíčovém produktu společnosti.

Rozhodnutí o rozdělení působnosti

Zákon se nevyjadřuje k otázce, jak by mělo k rozděle-

ní působnosti dojít. S ohledem na skutečnost, že k tomuto kroku není třeba zvláštní ustanovení stanov či společenské smlouvy, dojde k rozdělení kompetencí rozhodnutím představenstva (jednatelů). K přijetí rozhodnutí dostačuje většina hlasů přítomných členů, ledaže stanovy (společenská smlouva) požadují vyšší počet hlasů (§ 440 odst. 1 z. o. k.). Myslitelná je také situace, kdy rozdělení působnosti představenstva (jednatelů) podle oborů zakotvují stanovy (společenská smlouva).¹⁸ V každém případě je třeba dbát na to, aby rozdělení působnosti bylo provedeno dostatečně určitě. Jen tak získají členové orgánu jistý rámec pro výkon své funkce a spíše se objeví případné opomenutí přidělit určitou oblast.¹⁹

Na představenstvu (jednatelích) potom zůstává, aby svým rozhodnutím rozdělovalo jednotlivé obory mezi své členy. Byť to zákon výslovně nestanoví, je třeba vycházet z toho, že při přidělování jednotlivých oborů je třeba věnovat náležitou péči (konkrétně péči řádného hospodáře) volbě vhodné osoby. Pokud je některému z členů představenstva (jednatelů) „přisouzen“ obor, kterému nerozumí (a pro ostatní členy je to seznatelné), nebude taková volba provedena s péčí řádného hospodáře.

Důsledky rozdělení působnosti

Vedení „svého“ oboru

Došlo-li k rozdělení působnosti, nerozhoduje o otázkách spadajících do daného oboru představenstvo (jednatele) jako celek, ale pouze jeho určený člen (§ 156 odst. 2 o. z.). Jinak řečeno, **každý z členů představenstva (jednatelů) vede jemu určenou oblast samostatně a je oprávněn činit opatření, která považuje za vhodná. Ostatní členové představenstva (jednatele) nejsou oprávněni mu do vedení jeho oblasti zasahovat (výjimkou je zákonem požadovaný dozor, viz níže).**

Německá doktrína připouští, aby se člen představenstva odpovědný za určitou oblast obrátil na představenstvo jako celek v případě, že o záležitosti nechce rozhodovat sám (například proto, že opatření zasahuje podle jeho mínění i do jiného oboru, popř. proto, že opatření přisuzuje – byť v rámci jeho oboru – zásadní význam).²⁰ Takovéto oprávnění je nutné přiznat členům představenstva (jednatelům) i podle českého práva. Je-li povinností ostatních členů představenstva (jednatelů) dozorovat činnost kolegů, je součástí této povinnosti v rámci preventivní kontroly vyhovět i případné žádosti o rozhodnutí vybrané otázky v rámci představenstva (jednatelů) jako celku.

Povinnost kontroly

Je-li rozdělena působnost mezi jednotlivé členy představenstva (jednatele), jsou podle zákona ostatní členové orgánu povinni dohlížet, jak jsou záležitosti společnosti spravovány (§ 156 odst. 2 o. z.). Tomuto ustanovení je třeba rozumět tak, že ostatní členové dohlíží na správu ostatních oborů svými kolegy. Řádnost výkonu povinného dohledu má přitom klíčový význam pro posouzení odpovědnosti za škodu vzniklou opatřením provedeným v „sousedním“ oboru

15 H. J. Mertens / A. Cahn in Zöllner, W. – Noack, U.: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz. Band 2/1, 3. vyd., Carl Heymanns Verlag, Köln 2009, 874 stran, ISBN 978-3-452-27134-1, str. 113.

16 Stejně Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, 1008 stran, ISBN 978-80-7400-480-3, str. 700.

17 Například u družstva, kde je rovněž zakotvena zásada, že každý člen družstva má jeden hlas (§ 631 z. o. k.), zákon výslovně stanoví, že se nepřihlíží k úpravě počtu hlasů člena družstva, která byla provedena v rozporu se zákonnými ustanoveními (§ 633 z. o. k.).

18 Tuto možnost připouští i Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, 1008 stran, ISBN 978-80-7400-480-3, str. 114.

19 Pro německou úpravu H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 870.

20 Spindler, G. in Goette, W. – Habersack, M.: Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 2, § 76-117, 3. vyd., Franz Vahlen, München 2008, ISBN 978 3 406 55452, str. 125.

(k odpovědnosti viz níže). Při posuzování, zda je dohled dostatečný, se jako významné jeví následující (zčásti protichůdné) zásady.

Za prvé, na kontrolní povinnosti ostatních členů představenstva (jednatelů) není možné klást přemrštěné nároky. Relevantní kontrola ostatních resortů je navíc mimořádně obtížná v situaci, kdy se jedná o vysoce speciální obory (obvykle vedené specialisty v dané oblasti).²¹ Přílišné nároky stran dohledu na správu ostatních oborů by člena orgánu fakticky paralyzovaly při správě vlastního oboru.²²

Za druhé, na vzájemnou kontrolu nelze rezignovat. Potíže v rámci jediného podnikatelského odvětví společnosti mohou být ve výsledku fatální pro společnost jako celek a kontrola ostatních resortů se tak jeví jako mimořádně významná.²³

Za třetí, je možné vycházet z principu důvěry ve schopnosti ostatních členů orgánu.²⁴ Jinak by byla spolupráce v kolektivním orgánu jen těžko představitelná. Samotné vměšování se do správy jiného oboru bývá odpovědným členem vnímáno negativně,²⁵ což může mít (nechtěný) dopad na další kolegiální spolupráci v rámci orgánu.

V jednotlivostech lze uvést následující.

Provádění dohledu vyžaduje v prvé řadě dostatečné informace od příslušných členů představenstva (jednatelů). Každý z členů orgánu má tedy právo na informace od ostatních členů a zároveň povinnost ostatním členům poskytovat informace o svém oboru. Rozsah poskytovaných informací musí být takový, aby kontrolu umožnil – **nepřípustné je tedy zahlcení nevýznamnými informacemi i příliš kusé informace o opatřeních zásadního charakteru.**

V praxi získávají členové orgánu informace o ostatních oborech především na zasedání představenstva (jednatelů). Závisí ovšem na členovi představenstva (jednateli), zda určitou záležitost svého oboru na zasedání představenstva zmíní či nikoliv.²⁶ Ostatní členové orgánu jsou povinni přednesené informace pečlivě sledovat a kriticky je hodnotit, a to i z toho hlediska, zda nejsou některé významné skutečnosti vynechávány; případné mezery je potřeba pomocí otázek vyplnit.²⁷ Nejsou-li dány důvody pochybovat o správnosti či úplnosti informací, je možné spokojit se s informacemi poskytnutými na zasedání orgánu. To nevylučuje povinnost člena představenstva (jednatele) kriticky posuzovat i informace, které se mu stanou známé mimo tuto platformu, byť je aktivně nevyhledával; zdroj informací přitom není rozhodující.

Intenzita dohledu potom závisí na okolnostech konkrétního případu. Německá doktrína požaduje zejména zohlednění druhu, velikosti a organizace společnosti, dále význam opatření, která pověřený člen představenstva činí, a konečně zohlednění skutečností týkajících se osoby pověřeného člena orgánu.²⁸

Německá literatura krom toho společně s judikaturou vymezily určité situace, kdy je potřeba dohledu vyšší.²⁹ Tak je tomu v případě práce člena orgánu, který je ve funkci teprve krátce; naopak nároky klesají u dlouhodobých a osvědčených členů orgánu.³⁰ Míra nezbytného dohledu stoupá, pokud se v „sousedním“ resortu objeví jakékoliv nesrovnalosti či problémy. Tehdy jsou ostatní členové představenstva povi-

nni takové nesrovnalosti vyšetřit. Zvýšená potřeba dohledu je také dána v časech finanční krize či v případech, kdy hrozí konflikt zájmů. Naopak je nižší intenzita dohledu zpravidla vyžadována v případech, kdy je zvoleno funkční rozdělení působnosti, neboť to obvykle vyžaduje úzkou kooperaci jednotlivých členů orgánu. Uvedené závěry je beze zbytku možné využít i pro české prostředí.

Německá doktrína se vyjadřuje i k otázce, jak postupovat, pokud má člen představenstva pochybnosti o opatřeních prováděných v jiné oblasti. Takové **pochybnosti člena představenstva opravňují (a zpravidla i činí povinnými) přednést své pochybnosti na zasedání představenstva (tzv. právo intervence). Právo (lépe povinnost) intervence bude možné dovodit i podle českého práva.** Nesmí-li člen představenstva (jednatel) zasahovat do oborů v působnosti svých kolegů, avšak má povinnost jejich kontroly a zároveň povinnost loajality vůči společnosti (§ 159 odst. 1 o. z.), nemá zpravidla jinou možnost, jak dosáhnout nápravy, než své pochybnosti o prováděných opatřeních přednést na zasedání představenstva (jednatelů).

Část německé literatury dovodila, že předseda představenstva má zvýšenou povinnost zakročit, a to s ohledem na svou povinnost koordinovat činnost představenstva a jeho postavení jako hlavního partnera dozorčí rady.³¹ Uvedené postavení předsedy představenstva přitom dovodila literatura, že zákona výslovně nevyplývají.³² Otázkou je, nakolik je uvedený závěr aplikovatelný na tuzemské prostředí. Zákon o obchodních korporacích předsedovi kolektivního orgánu ex-

21 Heimbach, H. – Boll, L.: Führungsaufgabe und persönliche Haftung der Vorstandsmitglieder und des Vorstandsvorsitzenden im ressortaufgeteilten Vorstand einer AG, Versicherungsrecht 2001, č. 19, str. 803.

22 T. Dvořák k tomu poznamenává: „Ovšem kontrolní povinnost podle druhé věty je v takovém případě spíše iluzorní, neboť tomu bude bránit zejména neznalost jiných než jimi řízených oborů u ostatních členů orgánu, popř. nemožnost věnovat dostatečný časový prostor kontrole jiných oborů v situaci, kdy dotyčnému členovi náleží působnost k řízení jiného oboru.“ (T. Dvořák in Švestka, J. – Dvořák, J. – Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654), Wolters Kluwer, Praha 2014, 1736 stran, ISBN 978-80-7478-370-8, str. 525-526).

23 Heimbach, H. – Boll, L.: Führungsaufgabe und persönliche Haftung der Vorstandsmitglieder und des Vorstandsvorsitzenden im ressortaufgeteilten Vorstand einer AG, Versicherungsrecht 2001, č. 19, str. 803.

24 Fleischer, H.: Zum Grundsatz der Gesamtverantwortung im Aktienrecht, Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht 2003, č. 10, str. 455.

25 Heimbach, H. – Boll, L.: Führungsaufgabe und persönliche Haftung der Vorstandsmitglieder und des Vorstandsvorsitzenden im ressortaufgeteilten Vorstand einer AG, Versicherungsrecht 2001, č. 19, str. 803.

26 H. J. Mertens / A. Cahn in Zöllner, W. – Noack, U.: Kölner Kommentar zum Aktiengesetz. Band 2/1, 3. vyd., Köln: Carl Heymanns Verlag, 2009, 874 stran, ISBN 978-3-452-27134-1, str. 724.

27 Fleischer, H.: Zum Grundsatz der Gesamtverantwortung im Aktienrecht, Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht 2003, č. 10, str. 455.

28 H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 867.

29 Zpracováno dle Fleischer, H.: Zum Grundsatz der Gesamtverantwortung im Aktienrecht, Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht 2003, č. 10, str. 454.

30 Fleischer, H.: Zum Grundsatz der Gesamtverantwortung im Aktienrecht, Neue Zeitschrift für Gesellschaftsrecht 2003, č. 10, str. 454.

31 Habersack, M.: Gesteigerte Überwachungspflichten des Leiters eines „sachnahen“ Vorstandsressorts? – Kritische Bemerkungen zum Urteil des VG Frankfurt a. M. vom 8. 7. 2004 = WM 2004, 2157, Wertpapiermitteilungen 2005, č. 50-52, str. 2362.

32 H. Fleischer in Spindler, G. – Stilz, E.: Kommentar zum Aktiengesetz I. (§§ 1-149), 2. vyd., C. H. Beck, München 2010, 2056 stran, ISBN 978-3-406-60081-4, str. 866.

plicitně přiznává rozhodující hlas v případě rovnosti hlasů; stanovy (společenská smlouva) mohou toto ustanovení vyloučit (§ 44 odst. 3 z. o. k.).³³ Jiná speciální oprávnění či povinnosti stanoveny nejsou. V praxi je to nicméně zpravidla právě předseda, kdo je povinen organizovat činnost orgánu, a kdo často zastává funkci prostředníka mezi ostatními členy i ve vztahu k jiným orgánům; předseda představenstva (jednatelů) je tak fakticky *primus inter pares*. Toto postavení mu tak nevyhnutelně zajišťuje lepší tok informací, a to i o správě jednotlivých oborů. Z tohoto pohledu se zdá, že **klást na předsedu představenstva (jednatelů) zvýšené nároky při výkonu dohledu na správu ostatních oborů je legitimní.**

Odpovědnost

Rozdělení působnosti mezi členy orgánu má dopad i na jejich odpovědnost vůči společnosti. Přitom je třeba vycházet z toho, že odpovědní jsou pouze ti členové představenstva (jednatelé), kteří porušili svou povinnost.

Jak již bylo řečeno, rozdělení působnosti uvnitř představenstva (mezi jednateli) vede k tomu, že každý člen představenstva (jednatel) má dva základní úkoly: bezprostřední správu jemu příslušné oblasti a povinnost dohlížet na činnost ostatních členů představenstva (jednatelů). Obě své povinnosti musí vykonávat s péčí řádného hospodáře (§ 159 odst. 1 o. z.).

Způsobí-li člen představenstva (jednatel) opatřením v oboru své působnosti škodu, bude kritériem péče řádného hospodáře posuzováno samotné přijetí daného opatření. Vznikne-li tedy škoda v důsledku uzavření nevýhodné smlouvy, bude

třeba posoudit, zda člen představenstva (jednatel) při uzavírání smlouvy postupoval s péčí řádného hospodáře. Pokud požadovaný standard nedodržel, odpovídá společnosti za škodu, která v důsledku toho vznikla.

Ostatní členové orgánu ovšem nejsou automaticky zbaveni své odpovědnosti. V jejich případě bude třeba zkoumat, zda s péčí řádného hospodáře vykonávali svou povinnost dohledu. Bude tak zejména posuzováno, zda řádně sledovali výkon činnosti ostatními kolegy a zda nebyly zřejmé žádné okolnosti, které by odůvodňovaly iniciativu k přijetí nápravných opatření. Pokud tomuto testu vyhoví, svou povinnost řádného dohledu neporušili a za škodu vzniklou přijetím opatření v jiném oboru neodpovídají.

Závěr

Rozdělení působnosti statutárního orgánu podle jednotlivých oborů je u velkých společností zpravidla nevyhnutelné. Lze proto uvítat, že zákonodárce vyšel vstříc praxi a rozdělení působnosti výslovně umožnil, což má bezprostřední dopad na vymezení povinností jednotlivých členů a tím i odpovědnosti za jejich porušení. Novost úpravy spolu s její stručností a absencí důvodové zprávy ovšem vyvolává řadu otázek, se kterými se bude třeba vypořádat. Klíčovým problémem se v této souvislosti jeví posouzení, zda člen dohlížel na správu ostatních oborů s péčí řádného hospodáře. Jen dodržení žádaného standardu péče při výkonu kontroly totiž zajistí, že člen nebude odpovědný za škody způsobené v „sousedních“ oborech.

✦ Autorka je odbornou asistentkou na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, spolupracuje s advokátní kanceláří v Praze.

33 Odmitavě pro akciovou společnost Štenglová, I., Havel, B., Čileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, 1008 stran, ISBN 978-80-7400-480-3, str. 700.

Nejvyšší soud vyloučil možnost soudního exekutora namítat relativní neplatnost dohody dědiců o vypořádání dědictví

Mgr. MIROSLAVA KÁŇOVÁ

V Bulletinu advokacie č. 9/2011 byl publikován můj příspěvek, zpracovaný jako polemika se závěry článku Mgr. Davida Hozmana, exekutorského koncipienta, věnovaný účinkům

exekučního řízení a dispozitivnímu oprávnění dědiců (*BA č. 5/2011 - pozn. red.*).

Řada soudních exekutorů i exekučních soudců reagovala na můj příspěvek značně odmitavě a považovala jej za zcestný. Pokud by se soudní exekutor nemohl dovolat neplatnosti učiněného právního úkonu v rozporu s generálním inhibitoriem (dnes relativní neplatnost) s poukazem na ust. § 159a odst. 4 o. s. ř., ztratilo by pak ust. § 44a exekučního řádu, jako institut generálního inhibitoria, svůj smysl. Povinní by pak mohli zcela bez postihu v dědickém

řízení tento institut porušovat a ve svém důsledku i oprávněného krátit na jeho právech, neboť v rámci dědického řízení ne vždy může vyjít najevo, že vůči povinnému dědici zůstavitele je vedeno exekuční řízení.

Ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu

Podle ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku; právní úkon, kterým povinný porušil tuto povinnost, je neplatný. Právní úkon se však považuje za platný, pokud se neplatnosti právního úkonu nedovolá exekutor, oprávněný, nebo přihlášený věřitel, aby zajistili uspokojení vymáhané pohledávky. Právní účinky dovolání se neplatnosti nastávají od účinnosti právního úkonu, dojde-li exekuční příkaz nebo jiný projev vůle exekutora, oprávněného, nebo přihlášeného věřitele všem účastníkům právního úkonu, jehož neplatnost se exekutor, oprávněný nebo přihlášený věřitel dovolává.

Citovaným ustanovením je povinnému stanoven zákaz nakládání s jeho veškerým majetkem s výjimkou běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku (tzv. generální inhibitorium), jehož počátek je vázán na okamžik doručení usnesení o nařízení exekuce povinnému a jehož porušení zákon sankcionuje (relativní) neplatnosti právního úkonu, kterým povinný navzdory tomuto zákazu nakládal se svým majetkem.

Právní závěry Mgr. Davida Hozmana

Mgr. Hozman ve svém článku dospěl k závěru, že ustanovení § 44a odst. 1 exekučního řádu stíhá neplatností jakýkoliv právní úkon dlužníka-dědice učiněný v rozporu s generálním inhibitoriem. V rámci dědického řízení přicházejí v úvahu dva úkony dlužníka jakožto povolaného dědice, které ve svém důsledku mohou vést ke zkrácení práva věřitele na uspokojení jeho pohledávky, a to odmítnutí dědictví ve smyslu ustanovení § 463 odst. 1 občanského zákoníku a uzavření dohody o vypořádání dědictví dle ustanovení § 482 odst. 1 občanského zákoníku.

Pokud povinný učinil v rámci dědického řízení některý z vyjmenovaných úkonů, které jsou sankcionovány neplatností, je na místě, aby se jí dovolal exekutor nebo oprávněný či jiný přihlášený věřitel. Soudní exekutor tak učiní vydáním exekučního příkazu, kterým postihne majetek, jenž by jinak dlužník nabyt na základě závěti zůstavitele nebo jako zákonný podíl. Soudní exekutor při formulaci výrokové části exekučního příkazu tedy nebude přihlížet k obsahu dědické dohody nebo k projevu vůle dlužníka, kterým odmítl nabytí dědictví. Majetek postižený tímto příkazem soudní exekutor následně zpeněží předepsaným způsobem provedení exekuce. Obdobná situace nastává v případě, kdy dlužník úkon stížený neplatností učinil před citovanou no-

velou exekučního řádu, provedenou zákonem č. 286/2009 Sb. V takovém případě je tento úkon neplatný bez dalšího. Pokud se tak stalo, soudní exekutor k absolutní neplatnosti takového úkonu musí přihlídnout z úřední povinnosti a majetek, který na základě takového úkonu ušel z majetkové sféry dlužníka, postihnout příslušným exekučním příkazem.

Právní závěry autorky

V příspěvku jsem s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu dospěla k závěru, že soudní exekutor není oprávněn namítat relativní neplatnost schválené dědické dohody, neboť výroky usnesení soudu vydaného v dědickém řízení jsou závazné pro účastníky dědického řízení (jejich právní nástupce) a v tomto rozsahu také (§ 159a odst. 4 o. s. ř.) pro všechny soudy, správní úřady a jiné orgány veřejné správy, tedy i pro soudní exekutory. Dohoda dědiců se týká majetku, který je předmětem dědění a jenž se teprve po právní moci usnesení soudu o jejím schválení stává vlastnictvím jednotlivých dědiců. Pokud tedy dlužník s ostatními dědici uzavře dědickou dohodu, nečiní žádný právní úkon týkající se jeho majetku, ale pouze za předpokladu schválení dohody soudem právní úkon týkající se jeho případného budoucího majetku.

Aktuální rozhodnutí Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud v tomto roce posuzoval případ, kdy soudní exekutor namítl relativní neplatnost dědické dohody a na část dědictví nabytou třetí osobou dle dědické dohody jako údajný dědický podíl povinného dědice vydal exekuční příkaz k prodeji nemovitostí, a dospěl k závěru, že možnost soudního exekutora namítat relativní neplatnost dědické dohody je zcela vyloučena.

Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 3400/2013 konstatoval, že usnesení, jímž soud pravomocně schválil dohodu o vypořádání dědictví, je závazné (§ 159a odst. 1 a 4 o. s. ř.) pro všechny soudy a taktéž i pro soudního exekutora, na nějž stát přenesl část svých mocenských pravomocí (srov. § 1 odst. 1 exekučního řádu) a který má v exekučním řízení postavení soudu prvního stupně, a dále, že otázku platnosti takové dohody nemůže soud (soudní exekutor) řešit v jiném (než dědickém) řízení, a to ani jako otázku předběžnou.

Z toho vyplývá, že dovolal-li se soudní exekutor (§ 44a odst. 1 věta druhá a třetí exekučního řádu) v exekučním řízení vedeném proti povinnému relativní neplatnosti dohody o vypořádání dědictví schválené pravomocným usnesením, jejímž účastníkem byl povinný, žalobce a další dědic, tím, že vydal exekuční příkaz, jímž nařídil provedení exekuce proti povinnému prodejem ideálního spoluvlastnického podílu dědice-žalobce, rozhodl v rozporu s ustanovením § 159a odst. 1 a 4 o. s. ř. i s citovanou judikaturou Nejvyššího soudu.

Lze shrnout, že již ze samotného závěru, že dohoda o vypořádání dědictví, která byla schválena pravomocným usnesením soudu, nemůže být rozhodnutím soudu určena neplatnou, vyplývá, že je vyloučeno, aby se soudní exekutor (případně osoby uvedené v § 44a odst. 1 exekučního řádu) mohl (mohly) dovolat relativní neplatnosti této dohody, a že tedy ustanovení

§ 44a odst. 1 větu druhou a třetí exekučního řádu nebylo možno v exekučním řízení vedeném proti povinnému aplikovat.

Generální inhibitorium obsažené v ustanovení § 44a odst. 1 větě první exekučního řádu se vztahuje pouze na majetek povinného (srov. slova „...nesmí povinný nakládat se svým majetkem“...). Spoluvlastnický podíl na nemovitostech však povinný nikdy nenabyl, neboť dědictví se sice nabývá smrtí zůstavitele (§ 460 občanského zákoníku), avšak – je-li dědiců více – jen, byla-li soudem schválena jejich dohoda o vypořádání dědictví (§ 482 odst. 2 občanského zákoníku). **Pokud však povinný podle schválené dohody dědiců spoluvlastnický podíl na nemovitostech nenabyl, nemohl tedy nakládat se „svým majetkem“.**

Možnost namítnout právní neúčinnost dědické dohody

Jak konstatoval Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 21 Cdo 662/2012, a potažmo i v citovaném rozsudku sp. zn. 21 Cdo 3400/2013, i když dohoda o vypořádání dědictví nemůže být rozhodnutím soudu, vydaným v řízení podle části třetí občanského soudního řádu, určena jako neplatný právní úkon, mohla by být posouzena jako právní úkon, který je právně neúčinný vůči věřitelům účastníka této dohody. Vyslovil-li soud pravomocným rozsudkem právní neúčinnost dohody o vypořádání dědictví, nemá to vliv na závaznost rozhodnutí vydaného soudem v řízení o dědictví o schválení dohody o vypořádání dědictví podle ustanovení § 175q odst. 1 písm. c) o. s. ř., a tedy ani na vypořádání dědictví jako takové.

Okolnost, že dohoda o vypořádání dědictví nemůže být (dodatečně) rozhodnutím soudu, vydaným v jiném než dědickém řízení, určena jako neplatný právní úkon, pak spíše nasvědčuje závěru, že za odporovatelnou je třeba ve smyslu ustanovení § 42a občanského zákoníku pokládat i takovou dohodu o vypořádání dědictví, která byla oběma (všemi) jejími účastníky uzavřena v úmyslu zkrátit věřitele nebo (alespoň) jednoho z nich. Ten, v jehož prospěch dlužník (jako zůstavitelův dědic) dohodu o vypořádání dědictví uzavřel nebo komu z ní vznikl prospěch, pak musí být „srozuměn“ s tím, že věřitel se může uspokojit z věci nebo jiných majetkových hodnot, které zdědil místo dlužníka, popřípadě vymožením peněžité náhrady ve výši odpovídající prospěchu získanému na základě dohody o vypořádání dědictví místo dlužníka.

Má-li oprávněný (věřitel) za to, že povinný dlužník (jako dědic) uzavřel dohodu o vypořádání dědictví schválenou pravomocným usnesením soudu o dědictví v úmyslu jej jako věřitele zkrátit, je jen na něm, zda se bude žalobou podle § 42a občanského zákoníku domáhat, aby soud určil, že tato dohoda dědiců (jako hmotněprávní úkon) je vůči němu právně neúčinná.

Věřitel může s úspěchem odporovat dohodě o vypořádání dědictví schválené pravomocným usnesením o dědictví, kterou dlužník (jako dědic) uzavřel v úmyslu zkrátit své věřitele, jsou-li pro vyslovení odporovatelnosti splněny všechny předpoklady uvedené v ustanovení § 42a občanského zákoníku. **Vyhováním odpůří žaloby získá věřitel právo uspokojit svou pohledávku z majetku, který nabyl na základě vůči němu právně neúčinné dohody o vypořádání dědictví někdo jiný než povinný dlužník.**

Nezákoný postup soudních exekutorů

Pokud soudní exekutoři, vedení nesprávným právním názorem o oprávnění dovolat se relativní neplatnosti dědické dohody, vydají exekuční příkaz k prodeji nemovitostí, postupují v rozporu s ust. § 66 odst. 2 exekučního řádu, podle kterého k provedení exekuce prodejem nemovitostí povinného může exekutor přistoupit, jen jestliže bude listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě též veřejnými listinami notáře doloženo, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Uvedený postup soudních exekutorů je tudíž nezákonný.

Postihne-li soudní exekutor exekučním příkazem majetek některého z dědiců s tím, že tento majetek měl být zákonným podílem povinného dlužníka jako dědice z dědictví, pak tato třetí osoba má právo podat žalobu na vyloučení věci z exekuce dle § 267 o. s. ř. S odkazem na závěry rozsudku sp. zn. 21 Cdo 3400/2013 bude taková žaloba na vyloučení věci z exekuce úspěšná.

Závěr

Podle reakcí soudních exekutorů na můj příspěvek se domnívám, že právní závěry popisované Mgr. Hozmanem převzala řada soudních exekutorů a takový postup při provádění exekuce byl doporučen Exekutorskou komorou České republiky. Chápu snahu soudních exekutorů zajistit věřitelům uspokojení jejich pohledávek, přesto zmiňovaný postup soudních exekutorů není akceptovatelný. Toto nezákonné postihování majetku třetích osob je závažným porušením práva vlastnit majetek garantované v čl. 11 Listiny základních práv a svobod a je důvodem pro uplatnění nároku na náhradu škody dle zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Za škodu způsobenou exekutorem při výkonu veřejné moci přenesené na něj zákonem [jako úřední osoba ve smyslu ustanovení § 3 písm. b) zák. č. 82/1998 Sb.] pak odpovídá vedle státu též exekutor sám za podmínek § 32 zák. č. 120/2001 Sb.

✿ Autorka je soudkyně Okresního soudu v Novém Jičíně.

NOVINKA C. H. BECK

Radek Jurčík

Veřejné zakázky a koncese

2. vydání

Brožované, 1 032 stran
cena 1 590 Kč, obj. číslo PP82

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

Částečná neplatnost právního úkonu, námitka podjatosti soudce

Je-li jeden z více právních úkonů pojatých do jedné smlouvy postížen neplatností, musí se soud zabývat tím, zda jej lze oddělit od ostatního obsahu právního úkonu ve smyslu § 41 obč. zák., přičemž je třeba dbát, aby byla respektována vůle účastníků s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení osoba konající právní úkon sledovala.

Podle ustanovení § 14 odst. 4 o. s. ř. důvodem k vyloučení soudce (přisedícího) nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce (přisedícího) v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

**Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014,
č. j. 30 Cdo 531/2014**

Odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 4 (dále již „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 22. května 2012, č. j. 16 C 53/2011-100, zamítl žalobu, aby žalovaná byla uložena povinnost vyklidit a vyklizený předat žalobci „byt o velikosti 3+kk o celkové podlahové ploše 63,74 m², nacházející se v prvním nadzemním podlaží budovy zapsané na listu vlastnictví č. x vedené u Katastrálního úřadu pro hl. m. Prahu, obec hl. m. P., katastrální území M.“ (dále též „byt“), a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Ve věci samé – s ohledem na předcházející soudní řízení o zrušení podílového spoluvlastnictví, jež u této soudu probíhalo mezi stejnými účastníky (kdy předmětem vypořádání byla uvedená bytová jednotka) a skončilo vydáním rozsudku ze dne 21. června 2011, č. j. 20 C 74/2009-272, ve kterém byla konstatována absolutní neplatnost předmětné kupní smlouvy – uzavřel, že „V důsledku této skutečnosti (roz. posledně cit. rozsudku) tak účastníci nejsou oprávněnými vlastníky, respektive spoluvlastníky předmětné nemovitosti, tedy bytové jednotky, a nejsou tedy v případě žalobce aktivně a v případě žalované pasivně věcně legitimováni v tomto sporu... pokud jak žalobce, tak žalovaná v roce 2008 uzavřeli shora citovanou smlouvu, jakožto právní titul vedoucí k nabytí vlastnictví, pak tato smlouva je neplatná jako celek a týká se nejen žalované, ale i žalobce.“

K odvolání žalobce Městský soud v Praze (dále již „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 9. ledna 2013, č. j. 29 Co 313/2012-137 podle § 219 o. s. ř. potvrdil ve věci samé rozsudek soudu prvního stupně, přičemž „Na základě soudem prvního stupně prokázaného skutkového stavu (který mezi účastníky ani nebyl sporný) dospěl... k závěru, že žalobce nemůže být se svojí žalobou úspěšný ani v jedné z v úvahu připadajících možností:

Byla-li by smlouva o převodu vlastnictví bytové jednotky, uzavřená dne 18. 6. 2008 mezi společností TT invest, a. s., jako prodávajícím a oběma účastníky na straně kupující ve vztahu k oběma účastníkům řízení – kupujícím platná

(tedy i žalovaná by byla spoluvlastníkem předmětné bytové jednotky), nemůže se jeden ze spoluvlastníků v rozsahu vlastnictví ideální jedné poloviny domáhat vyklizení druhého spoluvlastníka (§ 126, § 139 odst. 1 obč. zák.). V tomto případě by pouze mohl požadovat plnění, například z dohody o užívání předmětu vlastnictví, která však v dané věci uzavřena nebyla.

Byla-li by smlouva platná pouze částečně ve vztahu k žalobci ve smyslu § 41 obč. zák., a ten by tak byl spoluvlastníkem bytové jednotky v rozsahu 1/2, není na straně žalobce dostatek aktivní legitimace, protože vlastní pouze jednu polovinu a druhý spoluvlastník (společnost prodávající) se k žalobě ani nepřipojil, ani k ní nedal výslovný souhlas (§ 139 odst. 2 obč. zák.).

Třetí možností je absolutní neplatnost uvedené smlouvy jako celku (z čehož vycházel soud prvního stupně), v důsledku čehož není žalobce věcně aktivně legitimován, protože stejně jako žalovaná není vlastníkem ani části bytové jednotky.

Odvolací soud pouze pro úplnost poukazuje na nesprávné závěry soudu prvního stupně, týkající se absolutní neplatnosti smlouvy o převodu vlastnictví bytové jednotky, uzavřené dne 18. 6. 2008... Je pravda, že v řízení o zrušení podílového spoluvlastnictví k předmětné bytové jednotce, vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 20 C 74/2009, soud účastníky uzavřenou smlouvou... hodnotil jako absolutně neplatnou, odvolání žalobce však směřovalo pouze proti výroku o nákladech řízení... Navíc ve smyslu § 135 o. s. ř. soud není vázán právním názorem vysloveným Obvodním soudem pro Prahu 4 v řízení, vedeném pod sp. zn. 20 C 74/2009... K žalobcem navrhované konverzi vlastnictví, vedoucí k jeho výlučnému vlastnictví bytové jednotky, lze uvést pouze to, že tato varianta vůbec nepřichází v úvahu...protože zákon žádnou takovou »konverzi vlastnického práva« nezná...“

K dovolání žalobce Nejvyšší soud České republiky (dále již „Nejvyšší soud“ nebo „dovolací soud“) rozsudkem ze dne 19. června 2013, č. j. 30 Cdo 1268/2013-170, zrušil shora označený rozsudek odvolacího soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Dovolací soud vytkl odvolacímu soudu, že „otázku platnosti předmětné převodní smlouvy řešil pouze jako jednu z možných alternativ (viz výše citované pasáže z odůvodnění napadeného rozsudku), z nichž řešení žádné z těchto hypotetických možností by nemohlo vést k procesnímu úspěchu žalobce, a proto správně byla žaloba soudem prvního stupně zamítnuta. Tím ovšem odvolací soud rezignoval na svou esenciální povinnost při věcném přezkumu odvoláním napadeného prvoinstančního rozsudku v odůvodnění (písemného vyhotovení) svého rozsudku zprostředkovat svůj zcela jednoznačný právní názor při právním posouzení skutkového stavu věci, obzvlášť v procesní situaci, kdy sice jako věcně správný potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, leč neztotožnil se s jím učiněným právním názorem. Rozhodnutí odvolacího soudu je tak v rozporu nejen s judikaturou Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 21. února 2001, sp. zn. 29 Cdo 2418/99, a ze dne 29. května 2013, sp. zn. 30 Cdo 1238/2013, které jsou veřejnosti k dispozici na

webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz), ale i s judikaturou Ústavního soudu (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 17. srpna 2005, sp. zn. I. ÚS 403/03, který je veřejnosti k dispozici na webových stránkách Ústavního soudu www.nalus.usoud.cz).“

Odvolací soud poté rozsudkem ze dne 20. listopadu 2013, č. j. 39 Co 313/2012-179, opět dle § 219 o. s. ř. potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalobci, aby zaplatil žalované k rukám jejího advokáta na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 15 246 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Odvolací soud vycházel ze skutkového zjištění, že kupní smlouvou o převodu bytové jednotky ze dne 18. června 2008, uzavřenou mezi společností TT invest, a. s. (jako prodávající) a oběma účastníky (jako kupujícími) „každý z účastníků zakoupil ideální polovinu předmětné bytové jednotky do svého podílového spoluvlastnictví v rozsahu jedné poloviny.“ Konstatoval, že „Protože nebyla splněna podmínka devizového zákona (v důsledku čehož se žalovaná v důsledku spoluvlastníkem bytové jednotky stát nemohla), bylo třeba zabývat se otázkou, zda smlouva je neplatná pouze ve vztahu k ní, tedy částečně, či ve vztahu k oběma kupujícím a tedy jako celek.“ S odkazem na § 41 obč. zák. (poznámka: dne 12. února 2013 občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijalo usnesení, dle kterého pro občanský zákoník č. 40/1964 Sb. bude používána zkratka „obč. zák.“, a pro občanský zákoník č. 89/2012 Sb. bude používána zkratka „o. z.“) uzavřel, že „Bytová jednotka byla prodávajícím prodávána jako celek, a je všeobecně známo, že smyslem developerské činnosti je prodej nemovitostí či bytových jednotek jako celku a nikoli jejich částí, žádná skutečnost, která by v tomto konkrétním případě svědčila o opaku, nebyla v řízení prokázána a žalobce ji ani netvrdil. Pro tento závěr svědčí i to, že smlouva byla uzavírána s oběma účastníky v týž den. Lze proto shrnout, že v řízení nebyla prokázána žádná okolnost, z níž by bylo možné dovodit, že prodávající chtěl prodat pouze ideální polovinu bytové jednotky.“ Odvolací soud se dále v odůvodnění svého rozsudku vypořádal s dalšími námitkami žalobce, včetně jeho odkazů na judikaturu.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále již „dovolatel“) prostřednictvím svého advokáta včasné a (z hlediska občanským soudním řádem stanovených náležitostí) řádné dovolání. Dovolatel dovozuje, že napadeným rozhodnutím se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe, a to (ve stručnosti shrnuto) v otázkách, zda je možné, aby se a) spoluvlastník věci domáhal ochrany proti tomu, kdo zasahuje do jeho spoluvlastnického práva reivindikační žalobou, b) vlastník věci domáhal ochrany proti tomu, kdo zasahuje do jeho vlastnického práva reivindikační žalobou, a dále c) v otázce konverze právního úkonu. Dále dovolatel vytýká odvolacímu soudu nesprávné skutkové zjištění, což přivedlo i nesprávné právní posouzení věci, neboť „tvrzení odvolacího soudu, že podíl týkající se žalované se nedá od ostatního rozsahu oddělit, je v rozporu s ust. § 41 obč. zák., pokud se týče částečné neplatnosti, a v příkrém rozporu s interpretačními zásadami, jež vyplývají z ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák.“ Rovněž „ve vztahu ke konverzi právního úkonu dospěl odvolací soud podle přesvědčení žalobce

k nesprávnému závěru, že nejsou podmínky pro konverzi úkonu dány, a toto své tvrzení opírá o tvrzení, že o konverzi právního úkonu lze hovořit pouze tehdy, je-li možné neplatný právní úkon kvalifikovat jako jiný právní úkon (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. 22 Cdo 101/2001). Judikát, o který odvolací soud své rozhodnutí opírá, řeší úplně odlišný spor... Odvolací soud se naopak vůbec nezabýval tvrzením žalobce o tom, že jeho výlučné vlastnictví bytové jednotky podporují i příslušná ustanovení správního řádu, rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 51/2010 a konstantní judikatura, podle které je potřebné zohlednit i otázky možnosti vymožení práva a to nejen žalobce, ale i jeho věřitele, Komerční banky, která mu úvěr poskytla v dobré víře, že bytovou jednotku získá do výlučného vlastnictví.“

Dovolatel dále poukazuje na vady odvolacího řízení spočívající v tom, že „odvolací soud se rovněž vůbec nezabýval důkazy, předloženými žalobcem, a soud I. stupně odmítl zaprotokolovat převážnou většinu těchto důkazních materiálů, které podporují tvrzení žalobce, že je výlučným (podílovým) vlastníkem bytové jednotky.“ Vznáší námitku podjatosti „na soudce JUDr. Jiřího Cidlinu z důvodu jeho vztahu k právnímu zástupci žalované, který odůvodňuje pochybnosti o jeho způsobilosti k nestrannému a nezaujatému posuzování sporu mezi účastníky, která je zapříčiněná jeho vztahem k právnímu zástupci žalované JUDr. PhDr. Oldřichu Choděrovi a jeho zaměstnanci JUDr. J. N., který byl v minulosti dlouhodobým spolupracovníkem JUDr. Jiřího Cidliny na Městském soudě v Praze. Neobjektivní a nespravedlivé jednání JUDr. J. Cidliny je zřejmé z jeho chování při jednání dne 20. 11. 2013, kdy bez jakéhokoli ověření pravdivosti zastával stanovisko o pravdivosti zavádějícího tvrzení právního zástupce žalované o tom, že nebylo podáno odvolání ve věci Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 20 C 216/2011.“ V závěru svého dovolání dovolatel zdůrazňuje, že „vůli TT Invest, a. s., bylo především předmětnou bytovou jednotku prodat do výlučného vlastnictví žalobce. Tuto vůli fakticky potvrzuje i uzavřená smlouva o převodu bytové jednotky ze dne 18. 6. 2008, která podle přesvědčení žalobce na základě objektivních kritérií konvertovala tak, že výlučným vlastníkem předmětné bytové jednotky je žalobce.“ Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil, stejně jako i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Žalovaná se k podanému dovolání písemně nevyjádřila.

Procesní spis s dovoláním byl předložen Nejvyššímu soudu k rozhodnutí dne 7. února 2014.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání dovolatele je ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné a je i důvodné, neboť odvolací soud se při řešení otázky posuzování oddělitelnosti právního úkonu ve smyslu § 41 obč. zák. odchýlil (jak bude vyloženo níže) od rozhodovací praxe Nejvyššího soudu.

Úvodem Nejvyšší soud k námitce dovolatele stran podjatosti předsedy odvolacího senátu (s ohledem na jeho údajné chování při odvolacím jednání, které se konalo u odvolacího soudu dne 20. listopadu 2013) zdůrazňuje, že podle ustanovení § 14 odst. 4 o. s. ř. důvodem k vylou-

čení soudce (přisedícího) nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce (přisedícího) v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Konstruovali dále dovolatel námitku podjatosti uvedeného předsedy senátu „z důvodu jeho vztahu k právnímu zástupci žalované, který odůvodňuje pochybnosti o jeho způsobilosti k nestrannému a nezaujatému posuzování sporu mezi účastníky, která je zapříčiněna jeho vztahem k právnímu zástupci žalované... a jeho zaměstnanci JUDr. J. N., který byl v minulosti dlouhodobým spolupracovníkem JUDr. Jiřího Cidliny na Městském soudě v Praze“, nelze s takto vymezeným tvrzením zakládat úvahy o tom, že je tu důvod pochybovat o nepodjatosti předsedy senátu – dovolací soud k vrácení dovolání bez věcného rozhodnutí soudu prvního stupně nakonec nepřistoupil.

Pokud jde o meritum věci, Nejvyšší soud se ztotožňuje s právním názorem odvolacího soudu (jak je vyložen v odůvodnění písemného vyhotovení jeho rozhodnutí) ohledně možnosti konverze předmětného právního úkonu způsobem nyní opětovně v dovolání vyloženým dovolatelem. Vzhledem k tomu, že předmětem převodu byly spoluvlastnické podíly k bytové jednotce, tedy k nemovitosti [poznámka: pojem „nemovitost“ coby legislativní zkratka je obsažen v § 1 odst. 1 zák. č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon) a z tohoto důvodu je i nadále používán] zapsané v katastru nemovitostí, bylo ve smyslu tehdy platné civilní úpravy nezbytné takový právní úkon učinit písemně (srov. § 46 odst. 1 obč. zák.). Jestliže v daném případě z předmětné kupní smlouvy vyplývalo, že dovolatel kupuje pouze předmětný spoluvlastnický podíl na uvedené bytové jednotce, na společných částech předmětné budovy, jakož i předmětný spoluvlastnický podíl na označených pozemcích, pak úvahy o případné aplikaci § 41a odst. 1 obč. zák., jenž stanovil, že „Má-li neplatný právní úkon náležitosti jiného právního úkonu, který je platný, lze se jej dovolat, je-li z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednajících osoby“, se zde neuplatní, a to pro absenci písemného právního úkonu, z něž by bylo lze – v intencích výkladového pravidla ve smyslu § 35 odst. 2 obč. zák. – takový projev vůle (dotčených smluvních stran) dovodit, což není případ dovolatele. Přitom odkaz dovolatele na rozhodnutí dovolacího soudu ve věci sp. zn. 33 Odo 4082/2008 je pro skutkové poměry dané věci nepoužitelný, neboť nelze činit výklad právního úkonu ve zjevném rozporu s písemným projevem vůle účastníků, která – jak již bylo zdůrazněno – v daném případě směřovala k nabytí (pouze) spoluvlastnictví k bytové jednotce, nikoliv k jejímu výlučnému vlastnictví dovolatelem.

Ač to z odůvodnění (písemného vyhotovení) rozsudku soudu prvního stupně (explicitně) nevyplývá, soud prvního stupně se v souvislosti s vydaným rozsudkem téhož soudu ze dne 21. června 2011, č. j. 20 C 74/2009-272, ve sporu o zrušení podílového spoluvlastnictví k téže bytové jednotce mezi týmiž účastníky, zabýval otázkou aplikace § 159a

odst. 4 o. s. ř., přičemž při posuzování aktivní legitimace dovolatele vycházel z řešení předběžné otázky – posuzování platnosti předmětné kupní smlouvy – v uvedeném soudním řízení. V označeném sporu totiž soud prvního stupně zaujal právní názor, že „Vzhledem ke zjištění, že žalovaná ke dni uzavření předmětné Smlouvy byla cizozemcem a neměla ani české státní občanství, ani jí nebyl vystaven průkaz o povolení k pobytu pro státního příslušníka členského státu Evropských společenství a nemovitosti nenabyla žádným ze způsobů uvedeným v § 17 odst. 2 písm. e) devizového zákona, dospěl soud k závěru, že Smlouva je absolutně neplatná, když byla uzavřena na straně kupujícího subjektem, který k tomu nebyl oprávněn. V důsledku této skutečnosti tak účastníci nejsou oprávněnými vlastníky, resp. spoluvlastníky předmětné nemovitosti a nejsou tedy (v případě žalobce) aktivně (v případě žalované) pasivně věcně legitimováni v tomto sporu.“

Podle § 159a odst. 4 o. s. ř. v rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány.

V řízení u soudu prvního stupně pod sp. zn. 20 C 74/2009 byla řešena (primárně) otázka platnosti kupní smlouvy ve vztahu mezi prodávající společností TT invest, a. s., se sídlem v Praze 4, Krumlovská 530 (dále též „TT invest, a. s.“), a žalovanou coby kupující, jejímž předmětem byla koupě vymezeného spoluvlastnického podílu na označené bytové jednotce. Soud prvního stupně v tomto řízení dospěl k závěru o absolutní neplatnosti uvedené kupní smlouvy a pak bez další právní argumentace dovodil absolutní neplatnost i kupní smlouvy uzavřené mezi převádějí obchodní společností a dovolatelem. Absence právního posouzení řešení této otázky v odůvodnění písemného vyhotovení onoho rozsudku, bez promítnutí do rozsudečné výrokové znělky, však soudu prvního stupně v nyní posuzované věci nedávala žádného podkladu k vázanosti takto vyřešenou předběžnou otázkou. Naopak si vyžadovala právního posouzení učiněného právního úkonu mezi prodávající obchodní společností a dovolatelem coby kupujícím, což učinil až odvolací soud, leč způsobem odchylovajícím se od judikatury Nejvyššího soudu a při zjevné absenci právně relevantních skutkových zjištění nezbytných pro posouzení příp. aplikace § 41 obč. zák.

Podle § 41 obč. zák. vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

Podle § 35 odst. 2 obč. zák. právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

I přes skutečnost, že se důvod neplatnosti týká pouze části právního úkonu, právní úkon je celý neplatný tehdy, pokud z povahy právního úkonu, z jeho obsahu anebo z okolností, za kterých k němu došlo, vyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu právního úkonu; v takovém případě v důsledku existenční anebo funkční neoddělitelnosti části týká se důvod neplatnosti celého právního úkonu (Luby, Š.: Výber z diela a myšlienok, IURA EDITION, s. r. o., Bratislava 1998, str. 188).

Již v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 26. listopadu 1993, sp. zn. 4 Cz 124/92, publikovaného v časopise Právní rozhledy č. 3/1993, byl vyložen a odůvodněn právní názor, že je-li do jedné listiny pojata více právních úkonů, je třeba z hlediska § 35 odst. 2 obč. zák. zkoumat, zda jde o právní úkony navzájem od sebe oddělitelné a způsobilé samostatné existence, nebo zda je nutno smlouvu pojímat jako jeden nedílný celek. Rozhodujícím kritériem přitom zůstává vůle smluvních účastníků, jejichž stanovisko k dané otázce je proto vždy třeba zjistit.

Rovněž Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 26. září 1997, sp. zn. 3 Cdon 1248/96, publikovaném také v časopise Právní rozhledy č. 6/1998, dovodil mimo jiné právní závěr, že při posuzování otázky, zda část právního úkonu postiženou důvodem neplatnosti lze oddělit od ostatního tohoto úkonu (§ 41 obč. zák.), je třeba dbát, aby byla respektována vůle účastníků právního úkonu s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení osoba konající právní úkon, resp. všichni účastníci dvou- či vícestranného právního úkonu, sledovali.

Otázkou částečné neplatnosti právního úkonu ve smyslu § 41 obč. zák. je třeba se zabývat i tehdy, jestliže do jedné listiny bylo pojata více právních úkonů (jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy do jedné listiny formálně nazvané jako „Smlouva o převodu vlastnictví bytové jednotky“ ze dne 18. června 2008, byly pojaty dva právní úkony – dvě kupní smlouvy o převodu spoluvlastnických podílů, a to z vlastnictví prodávající společnosti TT invest, a. s., do spoluvlastnictví dovolatele, a dále do spoluvlastnictví žalované). Je-li jeden z těchto právních úkonů (pojatých do jedné smlouvy) postižen neplatností, musí se soud zabývat tím, zda jej lze oddělit od ostatního obsahu právního úkonu ve smyslu § 41 obč. zák., přičemž je třeba dbát, aby byla respektována vůle účastníků s přihlédnutím k účelu, jehož dosažení osoba konající právní úkon sledovala. Jen tak lze totiž zjistit, zda jde o právní úkony navzájem od sebe oddělitelné a způsobilé samostatné existence, nebo zda je nutnou smlouvu pojímat jako jeden nedílný celek (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. srpna 2007, sp. zn. 33 Odo 771/2005, který je veřejnosti přístupný na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

Odvolací soud se ovšem shora připomenutou judikaturou Nejvyššího soudu důsledně neřídil, pokud nezjišťoval vůli všech účastníků při uzavírání předmětné kupní smlouvy, resp. kupních smluv, a své závěry konstruoval výhradně z obsahu předmětné kupní smlouvy, resp. kupních smluv, a dále z jakéhosi předpokladu, že „je všeobecně známo, že smyslem developerské činnosti je prodej nemovitosti či bytových jednotek jako celku a nikoli jejich částí.“ Přitom již minimálně z potvrzení TT invest, a. s., ze dne 7. září 2009, učiněného předsedou představenstva této společnosti Mgr. Štěpánem Tůmou, ve kterém je mj. uvedeno, že „...koupi jednotky zařizoval Ing. A. P., Ph.D. a že od samého začátku vyjednávání o koupi se neuvažovalo o tom, že by výlučným vlastníkem byla Mgr. I. T. Naopak zpočátku vystupoval Ing. A. P., Ph.D. jako výlučný kupující, co potvrzuje i zaplacení kupní ceny výlučně z jeho účtu...“, se vybízel další procesní postup soudu, tj. zjistit vůli prodávající společnosti ve vztahu k učiněnému právnímu úkonu, a to z hlediska posouzení, zda i přes absolutní neplatnost kupní

smlouvy mezi uvedenou společností a žalovanou může přesto obstat kupní smlouva, kterou tato obchodní společnost uzavřela s dovolatelem.

Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 24. března 2010, sp. zn. 30 Cdo 677/2010, vyložil, že nelze-li z odůvodnění rozsudku zjistit skutková zjištění (ať již pro jejich absenci, nebo neurčitost či nesrozumitelnost jejich vyložení v odůvodnění rozsudku), anebo pro rozpornost dílčích skutkových zjištění ve vztahu k závěru o skutkovém stavu věci), předvídaná v hypotéze právní normy, kterou soud v daném případě aplikoval, případně skutková zjištění, jež nakonec soud pod předmětnou právní normu neaplikoval, máje za to, že podmínky pro takovou aplikaci splněny nebyly, pak je třeba přijmout závěr, že na základě takto zjištěného skutkového stavu soud posoudil věc po právní stránce nesprávně. O takový případ se jedná i v dané věci, kdy odvolací soud si pro řešení (zásadně významné) otázky oddělitelnosti právního úkonu, tj. zda i přes absolutní neplatnost kupní smlouvy o převodu spoluvlastnického podílu k bytové jednotce, uzavřené dne 18. června 2008 mezi prodávající TT invest, a. s., a žalovanou, lze oddělit a tedy zachovat platnost do téže listiny pojatý druhý právní úkon – další kupní smlouvu uzavřenou v týž den mezi týž prodávajícím a dovolatelem, nezajistil relevantní skutkový základ, nezbytný pro posouzení otázky aplikace § 41 obč. zák. ve smyslu shora připomenuté judikatury dovolacího soudu. Tento skutkový deficit tak dovolacímu soudu znemožnil na základě podaného dovolání v uvedeném rozsahu věcně přezkoumat napadené rozhodnutí odvolacího soudu.

Dovoláním napadený rozsudek nebyl tudíž shledán správným; Nejvyšší soud jej proto ve smyslu § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.), který by měl – s ohledem na délku tohoto soudního sporu – co nejdříve nařídit jednání a ve věci rozhodnout.

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

❖ Rozhodnutí zaslal JUDr. PhDr. OLDŘICH CHODÉRA, advokát v Praze.

❖ Právní věta redakce.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhjji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

Odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za škodu

Silniční zákon, upravující odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za škodu, je sice ve vztahu k ustanovení § 420 obč. zák. speciálním předpisem, to však neznamená, že by tím, že není dána objektivní odpovědnost žalovaného města za škodu způsobenou závadou ve schůdnosti podle silničního zákona, byla automaticky vyloučena jeho případná obecná odpovědnost podle občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2014, č. j. 25 Cdo 580/2014

Odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem ze dne 25. 9. 2012, č. j. 27 C 140/2011-85, uložil žalovanému městu zaplatit žalobci 126 878 Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce upadl dne 10. 1. 2010 na chodníku nacházejícím se na parcele ve vlastnictví žalovaného a utrpěl úraz levé nohy; chodník byl zasněžený a neudržovaný. Soud dovodil, že šlo o závadu ve schůdnosti ve smyslu § 26 zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále též jen „silniční zákon“), a žalovaný je podle § 420 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též jen „obč. zák.“) odpovědný za škodu, která v důsledku této závady vznikla, neboť nezajistil zimní údržbu chodníku, a porušil tak svoji právní povinnost.

K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 6. 2013, č. j. 15 Co 103,104/2013-120, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu v plném rozsahu zamítl, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, dospěl však k názoru, že stav chodníku odpovídal dlouhodobé povětrnostní situaci, a žalobce proto mohl zhoršenou schůdnost předvídat; na chodníku nenastaly změny mající charakter závady ve schůdnosti podle § 26 silničního zákona, a není proto možné dovodit objektivní odpovědnost žalovaného podle § 27 tohoto zákona. Podle odvolacího soudu speciální úprava odpovědnosti v silničním zákoně vylučuje obecnou úpravu podle občanského zákoníku, proto není podstatné, zda žalovaný dodržel svou povinnost udržovat stav komunikace v řádném stavu; obecná odpovědnost žalovaného za škodu podle § 420 obč. zák. je tak vyloučena.

Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 o. s. ř. Poukazuje na vyhlášku hlavního města Prahy o schůdnosti místních komunikací č. 39/1997, kterou je v Praze upravena údržba místních komunikací, a dovozuje, že závada ve schůdnosti může být způsobena i sněhem, náledím a neodstraněným zmrazkem. Žalovaný porušil právní povinnost plynoucí z vyhlášky tím, že neodstranil závadu ve schůdnosti ve lhůtách v ní stanovených. Namítá, že odpovědnost z následků tohoto porušení nelze převádět na poškozeného

a že povinnosti a odpovědnost vlastníka komunikace nelze zužovat s odkazem na určité povětrnostní podmínky. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Rozsudek odvolacího soudu napadl dovoláním také žalovaný, a to ohledně výroku o náhradě nákladů řízení. Přípustnost podle § 237 o. s. ř. odůvodňuje tím, že odvolací soud chybně aplikoval judikaturu Nejvyššího a Ústavního soudu, když mu (jakožto účastníku, který měl ve věci plný úspěch) nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení s odůvodněním, že podle judikatury nelze náklady statutárních měst považovat za účelně vynaložené, neboť mají k vyřizování podobných sporů dostatek materiálního i personálního vybavení. Žalovaný namítá, že tento závěr lze aplikovat pouze na náklady právního zastoupení, nikoliv však na náklady za soudní poplatky. Povinnosti zaplatit soudní poplatek za odvolání ve výši 6340 Kč se žalovaný nemohl nijak zprostit a bez jeho zaplacení by nemohl docílit rozhodnutí po právu ve věci samé, trvá proto na tom, že tyto náklady byly účelně vynaložené, a navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí v napadené části zrušil.

Vzhledem k tomu, že dovoláním napadené rozhodnutí bylo vydáno 6. 6. 2013, tj. po účinnosti zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) o dovolání žalobce i žalovaného rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013 (dále jen „o. s. ř.“) – srov. čl. II bod 1 a 7 zák. č. 404/2012 Sb. Po zjištění, že obě dovolání byla podána včas, osobami k tomu oprávněnými – účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenými advokáty ve smyslu § 241 o. s. ř., dospěl k závěru, že zatímco dovolání žalovaného není přípustné, dovolání žalobce je přípustné i důvodné.

Dovolání žalovaného není přípustné vzhledem k ustanovení § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť směřuje proti výroku, kterým bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, přičemž nejde o vztah ze spotřebitelských smluv, pracovněprávní vztah ani věc uvedenou v § 120 o. s. ř.

Dovolání žalobce splňuje podmínky přípustnosti podle § 237 o. s. ř., neboť odvolací soud posoudil právní otázku odpovědnosti žalovaného v rozporu s ustálenou judikaturou dovolacího soudu. Odvolací soud v napadeném rozhodnutí dovodil, že stav chodníku v posuzovaném případě nebylo možno považovat za závadu ve schůdnosti, proto není dána objektivní odpovědnost žalovaného vlastníka komunikace podle § 27 odst. 3 silničního zákona. S odkazem na vztah speciality pak vyloučil obecnou odpovědnost žalovaného podle § 420 odst. 1 obč. zák.

Závěr odvolacího soudu, že silniční zákon má povahu zvláštního právního předpisu v tom směru, že vylučuje použití obecného ustanovení o odpovědnosti za škodu podle § 420 obč. zák. (vzhledem k přechodným ustanovením § 3028 odst. 3, resp. § 3079 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se použije občanský zákoník účinný do 31. 12. 2013), není správný. Silniční zákon, upravující odpovědnost vlastníka (správce) komunikace za škodu, je sice ve

vztahu k ustanovení § 420 obč. zák. speciálním předpisem, to však neznamená, že by tím, že není dána objektivní odpovědnost žalovaného města za škodu způsobenou závadou ve schůdnosti podle silničního zákona, byla automaticky vyloučena jeho případná obecná odpovědnost podle občanského zákoníku. Silniční zákon upravuje totiž jen objektivní odpovědnost správce komunikace za škody, jejichž příčinou byly závady ve sjízdnosti či ve schůdnosti, nikoliv obecnou odpovědnost každého za škodu vzniklou v příčinné souvislosti s porušením konkrétní právní povinnosti. Obecnou odpovědnost založenou na principu presumovaného zavinění upravuje občanský zákoník, přičemž předpoklady objektivní odpovědnosti (za výsledek) a předpoklady odpovědnosti obecné (za zaviněné porušení právní povinnosti) nejsou totožné a totožné nejsou ani podmínky, za nichž se lze odpovědnosti zprostit (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 1999, sp. zn. 2 Cdon 279/96, publikovaný v časopise Soudní judikatura pod č. 3/2000, ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2142/2005, nebo ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 25 Cdo 3597/2013). Zkoumání podmínek odpovědnosti žalovaného podle § 420 obč. zák. (porušení právní povinnosti, vznik škody a vztah příčinné souvislosti mezi nimi) proto

není vyloučeno. Porušením povinnosti při péči o stav komunikace může být v těchto souvislostech buď porušení tzv. generální prevence ve smyslu § 415 obč. zák., či porušení stanovených pravidel pro zimní ošetřování chodníků, jsou-li obsažena v normativním aktu.

Ze shora uvedeného vyplývá, že právní názor, z něhož vycházel odvolací soud při posouzení odpovědnosti žalovaného za škodu, není správný, neboť nesprávně vyloučil možnost posoudit věc podle úpravy obecné odpovědnosti za škodu obsažené v občanském zákoníku (§ 420 a násl.). Z těchto důvodů shledal Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu věcně nesprávným, proto jej zrušil včetně závislého nákladového výroku a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení (§ 243g o. s. ř.).

✦ Rozhodnutí zaslala a právní větou opatřila
JUDr. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, advokátka v Praze.

K posuzování nelegální práce (znaky závislé práce)

Kritériem pro odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit je osobní, popřípadě hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-135, č. 3027/2014 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Relevantní ustanovení:

§ 2 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce

Přestože by se mohlo na první pohled zdát, že rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které je předmětem tohoto příspěvku, se týká „pouze“ výkladu některých ustanovení zákona o zaměstnanosti, opak je pravdou. **Nejvyšší správní soud se totiž v popisovaném rozhodnutí zabýval samotnou podstatou definice pojmu závislé práce, jakožto jednoho ze stěžejních pojmů pracovního práva, přičemž zde současně učinil podrobný rozbor jednotlivých znaků, jež pro závislou práci plynou z pracovněprávních předpisů.** Mám za to, že by toto rozhodnutí nemělo uniknout pozornosti ani těch čtenářů, kteří se otázkami pracovního či správního práva přilíší často ve své praxi nezabývají.

V popisované věci provedl příslušný oblastní inspektorát práce kontrolu, jejímž předmětem bylo dodržování zákazu výkonu nelegální práce. V kontrolované prodejně byla přítomna pozdější žalobkyně (neteř majitelky prodejny), a podle zjištění kontroly obsluhovala zákazníky, přebírala

od nich peníze i vydávala zboží. Žalobkyně v průběhu kontroly telefonicky přivolala majitelku, která do kontrolního protokolu uvedla, že nikoho nezaměstnává a že žalobkyně u ní nepracuje, ale pouze ji vypomáhá. Inspektorát práce následně zahájil se žalobkyní řízení o přestupku spočívajícím ve výkonu nelegální práce. Žalobkyně se hájila tím, že nevykonávala závislou práci mimo pracovní poměr, jelikož nebyla ke své tetě ve vztahu podřízeném, neměla stanovenou pracovní dobu a nepobírala za svou výpomoc žádnou odměnu. Oblastní inspektorát jí přesto uložil za výkon nelegální práce pokutu ve výši 15 000 Kč. Žalobkyně podala proti rozhodnutí oblastního inspektorátu odvolání, které Státní úřad inspekce práce (pozdější žalovaný) zamítl. Stejně tak zamítl žalobu žalobkyně i krajský soud, u něhož rozhodnutí žalovaného správního orgánu napadla žalobou. Rozhodnutí krajského soudu posléze napadla kasační stížností, o níž rozhodoval Nejvyšší správní soud rozsudkem, jemuž je věnován tento příspěvek.

Z odůvodnění popisovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu stojí především za pozornost ta jeho část, kde se tento soud při zkoumání, co všechno mělo být v řízení o uložení sankce za nelegální práci prokazováno, zabýval otázkou, jaké jsou definiční znaky závislé práce. Jak plyne z § 5 písm. e) bodu 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, nelegální prací je výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah. Ohledně pojmu „závislá práce“ odkazuje zákon o zaměstnanosti na § 2 zákoníku práce, který definuje závislou práci jako takovou, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně, přičemž závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost

zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Nejvyšší správní soud se dále v popisovaném rozhodnutí velmi obsáhle zabýval definicí závislé práce a jejím posunem v důsledku změny právní úpravy (do konce roku 2011 byla závislá práce v zákoníku práce definována odlišně), a to jak z pohledu související judikatury tuzemských soudů i Soudního dvora EU, tak i z hlediska stěžejních závěrů plynoucích z odborné literatury. V návaznosti na to si odůvodnění popisovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu klade otázku, jaký je vlastně účel legální definice závislé práce. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že „*smyslem uvedené úpravy je nepochybně odlišit závislou práci od jiných aktivit, přičemž tento cíl vystupuje na povrch zejména tehdy, když správní orgán zkoumá, zda zaměstnavatel neporušil svou zákonnou povinnost tím, že neumožnil zaměstnanci vykonávat závislou práci v pracovněprávním vztahu, který je k tomu určen. Pojem závislá práce tak musí být vykládán tak, aby obsahl veškeré formy zastřených pracovních vztahů, stejně jako práci vykonávanou bez náležité protihodnoty, např. práci „na zkoušku“ nebo práci vykonávanou pod hrozbou násilí či jiné újmy. Zároveň však nesmí tento pojem zcela ztratit obrysy, aby správní orgány nezaměňovaly závislou práci s ryze obchodními vztahy, s nefalšovaným samostatným podnikáním nebo s upřímnou mezilidskou výpomocí, ať již v podobě služby blízkému člověku či nezištné laskavosti.*“

Nejvyšší správní soud v návaznosti na výše uvedené v popisovaném rozhodnutí dospěl k závěru, že shora nastiněným požadavkům „nová“ definice závislé práce vyhoví, přičemž postačí spojit jednotlivé znaky uvedené v § 2 odst. 1 zákoníku práce společným prvkem osobní či hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli. Za samostatný znak je podle Nejvyššího správního soudu nutno považovat již první část definice, která hovoří o tom, že práce „je vykonávána“ (při jednorázové či příležitostné spolupráci se jen těžko může mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vytvořit jakýkoliv vztah, natožpak vztah závislosti). Ve vztahu k tomuto znaku Nejvyšší správní soud vyzývá k uvážlivé aplikaci, neboť kontrola zpravidla odhalí jen činnost prováděnou v době kontroly samotné (na její soustavnější charakter je možno usuzovat až z dalších zjištěných skutečností). Zaměstnanec dále musí práci vykonávat osobně. Pokud by používal k plnění úkolů další osoby, nutně by se podle Nejvyššího správního soudu vytratil prvek osobní závislosti na zaměstnavateli a šlo by spíše o obchodní vztah. Zaměstnanec také vykonává práci podle zaměstnavatelových pokynů. Jestliže by plnil zadání samostatně a druhá strana by nebyla oprávněna mu průběžně zadávat jednotlivé úkoly a kontrolovat jejich plnění, jednalo by se spíše o vztah zadavatele zakázky a samostatného podnikatele, který ji pro něj plní. Zaměstnanec musí taktéž jednat jménem zaměstnavatele. V tomto znaku se podle odůvodnění popisovaného rozhodnutí koncentruje hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli, neboť zaměstnavatel poskytuje pro práci svůj kapitál, hmotné i nehmotné prostředky, vytváří pro ni předpoklady a nese riziko neúspěchu, zaměstnanec však nemůže jednat na svůj účet a získávat ze své práce jiné ekonomické výhody než ty, jež mu poskytuje zaměstnavatel. Doplňkovým hlediskem

může být i to, zda se osoba jeví jako zaměstnanec z pohledu třetích osob. Konečně posledním znakem závislé práce, o němž dané rozhodnutí pojednává, je vztah nadřazenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Podřízenost zaměstnance typicky vyvěrá z osobní (ať již ekonomické, či jiné) závislosti zaměstnance na zaměstnavateli a pomáhá odlišit závislou práci od mezilidské výpomoci. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud zdůraznil, že vztah podřízenosti zaměstnance představuje nutně subjektivní kategorii. Rozhodující je v tomto ohledu zejména to, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené, a to je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele. Zde odůvodnění popisovaného rozsudku připomíná, že i když poskytování odměny zaměstnanci není vymezeno v zákoně jako znak závislé práce, neznamená to, že by zcela ztratilo smysl tuto otázku v rámci postihování nelegální práce zkoumat, neboť právě pobírání odměny představuje typickou skutečnost, která závislé postavení zaměstnance na zaměstnavateli věrohodně prokazuje. Podle Nejvyššího správního soudu však může být zaměstnanec ke vstupu do podřízeného vztahu vůči zaměstnavateli motivován i jinak, například příslibem uzavření pracovněprávního vztahu v budoucnu (tzv. „práce na zkoušku“), přičemž formálně sem lze zahrnout i případy, kdy zaměstnanec vykonává práci zcela nedobrovolně, jelikož jeho závislost na zaměstnavateli má specifické příčiny (psychická závislost, strach apod.). Podle Nejvyššího správního soudu pak platí, že pokud určitá osoba vykonává určitou činnost pro jinou osobu dobrovolně a zároveň s vědomím, že protistraně nevzniká závazek poskytnout jí jakoukoliv protihodnotu, půjde zpravidla o přátelskou výpomoc či dobrovolnickou činnost.

Nejvyšší správní soud pak s ohledem na výše uvedené uzavírá, že „*společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce z roku 2006, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu. Odměna tedy sice přísně vzato nepředstavuje samostatný definiční znak závislé práce (jde o povinnost, která zaměstnavateli na základě výkonu práce vzniká), avšak pokud jedna osoba poskytne nebo přislíbí druhé za její činnost odměnu, jde o významnou skutečnost pro posouzení, zda mezi nimi existuje vztah nadřazenosti a podřízenosti vyplývající z hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli.*“

✿ JUDr. MILAN PODHRÁZKÝ, Ph.D.,

soudce Krajského soudu v Praze a odborný asistent katedry správního práva Fakulty právnické ZČU.

Podání učiněné do datové schránky

Podáním učiněným v souladu s § 59 odst. 1 věta druhá tr. ř. se rozumí i podání učiněné do datové schránky příslušného soudu podnikající fyzickou osobou, oprávněnou podle § 8 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, jestliže měl soud podle identifikátoru elektronického podání možnost tyto skutečnosti ověřit. Při takové formě podání se již nevyžaduje elektronický podpis, jak tomu musí být v případě jiného elektronického podání na základě zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).

Usnesení Nejvyššího soudu dne 7. května 2014, sp. zn. 8 Tdo 517/2014

Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Jablonci nad Nisou, soudu pro mládež, ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 2 Tm 1/2012, byl obviněný mladistvý uznán vinným proviněním ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku a loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku a byl za tato provinění odsouzen podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 42 odst. 2 tr. zákoníku a § 31 odst. 1 z. s. m. k souhrnnému trestnímu opatření nepodmíněného odnětí svobody v trvání dvaadvaceti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem a bylo též rozhodnuto o uložení trestního opatření zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu a propadnutí věci, a byla zrušena i navazující rozhodnutí, bylo také rozhodnuto o náhradě škody.

Krajský soud v Ústí nad Labem-pobočka v Liberci, soud pro mládež, jako soud odvolací (dále jen „odvolací soud“), rozsudkem ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 55 Tmo 14/2013, z podnětu odvolání státní zástupkyně podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně zrušil ve výroku o náhradě škody ve vztahu k poškození Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky a mladistvému uložil povinnost uhradit této poškozené škodu ve výši 15 045 Kč, odvolání mladistvého podle § 253 odst. 1 tr. ř. jako podané osobou neoprávněnou zamítl. Za důvod označil, že odvolání mladistvého učiněné obhájkyňi do datové schránky soudu prvního stupně nebylo učiněno oprávněnou osobou, protože nebyl připojen elektronický podpis a toto podání také nebylo elektronicky podepsáno, což považoval s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 4 Tz 36/2013, za vadné, neboť, ač bylo podání učiněno prostřednictvím obhájkyně, nespĺňovalo požadavky uvedené v § 59 odst. 1 tr. ř. a v ustanovení § 2 písm. a), b), d), odst. 3 zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 227/2000 Sb.“).

Mladistvý v dovolání podaném prostřednictvím obhájkyně podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. vytýkal, že nebyly

splněny podmínky pro to, aby odvolací soud jeho odvolání zamítl podle § 253 tr. ř., a věcně ho nepřezkoumal, neboť odvolání podala obhájkyně prostřednictvím téže datové schránky, do níž obdržela v této trestní věci rozsudek soudu prvního stupně, proti němuž bylo odvolání podáno. Nemohlo být proto odvolání odmítnuto jako podané neoprávněnou osobou. Na podporu svých tvrzení odkázal na § 2 písm. b) zákona č. 227/2000 Sb., na ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 300/2008 Sb.“), a na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 240/2009, týkající se odstranitelných vad podání. Ze všech těchto důvodů označil postup odvolacího soudu za formalistický a nesprávný a navrhl zrušit napadený rozsudek odvolacího soudu v části, kterou bylo rozhodnuto podle § 253 odst. 1 tr. ř. o zamítnutí jeho odvolání.

K tomuto dovolání se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, který shledal námitku mladistvého důvodnou a postup odvolacího soudu za nesprávný a navrhl odvolání obviněného vyhovět.

Když Nejvyšší soud jako dovolací soud pro mládež shledal splnění formálních podmínek dovolání a neshledal žádný z důvodů pro odmítnutí dovolání (§ 265i odst. 1 tr. ř.), přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonost a odůvodněnost výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, v rozsahu a z důvodů, jež byly v dovolání uvedeny.

Z obsahu připojeného spisu Okresního soudu v Jablonci nad Nisou, soudu pro mládež, sp. zn. 2 Tm 1/2012, Nejvyšší soud zjistil, že na základě rozhodnutí o ustanovení obhájce ze dne 13. 12. 2011, sp. zn. 0 Ntm 783/2011, byla mladistvému jako obhájkyně ustanovena JUDr. Pavla Karlovská, která mladistvého zastupuje až do současné doby. Soud prvního stupně doručil rozsudek ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 2 Tm 1/2012, této obhájkyňi jako adresátu do datové schránky (doklad u č. l. 320, avšak bez vlastního číselného značení) označené: „JUDr. Pavla Karlovská, IČ 66240573, ID: KARLOVSPAVL, Typ DS: PFO_ADVOK“, který byl dodán do této datové schránky dne 13. 8. 2013 a doručen dne 20. 8. 2013.

Odvolání mladistvého podané prostřednictvím obhájkyně JUDr. Pavly Karlovské bylo Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou doručeno prostřednictvím datové schránky jmenované obhájkyně dne 27. 8. 2013, jak se podává z razítka v pravém horním rohu tohoto podání (č. l. 314 spisu). Podle „Záznamu o ověření elektronického podání doručeního na elektronickou podatelnu: Okresního soudu v Jablonci nad Nisou“ pod pořadovým č. 27092/2013 (č. l. 315) byla odesílatelem: „Pavla Karlovská – JUDr. Pavla Karlovská, advokátka, ev. č. 4482“, a bylo odesláno z DS dne 27. 8. 2013, v 17:05:42, a dodáno do DS okresního soudu dne 27. 8. 2013 v 17:05:43. V kolonce: „Ověření obálky“ je vyplněno, že „Elektronický podpis: Platný, Časové razítko platné (připojeno 27. 8. 2013 v 17:05:43), Certifikát: Ověřeno na základě CRL z 27. 8. 2013 16:10:43, datum a čas autom. ověření, 27. 8. 2013 v 17:12:14“. Na č. l. 325 je obsažena e-mailová zpráva (zřejmě odpověď na nevidovaný dotaz) informatika Ing. J. K. adresovaná JUDr. Z. M., že „wordov-

ská příloha s koncovkou DOC podání č. 27092/2013 ze dne 27. 8. 2013 opravdu nebyla podepsána. Podání řádně došlo v systému datových schránek. O tom svědčí platný podpis systému DS“.

Podle § 59 odst. 1 věta druhá tr. ř. podání lze učinit písemně, ústně do protokolu, v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů, telegraficky, telefaxem nebo dálnopisem. Podle § 59 odst. 2 tr. ř. ten, kdo činí podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu, uvede současně poskytovatele certifikačních služeb, který jeho certifikát vydal a vede jeho evidenci, nebo certifikát připojí k podání.

I když je zřejmé, že uvedené ustanovení výslovně jako podání neuvádí možnost učinit podání prostřednictvím datové schránky, lze takovou možnost dovodit z ustanovení § 62 odst. 1 věta první tr. ř., v němž pro doručování v úkonech trestního řízení stanoví, že nebyla-li písemnost doručena při úkonu trestního řízení, doručuje ji orgán činný v trestním řízení do datové schránky. Tato forma doručování plyne ze zákona č. 300/2008 Sb. Podle § 18 odst. 1 tohoto zákona fyzická osoba, podnikající fyzická osoba a právnická osoba může provádět úkon vůči orgánu veřejné moci, má-li zpřístupněnu svou datovou schránku a umožňuje-li to povaha tohoto úkonu, prostřednictvím datové schránky. V odstavci 2 citovaného ustanovení je stanoveno, že úkon učiněný osobou uvedenou v § 8 odst. 1 až 4 tohoto zákona nebo pověřenou osobou, pokud k tomu byla pověřena, prostřednictvím datové schránky, má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob.

Na základě těchto skutečností je zřejmé, že zákon č. 300/2008 Sb. upravuje jako novou formu doručování datové schránky, a jde o další samostatný způsob doručování, než který je upraven v zákoně č. 227/2000 Sb., který vymezil v § 2 písm. a), že elektronickým podpisem se rozumí údaje v elektronické podobě, které jsou připojené k datové zprávě nebo jsou s ní logicky spojené, a které slouží jako metoda k jednoznačnému ověření identity podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě.

Vztah těchto dvou zákonů vymezujících různé způsoby doručování vysvětlil Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 17. 2. 2012 sp. zn. 8 As 89/2011, tak, že „úkon učiněný prostřednictvím datové schránky osobou oprávněnou či osobou pověřenou, která doložila své pověření, má podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, proto nemusí být podepsaný elektronickým podpisem ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., ani jej není třeba potvrzovat písemným podáním shodného obsahu či předložením jeho originálu“. Nejvyšší soud v souladu s uvedeným rozhodnutím konstatuje, že jestliže ustanovení § 59 tr. ř. za řádně učiněné podání považuje „podání učiněné v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů“, je nutné uvedený požadavek zkoumat z hledisek vymezených v zákoně č. 300/2008 Sb., který v ustanovení § 2 odst. 1 stanoví, že datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci, dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob

a právnických osob. Náležitosti datové schránky fyzické osoby jsou upraveny v ustanovení § 3 zák. č. 300/2008 Sb. Ty lze ověřit podle obsahu identifikátoru elektronického podání doručení na elektronickou podatelnu, podle kterého je nutné zkoumat, zda jsou dány všechny potřebné skutečnosti významné pro posouzení, zda jde o osobu oprávněnou k takovému úkonu a zda byly splněny i další nezbytné náležitosti takového podání. Obecně je nutné rozlišit, zda podání učinila osoba oprávněná či osoba pověřená. Osobou oprávněnou k přístupu do datové schránky podnikající fyzické osoby je podle § 8 odst. 2 zák. č. 300/2008 Sb. podnikající fyzická osoba, pro niž byla datová schránka zřízena. Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2013, sp. zn. 21 Cdo 3489/2012, (schválené občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu dne 12. 3. 2014, dosud neuveřejněné) každému, kdo má zpřístupněnou datovou schránku, soud doručuje rozhodnutí, předvolání a další listiny do datové schránky (pro trestní řízení je tento postup upraven v ustanovení § 62 odst. 1 tr. ř.), aniž by adresát o takové doručení musel žádat nebo soudu sdělovat identifikátor své datové schránky. Soud zjišťuje z úřední povinnosti, zda má adresát zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku. Pokud podání učiní osoba, pro niž byla datová schránka zřízena, nastává přímo ze zákona fikce písemného a podepsaného úkonu. Při splnění stanovených podmínek proto není nutné, aby podání bylo podepsáno zaručeným elektronickým podpisem, který je třeba vyžadovat jen tehdy, je-li podání provedeno za podmínek vymezených v zákoně č. 227/2000 Sb., neboť tím, z jaké datové schránky je úkon vůči soudu učiněn, je zajištěna jednoznačně identifikace osoby, která úkon učinila (obdobně srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2014, sp. zn. 4 Tdo 47/2014).

V projednávané věci se jedná o podání učiněné obhájkyní mladistvého, která má zřízenou datovou schránku, což soud prvního stupně v průběhu trestního řízení v této trestní věci zjistil a ověřil, a navíc procesní úkony vůči této obhájkyni sám do této datové schránky adresoval. Při zjištění této formy doručení je v uvedeném identifikátoru elektronického podání, jež je součástí automaticky generovaného protokolu nazvaném „Záznam o ověření elektronického podání doručení na elektronickou podatelnu“ patrné, jaká osoba, z jakého typu datové schránky včetně uvedení ID této schránky, kterého dne s uvedením přesného časového údaje, je činí, přičemž obsahuje rovněž sériové číslo certifikátu, jeho výstavce a dobu jeho platnosti, jakož i automaticky generované potvrzení o tom, že elektronický podpis je platný, neboť tato skutečnost se u doručování prostřednictvím datové schránky presumuje (srov. záznam na č. l. 315).

Za těchto okolností, bylo-li odvolání mladistvého podáno jeho obhájkyní a odesláno z datové schránky této obhájkyně a doručeno do datové schránky soudu prvního stupně, a podle obsahu identifikátoru není pochyb o tom, že tato obhájkyně je osobou oprávněnou ve smyslu § 8 odst. 2 zák. č. 300/2008 Sb., u níž bylo rovněž prokázáno, že je držitelem platného certifikátu, má toto její podání povahu podání podle § 59 odst. 1 tr. ř., tzn., má stejné náležitosti, jako by je podala písemně a vlastnoručně podepsala, a proto již není potřebné (a ani vhodné), vyžadovat elektronický

podpis podle zákona č. 227/2000 Sb. Tento názor má oporu i v nálezu Ústavního soudu ze dne 25. 8. 2005, sp. zn. IV. ÚS 281/2004, podle něhož „účelem právní úpravy týkající se formalit a podmínek řízení, jež musejí být dodrženy při podání žaloby, je zajistit řádný chod spravedlnosti a zejména respektování právní jistoty, která je jedním ze základních prvků výsadního postavení práva. Uplatněná omezení a výklad však nesmějí omezit přístup jednotlivce k soudům takovým způsobem nebo v takové míře, že by uvedené právo bylo zasaženo v samé své podstatě. I když tedy právo podat civilní žalobu podléhá zákonným podmínkám, soudy se musejí při aplikaci procesních pravidel vyhnout jak přehnanému formalismu, který by zasahoval do zásad spravedlivého procesu, tak přílišné pružnosti, která by naopak vedla k odstranění procesních podmínek stanovených zákonem“.

Odvolací soud byl povinen pro posuzování, zda byly splněny formální podmínky odvolání ve smyslu § 253 tr. ř., vycházet ze všech těchto zásad a ve věci zjištěných konkrétních opsaných okolností a pouze na jejich podkladě měl zkoumat, zda bylo odvolání mladistvého prostřednictvím jeho obhájkyne učiněno řádně. Jestliže tak nepostupoval a nesprávně aplikoval názor vyslovený Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 4 Tz 36/2013, který řešil odlišnou problematiku [posouzení náležitosti podání učiněného samotnou obviněnou (nikoli tedy prostřednictvím obhájce) z její e-mailové adresy na e-mailovou adresu soudu prvního stupně, kde vytkl, že pokud nebylo toto podání opatřeno elektronickým podpisem ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., nespĺňuje podmínky § 59 odst. 1 tr. ř.], nemohl uvedené závěry na nyní projednávanou trestní věc aplikovat.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud shledal názor odvolacího soudu vyslovený ve vztahu k odvolání mladistvého za nesprávný, jak v podaném dovolání mladistvý opodstatněně namítal, a s ohledem na tuto skutečnost nemohlo napadené rozhodnutí obstát.

Nejvyšší soud však považuje napadené rozhodnutí za vadné i proto, že odvolací soud zcela neprávne usoudil, že za dané situace se jednalo o odvolání podané osobou neoprávněnou. Lze jen připomenout, že neoprávněnou osobou je ta, již nepřísluší právo napadat rozsudek vůbec nebo jeho určitý výrok. Obhájce podává odvolání (§ 41 odst. 2 tr. ř.) vždy v zastoupení obviněného jako úkon obhajoby, proto je osobou oprávněnou podávat za obviněného opravné prostředky (nesmí tak činit vlastním jménem, neboť není osobou se samostatným odvolacím právem ve smyslu ustanovení § 247 odst. 2 tr. ř.). Ani skutečnost, že pod textem odvolání je uvedeno pouze jméno obhájce, a nikoliv také jméno obviněného, není bez dalšího důvodem pro zamítnutí odvolání jako podaného osobou podle § 253 tr. ř. neoprávněnou (srov. rozhodnutí č. 28/2003 Sb. rozh. tr.). V řízení ve věcech mladistvých může obhájce podat odvolání ve prospěch mladistvého jeho jménem [§ 41 odst. 2, § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř.], když jde o mladistvého, který v době řízení ještě nedovršil osmnáctý rok věku, ani nenabyl zletilosti uzavřením manželství, může obhájce podat odvolání i proti vůli mladistvého (§ 41 odst. 4 tr. ř.).

Jestliže odvolání podal za mladistvého obhájce, který byl mladistvému ustanoven (§ 38 tr. ř.) nebo který mladistvého

zastupoval na základě plné moci (§ 37 tr. ř.), a toto zastoupení v době podání odvolání stále trvalo, a odvolání směřovalo proti výrokům, jimiž bylo možné odvoláním rozhodnutí napadnout, je obhájce mladistvého k takovému úkonu oprávněnou osobou a odvolací soud proto nemůže takové odvolání odmítnout na podkladě § 253 tr. ř. Odvolací soud tak nemůže bez dalšího postupovat ani tehdy, jestliže shledá, že podané odvolání nespĺňuje všechny náležitosti odvolání (§ 248, 249 tr. ř.). I odvolací soud musí respektovat zásadu, že pokud dojde soudu prvního stupně podání, které neobsahuje všechny potřebné náležitosti, soud prvního stupně postupuje podle § 251 odst. 1 tr. ř., podle něhož, nespĺňuje-li odvolání státního zástupce, odvolání, které podal za obžalovaného jeho obhájce, nebo odvolání, které podal za poškozeného nebo za zúčastněnou osobu jejich zmocněnec, náležitosti obsahu odvolání podle § 249 odst. 1 tr. ř., vyzve je předseda senátu, aby vady odstranili ve lhůtě pěti dnů, kterou jim zároveň stanoví, a upozorní je, že jinak bude odvolání odmítnuto podle § 253 odst. 3 tr. ř. Má-li odvolací soud v době rozhodování o podaném odvolání již k dispozici podání, jímž odvolatel k výzvě předsedy senátu soudu prvního stupně odstranil vady obsahových náležitostí odvolání, i když se tak stalo po uplynutí stanovené lhůty pěti dnů, nemůže takové odvolání odmítnout podle § 253 odst. 3 tr. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1261/2007, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2008, sv. 43 pod č. T 1066-I.). Shledá-li, že soud prvního stupně nespĺnil svou povinnost podle § 251 tr. ř. a odvolání trpí vadami, jež bude třeba odstranit, odvolací soud nemůže odmítnout odvolání, pokud nebyla oprávněná osoba řádně poučena o náležitostech odvolání nebo jí nebyla poskytnuta dostatečná pomoc při odstraňování vad odvolání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. 6 Tdo 682/2002, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2003, sv. 20, č. T 481), neboť k takovému zkoumání postupu předsedy soudu prvního stupně je zásadně povinován ve smyslu § 253 odst. 3, 4 tr. ř.

Odvolací soud však veškeré uvedené zásady nerespektoval, a pokud se (byť mylně, jak je výše vysvětleno) domníval, že dovolání podané za mladistvého jeho obhájkyne nespĺňovalo potřebnou náležitost samostatného elektronického podpisu, nemohl za situace, jak se ve věci prokazovala, bez toho, aniž by zajistil postupem podle § 251 tr. ř. nápravu takové neúplnosti podání, odvolání bez dalšího podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítnout.

Po zjištění, že dovolání mladistvého je důvodné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem-pobočka v Liberci, soudu pro mládež, ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 55 Tmo 14/2013, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem-pobočka v Liberci, soudu pro mládež, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

❁ Rozhodnutí vydala a právní větu zpracovala

JUDr. MILADA ŠÁMALOVÁ, soudkyně Nejvyššího soudu.

Účelnost nákladů vynaložených na právní zastoupení v případě účastníka řízení s právním vzděláním

Náklady na právní zastoupení v občanském soudním řízení je zásadně nutno považovat za účelně vynaložené i za situace, kdy je zastoupený účastník sám povoláním advokát. To platí i v případě, že je předmětem řízení před soudy problematika, s níž se daný účastník v rámci své advokátní praxe pravidelně setkává.

Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3819/13 ze dne 25. 3. 2014

Odůvodnění:

Stěžovatel (advokát zapsaný v seznamu advokátů České advokátní komory) se jako žalobce v řízení před obecnými soudy domáhal po žalovaném plnění plynoucího ze smlouvy o právní pomoci, na jejímž základě žalovaného zastupoval ve věci vypořádání společného jmění manželů. Soud prvního stupně žalobě vyhověl a žalovanému uložil povinnost zaplatit stěžovateli 65 000 Kč s příslušenstvím. Soud dále stěžovateli přiznal náhradu nákladů řízení v plném rozsahu. K odvolání žalovaného odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé potvrdil, pouze mírně korigoval výši přiznané částky. Značně odlišně však posoudil otázku náhrady nákladů řízení. Krajský soud totiž došel k závěru, že náklady, které stěžovatel vynaložil na své právní zastoupení, nelze považovat za účelně vynaložené (srov. § 142 odst. 1 občanského soudního řádu¹). Jak uvedl, stěžovatel je advokát a v řízení uplatnil nárok na úhradu odměny a nákladů za služby, které poskytl žalovanému v rámci své podnikatelské činnosti. Předmětný nárok tedy zcela běžně uplatňuje vůči svým klientům a veškerou problematiku s tím spojenou musí velmi dobře znát. Pokud si pro tento předmět řízení přesto zvolil právní zastoupení, byl takový postup zcela neekonomický, a tudíž i neúčelný. Stěžovateli proto odvolací soud přiznal pouze náhradu za zaplacený soudní poplatek.

Stěžovatel se posléze obrátil na Ústavní soud, neboť ve výše popsaném postupu odvolacího soudu spatřoval porušení svých ústavně zaručených práv, zejména práva na právní pomoc podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).² Stěžovatel sice připustil, že problematiku řešenou před obecnými soudy zná, tato skutečnost však podle jeho názoru neopravňovala soud k tomu, aby mu ja-

kožto v řízení úspěšné straně nepřiznal náhradu nákladů na právní zastoupení. Podle stěžovatele zastoupení advokátem nemusí zaručovat pouze právní vědomosti, nýbrž i objektivní a nezaujatý pohled, který u samotného klienta v případě sporu, jenž se týká výhradně jeho činnosti a jeho finančních prostředků, zákonitě absentuje.

Ústavní soud nálezem rozhodnutí odvolacího soudu ve výrocích o nákladech řízení zrušil, jelikož došel k závěru, že jimi došlo k porušení stěžovatelova práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny³) a práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny).

Ústavní soud (poté, co připomněl svůj ustáleně rezervovaný přístup k přezkumu rozhodnutí o nákladech řízení⁴) předně zdůraznil, že základní zásadou, která ovládá rozhodování o náhradě nákladů civilního sporného procesu, je zásada úspěchu ve věci. Z této zásady vyplývá, že ten, kdo důvodně bránil své subjektivní právo nebo právem chráněný zájem, by měl mít právo na náhradu nákladů, jež při této činnosti účelně vynaložil, proti účastníku, který do jeho právní sféry bezdůvodně zasahoval. Jak ovšem Ústavní soud dále podotkl, obecné soudy nesmí tuto zásadu aplikovat mechanicky, nýbrž jsou vždy povinny uvážit, zda byly náklady vynaloženy účelně, případně zda nejsou dány jiné okolnosti případu, které by odůvodňovaly např. použití moderačního práva podle § 150 občanského soudního řádu.⁵

Odvolací soud sice výše uvedený postup dodržel, jim zvolená interpretace účelnosti vynaložených nákladů však podle Ústavního soudu v konečném důsledku vedla k porušení stěžovatelových ústavně zaručených práv, zejména práva garantovaného čl. 37 odst. 2 Listiny. Toto ustanovení garantuje každému, tedy včetně osob s právním vzděláním, právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy. Jak Ústavní soud konstatoval, právo na právní pomoc zásadně (s výjimkou řízení, pro něž je předepsáno povinné zastoupení) zahrnuje právo účastníka zvolit si, zda se nechá či nenechá zastoupit, a nemůže být a priori omezováno v závislosti na tom, zda by daný účastník vzhledem k vlastním právním znalostem byl schopen se v řízení zastupovat sám.⁶ Ústavní soud se v tomto směru ztotožnil s argumentací stěžovatele, že volba právního zástupce nemusí plynout pouze z nedostatku příslušného právního vzdělání, ale např. i z konkrétní specializace na daný problém či vyšší míry objektivní zástupce. Jestliže má totiž advokát k věci zřetelně subjektivní vztah, mohlo by mu to být při hájení svých práv spíše na překážku.

Výše uvedené požadavky plynoucí z práva na právní pomoc musí soudy zohlednit i při výkladu § 142 odst. 1 občan-

1 § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád: „Účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl.“

2 Čl. 37 odst. 2 Listiny: „Každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.“

3 Čl. 36 odst. 1 Listiny: „Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“

4 Srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 198/07 ze dne 3. 5. 2007 (N 74/45 SbNU 171) či nález sp. zn. I. ÚS 1671/08 ze dne 5. 11. 2008 (N 191/51 SbNU 321), dostupné v elektronické podobě na <http://nalus.usoud.cz>.

5 § 150 občanského soudního řádu: „Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.“

6 Stejně viz nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/06 ze dne 19. 6. 2007 (N 99/45 SbNU 397), <http://nalus.usoud.cz>.

ského soudního řádu a v něm obsaženého pojmu „účelnost“. Tento pojem je podle názoru Ústavního soudu nutno chápat spíše jako určitou pojistku před hrazením nákladů nesouvisejících s řízením, případně před náklady nadbytečnými či nadměrnými. Vzhledem k ústavně zaručenému právu na právní pomoc však nelze jeho prostřednictvím vymezovat kategorii osob, která by z hlediska právního zastoupení měla odlišné postavení, a tak jí de facto její právo upírat a vůči ostatním ji diskriminovat. Pokud proto odvolací soud nepřiznal v řízení úspěšnému účastníkovi část nákladů odpovídající výši odměny advokáta s odůvodněním, že se tento účastník mohl díky svým právním znalostem bránit sám, ocitlo se tímto napadené rozhodnutí mimo meze ústavnosti.

Namísto takového paušálního přístupu Ústavní soud vyzdvihl povinnost obecných soudů důsledně zkoumat, zda je právní zastoupení advokátem využitím ústavně zaručeného práva na právní pomoc, či zda se již jedná spíše o jeho zneužití na úkor protistrany. Takovým zneužitím pak může být např. zvolení právního zástupce „z opačného konce republiky“, prodlužování řízení žádostmi o odročování, zastoupení ve zcela banální věci, zcela zřejmá snaha zvýšit náklady řízení protistraně apod.

Ústavní soud se posléze zabýval okolnostmi stěžovatelova případu, zneužití práva na právní pomoc ve výše nastiněném smyslu v nich však nespátřil. Poukázal přitom na to, že se nejednalo o věc právně zcela jednoduchou, což potvrzovala i skutečnost, že v řízení byla nařízena čtyři jednání, na nichž probíhalo dokazování. Dále si Ústavní soud povšiml, že stěžovatel se od počátku snažil věc vyřešit mimosoudně, a tedy bez zbytečných nákladů. V této souvislosti poukázal na stěžovatelův návrh na smír ze dne 5. 3. 2012 (samotná žaloba byla přitom podána až dne 17. 12. 2012), z něhož navíc muselo být žalovanému zřejmé, že právní zastoupení stěžovatele převzala advokátka na základě udělené plné moci

a že náklady řízení, které v případě eventuálního neúspěchu bude muset hradit stěžovatel, budou obsahovat rovněž odměnu za jeho právní zastoupení.

Ústavní soud uzavřel, že jelikož na žádné relevantní okolnosti, které by nasvědčovaly účelovosti právního zastoupení stěžovatele, nepoukázal ani odvolací soud, bylo odůvodnění napadeného rozhodnutí paušální a zobecnující, a tudíž v rozporu se stěžovatelovými ústavně zaručenými právy, konkrétně s právem na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny) a právem na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny).

Poznámka:

Ústavní soud v tomto rozhodnutí částečně vycházel z dřívějšího nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/06 ze dne 19. 6. 2007 (N 99/45 SbNU 397). Zatímco však rozhodnutí zrušené citovaným nálezem ze dne 19. 6. 2007 představovalo zjevné extrémní vybočení z kautel spravedlnosti, neboť odpíralo advokátům právo na náhradu nákladů za právní zastoupení zcela bez ohledu na předmět sporu a jiné okolnosti řízení, rozhodnutí odvolacího soudu v nyní rozebírané věci bylo založeno na a priori nikoli nelogické úvaze, že právní zastoupení není účelné u sporů, jejichž předmětem se daný advokát opakovaně ve své praxi zabývá a jimž velmi dobře rozumí. Ústavní soud však výkladem práva na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny) objasnil, že i tento přístup vede v konečném důsledku k porušení ústavně zaručených práv účastníka řízení. Tímto nálezem tak velmi omezil (ne-li zcela vyloučil) možnost soudů jakýmkoli způsobem při posuzování účelnosti vynaložených nákladů zohledňovat právní vzdělání daného účastníka.

❖ Zpracoval a právní větu vytvořil Mgr. PETR KILIAN, asistent soudce Ústavního soudu.

Provokace v rámci zkoušky spolehlivosti

K povinnosti odvolacího soudu trvat na splnění a respektování názoru vysloveného podle § 264 tr. ř. i přesto, že v následném odvolání obviněný již shodnou námitku neuvedl.

Jestliže je obviněný k činu, jenž mu je kladen za vinu, vyprovokován v rámci zkoušky spolehlivosti podle § 107 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění platném do 31. 12. 2011 (§ 41 podle zák. č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů), jde o vybočení z přesně vymezených hranic, v jejichž rámci má probíhat zákonný a zároveň spravedlivý proces (zaručený čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) vytyčený pravidly stanovenými v trestním řádu, neboť se jednalo o čin iniciovaný policií, a tedy provokaci. V takovém případě nemůže zkouška spolehlivosti, resp. její

výsledek v podobě obrazového a zvukového záznamu či úřední záznam o ní sepsaný (§ 107 odst. 4 zák. č. 273/2008 Sb.) sloužit jako důkaz ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., pokud se toto řízení vede pro skutek, který byl předmětem zkoušky spolehlivosti.

Přezkoumává-li odvolací soud odvolání obviněného, které směřuje proti výroku o vině, a shledá, že soud prvního stupně jím dříve vyslovený právní názor na rozsah provedeného dokazování nesplnil a otázka, již bylo potřeba prokazovat, objasněna nebyla, je povinen přezkoumat v rámci § 254 odst. 1 tr. ř. řízení, jež vydání napadeného rozsudku předcházelo, a tedy i to, zda nalézací soud splnil povinnosti vyplývající z ustanovení § 264 odst. 1 tr. ř., a to bez ohledu na to, zda obviněný v odvolání znovu opakoval tutéž námitku jako v předchozím odvolání. V takovém případě nemůže odvolací soud dospět k závěru, že je vázán rozsahem podaného odvolání, a odvolání podle § 256 tr. ř. zamítnout.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 8 Tz 39/2013

Z odůvodnění:

Ministr spravedlnosti podal podle § 266 odst. 1, 2 tr. ř. ve prospěch obviněného P. S. stížnost pro porušení zákona proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. 8 To 373/2011, kterým bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto odvolání obviněného P. S. podané proti rozsudku Okresního soudu v Domažlicích ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. 2 T 54/2011, jímž byl obviněný uznán vinným přečinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, kterého se dopustil tím, že v P. dne 12. 12. 2010 okolo 16.50 hodin, na Obvodním oddělení Policie České republiky P., v rámci své pracovní činnosti při výkonu dozorcí služby převzal od oznamovatele, jímž byl pracovník Inspekce Policie České republiky, 13. oddělení Praha, vystupující pod krycími doklady, v rámci prováděné zkoušky spolehlivosti pod názvem „S.“ oznámený nález igelitové tašky, která obsahovala černou peněženku s finanční hotovostí ve výši 305 Kč a další věci v celkové hodnotě 84 Kč, s tím, že tento nález nikde nezaevidoval a neučinil žádná opatření stanovená mu Metodickou příručkou ředitele služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky č. 3/2008 ze dne 22. 12. 2008, a igelitovou tašku s obsahem si ponechal. Obviněný byl odsouzen podle § 329 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 73 odst. 1, 2 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti, spočívajícím v zákazu výkonu povolání příslušníka Policie České republiky na dobu pěti let.

...

Nejvyšší soud však shledal, že odvolací soud v návaznosti na uvedený nesprávný postup podle § 254 odst. 1 tr. ř. pochybil i v tom, že se řádně nezabýval ani procesní použitelností zkoušky spolehlivosti, prováděné podle § 107 zák. č. 273/2008 Sb. jako důkazu ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., ani důsledky toho, že uvedená trestná činnost zejména nevyplývala ze skutečného průběhu události, ale byla konstruována inspektorem Inspekce v rámci fiktivně navozených okolností, a nezkoumal, zda se nejednalo o provokaci policejního orgánu.

Podle § 89 odst. 2 tr. ř. za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Každá ze stran může důkaz vyhledat, předložit nebo jeho provedení navrhnout. Skutečnost, že důkaz nevyhledal nebo nevyžádal orgán činný v trestním řízení, není důvodem k odmítnutí takového důkazu.

Zkoušku spolehlivosti upravovalo v době činu obviněného ustanovení § 107 odst. 1, 2, 4 zák. č. 273/2008 Sb. Ustanovení § 41 zákona č. 341/2011 Sb. upravuje zkoušku spolehlivosti obdobně a původní úprava podle § 107 odst. 1, 2, 4 zák. č. 273/2008 Sb. je nyní shodně zakotvena v § 41 odst. 1, 2, 6 zák. č. 341/2011 Sb. tak, že inspektor je oprávněn k předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání provést u policisty, zaměstnance policie, inspektora a zaměstnance inspekce zkoušku spolehlivosti. Zkouška spolehlivosti spočívá v navození zdání situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit. Průběh zkoušky spolehlivosti inspektor dokumentuje obrazovým a zvukovým záznamem a sepiše o něm úřední záznam.

Z této dikce je patrné, že základním smyslem zkoušky spolehlivosti je odhalit případná protiprávní jednání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky. Jde tedy o prověření, zda zkoušená osoba plní své povinnosti vyplývající ze zákona. Účelem její aplikace není jen odhalení případné trestné činnosti v policii, ale jde jednak o prověření, zda policista v rámci zkoušky nespáchá jakékoliv protiprávní jednání, nikoliv pouze trestný čin, ale také jde o prověření i obecné kvality plnění úkolů policie podle principů dobré správy (např. úroveň spolupráce uvnitř policie, úroveň jednání s občany, včasné a iniciativní plnění úkolů apod.). Takto mohou pak výsledky jednotlivých zkoušek spolehlivosti, které se zakládají do osobních spisů zkoušených osob, popř. i statistické vyhodnocení zkoušek obecně, být užitečnou zpětnou vazbou pro vedoucí funkcionáře policie, mapující nejen sklon či připravenost k protiprávnímu jednání jejich příslušníků, ale také obecnou úroveň plnění jejich úkolů. Zkoušky spolehlivosti tak mohou sloužit také jako nástroj lepšího zaměření vnitřní kontrolní činnosti policie (srov. Vangeli, B. Zákon o Policii České republiky. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 344).

Účelem zkoušky spolehlivosti je předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání mimo jiné mezi policisty, a jde tedy o postup použitelný pro řízení ve věcech služebního poměru. Její úprava není jakkoliv vymezena v trestním řádu, a je proto otázkou, zda její výsledek může sloužit jako důkaz v trestním řízení (§ 89 odst. 2 tr. ř.), neboť na způsob jejího provedení nedopadá ani ustanovení § 158c tr. ř. o předstíraném převodu.

Je potřeba připomenout, že právní následky zkoušky spolehlivosti jsou vždy otázkou individuálního posouzení jednání, kterého se policista nebo zaměstnanec policie v rámci zkoušky spolehlivosti dopustí. Výsledek zkoušky může být důvodem pro zahájení disciplinárního řízení a může vést až k propuštění ze služebního poměru. Jednání policisty nebo zaměstnance, vůči němuž byla zkouška použita, může být důvodem k zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 tr. ř., avšak může sloužit jen jako impuls, k tomu, aby bylo na základě procesních prostředků trestního řádu zjišťováno, zda byl policistou spáchán trestný čin. Možnost použít výsledek zkoušky jako důkaz v trestním řízení vedeném o jednání policisty nebo zaměstnance, kterého se dopustil z důvodu použití zkoušky, není zákonem předem vyloučena (§ 89 odst. 2 tr. ř.), ale její použitelnost jako důkazu v trestním řízení vždy závisí na tom, zda lze vyloučit, že se jednalo o provokaci.

Právní řád České republiky přímo nevynezuje, co lze považovat za policejní provokaci, a výslovně se nevyjadřuje k její přípustnosti. Pravomoci orgánů činných v trestním řízení, včetně policejních orgánů jsou upraveny v trestním řádu a v tomto směru je nutné rozlišovat aktivity policie v době předcházející naplňování znaků skutkové podstaty a aktivity policie v době, kdy jednání pachatele již naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu, aniž by bylo toto jednání iniciováno policií. Trestní řád s některými policejními aktivitami počítá a stanoví omezující podmínky pro jejich využití (např. nasazení policejního agenta § 158e tr. ř. atd.). Podle judikatury Evropského soudu pro

lidská práva nejde o policejní provokaci, když je skrytá policejní aktivita pouze reakcí na jednání pachatele, jenž je schopen čin spáchat nezávisle i bez zvláštního přispění ze strany policie, projevil úmysl ho spáchat a tento svůj úmysl začal naplňovat. Nepřípustným zásahem do skutkového děje by však bylo doplňování chybějících zákonných znaků skutkové podstaty určitého trestného činu iniciativou policie, jak bylo vyjádřeno např. u věci *Lüdi proti Švýcarsku* (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2003, sp. zn. I. ÚS 728/2001). Podrobnější rozbor předmětné otázky vyplývá z § 38 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Teixeira de Castro a další proti Portugalsku*, podle něž lze o policejní provokaci hovořit tehdy, když se dotčení policisté – ať členové bezpečnostních sil, nebo osoby jednající na základě jejich instrukcí – neomezí pouze na vyšetřování trestné činnosti v podstatě pasivním způsobem, ale uplatňují takovou formu vlivu na jedince, aby podnítily spáchání trestného činu, který by jinak nebyl spáchán, a to za tím účelem, aby byl odhalen trestný čin, to znamená, aby byly opatřeny důkazy a zahájeno trestní stíhání. Ve svém rozsudku Evropský soud připustil, že Úmluva nebrání, aby ve stadiu předběžného vyšetřování, pokud to povaha trestné činnosti odůvodňuje, bylo spoléháno na zdroje, jakými jsou např. utajení informátoři. Jejich pozdější použití soudem pro účely odsouzení však označil za problematické. Uvedl, že použití takových agentů musí být omezené a prováděné zárukami. I když rozmach organizovaného zločinu podle přesvědčení Evropského soudu nepochybně vyžaduje přijetí přiměřených opatření, právo na řádný chod spravedlnosti zaujímá v demokratické společnosti tak výsadní místo, že nemůže být obětováno tomu, co je výhodné. Veřejný zájem nemůže ospravedlnit použití důkazů získaných v důsledku policejní provokace (mezi dalšími rozhodnutími Evropského soudu pro lidská práva lze připomenout i rozsudky Eurofinacom proti Francii a Ramanauskas proti Litvě).

Obdobně tuto otázku formuloval i Ústavní soud České republiky, který uvedl, že nepřipustným postupem jsou, stává-li se jednání policie součástí skutkového děje, celé posloupnosti úkonů, z nichž se trestné jednání skládá (např. provokace či iniciování trestného činu, jeho dokonání apod.). Nepřípustný je proto takový zásah státu do skutkového děje, jenž ve své komplexnosti tvoří trestný čin, resp. takový podíl státu na jednání osoby, jehož důsledkem je trestní kvalifikace tohoto jednání. Je patrné, že Ústavní soud obecně nevyklučuje zásah policie do jednání pachatele trestného činu, klade však důraz na to, aby policie nepostupovala z vlastní iniciativy a sama jednání pachatele nepodněcovala nebo nevytvářela podmínky pro naplnění určitých znaků skutkové podstaty trestného činu, které by pachatel bez jejího přispění nenaplnil (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2000, sp. zn. III. ÚS 597/1999).

Z uvedeného tedy plyne, že je nepřipustné, aby policejní orgány jako orgány státu naváděly jiného ke spáchání trestné činnosti, posilovaly jeho vůli spáchat trestný čin či mu jakoukoli formou pomáhaly. Je totiž nepřipustným porušením čl. 39 Listiny základních práv a svobod, pakliže jednání státních orgánů (Policie České republiky) se stává součástí skutkového děje, celé posloupnosti úkonů, z nichž se trestné

jednání skládá (např. provokace či iniciování trestného činu). Jak Ústavní soud konstatoval v řadě svých nálezů, zásah státu do skutkového děje, jenž ve své komplexnosti tvoří trestný čin, resp. takový podíl státu na jednání osoby, jehož důsledkem je trestní kvalifikace tohoto jednání, je nepřipustný. Takový postup policejních orgánů je současně i vybočením z přesně vymezených hranic, v jejichž rámci má probíhat zákonný a zároveň spravedlivý proces, zaručený čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 3. 2003, sp. zn. II. ÚS 710/2001, uveřejněný pod č. 100 ve sv. 30 Sb. nál. a usn. ÚS ČR). Jednání osoby, která zkoušku provádí, musí mít tedy charakter takového jednání, aby zkoušenou osobu zásadně přímo, aktivně nepodněcovalo k realizaci toho, co sama nemá v úmyslu konat. O policejní provokaci by se nemuselo jednat, jestliže by skrytá policejní aktivita byla pouze reakcí na jednání pachatele, jenž byl schopen čin spáchat nezávisle i bez zvláštního přispění ze strany policie, projevil úmysl ho spáchat a tento svůj úmysl začal naplňovat (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Lüdi proti Švýcarsku*).

O provokaci jde tehdy, jestliže některá policejní složka dospěje za situace, kdy žádné konkrétní podezření u určité osoby přípravy, pokusu či páchaní konkrétního trestného činu není dáno, k závěru, že by se za určitých podmínek a okolností mohla takového trestného činu dopustit a pro jeho případné spáchání jí bez jejího vědomí vytvoří předpoklady a podmínky.

V návaznosti na to již i Nejvyšší soud obdobně vyjádřil, že pokud policista vstoupí do kontaktu s pachatelem a určitým způsobem ovlivňuje jeho jednání, vždy se tak může stát výlučně na podkladě zákona, formou a v rozsahu zákonem stanoveném. Tento vstup policie musí mít charakter pasivního jednání, aby pachatele nepodněcovalo k realizaci toho, co sám nemá v úmyslu konat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2006, sp. zn. 5 Tdo 718/2006).

Z obsahu spisového materiálu v projednávané věci je zřejmé, že obviněný P. S. v době, kdy mělo dojít ke spáchání trestného jednání dne 12. 12. 2010, plnil při výkonu své služby své běžné služební povinnosti a nic nenasvědčovalo tomu, že by chtěl spáchat trestné jednání. Neměl ani tušení, že se má podrobit zkoušce spolehlivosti podle § 107 zák. č. 273/2008 Sb. Důvodem k jejímu provedení bylo, jak vyplývá z „Žádosti o povolení k provedení zkoušky spolehlivosti“ ze dne 5. 10. 2010 (č. 1. 20 až 23), zjištění, že obviněný je zadlužený a splátky dluhů jsou vyšší, než odpovídá jeho příjmu, a peníze si půjčuje od známých, a rovněž poznatek, že se v předcházejícím období ztrácely na obvodním oddělení stravenky a peníze. Obviněnému však nebylo nikterak naznačeno, že by byl z nějakého trestného či jiného protiprávního jednání podezírán.

Podle výše popsaných skutkových zjištění není pochyb o tom, že skutek spočívá v převzetí „fiktivního nálezu“, u něž mělo být dále sledováno, jak s ním obviněný naloží. Základem skutkových zjištění se tak stal děj, který nebyl přirozeným během událostí, ale celý byl vykonstruován Inspekcí. Obviněný ještě před tím, než došlo k realizaci zkoušky spolehlivosti, nebyl rozhodnut spáchat předmětný trestný čin, tzn. ponechat si věci z nálezu předaného mu v rámci plnění pracovních po-

vinnosti. Obviněný jednal údajně protiprávně (ani tato otázka totiž nebyla z výsledku zkoušky spolehlivosti jednoznačně prokázána) až na základě aktivity inspektora, a to pouze v důsledku situace navozené během zkoušky spolehlivosti. Tedy teprve až po takto simulovaném ději se měl rozhodnout spáchat uvedený trestný čin, což je již situací, v níž jsou zřejmé výrazné prvky provokace (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 2. 2004, sp. zn. 5 Tdo 1366/2003, a ze dne 28. 7. 2004, sp. zn. 5 Tdo 716/2004).

V projednávané věci inspektor v rámci zkoušky spolehlivosti na základě § 107 zák. č. 273/2008 Sb. postupoval tak, aby obviněného zásadně přímo, aktivně podněcoval k realizaci toho, co sám nemá v úmyslu konat, a tak nepřipustně v rozporu s článkem 39 Listiny základních práv a svobod se toto jednání státního orgánu stalo součástí skutkového děje. Lze proto dospět k závěru, že se jednalo o provokaci (iniciování trestného činu), a tedy šlo o nepřipustný zásah státu do skutkového děje.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud shledal, že v projednávané věci šlo o skutek, jenž byl vybudován na základě zkoušky spolehlivosti podle § 107 zák. č. 273/2008 Sb., § 41 podle zák. č. 341/2011 Sb., a tudíž se jedná o vybočení z přesně stanovených hranic, v jejichž rámci má probíhat zákonný a zároveň spravedlivý proces (zaručený čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) vymezený pravidly zakotvenými v trestním řádu, neboť se jednalo o čin iniciovaný policií, a tedy provokaci. V takovém případě nemůže zkouška spolehlivosti, resp. její výsledek v podobě obrazového a zvukového záznamu či úřední záznam o ní sepsaný (§ 107 odst. 4 zák. č. 273/2008 Sb.) sloužit jako důkaz ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., pokud se toto řízení vede pro skutek, který byl předmětem zkoušky spolehlivosti. Navíc z okolností v této věci zjištěných je zjevné, že před podáním návrhu na potrestání nebyly známy takové poznatky, které by svědčily o konkrétním podezření, že se obviněný dopouští nezákonné činnosti, kterou by předmětná zkouška spolehlivosti měla odhalit. Jejím účelem bylo pouze obviněného k protiprávnímu jednání vyprovokovat.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že soudy prvního a druhého stupně uvedené skutečnosti neposuzovaly a nezabývaly se tím, o jak závažné podezření ze spáchání trestného činu se u obviněného jednalo, ač jde o otázky, které mají rozhodný význam pro závěr o vině obviněného. Za podstatný důkaz pro své rozhodnutí vzaly téměř výhradně zvukový a obrazový záznam pořízený při provádění zkoušky spolehlivosti, který však v této věci nemůže být důkazem ve smyslu § 89 odst. 2 tr. ř., protože šlo, jak dovolací soud zjistil, o provokaci policie. Jde o procesní pochybení, které měl zjistit odvolací soud v rámci své přezkumné povinnosti podle § 254 odst. 1 tr. ř., jíž však, jak bylo shora popsáno, ze všech uvedených důvodů nedostál.

V důsledku těchto zjištění a závěrů Nejvyšší soud v souladu se stížností podanou ministrem spravedlnosti ve prospěch obviněného rozhodl tak, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. 8 To 373/2011, a v řízení, jež tomuto usnesení předcházelo, byl v neprospěch obviněného P. S. porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1 tr. ř. a § 256 tr. ř., § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 329 odst. 1 písm. a)

tr. zákoníku a zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. 8 To 373/2011, rozsudek Okresního soudu v Domažlicích ze dne 3. 8. 2011, sp. zn. 2 T 54/2011, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud se zřetelem na zjištěné vady současně rozhodl, že se věc vrací státnímu zástupci k došetření, a to zejména s ohledem na nezbytnost náležitěho objasnění věci, které je nutné provádět v řadách policie, jíž byla trestná činnost obviněného vyprovokována. Věc se tak vrací do stadia před podáním návrhu na potrestání, neboť všechny výše popsané nedostatky svědčí o tom, že v současném stadiu trestního řízení vznikají vážné pochybnosti, zda je obviněný P. S. stavěn před soud důvodně. Přitom otázkou, že obviněný byl k trestnému činu vyprovokován, se ani státní zástupce, ani soudy doposud nezabývaly, ač právě tato skutečnost je rozhodná pro posouzení, zda jednání, jež je obviněnému kladeno za vinu, je protiprávním činem ve smyslu norem trestního práva, což jsou základní otázky, které je nutné posoudit před tím, než dojde k trestnímu stíhání osoby a event. jejímu postavení před soud.

Poznámka:

Toto rozhodnutí bylo předloženo evidenčnímu senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, avšak v průběhu jeho projednávání bylo zjištěno, že jiný senát Nejvyššího soudu při respektu k uvedenému názoru v jiné trestní věci založené na odlišném skutkovém závěru (kdy si policista v rámci zkoušky spolehlivosti sám řekl o úplatek) shledal, že za určitých okolností je možné zkoušku spolehlivosti jako důkaz připustit. Z těchto důvodů nebylo uvedené předkládané rozhodnutí předloženo trestnímu kolegiu k projednání, ale na základě obou uvedených rozhodnutí je zpracováváno stanovisko, které otázku zkoušky spolehlivosti ve vztahu k jejímu použití jako důkazu v trestním řízení zpracuje v širších zobecňujících souvislostech.

✦ Rozhodnutí zaslala a právní větu zpracovala
JUDr. MILADA ŠÁMALOVÁ, soudkyně Nejvyššího soudu.

Plné znění rozhodnutí naleznete na www.bulletin-advokacie.cz.

SPRÁVNÍ ŘÁD, PŘESTUPKY

Sagit

- správní řád
- soudní řád správní
- zákon o přestupcích
- náklady řízení o přestupcích

další předpisy na
www.spr.sagit.cz

www.sagit.cz

inzerce

K působnosti shromáždění společenství vlastníků jednotek

Ustanovení § 1208 písm. g), bod 4. o. z. nepodmiňuje zastavení jednotky jejím vlastníkem nutností získat souhlas shromáždění společenství vlastníků.

Výkladové stanovisko č. 5 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 1. 3. 2013.

Odůvodnění:

Dle § 1208 písm. g), bodu 4. o. z.: „Do působnosti shromáždění patří udělování předchozího souhlasu k uzavření smlouvy o zřízení zástavního práva k jednotce, pokud dotčený vlastník jednotky v písemné formě s uzavřením zástavní smlouvy souhlasil.“

Z hlediska smyslu a systematického začlenění tohoto ustanovení je zřejmé, že upravuje právní jednání společenství vlastníků („společenství“), které směřuje k uzavření zástavní smlouvy k věci cizí. Jinými slovy, ustanovení dopadá na situace, kdy společenství jakožto obligační dlužník zajišťuje svůj dluh jednotkou, která není v jeho vlastnictví. Vlastník jednotky zde tedy vystupuje pouze jako dlužník zástavní, nikoliv obligační. Opačný závěr by vedl ke zcela absurdní

situaci, kdy by vlastník jednotky musel k zastavení své vlastní věci (a ve prospěch své obligace) doložit nejenom souhlas shromáždění, ale i svůj písemný souhlas.

Z tohoto důvodu nelze ustanovení interpretovat tak, že tím, koho má omezovat, je vlastník jednotky – na něj vůbec nesměřuje. Cílem je výhradně omezení společenství, a to tak, že k zastavení cizí věci mu nepostačí pouze splnění podmínky uvedené v § 1343 o. z. (tedy získání souhlasu vlastníka věci), ale také kumulativní splnění dalších dvou podmínek – získání souhlasu shromáždění (jakožto vnitřního orgánu této právnické osoby) a získání souhlasu vlastníků dotčených jednotek v písemné podobě.

V neposlední řadě je třeba poukázat na fakt, že nejenom bod 3, ale celé písmeno g) § 1208 o. z. hovoří o udělování souhlasu shromáždění pouze v souvislosti s právním jednáním společenství, tedy s jednáním, které se týká výhradně správy domu a pozemku (srov. § 1194 o. z.). Smyslem ustanovení pod tímto písmenem je přitom zavedení bezpečnostní pojistky pro ta jednání, která není vhodné z hlediska jejich závažnosti ponechat v neomezené pravomoci statutárních orgánů (např. uzavření smlouvy o úvěru apod.).

Pozn. red.:

Členové jmenování do Expertní skupiny jsou odborníky z řad akademické obce, členové Legislativní rady vlády, zástupci soudů a další právní autority.

K formě plné moci k zastoupení před orgánem právnické osoby a k rozhodování jediného společníka

Plná moc k zastoupení na valné hromadě, členské schůzi družstva či jiného orgánu právnické osoby, ani k rozhodnutí za jediného společníka, nemusí být udělena formou notářského zápisu.

Výkladové stanovisko č. 12 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 14. 1. 2014.

Odůvodnění:

Ustanovení § 441 odst. 2 o. z. stanoví v rámci právní úpravy smluvního zastoupení ohledně formy plné moci jednak to, že má být udělena v písemné formě, netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, a dále také, že plná moc má být udělena ve zvláštní formě, je-li tato vyža-

dována pro právní jednání, pro něž byla plná moc udělena. Požadavek zvláštní formy plné moci je v novém občanském zákoníku stanoven především v těch případech, kdy je pro právní jednání zákonem vyžadována forma veřejné listiny. Veřejnou listinou se podle § 3026 odst. 2 o. z. rozumí primárně notářský zápis. Je-li pro určité právní jednání vyžadována forma veřejné listiny (notářského zápisu), má být podle ustanovení § 441 odst. 2 o. z. v téže formě udělena i plná moc.

Jde-li však o otázku formy plné moci udělené pro zastupování na valné hromadě společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti, případně na členské schůzi družstva nebo na shromáždění společenství vlastníků jednotek, je nutné obecně vycházet ze skutečnosti, že pro samotné právní jednání, tedy hlasování, není zákonem vyžadována zvláštní forma, tj. forma notářského zápisu. Z tohoto důvodu nelze požadavek zvláštní formy plné moci stanovený v § 441 odst. 2 o. z. v tomto případě uplatnit. Notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby je podle § 80a a násl. zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva, tzv. osvědčujícím notářským zápisem, nikoli notářským zápisem o právním jednání ve smyslu § 62 a násl. tohoto zákona. Z povinnosti pořizovat notářský zápis o rozhodnutí or-

gánu právnické osoby proto nevyplývá požadavek udělit plnou moc ve formě notářského zápisu k účasti na rozhodování tohoto orgánu. Jde-li o otázku formy plné moci udělené pro zastupování na valné hromadě společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, případně na členské schůzi družstva, je třeba navíc vycházet ze zvláštní úpravy této otázky obsažené v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. Ustanovení § 168 odst. 1, § 399 a § 635 odst. 2 z. o. k. shodně stanoví, že plná moc pro zastupování na valné hromadě, resp. členské schůzi musí být udělena písemně, přičemž zákon má zjevně na mysli prostou písemnou formu, nikoli formu notářského zápisu. Tato právní úprava je speciální ve vztahu k úpravě formy plné moci v o. z., a ustanovení § 441 odst. 2 in fine o. z. se zde proto nepoužije.

Pokud jde o plnou moc k rozhodnutí za jediného společníka, jde o plnou moc k právnímu jednání. Toto právní jednání nahrazuje hlasování společníka na valné hromadě a jediný společník vykonává působnost valné hromady. Z tohoto důvodu lze z účelu právní úpravy dovozovat, že na plnou moc k přijetí rozhodnutí za jediného společníka je třeba aplikovat spíše analogicky pravidla pro plnou moc k zastoupení na valné hromadě než pro plnou moc k právnímu jednáním. Při opačném výkladu by dokonce nebyla povinná ani písemná plná moc k rozhodnutí jediného společníka, pokud by toto rozhodnutí nemuselo mít formu notářského zápisu. Zákon o obchodních korporacích totiž obecně pro rozhodnutí jediného společníka písemnou formu nevyžaduje. Pouze v případě, že musí být rozhodnutí nejvyššího orgánu osvědčeno veřejnou listinou, vyžaduje se v § 12 odst. 2 z. o. k. pro rozhodnutí jediného společníka forma veřejné listiny. Z hlediska požadavku právní jistoty i účelu právní úpravy lze proto uzavřít, že plná moc k přijetí rozhodnutí jediného společníka vyžaduje písem-

nou formu vždy, a plná moc ve formě veřejné listiny se nevyžaduje.

Ve vztahu k právním poměrům obsahujícím mezinárodní prvek ve smyslu ustanovení § 1 z. m. p. s. (v praxi jde zejména o případy udělování plných mocí tzv. zahraničními společníky obchodních korporací), je navíc nutné aplikovat ustanovení § 44 odst. 4 z. m. p. s. Podle tohoto ustanovení pro zachování formy plné moci postačí, vyhovuje-li forma, kromě dalších tam uvedených případů, některému z právních řádů platných v místě, kde má zmocnitel své sídlo nebo obvyklý pobyt, anebo také právnímu řádu platnému v místě, v němž byla plná moc vystavena. Stanoví-li proto některý z těchto právních řádů mírnější požadavky na formu, v níž má být plná moc udělena, pak v těchto případech postačí udělení plné moci v této mírnější formě; k vyloučení pochybností se však doporučuje, aby tak bylo učiněno alespoň v písemné formě.

Pozn. red.:

Členové jmenování do Expertní skupiny jsou odborníky z řad akademické obce, členové Legislativní rady vlády, zástupci soudů a další právní autority.

JUDr. RUDOLF HRUBÝ, advokát, náměstí Míru 140, 373 72 Lišov u Českých Budějovic
Advokátní kancelář na Českobudějovicku poskytující právní služby v oblasti občanského, korporátního, pozemkového a správního práva,

HLEDÁ ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/KONCIPIENTKU.

Požadujeme pečlivost a samostatnost, zodpovědnost a loajalitu, odpovídající odborné znalosti a zájem o další profesionální růst.
Nabízíme práci na různorodé právní agendě a přiměřené mzdové ohodnocení.
V případě zájmu, prosím, zašlete své životopisy s fotografií na e-mail: ak.hruby@volny.cz

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány recenze na tyto nové publikace:

- **Monika Pauknerová, Naděžda Rozehnalová, Marta Zavadilová a kol.: Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář**
od JUDr. Lucie Dolanské Bányaiové, Ph.D.
- **Miloš Klang: Malá encyklopedie latiny v právu**
od JUDr. Andreje Lobotky
- **Blanka Vítová: Nepřiměřená ujednání ve spotřebitelských smlouvách po rekodifikaci soukromého práva**
od prof., prof. zw., Dr. et Mgr. Ing. Alexandra Bělohlávka, dr.h.c.
- **Ondřej Hruša: Vynucování právní úpravy nekalé soutěže**
od prof. JUDr. Petra Hajna, DrSc.
- **Petr Kolman: K úvahám o veřejném právu**
od JUDr. Luboše Jemelky, Ph.D.
- **Aleš Borkovec: Akciová společnost a rozptýlené vlastnictví**
od JUDr. Ing. Zdenka Hruby, Ph.D.
- **Jiří Jelínek a kolektiv: Zákon o obětech trestných činů. Komentář s judikaturou**
od JUDr. Vladimíra Lichnovského

**J. Švestka, J. Dvořák,
J. Fiala, M. Zuklínová,
H. Nová, D. Elischer, O. Frinta,
D. Frintová:**

Občanský zákoník. Komentář. Svazek II. (§ 655-975)

Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014,
752 stran, 1268 Kč.

V posledních dnech se na pultech knižních obchodů objevil druhý svazek Komentáře k občanskému zákoníku, vydaný nakladatelstvem Wolters Kluwer. Jedná se o poměrně krátkou dobu, která uběhla od vydání prvního svazku, a můžeme se začít do pokračování několika-svazkového komentáře k novému soukromoprávnímu kodexu. Zaslouhou autorů a také rychlým zpracováním nakladatelství se široké veřejnosti dostává ve velmi krátké době do rukou další svazek.

Tentokrát se osvědčený tým autorů zaměřil na výklad druhé části nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.), tj. na rodinné právo, které bylo v minulosti upraveno samostatným zákonem o rodině, a věnoval tak nové úpravě rodinného práva samostatný druhý svazek komentáře.

Nová úprava rodinného práva je v občanském zákoníku rozdělena do tří hlav. Hlava I je zaměřena na problematiku manželství a s tím spojené následky. V této hlavě se sluší věnovat pozornost mimo jiné zejména nově upravenému manželskému majetkovému právu, které je upraveno odlišně a celkově pojato širěji, než jsme znali ze staré právní úpravy společného jmění manželů v občanském zákoníku. Sama autorka této pasáže, doc. Zuklínová, výstižně charakterizuje manželské majetkové právo jako „... soubor právních předpisů, které postihují nejrůznější aspekty, v nichž se k manželství pojí povinnosti a práva majetkové povahy. Proto nejde jen o vlastnictví a další věcná práva, ale i o práva závazková, právo dědické, zvláštní oblast výživného, specifické otázky bydlení manželů, resp. rodiny, otázky sociálního, popř. i jiného pojištění, daňové otázky atd.“ Vedle této problematiky však nesmíme zapomenout ani na úpravu vzniku a zániku manželství, jakož i právní následky spojené se zánikem

kem manželství, včetně úpravy výživného rozvedeného manžela.

Hlava II je nazvána Příbuzenství a švagrovství. Za názvem hlavy se však skrývá poměrně rozsáhlá problematika zejména vztahů mezi rodiči a dětmi, včetně určování rodičovství, problematiky osvojení, rodičovské odpovědnosti a vyživovací povinnosti. Rovněž v této hlavě nalezneme čtenář řadu novinek, ke kterým bychom mohli zařadit např. nově upravený institut osvojení zletilého nebo zvláštní opatření při výchově dítěte a také úpravu vztahů mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami. V této hlavě by recenzent rád zvláště zmínil právní úpravu osvojení. Ta je zde poměrně rozsáhlá a detailní, přestože je doplněna zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Kromě řady změn, které nová právní úprava osvojení přinesla, nalezneme zde také ustanovení § 798 o zákazu nepatřičného zisku za zprostředkování osvojení. Zmíněné ustanovení rozvířilo diskuse odborníků k jeho výkladu. Recenzent by na tomto místě rád vyzdvihl komentář autorky výkladu JUDr. Nové a poznámku doc. Zuklínové k tomuto ustanovení, s jejichž názory zde vyslovenými se ztotožňuje.

Konečně hlava III části druhé občanského zákoníku, nazvaná Poručnictví a jiné formy péče o dítě, představuje úpravu vztahů, které jsou v praxi zpravidla nazývány náhradní rodinnou výchovou. Nalezneme zde právní úpravu poručenství, opatrovnictví, institut svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství, jakož i úpravu ústavní výchovy. Rovněž i tato právní úprava je doplněna zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Zejmé-

na v otázkách pěstounské péče a svěření dítěte do péče jiné osoby. Také tato část rodinného práva je zpracována velice pěkně a čtivě. Přestože dosud chybí (a ještě dlouho bude chybět) aktuální judikatura, snažili se autoři jednotlivých pasáží výkladu nabídnout alespoň starší judikaturu, která může být použitelná u těch ustanovení, jež nedoznala podstatných změn. Stejně platí také o zařazení vhodné literatury.

Recenzent je přesvědčen, že se i druhý svazek komentáře k občanskému zákoníku stane cenným pramenem poznání nejenom pro odborníky, ale také pro širokou neprávníckou veřejnost. Způsob jeho zpracování a styl výkladu jsou zvoleny tak, že poskytují potřebný komfort nejenom ke studiu, ale i pro využití v aplikační praxi.

❖ prof. JUDr. VLADIMÍR PLECITÝ, CSc.,
pedagog na katedře občanského práva
Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
a na katedře soukromoprávních disciplín
Policejní akademie ČR v Praze

Daniela Kovářová:

Vyživovací povinnost po rekodifikaci

Leges, Praha 2014, 168 stran,
290 Kč.

Účinnost nového občanského zákoníku je provázána horečnou snahou právníků i laického publika proniknout do tajů civilistiky na jedné, a nakladatelským boomem v oblasti komentářů, učebnic a praktických příruček na druhé straně. Je pak zcela zákonitě, že orientovat se v záplavě publikací tohoto druhu je i pro „starocivilistu“ značně obtížné a že správně si vybrat lze nejednou spíše na základě doporučení.

Autorka anotované publikace mi tuto nesnadnou výchozí situaci ještě zkomplikovala věnováním, které zní: „*Standovi, přáteli, který ji nebude nikdy potřebovat.*“

Tuto formulaci, hodnou Pýthie, jsem si posléze vyložil tak, že ji nikdy nemám potřebovat pro svoji vlastní osobní potřebu. Brožovaná příručka je totiž napsána tak, že v ní jinak každý najde

něco. Daniela Kovářová nezapře, že je jednak zkušenou advokátkou v oblasti rodinného práva a mediace, ale zároveň beletristkou. Svědčí o tom i závěrečná kapitola, obsahující vynikající a trefnou úvahu, určenou nejen advokátům a advokátkám, kteří poskytují v této oblasti právní službu:

„Oproti obchodním sporům, sporům o dlužné nájemné či plnění ze smluv je oblast výživného jiná. Téměř nikdy nejde jen o nárok a ne vždy účastníci svými právními kroky chtějí vyjádřit to, co slovně říkají. Jak vyplývá z předchozích stránek, osoby povinné a oprávněné nebývají vůči sobě osobami cizími. Kdysi se měli rádi. Kdysi se milovali a zplodili spolu děti. Kdysi k sobě měli vztah nejužší, žili spolu, dýchali spolu stejný vzduch, obývali totožný prostor. Anebo jim v žilách koluje tatáž krev a stejná genetická informace. A tam, kde jsou příbuzenské vztahy a vztahy vůbec, jsou i emoce. Kdysi to byla láska a dnes nenávisť. Kdysi to byla náklonnost a dnes závist a zloba. Původně jsme chtěli oba totéž a dnes si přejeme druhého potrestat, pokořit, urazit či přinutit. Když už jej nemůžeme mít, když patří jinému nebo jiné podléhá.“

Těžiště knihy je zajisté ve výkladu

o jednotlivých druzích výživného, v dalších kapitolách je pojednáno též o popisu soudního projednávání výživného, výkonu rozhodnutí o výživném a problémech s ním spojených, či o trestním postihu za neplacení výživného.

Laickému čtenáři je v knize určena formou příběhů ze života podaná typologie případů ve věcech výživného, vycházející z judikatury i praktické zkušenosti. Obdobně instruktivní je pro čtenáře-neprávníka kapitola, přinázející nejčastější otázky a odpovědi.

Publikaci však uvítají nesporně i advokátní koncipienti, kteří se připravují

na advokátní zkoušku. Kromě platné právní úpravy jsou zde k tomuto účelu k dispozici inspirativní vzory podání a dohod.

Advokáta potěší, že text je psán čtivě a zábavně, čtenář z této skupiny si na jedno přečtení snadno zrekapituluje, v jaké podobě je platná právní úprava výživného po účinnosti o. z. a též zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Na adresu soudního řízení o výživné Daniela Kovářová podotýká, že „bez ohledu na nemnoho paragrafů není judikatura jednotná“ a že „řízení před soudem a někdy každé slovo zraňuje.“

Lze si proto spolu s autorkou jen přát, aby knížka přispěla k tomu, aby sporů o výživné bylo co nejméně a aby naopak bylo uzavřeno maximum dohod. Zvláště pochválit je třeba i autorčina východiska, která zjevně stojí na preferenci konceptů úplné rodiny, solidarity, dobrých mravů a lidské slušnosti.

Z uvedeného je patrné, že zájemce o danou problematiku tím, že sáhne po anotované publikaci, určitě neprohloupí.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK, bývalý soudce Ústavního soudu a advokát v Praze

Bulletin slovenskej advokácie přináší...

č. 5/2014

JUDr. Štefan Zeman: Aplikácia peňažného trestu v Slovenskej a Českej republike, 1. časť

Příspěvek se věnuje analýze peněžitého trestu jako sankce za spáchání trestného činu, s důrazem na alternativní povahu předmětného druhu trestu. Autor v příspěvku podává podrobný rozbor charakteru a zvláštností peněžitého trestu a detailně vysvětluje podmínky jeho aplikace v právním řádu

SR, zejména z pohledu trestního práva hmotného. Autor vyzdvihuje zvláštní význam a odstrašující účinek peněžitého trestu, rozebírá jeho výhody i jeho negativa, a to v dnešní společnosti, ve které převládá konzumní myšlení a hlavní důraz se klade na naplňování materiálních tužeb.

JUDr. Ľubica Masárová, PhD.: Princíp zákazu retroaktivity a jeho aplikácia v oblasti správy daní

Autorka se věnuje otázce aplikace principu zákazu retroaktivity v daňové oblasti. Přibližuje judikaturu vybraných ústavních soudů, přičemž poukazuje zejména na jejich argumentaci ve vztahu k obsahu pojmu legitimní očekávání a (ne)akceptaci nutnosti špatného zásahu do právní pozice daňových subjektů. Na základě uvedené argumentace klade otázku, zda rozšíření zásady neformálnosti, upravené v § 3 odst. 6 daňového řádu, které přináší rozsáhlé oprávnění správců daně při posuzování obchodních

transakcí z hlediska jejich ekonomické opodstatněnosti, a to s několikaletým zpětným účinkem, je ústavně akceptovatelné ve vztahu k zákazu retroaktivity.

JUDr. Marián Slávik: Povinnosť advokátov doručovať podania správcovi dane výhradne elektronicky

Autor v příspěvku k diskusi poukazuje na změny v právním institutu doručování v podmínkách správy daní. Elektronizace právního institutu doručování v podmínkách správy daní si vynutila potřebu doručovat podání uskutečněné advokáty výhradně elektronicky. Advokátům není umožněno nadále předkládat správcům daně podání uskutečněné jménem klientů v materiální podobě. Základní orientace v otázkách elektronického doručování, implementování jednotlivých forem doručování, postavení správců daně a popis současných aplikačních problémů jsou předmětem tohoto článku.

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for Senior Associates (Advokát) and Junior Associates (Koncipient) to expand its Prague and Brno team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

If you are interested in this position, please send your CV in English to Ms. Zuzana Stasova (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

PwC Legal Prague

PwC Legal Brno

Rus kyjevská, moskevská a petrohradská

V dnešních nesnadných dobách by se chtělo psát o něčem veselém, třeba o Doyleově povídce „Liga zravých“. Rozbor by ukázal podlost Sherlocka Holmese, když mluvil o zakladatelích Ligy jako o darebácích, ačkoliv jim svědčila presumpce neviny. Výborně by se vyjímal i článek „Advokát jako klient obhájce“, kde by se navrhovalo znovuzavedení zvláštního oprávnění pro obhajoby v politicky

citlivých věcech. Zvláštní oprávnění by uděloval Výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných politiků, poskoků a podnikatelů svým členům. Stejně by se postupovalo i při udělování zvláštních oprávnění k obžalobě, takže Ištván s Bradáčovou by si jako nečlenové VONSPPP ani neškrtli. Tím by mohla být konečně úplně zrušena poslanecká imunita, později i celý Parlament, a zůstal by jenom VONSPPP. A co teprve titulěk „Obviněný poškozený a poškozený obviněný“! Cítíte ten vědecký potenciál?

Bohužel, ve světě se dějí dramatické věci, a kdo ví, co se bude dít dál. Humor nabývá stále více šibeniční povahy. Vraťme se tedy ještě jednou k Rusku.

Kyjevská Rus existovala už dávno v dobách, kdy se na území budoucí Moskvy proháněli jenom medvědi, děduška Moroz a Marfuša. Kyjevský kníže Oleg byl současníkem českého knížete Bořivoje a jeho syn Igor našeho sv. Václava. Igorova manželka Olga se prý už dala v Cařihradě pokřtít, ale jen soukromě, takže zbytek národa včetně Igora pořád ctíl Peruna. Tak to zůstalo i v další generaci za knížete Svatoslava, a teprve jeho syn Vladimír (ne Putin) dal r. 988 pokřtít celý národ za známých okolností, o nichž nás Čechy s neodolatelným sarkasmem informuje Karel Havlíček Borovský v pamfletu „Křest svatého Vladimíra“. Kyjevská dynastie pak pokračovala Svatopolkem Prokletým a Jaroslavem Moudrým. „Okrajina“ nebyl v těch dobách Kyjev nebo Krym, nýbrž právě naopak území poblíže jezer Ladoga a Oněga a u Bílého moře. Něco takového jako Moskva se tehdy v povědomí kulturního i nekulturního lidstva vůbec nevyskytovalo. Jedním slovem, „Rus“ byla původně tvořena řadou knížectví na jihozápad od Ladogy a Velkého Novgorodu, všelijak rozhádaných, ale většinou uznávajících Kyjev za své centrum.

S Moskvou to bylo jinak. R. 1242 založil Džingischánův vnuk Batu mongolský chanát zvaný Zlatá horda, kryjící celou střední Asii a zasahující podél severního pobřeží Černého moře až za Krym. Hlavní město bylo u ústí Volhy do Kaspického moře a jmenovalo se Saraj Batu. Mongolové se záhy islamizovali a Zlatá horda ovládala i četná sousední území, mezi jinými i jakýsi velkostatek Moskva, jehož pantáta se prohlásil za knížete moskevského, tvrdil, že

je potomek bájněho Rurika a s Mongoly nadšeně spolupracoval. Chán Zlaté hordy mu udělil „jarlyk“, tedy potvrdil ho ve funkci knížete za uznání podřízenosti chánovi a za různé úplatky. Osobním jednáním s „knížetem moskevským“ se chán neobtěžoval, to vyřizoval tzv. baskak, tedy chánův lobbista. Baskak (do češtiny přešlo jako poskok) donesl tedy Ivanu Kalitovi (už velkoknížeti) r. 1327 do Moskvy jarlyk, vybral výpalné, zase zmizel a nic si nepamatoval. Nakonec Zlatá horda na korupci došla v r. 1380 na Kulikovském poli, rozpadla se na menší chanáty (např. i krymský) a dorazil ji posléze Timur neboli Tamerlán. Moskevská velkoknížata mezitím utěšeně vzkvétala, sama udělovala jarlyky a vysílala své poskoky kam to šlo. Velkokníže Ivan Hrozný se nakonec jmenoval carem r. 1547 a moskevská Rus se definitivně etablovala v dějepise.

Tak to běželo až do Petra Velikého. Petr byl svým moskevským vychováním pěkný kruťas, přesto si však povšiml, že na západ od jeho impéria se rozkládá území zvané Evropa, a dojel se tam dokonce inkognito podívat. Chodilo to tam trochu jinak než doma v Moskvě, tedy bez jarlyků, a on usoudil, že by se Rusko mělo europeizovat. Na námořní přístupové trase do Evropy založil při ústí Něvy do Baltu nové město St. Petersburg a v r. 1712 z něho učinil hlavní město Ruské říše. Zůstalo jím až do Lenina, který dne 11. 3. 1918 vrátil hlavní město do Moskvy a vrátil se i k jarlykům a poskokům. Slyšeli jste někdy jména Gottwald a Husák? To bylo přesně ono, docela nedávno, a u nás.

Tu tedy máte ty dramatické věci, které se teď dějí.

Putin chce jako Batu založit Zlatou hordu a udělovat jarlyky v prostoru mezi čtyřmi oceány, na západě Atlantickým, na východě Tichým, na jihu Indickým a na severu Severním ledovým. Jeho poskoci mají tam všude vybírat výpalné. Začal na Ukrajině.

A aby toho nebylo dost, al-Baghdádí se cítí nástupcem Tamerlánovým (taky byl mohamedán), založil ISIL (Islámský stát v Iráku a Levantě) a vyhlásil džihád. Terorista Tamerlán prý povraždil sedmáct milionů lidí. To bylo ve 14. století. Kolik jich povraždí terorista al-Baghdádí dnes? 170 milionů? Víte, odkud Timur operoval? Ze Samarkandu, dnes v Uzbekistánu, dříve v Rusku a v Sovětském svazu. Ostatně Timur je dodnes oblíbené ruské jméno a podle sovětského spisovatele Arkadije Gajdara to byl správný komsomolec (Timur a jeho parta).

V této situaci si nevidí ani na špičku nosu ten, kdo chová upřímnou dětinskou nenávisť vůči buržoasnímu (demokratickému) státu a musí se tím pořád chlubit. A ještě si, chudák, myslí, že jarlyky patří do politiky a jsou v českém národním zájmu.

Červenec 2014

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát

- **neinformuje klienta o inkasu vymožené částky od exekutora, tuto částku mu nevydává a navíc s ním přerušuje kontakt a stane se pro klienta nedostupným;**
- **uzavře smlouvu o poskytování právních služeb bez srozumitelného ujednání o smluvní odměně, poté vyúčtuje podle vyhl. č. 484/2000 Sb. a bez dohody s klientem započte částku, která mu byla poukázána soudním exekutorem, jako plnění vrácené pro klienta;**
- **neinformuje klienta o inkasu částek vymožených exekutorem a dokonce mu nepravdivě tvrdí, že peníze mu nebyly poukázány;**
- **bez ujednání o smluvní odměně vyfakturuje podle vyhl. č. 484/2000 Sb.;**
- **neinformuje klienta o inkasu vymožené částky od exekutora a přijatou platbu si ponechá.**

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 7. 1. 2013, sp. zn. K 92/2012

Kárně obviněný JUDr. P. J., advokát, se dopustil kárného provinění

tím, že

1. poté, co mu jako právnímu zástupci oprávněné A. B. v exekučním řízení vedeném u okresního soudu byla na účet, který uvedl ve svém podání ze dne 16. 1. 2009 doručeném k tomuto soudu téhož dne, poukázána dne 21. 1. 2009 vymožená částka ve výši 231 655,80 Kč určená A. B., o této skutečnosti A. B. neinformoval a vymoženou částku ani její část ji nejméně do 5. 11. 2012 nevydal, s A. B. přerušil veškerý kontakt a po dobu více než jednoho roku se pro ni stal nedostupným,

2. ačkoliv dne 6. 11. 2003 uzavřel s C. D. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zastupování C. D. jako žalovaného v řízení vedeném u krajského soudu, která neobsahovala srozumitelné ujednání o smluvní odměně za poskytnuté právní služby, dne 13. 2. 2012 klientovi vystavil fakturu č. 8/2012 s vyúčtováním své odměny za poskytnuté právní služby dle vyhl. č. 484/2000 Sb., v platném znění, a aniž by se na tom se C. D. dohodl, proti své pohledávce započítal částku 57 597 Kč, která mu byla poukázána soudním exekutorem Mgr. J. K. jako vrácené vymožené plnění určené C. D. jako povinnému v jeho exekuční věci vedené u okresního soudu,

3. poté, co dne 15. 5. 2008 uzavřel s C. D. smlouvu o poskytování právních služeb a poté, co mu soudní exekutor Mgr. J. K. poukázal na jeho účet vrácené vymožené plnění pro C. D., a to dne 24. 2. 2011 v částce 54 219,83 Kč, dne 5. 4. 2011 v částce 1689 Kč a dne 29. 4. 2011 v částce 1689 Kč, tj. celkem částku 57 597,83 Kč, o přijetí těchto plateb C. D. neinformoval a nejméně do 12. 9. 2011 mu opakovaně nepravdivě tvrdil, že mu peníze nebyly poukázány,

4. ačkoliv dne 15. 5. 2008 uzavřel s C. D. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zastupování C. D. jako povinného v exekučním řízení vedeném u okres-

ního soudu, která neobsahovala ujednání o smluvní odměně za poskytnuté právní služby, dne 23. 4. 2012 klientovi vystavil fakturu s vyúčtováním své odměny za poskytnuté právní služby dle vyhl. č. 484/2000 Sb., v platném znění,

5. poté, co mu jako právnímu zástupci oprávněné obchodní společnosti G., s. r. o. v exekučním řízení vedeném u okresního soudu dne 17. 2. 2006 vyplatil soudní exekutor JUDr. A. D. vymožené plnění ve výši 86 560,70 Kč, nejméně do 27. 6. 2012 o této skutečnosti tohoto svého klienta ani jeho právního nástupce, obchodní společnost H., s. r. o., neinformoval, přijatou platbu si ponechal a svému klientovi ji nevyúčtoval,

tedy

ad 1. a 3.

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
  - povinnost poctivým, čestným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost plnit převzaté závazky,
  - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,
  - povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu, opatrovat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

ad 1. navíc

- povinnost ve svém sídle být zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví, a pro případ, že by mu v tom bránily vážné důvody, musí umožnit zanechání vzkazu,

ad 3. navíc

- povinnost činit projevy v souvislosti s výkonem advokacie věcné, střízlivé a nikoliv vědomě nepravdivé,

ad 2. a 4.

- při poskytování právních služeb porušil povinnost vázanosti právními předpisy,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
  - povinnost poctivým, čestným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - povinnost dát přednost oprávněným zájmům klienta před vlastními zájmy,

ad 5.

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost
  - všeobecně poctivým, čestným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
  - klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje,
  - peníze, které převzal ke stanovenému účelu, opatro-

vat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

- o svých výkonech pro klienta vést přiměřené záznamy, jejichž obsah na požádání klientovi poskytne s úplným vysvětlením,

čímž

ad 1.

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, čl. 9 odst. 1, 2 a čl. 16 odst. 3 Pravidel profesionální etiky,

ad 2.

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii ve spojení s vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění, a dále ust. § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 Pravidel profesionální etiky,

ad 3.

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, 3 a čl. 9 odst. 1, 2 Pravidel profesionální etiky,

ad 4.

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii ve spojení s vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění, a dále ust. § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 Pravidel profesionální etiky,

ad 5.

porušil ust. § 16 odst. 1, 2, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, čl. 9 odst. 1, 2, čl. 10 odst. 4 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. d) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu šestnácti měsíců.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory jako kárný žalobce (dále jen „kárný žalobce“) podal 23. července 2012, 21. září 2012 a 26. listopadu 2012 na kárně obviněného kárné žaloby.

Řízení vedená o těchto třech kárných žalobách kárný senát podle § 23 odst. 3 trestního řádu, jehož přiměřené použití pro kárné řízení vyplývá z ustanovení § 35e odst. 2 zákona o advokacii, spojil ke společnému projednání a rozhodnutí v řízení, jež je nadále vedeno pod spisovou značkou K 92/2012.

Kárně obviněný podal s datem 25. dubna 2012 České advokátní komoře (dále jen „ČAK“) písemné vyjádření ke stížnosti C. D. Uvedl v něm, že 6. 11. 2003 převzal zastoupení stěžovatele ve věci vedené krajským soudem, v níž byl stěžovatel žalován o částku 200 000 Kč s příslušenstvím. Stěžovatel udělil kárně obviněnému plnou moc se smlouvou o právní pomoci s poučením o odměně advokáta. Ve stejné právní věci převzal zastoupení stěžovatele již 25. 6. 2001, ovšem toto řízení skončilo zpětvzetím žaloby a věc byla ukončena bez vyúčtování právní pomoci stěžovateli. Řízení bylo u krajského soudu vedeno od 18. 5. 2001 a bylo skončeno 17. 2. 2011. Právní pomoc stěžovateli vyúčtoval dle vyhl. č. 177/1996 Sb.

a vyhl. č. 484/2000 Sb. fakturou č. 8/2012 ve výši 52 800 Kč. Stěžovatel celkem pěti platbami v době od 6. 11. 2003 do 15. 5. 2008 složil kárně obviněnému na náklady řízení v hotovosti zálohy v celkové výši 15 000 Kč.

Dne 15. 5. 2008 převzal kárně obviněný zastoupení stěžovatele v exekuci vedené na základě exekučního titulu, rozsudku vrchního soudu, proti kterému podali dovolání s návrhem na odklad výkonu rozhodnutí. Tuto právní pomoc kárně obviněný vyúčtoval stěžovateli po podání jeho stížnosti fakturou č. 30/2012 dle vyhl. č. 177/1996 Sb. a vyhl. č. 484/2000 Sb. na částku 21 550 Kč.

Souhrnně kárně obviněný v tomto vyjádření uvedl, že celkem v obou právních věcech stěžovateli vyúčtoval právní pomoc dle cit. vyhl. na částku 74 350 Kč. Záloha stěžovatele včetně částky vrácené soudním exekutorem činila 72 595 Kč. Nedoplatek ve výši 1755 Kč s ohledem na prodlení s celkovým vyúčtováním kárně obviněný po stěžovateli nepožaduje. Jelikož byl stěžovatel ve starobním důchodu, kárně obviněný po něm nežádal doplňování zálohy „s ohledem na výši žalované částky, a o její výši byl informován, a to i včetně DPH, když dle rozhodnutí vrchního soudu byl zavázán zaplatit žalobci náklady řízení před soudy obou stupňů ve výši 130 200 Kč a exekuce byla vedena včetně jistiny, tedy na částku 330 200 Kč“. Úhradu právní pomoci v těchto právních věcech tedy dle svého vyjádření kárně obviněný vázal na konečný výsledek obou soudních sporů, i když byl výsledek dovolání nejistý a stěžovatel by za trvání exekuce musel i právní pomoc dlouhodobě splácet.

Dne 26. října 2012 podal kárně obviněný písemné vyjádření ke dvěma kárným žalobám. Sice je označil spisovou značkou K 118/2012, avšak vyjádřil se především ke kárné žalobě původně vedené pod K 92/2012.

V tomto vyjádření mj. uvedl, že důvody ve stížnosti A. B. uznává. Stěžovatelku zastupoval jednak v rozvodu, a dále ve vypořádání majetku při zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví. Přeplatek z rozvodu převedl na spis o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví. Svůj, jak sám uvádí, zcela nesprávný postup, zdůvodnil tím, že v důsledku jím opožděně podaného odporu v jiné věci o 400 000 Kč s příslušenstvím vydal krajský soud rozsudek v neprospěch jeho klienta. Pojišťovna z titulu odpovědnosti kárně obviněného za způsobenou škodu přiznala jeho klientovi částku 258 000 Kč, ačkoli dle rozsudku bylo uplatněno celkem 690 000 Kč. Ačkoli s klientem občas trávili i volný čas, podal proti kárně obviněnému tento klient exekuci, v jejímž rámci činila pohledávka dle soudního exekutora 1 393 973,71 Kč a náklady exekuce 354 000 Kč. Od roku 2008 vedené soudní řízení a následné exekuční řízení měly negativní vliv na osobní, rodinné i majetkové poměry kárně obviněného. Tato věc měla negativní vliv na jeho advokátní praxi i na jeho rodinu. V důsledku exekuce nemá kárně obviněný žádný nemovitý majetek, žádné úspory či vklady, neboť v rámci exekuce bylo z jeho účtů odepsáno celkem 400 000 Kč. Kancelář i byty jsou nájemní, automobil na leasing.

Dne 4. ledna 2013 pak kárně obviněný podal další písemné vyjádření, v němž mj. uvedl, že byl majitelem tří účtů. U jednoho z nich měl do roku 2008 společně dispoziční právo s Mgr. P. v rámci společné advokátní kanceláře.

Dále kárně obviněný v tomto vyjádření uvedl, že stížnost G., s. r. o., kterou mu ČAK zaslala 29. června 2012, nemá k dispozici, a proto k ní nezaslal vyjádření. Je si vědom, že částka 64 351,70 Kč, což byla pohledávka tohoto stěžovatele, byla v roce 2006 zaslána na účet AK J. a P. I když bylo k účtu společné dispoziční právo, bere na vědomí, že vzhledem k tomu, že účet byl veden na jeho jméno, není relevantní, že prostředky byly použity na náklady chodu společné advokátní kanceláře. V ostatním odkázal na své předchozí písemné vyjádření, přičemž jeho osobní poměry jsou v podstatě stejné. Obě dlužné částky se snaží a bude snažit uhradit a bude tak činit do doby důchodu.

K projednání kárných žalob provedl ve dnech 29. října 2012 a 7. ledna 2013 kárný senát dvě jednání. Kárně obviněný v obou případech omluvil svou neúčast.

V prvním případě, v podání s datem 25. 10. 2012, které bylo ČAK doručeno 26. října 2012, se kárně obviněný omluvil z důvodu nemoci s tím, že nepředpokládá do 29. října 2012 i částečnou stabilizaci zdravotního stavu, která by mu umožnila osobní účast u nařízeného jednání. K této omluvě připojené vyjádření praktického lékaře MUDr. V. S., z 23. října 2012 s textem „Domácí léčení 3. 10. – 30. 10. 2012. Potvrzení pro jednání mimo město.“ bylo vystaveno pro pacienta, jehož křestní jméno, rodné číslo a místo bydliště jsou odlišné od týchž údajů kárně obviněného zapsaných v matrice ČAK ke dni vydání tohoto rozhodnutí. Jiné potvrzení o zdravotním stavu do vydání tohoto rozhodnutí kárně obviněný nepředložil.

Neúčast u jednání konaného 7. ledna 2013 omluvil kárně obviněný v podání s datem 2. 1. 2012, které bylo ČAK doručeno 4. ledna 2013. S přihlédnutím k uvedení chybného roku, které je v prvních lednových dnech časté, v této omluvě kárně obviněný uvádí, že 2. ledna 2013 zjistil, že substitut, jehož pověřil obhajobou svého klienta při hlavním líčení u okresního soudu nařízeného na 7. ledna 2013 v 9.30 hodin, onemocněl a odročení tohoto hlavního líčení dle kárně obviněného nebylo možné a realizovatelné. K tomu kárně obviněný připojil vyrozumění obhájce, zřejmě od okresního soudu, na hlavní líčení ve věci 1 T 128/2010 na 7. ledna 2013 v 8.45 hodin. Počátek hlavního líčení uvedený v tomto vyrozumění je o 45 minut odlišný od údaje, který uvedl kárně obviněný v citované omluvě.

Kárně obviněný ani v jednom případě nepožádal o odročení jednání. V souladu s § 16 odst. 2 vyhlášky č. 244/1996 Sb., v platném znění (dále jen advokátní kárný řád), proto jednal kárný senát v nepřítomnosti kárně obviněného. Kárný senát nepovažoval za nutné dále zkoumat důvodnost omluv kárně obviněného, zejména v omluvách obsažené výše zmíněné odlišnosti v osobních údajích pacienta a v počátcích hlavního líčení.

Kárný senát provedl důkazy některými listinami navrženými kárným žalobcem v kárné žalobě, některými listinami předloženými kárně obviněným a dále některými listinami, které si kárný senát opatřil v průběhu řízení. Kárný senát neprováděl důkazy těmi listinami založenými ve spisu, jež se přímo nevztahovaly ke skutkům popsaným ve výrocih tohoto rozhodnutí. Takové dokazování považuje kárný senát za nadbytečné.

Kárný senát posuzoval, zda byly kárné žaloby podány včas ve lhůtách stanovených v § 33 odst. 2 zákona o advokacii, te-

dy do šesti měsíců ode dne, kdy se kárný žalobce o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do dvou let ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo.

Je sice pravda, že dle popisu v kárných žalobách započala některá jednání před více lety. Například jednání ve výroku 2. je časově vymezeno již od 6. 11. 2003. Objektivní dvouletá lhůta pro podání kárné žaloby však počíná běžet až od okamžiku dokončení žalovaného jednání. Prakticky ve všech případech se jedná o skutky trvající, v nichž kárně obviněný mnohdy pokračoval i po podání kárné žaloby.

Pokud jde o jednání ve výroku 1., kárně obviněný stěžovatelku A. B. přinejmenším do 5. listopadu 2012 neinformoval, že od okresního soudu obdržel částku 231 655,80 Kč a tuto částku do stejného data stěžovatelce nevyplatil. Jelikož kárná žaloba pro tento skutek byla podána 23. července 2012, byla nepochybně objektivní dvouletá lhůta zachována. Jelikož stížnost stěžovatelky A. B. byla na ČAK doručena 1. února 2012, podal kárný žalobce 23. července 2012 žalobu pro tento skutek též v subjektivní šestiměsíční lhůtě.

Jednání ve výroku 2. se kárně obviněný dopustil 13. února 2012, kdy stěžovateli C. D. vystavil fakturu a započtl proti své pohledávce částku 57 597 Kč. Objektivní dvouletá lhůta tak podáním kárné žaloby 21. září 2012 samozřejmě byla zachována. Jelikož stížnost C. D. byla ČAK doručena 22. března 2012, byla též, byť o jediný den, zachována rovněž šestiměsíční lhůta subjektivní. Její zachování je pak zcela shodné u jednání ve výrocih 3. a 4.

Jednání kárně obviněného uvedené ve výroku 3. spočívající v nepravdivých tvrzeních trvalo nejméně do 12. září 2011. Objektivní dvouletá lhůta tak byla podáním kárné žaloby 21. září 2012 zachována.

Obdobně byla zachována dvouletá lhůta doba u jednání ve výroku 4. Zde se kárně obviněný dopustil kárné žalovaného jednání 23. dubna 2012, kdy stěžovateli C. D. vystavil fakturu č. 30/2012.

V případě jednání ve výroku 5. byla stížnost doručena ČAK 28. června 2012. Kárná žaloba pro toto jednání byla podána 26. listopadu 2012, tedy v šestiměsíční subjektivní lhůtě. Jelikož jednání kárně obviněného spočívající v neinformování klienta a v nevyplacení přijatých finančních prostředků trvalo nejméně do 27. června 2012, byla i v tomto případě zachována též dvouletá objektivní lhůta pro podání kárné žaloby.

Podstatné skutečnosti, které z provedených důkazů kárný senát zjistil, hodnocení těchto důkazů a právní hodnocení jednání kárně obviněného jsou v odůvodnění tohoto kárného rozhodnutí členěny podle jednotlivých jeho výroků.

Skutková zjištění

K výroku 1.:

Stěžovatelka A. B. ve svých podáních zaslanych ČAK uvedla, že k datu 31. ledna 2012 neměla na kárně obviněného žádný kontakt ani telefonní spojení, přestože je od roku 2004 jejím právním zástupcem. Žádala o pomoc i Policii ČR, ta jí však doporučila ČAK. Z tohoto důvodu v prvním podání stěžovatelka z 31. ledna 2012 žádala ČAK o sdělení, na jaké adrese kárně obviněný poskytuje advokátní služby.

V dalším podání z 1. března 2012 pak na žádost ČAK stě-

žovatelka zaslala kopie všech listin (zřejmě ve věci kárně obviněného), které měla ve svém držení. Uvedla, že s kárně obviněným hovořila telefonicky 23. února 2012 její finanční poradce, který kárně obviněnému sdělil podmínky dohody o úhradě dlužných částek a vzniklých nákladů, které stěžovatelce vznikly v průběhu jejich vymáhání. Kárně obviněný měl oznámit do 29. února 2012, zda souhlasí s nabízenou dohodou včetně následné úhrady. Kárně obviněný se však k nabízené dohodě nevyjádřil a přes několikerou snahu stěžovatelky o telefonické spojení byl jeho telefon nedostupný.

V dopisu s datem 6. listopadu 2012 na dotazy kárného senátu stěžovatelka mj. uvedla, že při telefonátu 16. října 2008 sdělila kárně obviněnému, že částka vymožená v exekčním řízení vedeném okresním soudem proti povinnému má být poukázána na její účet. Tento účet později, konkrétně 22. ledna 2012, zrušila. Při tomtéž telefonickém rozhovoru sdělil 16. října 2008 kárně obviněný stěžovatelce číslo svého bankovního účtu, na který mu téhož dne na jeho žádost stěžovatelka poukázala 7000 Kč na soudní poplatek. Dále stěžovatelka sdělila, že všechny tři účty, jejichž čísla jí předseda kárného senátu sděloval v dotazu z 31. října 2012, jsou účty kárně obviněného. Do 6. listopadu 2012, kdy stěžovatelka psala tento dopis, od kárně obviněného neobdržela částku 232 005,80 Kč, ani její část.

Rozsudkem okresního soudu z 18. března 2008, který nabyl právní moci 10. května 2008, bylo zrušeno podílové spoluvlastnictví stěžovatelky a žalovaného k nemovitostem. Ve výroku III. tohoto rozsudku byla žalovanému uložena povinnost zaplatit stěžovatelce 350 000 Kč do tří měsíců od právní moci rozsudku. Ve výroku V. pak byla žalovanému uložena povinnost zaplatit stěžovatelce náhradu nákladů řízení ve výši 37 500 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám kárně obviněného, který je zároveň v záhlaví rozsudku uveden jako právní zástupce stěžovatelky.

Dne 9. září 2008 podala stěžovatelka zastoupená kárně obviněným k okresnímu soudu proti povinnému návrh na nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky pro celkem 387 500 Kč dle rozsudku okresního soudu.

V této exekuční věci vedené okresním soudem sdělil kárně obviněný soudu dopisem doručeným 16. ledna 2009, že v této právní věci zasílá správné číslo účtu pro zaslání pohledávky. Na zadní straně tohoto dopisu je rukou psaný záznam soudu, že s ohledem na špatně uvedené číslo účtu byla částka opětovně zaslána na číslo účtu uvedené v tomto sdělení kárně obviněného.

Stěžovatelka udělila kárně obviněnému 1. září 2008 písemnou plnou moc. Kárně obviněný svým podpisem a razítkem na téže listině zmocnění přijal. V této plné moci není specifikována věc, v níž je zmocnění uděleno. V horní části listiny je razítko se sp. zn. E rukou psaná pomlčka a číslice.

Dopisem, který podepsala s úředně ověřeným podpisem 1. března 2012, sdělila stěžovatelka neuvedenému adresátovi, že ruší plnou moc ze dne 1. 9. 2008 vystavenou na kárně obviněného. Zároveň prohlásila, že přiložená Plná moc se soudním č. j. E je pro stěžovatelku neznámou listinou, kterou nikdy nepodepsala. Podpis na této plné moci je zfalšován. Plnou moc udělila kárně obviněnému v roce 2004, její kopii neobdržela.

Do úředního záznamu o podání vysvětlení, který byl 13. prosince 2011 se stěžovatelkou sepsán na obvodním oddělení

Policie ČR, stěžovatelka popsala vývoj řízení, v nichž ji zastupoval kárně obviněný. Nejdříve byl jejím právním zástupcem v řízení o rozvod manželství. Když v roce 2004 začalo probíhat majetkové vypořádání, tak opět dala kárně obviněnému plnou moc k zastupování. Toto druhé řízení skončilo shora citovaným rozsudkem okresního soudu z 18. března 2008, který nabyl právní moci 10. května 2008. Asi sedm dnů od nabytí právní moci ji kárně obviněný informoval o tomto rozsudku, při jehož vynesení nebyla přítomna. Dne 29. května 2008 proběhla dražba bytu, který citovaným rozsudkem připadl do výlučného vlastnictví bývalého manžela stěžovatelky. Byt byl vydražen za 403 000 Kč. Jelikož bývalý manžel měl dluhy na zdravotním pojištění a na daních, nebyla stěžovatelce částka 350 000 Kč přiznaná rozsudkem vyplacena. Kárně obviněný stěžovatelku telefonicky kontaktoval a sdělil jí, že má na účet uhradit 7000 Kč na kolky, aby se pozastavilo vyplacení pohledávky dalším věřitelům, kteří se přihlásili, a aby stěžovatelka dostala požadovanou částku. Po uhrazení přednostních pohledávek státních institucí by z výtěžku dražby 403 000 Kč pro stěžovatelku měla na soudu zůstat částka 250 000 Kč, kterou by měla dostat do sedmi dnů. Požadovaných 7000 Kč zaslala stěžovatelka na výše uvedený účet a čekala na finanční prostředky. Domnívala se, že obdrží 250 000 Kč a následně, jak jí tvrdil kárně obviněný, obdrží ve splátkách zbývající částku do výše 350 000 Kč. Když do sedmi dnů nic neobdržela, telefonovala do kanceláře kárně obviněného. Když s ním po určité době opakovaně telefonicky hovořila, vždy ji kárně obviněný sdělil, že se vše protahuje a že stěžovatelka musí ještě nějakou dobu počkat. Zároveň jí vždy sdělil, že částka k výplatě se stále zmenšuje vzhledem k tomu, že jsou další věřitelé. Při posledním telefonátu v roce 2009 kárně obviněný sdělil stěžovatelce, že jí bude vyplaceno pouze 50 000 Kč. Poté zjišťovala podrobnosti na okresním soudu ohledně exekuce, kde jí odpověděli, že exekuce je vedena pouze na soudní poplatky ve výši 37 500 Kč, které by měly být dány kárně obviněnému. Toho stěžovatelka při opakovaných snahách o zkontaktování telefonicky zastihla pouze jednou přibližně v polovině roku 2010, kdy jí kárně obviněný tvrdil, že je pohledávka pozastavena, hotovost je na soudu a vše je v exekčním řízení. Od té doby s ní do podání vysvětlení kárně obviněný nekomunikoval a stěžovatelka žádnou hotovost neobdržela.

Vrchní inspektorka obvodního oddělení Policie ČR sdělila 19. prosince 2011 e-mailem stěžovatelce, že ve věci jednání kárně obviněného, které na tomto oddělení policie stěžovatelka oznámila 13. prosince 2011, se „nejedná o podezření ze spáchání trestného činu a je třeba obrátit se na ČAK“. Spisový materiál byl 19. prosince 2011 uložen na OOP Zlín.

Česká spořitelna, a. s., sdělila 13. listopadu 2012 okresnímu soudu, že majitelem účtu byl kárně obviněný a tento účet je již zrušen.

Okresní soud 29. listopadu 2012 sdělil, že 21. ledna 2009 byla z jeho účtu převedena částka 231 655,80 Kč na účet kárně obviněného.

K výroku 2.:

Stěžovatel C. D. podal na ČAK 22. března 2012 na kárně obviněného stížnost, v níž mj. uvedl, že kárně obviněný poslal

stěžovateli 12. února 2012 vyúčtování, s nímž stěžovatel naprosto nesouhlasí. Každý soud, u kterého jej kárně obviněný zastupoval, mu stěžovatel platil. Při převzetí zastoupení stěžovatel neměl tušení o částce 41 300 Kč, kterou si kárně obviněný naučtoval. S touto skutečností kárně obviněný stěžovatele neseznámil. Toto vyúčtování zaslal kárně obviněný stěžovateli teprve po roce od ukončení soudního sporu, i když se stěžovatel o peníze neustále hlásil. Navíc ke dni podání stížnosti kárně obviněný nezaslal stěžovateli zbývajících 19 795 Kč.

E-mailem ze 4. listopadu 2012 na dotazy kárného senátu stěžovatel sdělil, že někdy začátkem roku 2001 podepsal kárně obviněnému plnou moc k zastupování ve sporu. Kopii této plné moci si nevzal, pokud si vzpomíná, byl to dokument velikosti poloviny A4. Kárně obviněný stěžovateli žádné peníze neposlal, ani mu neposkytl vysvětlení k fakturám. Při náhodném setkání se kárně obviněný odmítl se stěžovatelem bavit a jenom naříkal, že mu v exekuci prodali dům.

Kárně obviněný ve faktuře č. 8/2012 s datem vystavení 13. 2. 2012 vyúčtoval stěžovateli celkem 52 800 Kč jako odměnu a výdaje ve věci označené „(odpůrce) – o 200 000 Kč s přísl.“ V části faktury obsahující vyúčtování je nahoře uvedeno „Vyhl. č. 484/2000 Sb.“ Ve sloupci „Datum“ jsou pak k jednotlivým úkonům časové údaje od 6. 11. 2003 do 17. 2. 2011.

U prvního úkonu s datem 6. 11. 2003 označeného „Převzetí zastoupení“ je ve sloupci označeném „var. pol.“ uveden „§ 3“ a ve sloupci „Kč“ je pak „41 300 Kč“. Z dalších dvanácti úkonů je pak ve sloupci „var. pol.“ v deseti případech rovněž uveden „§ 3“. U úkonů roku 2008 „Sepis odvolání do usnesení“ s daty 15. 5. a 14. 7. je pak ve sloupci „var. pol.“ vždy uvedeno „§ 12/1“. U šesti úkonů s daty 27. 11. 2003, 10. 2. 2004, 4. 3. 2004, 20. 4. 2004, 29. 6. 2006 a 17. 2. 2011 označených „Zastoupení u jednání“ je pokaždé uvedena „Ztráta času 6 hod.“, ve sloupci „var. pol.“ je uvedeno „§ 14/3“ a ve sloupci „Kč“ je vždy částka 1200 Kč. U úkonu s datem 24. 5. 2007 označeného „Zastoupení u jednání u KS“ je pak s odkazem na § 14/3 Ztráta času 2 hod. ve výši 400 Kč.

V řádce „Celkem“ je ve faktuře č. 8/2012 částka 48 900 Kč, která odpovídá součtu celkem osmi položek specifikovaných v předcházejícím odstavci.

V dalším řádku faktury je pak uvedeno: „Režijní paušál 13 x 300 Kč § 13 3900 Kč“. V řádce „Součet odměny a výdajů“ je uvedena částka 52 800 Kč. V dalším řádku faktury je uvedeno „Záloha 72 595 Kč“. V řádce „Celkem k úhradě“ je ve sloupci „Kč“ uvedeno „0 Kč“.

Poslední řádek faktury č. 8/2012 předložený stěžovatelem obsahuje před razítkem a podpisem kárně obviněného text „Přeplatek 19 795 Kč“. V kopii téže faktury předložený kárně obviněným je uveden „Přeplatek 19 795 Kč“. Zde pravděpodobně kárně obviněný dodatečně opravil písařskou chybu oproti vyhotovení faktury, které zaslal stěžovateli.

Dopisem s datem 16. února 2012 sdělil stěžovatel kárně obviněnému, že obdržel jeho fakturu odměn a výdajů, kterou považuje za naprosto neadekvátní k projednávané věci. Stěžovatel proto žádá kárně obviněného o zkorigování faktury, přičemž zejména převzetí zastoupení je „dost nehorázná suma“. Stěžovatel předá fakturu advokátní komoře k posouzení. Když po skončení soudu žádal stěžovatel po kárně obviněném vyrovnání nákladů, sdělil mu kárně obviněný,

že mají téměř vše zapláceno. Až se stěžovatel začal zajímat o osud svých peněz z exekuce, tak mu kárně obviněný po ročních výmluvách poslal fakturu č. 08/2012, se kterou stěžovatel naprosto nesouhlasí.

V předtisku s názvem „INFORMACE“, který byl pravděpodobně vytištěn před 1. červencem 1990, kdy nabyl účinnosti zákon č. 128/1990 Sb. a přestala existovat Krajská sdružení advokátů, je rukou mj. uvedeno, že 3. 11. 03 stěžovatel ve věci odpůrce o 200 000 Kč s přísl. uzavírá smlouvu s AK J+P o poskytnutí právní pomoci a současně podepisuje plnou moc kárně obviněnému. V dalším textu je pak tiskem uvedeno: „Zavazuji se zaplatit sdružení advokátů odměnu za zastupování a hotové výdaje. Odměna za jeden úkon činí Kčs“, na což navazuje rukou psaný text „vyhl. 484/2000 Sb.“ Dole pod textem je podpis s příjmením stěžovatele. Na samostatném volném listu papíru, který již není podepsán, je rukopisem mj. uvedeno: „Žádám opětovně o převzetí zastoupení a ve věci odkazuji na spis 084882“.

K výroku 3.:

Ve výše citované stížnosti doručené ČAK 22. března 2012 stěžovatel mj. uvedl, že jej kárně obviněný zastupoval ve sporu s firmou. V průběhu soudního řízení uvalil vrchní soud exekuci 1689 Kč měsíčně na starobní důchod stěžovatele. Nejvyšší soud poté zrušil exekuční titul, na jehož podkladě byla tato exekuce nařízena. Soudní exekutor 21. ledna 2011 oznámil zastavení exekuce, 17. února 2011 proběhlo jednání u krajského soudu a 24. února 2011 exekutor posílá peníze na účet kárně obviněného. Stěžovatel se v květnu 2011 kárně obviněného dotazoval, proč exekutor neposlal peníze na účet. Kárně obviněný mu sdělil, že exekutorům trvá půl roku, než pošlou vyrovnání. Po mnoha dalších neúspěšných dotazech u kárně obviněného požádal stěžovatel o zaslání vyúčtování telefonicky přímo exekutora. Toto vyúčtování stěžovateli exekutor zaslal 12. září 2011. Kárně obviněný stěžovateli neustále tvrdil, že peníze přijdou. Nakonec však kárně obviněný stěžovateli oznámil, že peníze poslal na účet někomu, kdo je v insolvenčním řízení. Stěžovatel vyzval 9. ledna 2012 kárně obviněného, aby mu bezodkladně poslal na jeho účet celou částku dle vyúčtování exekutora. Stěžovatel v závěru stížnosti uvádí: „Nevím, co si o tom mám myslet, celý rok mi lhal, dokonce peníze poslal pryč. Jak může advokát zpronevěřit klientovy peníze, tj. 57 597 Kč? Doufám, že moji stížnost spravedlivě projednáte. Takhle se přece nemůže chovat žádný slušný člověk, natož advokát, kterému jsem věřil.“

Stěžovatel zastoupený právně kárně obviněným podal 27. září 2007 dovolání proti rozsudku vrchního soudu, jímž odvolací soud uložil stěžovateli povinnost zaplatit a. s. do tří dnů od právní moci rozsudku částku 200 000 Kč, náklady řízení ve výši 87 192 Kč a náklady odvolacího řízení ve výši 43 008 Kč. Podáním s datem 11. 10. 2007 požádal kárně obviněný jako právní zástupce stěžovatele Nejvyšší soud ČR, aby v této věci odložil vykonatelnost rozhodnutí napačeného dovoláním.

Okresní soud usnesením z 26. března 2008 nařídil podle rozsudku vrchního soudu exekuci na majetek stěžovatele a provedením exekuce se pověřuje Mgr. J. K., soudní exekutor Exekutorského úřadu.

Soudní exekutor Mgr. J. K. usnesením z 21. ledna 2011 zastavil exekuci vedenou podle vykonatelného rozsudku vrchního soudu z 24. května 2007 proti stěžovateli na návrh oprávněného. V odůvodnění tohoto usnesení je pak uvedeno, že exekutor řízení zastavil, neboť exekuční titul byl zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ČR z 27. května 2009.

E-mailem z 12. září 2011 sdělil Mgr. L. K., exekutorský koncipient soudního exekutora Mgr. J. K., stěžovateli, že na účet byla 24. února 2011 zaslána částka 54 219,83 Kč, 5. dubna 2011 částka 1689 Kč a 29. dubna 2011 částka 1689 Kč.

E-mailem z 9. ledna 2012 stěžovatel, v návaznosti na sdělení kárně obviněného, že peníze z exekuce poslal někomu v insolvenčním řízení, požádal, aby kárně obviněný celou částku podle vyúčtování exekutora poslal do konce týdne na v e-mailu specifikovaný účet stěžovatele. Ten v závěru uvedl, že jinak, ač velmi nerad, bude muset hledat právní kroky k získání toho, co mu patří.

Kárně obviněný na tento e-mail odpověděl stěžovateli rovněž elektronickou poštou 12. ledna 2012, kdy uvedl, že na sdělení stěžovatele odpovídá po ukončení pracovní neschopnosti. K žádosti stěžovatele o zaslání peněz pak kárně obviněný uvedl, že již v roce 2011 požádal soud o uvolnění insolvenčního účtu, na němž je nedopatřením předmětná částka uložena. Totéž pak opakoval v listopadu 2011 a v lednu 2012. Stížnosti pro nečinnost či průtahy by s ohledem na obvyklý postup nadřízených soudů nepochybně nebyly úspěšné. Poslední termín k uvolnění účtů a zaslání prostředků je maximálně 25. 1. 2012. I profesní účet je do 31. 1. 2012 blokován mj. v souvislosti s řízením o obnovu řízení. Závěrem kárně obviněný sdělil stěžovateli, že učiní vše, aby v této lhůtě byla stěžovateli případající částka poukázána na jím uvedený účet. Kárně obviněný se omluvil za tyto pro stěžovatele nepřijemné skutečnosti s tím, že tedy vše učiní pro nápravu.

Ve výše citovaném dopisu s datem 16. února 2012 sdělil v této věci stěžovatel kárně obviněnému, že předá advokátní komoře stížnost za roční zadržování peněz stěžovatele, které má kárně obviněný stále na svém účtu. Soud proběhl 17. 2. 2011 a kárně obviněný měl již 24. 2. 2011 peníze stěžovatele na svém účtu. Stěžovatel dále žádá kárně obviněného, aby mu zaslal rozsudek posledního soudu v Ostravě ze 17. února 2011, který od kárně obviněného ani po roce neobdržel.

Dopisem z 27. února 2012 sděluje kárně obviněný stěžovateli, že mu v příloze zasilá celkem šest v dopisu specifikovaných soudních rozhodnutí, mezi nimiž je pod bodem 6. usnesení okresního soudu ze dne 17. 2. 2011.

K výroku 4.:

Kárně obviněný ve faktuře s datem vystavení 23. 4. 2012 vyúčtoval stěžovateli celkem 21 550 Kč jako odměnu a výdaje ve věci označené „o výkon rozhodnutí pro 200 000 Kč s přísl.“ V části faktury obsahující vyúčtování je nahoře uvedeno „Vyhł. č. 484/2000 Sb.“ Ve sloupci „Datum“ jsou pak ke třem úkonům časové údaje roku 2008 od 15. 5. do 17. 7.

U všech tří úkonů je ve sloupci označeném „var. pol.“ uveden „§ 12/1“. Ve sloupci „Kč“ je uvedena částka 20 650 Kč pouze u úkonu „Sepis odvolání (usnesení ze dne 26. 3. 08)“. Táž částka je pak uvedena v řádku „Celkem“.

V dalším řádku faktury je pak uvedeno: „Režijní paušál

3 x 300 Kč § 13/3 900 Kč“. V řádku „Součet odměny a výdajů“ je uvedena částka 21 550 Kč. V dalším řádku faktury je uvedeno „Záloha 19 795 Kč“. V řádku „Celkem k úhradě“ je ve sloupci „Kč“ uvedeno „1775 Kč“. Další řádek „Sleva 8,15%“ pak obsahuje údaj „- 1775 Kč“. Poslední řádek faktury č. 30/2012 obsahuje text „Celkem k úhradě 0 Kč“.

K výroku 5.:

Stěžovatel JUDr. E. F., seniorní právník společnosti H., s. r. o., v přípisu s datem 27. 6. 2012 podává jménem této společnosti stížnost na kárně obviněného pro neoprávněné zadržování peněz v celkové výši 86 560,70 Kč a dále uvádí, že kárně obviněný zastupoval již zaniklou společnost G., s. r. o., jejímž právním nástupcem je společnost H., s. r. o., ve věci pohledávky ve výši 57 190,70 Kč. V této věci vedl exekuci JUDr. A. D., soudní exekutor. Podle nedávného zjištění stěžovatele převedl soudní exekutor 17. února 2006 celou vymozenou částku včetně přiznaných nákladů řízení ve výši 86 560,70 Kč na účet kárně obviněného. Ten však dopisy z 22. září 2006 a 13. dubna 2007 informoval společnost G., s. r. o., že výše uvedená exekuce dosud skončena nebyla, s tím, že předpokládá ukončení nejprve do 31. prosince 2006 a poté do 30. června 2007. Závěrem stěžovatel uvádí, že od té doby kárně obviněný žádnou další informaci o této exekuci nepodal, částku 86 560,70 Kč žádným způsobem nevyúčtoval a v době podání stížnosti kárně obviněný nereaguje na zasílanou korespondenci a na žádosti o sdělení informací v této věci.

Kárně obviněný dopisem z 22. září 2006 sdělil společnosti G., s. r. o., ve věci její pohledávky ve výši 57 190,70 Kč mj., že exekuci na nemovitosti povinného nebylo možno realizovat, neboť na ně byla vedena exekuce jiným exekutorem pro jinou, podstatně vyšší pohledávku. Exekuce pro pohledávku společnosti G., s. r. o., bude skončena tak, že celá dlužná částka s příslušenstvím bude této společnosti zajištěna maximálně do 31. prosince 2006 či dříve.

Dalším dopisem ze 13. dubna 2007 pak kárně obviněný společnost G., s. r. o., informoval, že dle sdělení exekutorského úřadu bude v rámci exekuce vedené proti povinnému celá pohledávka této společnosti i s příslušenstvím a náklady uhrazena maximálně do 30. června 2007. Ještě před tímto datem podá kárně obviněný společnosti G., s. r. o., zprávu o stavu věci, i když již předpokládá její ukončení.

E-mailem ze 4. června 2012 stěžovatel JUDr. E. F. jménem společnosti H., s. r. o., prosil paní M. K., vedoucí kanceláře Exekutorského úřadu, o zjištění, kdy byla exekuce v této věci ukončena, komu a na který účet byla částka vyplacena.

Tentýž den, tedy 4. června 2012, sdělila paní M. K. stěžovateli, že jím uvedenému exekuční řízení bylo ukončeno zaplacením. Vymozená částka 86 560,70 Kč byla vyplacena 17. února 2006 na účet kárně obviněného jako právního zástupce oprávněného.

Dopisem z 21. prosince 2012 č. j. 014 EX 1620/03-37 sdělil JUDr. A. D., soudní exekutor, na dotaz kárného senátu, že ve věci exekučního řízení oprávněného G., s. r. o., právně zastoupeného kárně obviněným, bylo plnění vymozené pro oprávněného ve výši 86 560,70 Kč vyplaceno 17. února 2006.

Dopisy vedoucí kontrolního oddělení ČAK z 29. června 2012 a 25. července 2012 byl kárně obviněný opakovaně žádán o vyjádření ke stížnosti stěžovatele JUDr. E. F. a o před-

ložení dokladů a písemností důležitých pro prošetření této stížnosti. Na tyto žádosti kárně obviněný nereagoval.

Hodnocení důkazů

Kárný senát po zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že jednání popsaná ve výrocih rozhodnutí byla jednoznačně prokázána.

Kárně obviněný ve svých vyjádřeních ani nepopírá, že by se žalovaných skutků dopustil. Vysvětlení, která k tomu podává, jsou zčásti irelevantní a zčásti nesrozumitelná. Kárný senát proto při hodnocení důkazů vycházel zejména z obsahu stížností tří stěžovatelů, doplňujících vyjádření dvou z nich ve spojení s listinnými důkazy, které předložili buď oni sami, či kárně obviněný, a dále z listin, které si kárný senát opatřil v průběhu kárného řízení.

Ve věcech všech tří stěžovatelů se kárně obviněný dopustil obdobného jednání, kdy na svůj účet obdržel od soudního exekutora nebo exekučního soudu peněžní prostředky náležející jeho klientovi a tyto peněžní prostředky příslušnému klientovi nejenže nevyplatil, ale na klientovy výslovné dotazy mu kárně obviněný buď nepravdivě tvrdil, že tyto peníze dosud neobdržel, anebo na dotazy klienta nereagoval.

Stěžovateli C. D. pak dále kárně obviněný vystavil dvě faktury, které byly v rozporu s obecně závaznými i stavovskými předpisy.

V jedné z nich pak kárně obviněný neoprávněně započtl proti pohledávce klienta na vyplacení 57 597,83 Kč poukázaných exekutorem na účet kárně obviněného svou tvrzenou pohledávku z vyúčtování touto fakturou provedeného.

K výroku 1.:

Bylo prokázáno, že z účtu okresního soudu byla 21. ledna 2009 na účet kárně obviněného převedena částka 231 655,80 Kč, která náležela stěžovateli A. B. Skutečnost, že majitelem tohoto účtu byl kárně obviněný, byla prokázána zejména zprávou České spořitelny, a. s., ze 13. listopadu 2012. Kárný senát neměl důvod nevěřit tvrzení stěžovatelky, že kárně obviněný ji nikdy neinformoval, že tyto finanční prostředky obdržel a že pro ni byl dlouhou dobu nedostupný. Kárně obviněný tato tvrzení stěžovatelky nepopřel a sám v tomto ohledu nic netvrdil.

K výrokům 2. a 4.:

Obsah faktur kárně obviněného byl prokázán přímo těmi listinami, které předložil též kárně obviněný, jenž autentičnost jejich textu nijak nezpochybnil. Ve faktuře pak kárně obviněný uvedl, že stěžovatel zaplatil zálohy v celkové výši 72 595 Kč. Ve spojení s vyjádřením kárně obviněného z 25. dubna 2012 je pak prokázáno, že do součtu záloh kárně obviněný zahrnul též 57 595 Kč z plateb, které pro stěžovatele obdržel exekutor Mgr. J. K. Takto vzniklý „přeplatek“ 19 795 Kč z faktury pak kárně obviněný bez souhlasu klienta začítel jako zálohu na další fakturu.

S ohledem na další důkazy má kárný senát též za prokázané, že úkon s datem 16. 5. 2008 „Sepis odvolání (usnesení ze dne 26. 3. 08)“ ve faktuře č. 30/2012 je totožný s úkonem s datem 15. 5. 2008 „Sepis odvolání do usnesení“ ve faktuře č. 8/2012. Stejně tak je úkon s datem 17. 7. 2008 „Sepis od-

volání (usnesení ze dne 11. 6. 08)“ ve faktuře č. 30/2012 je totožný s úkonem s datem 14. 7. 2008 „Sepis odvolání do usnesení“ ve faktuře č. 8/2012.

K výroku 3.:

Skutečnost, že kárně obviněný obdržel od soudního exekutora Mgr. J. K. na účet č. 2102326393/2700 třemi platbami v době od 24. února 2011 do 29. dubna 2011 celkem 57 597,83 Kč, je prokázána zejména sdělením exekutorského koncipienta Mgr. L. K. z 12. září 2011 ve spojení s vyjádřením kárně obviněného z 2. ledna 2013, v němž potvrdil, že byl majitelem tohoto bankovního účtu. Kárně obviněný ve svém vyjádření z 25. dubna 2012 i ve faktuře č. 8/2012 fakticky potvrdil, že tuto částku od exekutora obdržel.

Kárně obviněný nepopřel tvrzení stěžovatele C. D., že jej dlouhou dobu neinformoval, že od exekutora Mgr. J. K. obdržel výše zmíněných 57 597,83 Kč určených stěžovateli. Kárný senát ani v tomto případě neměl důvod nevěřit tvrzením obsaženým ve stížnosti a dalším sdělením stěžovatele, neboť nejsou v rozporu s dalšími důkazy. Závěr, že kárně obviněný stěžovatele C. D. nepravdivě informoval, je potvrzen též e-mailem kárně obviněného z 12. ledna 2012, v němž tvrdí, že peníze náležející stěžovateli jsou stále na jakémsi insolvenčním účtu, na němž jsou tyto prostředky nedopatřením uloženy. Ze žádného důkazu nevyplývá, že by skutečně kárně obviněný nedopatřením zaslal peníze stěžovatele na jiný „insolvenční“ účet. I kdyby se to skutečně stalo, byl kárně obviněný primárně povinen neprodleně zaslat peníze stěžovateli a následně vymáhat jako bezdůvodné obohacení peníze z účtu, na který je omylem poslal. Pro závěr, že se kárně obviněný i v tomto bodě dopustil kárného provinění, však tato okolnost nemá význam. Tvrzení kárně obviněného v e-mailu z 12. ledna 2012 se sice v převážné míře nevztahují k časovému úseku, který je předmětem jednání ve výroku 3., avšak potvrzují, že kárně obviněný stěžovateli předkládal nepravdivá tvrzení. Nepříjatelnost postupu kárně obviněného je pak zvýrazněna tím, že v e-mailu z 12. ledna 2012 ujišťuje stěžovatele, že učiní vše, aby do 31. ledna 2012 byla stěžovateli připadající částka připsána na jeho účet a 13. února 2012 pak kárně obviněný vystavuje fakturu č. 8/2012, v níž částku 57 597 Kč bez souhlasu stěžovatele jednostranně započítává jako zálohu na odměnu za své právní služby.

K výroku 5.:

Rovněž toto jednání bylo jednoznačně prokázáno. Soudní exekutor JUDr. A. D. připsal 21. prosince 2012 potvrdil, že plnění 86 560,70 Kč vymožené pro stěžovatele G., s. r. o., bylo vyplaceno 17. února 2006 na účet. Kárně obviněný ve svém vyjádření z 2. ledna 2013 potvrdil, že byl spolumajitelem tohoto účtu. Tuto skutečnost nepřímo potvrzuje též stěžovatelka A. B. tím, že na tento účet ve své věci zaslala na žádost kárně obviněného dne 16. října 2008 částku 7000 Kč na kolky. Sám kárně obviněný pak potvrdil, že pohledávka stěžovatele G., s. r. o., (kárně obviněný uvádí částku 64 351,70 Kč) byla v roce 2006 poukázána na účet, k němuž měl společné dispoziční právo s Mgr. P., s nímž vykonával advokacii společně. Z dalšího vyjádření kárně obviněného vyplývá, že tyto prostředky byly použity na náklady chodu společné advokátní kanceláře.

Právní posouzení

Jednáními popsanými ve výrocih tohoto kárného rozhodnutí kárně obviněný závažně ve více případech porušil povinnosti advokáta stanovené zákonem o advokacii i Pravidly profesionální etiky, v normách uvedených ve výrocové části tohoto rozhodnutí a v nezkráceném odůvodnění plně citovaných.

Projednávaná porušení zákona o advokacii, advokátního tarifu a Pravidel profesionální etiky jsou kárnými proviněními, neboť případy, kdy advokát fakticky zpronevěří peníze náležející jeho klientovi, jsou jedněmi z nejzávažnějších porušení povinností, jež advokátům ukládají obecně závazné předpisy a předpisy stavovské. V případě kárně obviněného je závažnost jeho provinění zvýrazňována tím, že se jich dopustil ve více případech, přičemž svým klientům vědomě nepravdivými tvrzeními, a to i na jejich výslovné dotazy, po dlouhou dobu zatajoval, že již obdržel poměrně značné finanční prostředky těmto klientům náležející. Kárně obviněný od počátku nejednal svědomitě a po většinu doby ani čestně.

Taková jednání advokáta jsou nedobrymi signály veřejnosti, které mohou přispívat ke špatnému hodnocení advokátního stavu a tím i ke snižování jeho důstojnosti a společenské prestiže. Klienti vycházejí z předpokladu, že peníze, které advokát převzal jejich jménem od třetí osoby, jim řádně a včas poukáže, pokud nejsou dány zákonné či smluvní důvody, pro něž by tak advokát učinit nemusel. Vědomě nepravdivé sdělení advokáta klientovi je obecně nečestným jednáním způsobilým ohrozit prestiž advokacie v očích veřejnosti. Výstižně to charakterizují citovaná konstatování stěžovatele Z. K.: „Nevím, co si o tom mám myslet, celý rok mi lhal, dokonce peníze poslal pryč. Jak může advokát zpronevěřit klientovy peníze ... Takhle se přece nemůže chovat žádný slušný člověk, natož advokát, kterému jsem věřil.“

Závažnost jednání kárně obviněného je dále výrazně zvýšena tím, že se jeho nepravdivá tvrzení týkala peněžních prostředků klientů odesílaných soudem a soudními exekutory, které stěžovatelé o jednání kárně obviněného informovali. Kárně obviněný tak poškodil prestiž advokacie též v rámci justice.

K výroku 1.:

Kárně obviněný takřka čtyři roky neoprávněně zadržoval stěžovatelce 231 655,80 Kč. Navíc ji nepravdivě informoval, že tyto finanční prostředky nemá v držení. Takovéto jednání je nepochybně závažným porušením povinností advokáta, je nečestné a nepoctivé, výrazně snižuje důstojnost advokátního stavu. Povinnost plnit své závazky platí pro všechny občany. Pro advokáty přitom obecně platí přísnější kritéria, jež jsou ještě zvýrazněna ve vztahu ke klientům. Kárně obviněný zklamal důvěru stěžovatelky a závažným způsobem jednal proti jejím zájmům, když jí neprodleně nepoukázal finanční prostředky, které mu byly ve prospěch stěžovatelky poukázány soudem. Kárně obviněný stěžovatelku dlouhou dobu nijak nekontaktoval, čímž porušil povinnost klientku řádně informovat o postupu při vyřizování její věci. Kárně obviněný nepochybně neopatroval peněžní prostředky stěžovatelky s péčí řádného hospodáře. Možnost kontaktu klienta s advokátem je jedním z nezbytných předpokladů řádného

a kvalitního poskytování právních služeb. Pro případ, že by advokátovi v osobní přítomnosti bránily vážné důvody, musí umožnit zanechání vzkazu. Je nepochybné, že na povinnost umožnit vzkaz zanechat logicky navazuje též povinnost na zanechaný vzkaz odpovídajícím způsobem v přiměřené lhůtě reagovat. Kárně obviněný tyto povinnosti dlouhodobě porušoval. Tím, že je advokát dlouhodobě pro svého klienta nedostupný, ohrožuje též pověst advokacie, neboť klient oprávněně očekává, že v případě potřeby bude mít možnost být se svým advokátem v přiměřené lhůtě v kontaktu. Opačný stav, který u kárně obviněného dlouhodobě trval, hrozí poškozením oprávněných zájmů klienta.

K výroku 2.:

Faktura č. 8/2012 nesplňuje náležitosti vyžadované právními a stavovskými předpisy pro řádné vyúčtování odměny a nákladů poskytnutých právních služeb. Tím, že stěžovatel C. D. vyúčtoval odměnu stanovenou s odkazem na § 3 vyhlášky č. 484/2000 Sb., porušil kárně obviněný ustanovení § 1 odst. 1 advokátního tarifu. Listinu s datem 3. 11. 03 označenou „Informace“ rozhodně nelze považovat za smlouvu mezi kárně obviněným a stěžovatelem, v níž by byla sjednána smluvní odměna. Věta „Odměna za jeden úkon činí Kčs vyhl. 484/2000 Sb.“ rozhodně není srozumitelnou dohodou o odměně. Pomineme-li, že je v předtisku Informace uvedena v té době již deset let neplatná měna, pak ani extenzivním výkladem nelze dovodit, jakou částku by měla činit odměna za jeden úkon právní služby. Zmíněná vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb. v § 3 až 14 obsahuje celou řadu částek různé výše. Z citovaného textu Informace přitom nelze zjistit, ke které z těchto částek by se měla dohoda mezi kárně obviněným a stěžovatelem vztahovat. Jestliže tedy nebyla sjednána smluvní odměna, byl kárně obviněný povinen účtovat dle ustanovení advokátního tarifu o mimosmluvní odměně. Na nesprávnosti postupu kárně obviněného nemění nic ani fakt, že, za předpokladu, že ve faktuře uvedené úkony právní služby skutečně provedl, by odměna stanovená z tarifní hodnoty dle § 7 advokátního tarifu byla vyšší, než kárně obviněný stěžovateli vyúčtoval. K této okolnosti však kárný senát přihlédl při úpravě popisu skutku oproti kárné žalobě. Pro posouzení kárné odpovědnosti za tento skutek je však rozhodující, že kárně obviněný vystavil stěžovateli nesrozumitelné vyúčtování, jehož obsah mu ani na jeho žádost nevysvětlil, a dále pak, že bez souhlasu stěžovatele jednostranně započel svou pohledávku z titulu tohoto vyúčtování oproti pohledávce stěžovatele na vyplacení částky 57 597 Kč, kterou soudní exekutor poukázal pro stěžovatele na účet kárně obviněného. Takovéto jednostranné započtení je z hlediska advokátní etiky nepřipustné a je závažným porušením povinností advokáta. I kdyby měl kárně obviněný vůči stěžovateli skutečně pohledávku dosahující výše peněžních prostředků stěžovatele, které měl kárně obviněný od exekutora na svém účtu, mohl by takové započtení kárně obviněný provést jen s výslovným souhlasem stěžovatele. Rovněž tímto postupem kárně obviněný snížil důstojnost a vážnost advokátního stavu. Vyúčtování provedl kárně obviněný nesevědomitě a v rozporu s obecně závazným právním předpisem. I kdybychom připustili omyl

spočívající v tom, že ve faktuře č. 8/2012 vyúčtoval mj. též dva úkony právní služby shodně jako ve faktuře č. 30/2012, pak nesvědomitý a nečestný postup při vyúčtování je jednoznačně naplněn, když kárně obviněný nedostatky vyúčtování neodstranil na základě žádosti stěžovatele, ani poté, co stěžovatel podal na ČAK stížnost, a dokonce ani poté, co byla pro toto jednání podána kárná žaloba.

K výroku 3.:

Ohledně tohoto skutku je protiprávnost jednání kárně obviněného obdobná jako u jednání ve výroku 1. Kárně obviněný nejenže neinformoval okamžitě stěžovatele, že v jeho prospěch postupně obdržel celkem takřka 60 000 Kč, ale na výslovné dotazy stěžovatele mu tuto skutečnost opakovaně zamlčel. Nad rámec popisu skutku v kárně žalobě je pak nutné poznamenat, že kárně obviněný tuto finanční částku stěžovateli nejméně do 3. listopadu 2012 nevyplatil. Ve výroku tohoto rozhodnutí není tato skutečnost uvedena, neboť by dle názoru kárného senátu jejím doplněním nebyla zachována totožnost kárně žalovaného skutku. Tím, že kárně obviněný plnění poskytnuté exekutorem zadržel i ze svého pohledu přinejmenším do data vystavení faktury č. 8/2012, závažně poškodil práva a oprávněné zájmy stěžovatele. Kárně obviněný byl povinen fakticky svěřené peníze bez zbytečného odkladu poukázat stěžovateli, případně se s ním dohodnout na jiném postupu v rámci řádného opatrování finančních prostředků stěžovatele. Tím, že kárně obviněný stěžovateli nesdělil, že jeho peněžní prostředky obdržel na svůj účet, jednal nečestně a nepoctivě, stěžovatele řádně neinformoval, čímž opět snížil důstojnost advokátního stavu.

K výroku 4.:

Pokud jde o nedostatky vyúčtování provedeného fakturou č. 30/2012, platí totéž, co bylo v rámci právního posouzení uvedeno k výroku 2. V případě právních služeb uvedených ve faktuře č. 30/2012 pak kárně obviněný ani netvrdil, že by se stěžovatelem sjednal smluvní odměnu. Kárně obviněný tak nepochybně byl i v této věci povinen postupovat při vyúčtování podle ustanovení advokátního tarifu o mimosmluvní odměně.

K výroku 5.:

Pro toto jednání platí shodně právní závěry jako pro skutky uvedené ve výrocih 1. a 3. Kárně obviněný od soudního exekutora již v roce 2006 obdržel plnění vymožené pro právního předchůdce stěžovatele ve výši přesahující 85 000 Kč. O této skutečnosti svého klienta dlouhodobě neinformoval, přijaté plnění si ponechal a klientovi do současné doby nevyúčtoval. Sám kárně obviněný ve svém vyjádření s datem 2. 1. 2012 uvedl, že finanční prostředky pro tohoto stěžovatele použil pro vlastní potřebu, resp. na náklady chodu společné advokátní kanceláře s Mgr. P. Bez ohledu na to, že v tomto směru kárně obviněný uvádí o 20 000 Kč nižší částku, než dle důkazu obdržel, vykazuje toto jeho jednání znaky zpronevěry. Zdá se nadbytečně zdůrazňovat, že je povinností advokáta řádně opatrovat peněžní prostředky klienta a že je hrubým porušením právních předpisů i u běžného občana, když svěřené prostředky jiné osoby použije bez jejího souhlasu pro svou potřebu. Ve vztahu advokát-klient je pak takový postup jedním z nejzávažnějších porušení povinností, jichž se advokát může dopustit.

Kárné opatření

Kárný senát neshledal podmínky pro upuštění od uložení kárného opatření. S ohledem na zjištěné skutečnosti každé z porušení povinností kárně obviněným uvedených ve výrocih tohoto rozhodnutí je výrazně závažnější než „méně závažné“, které by umožňovalo postup podle § 32 odst. 5 zákona o advokacii.

Z těchto důvodů kárný senát uložil kárně obviněnému kárné opatření. Při úvaze o druhu kárného opatření přihlížel kárný senát v souladu s § 24 odst. 2 kárného řádu zejména k povaze skutků a jejich následkům, k okolnostem, za nichž byly spáchány, k osobě kárně obviněného, k míře jeho zavinění a k jeho osobním poměrům.

Nejmírnější kárná opatření, tedy napomenutí a veřejné napomenutí, v dané věci, s ohledem na závažnost kárných provinění, nepřipadala v úvahu.

Kárně obviněný klientům dluží neoprávněně zadržené peněžní prostředky přesahující 375 000 Kč. V důsledku exekuce nemá kárně obviněný nemovitý majetek, úspory či vklady, automobil má na leasing. Za této situace nepovažoval kárný senát za účelné a zákonu odpovídající kárné opatření ani pokutu, která by navíc byla nedostatečným postihem velmi závažných provinění kárně obviněného.

Jednání kárně obviněného nejenže byla zklamáním pro jeho klienty, ale byla a stále jsou způsobila vyvolat u stěžovatelů nedůvěru k advokacii jako celku. V takovém případě je namístě uložit razantní kárné opatření tak, aby bylo zřejmé, že advokátní stav se důrazně distancuje od jednání kárně obviněného a uvědomuje si nejen jejich absolutní nepřipustnost, ale též jejich závažný dopad na klienty a celou veřejnost. Z těchto důvodů kárný senát zvažoval mezi dvěma nejprísnejšími kárnými opatřeními.

Ve prospěch kárně obviněného hovořila pouze skutečnost, že se na něj hledí jako by nebyl kárně postižen, přičemž advokacii vykonává dlouhou dobu. Z toho, že byl do seznamu advokátů České advokátní komory zapsán k 1. červenci 1990, vyplývá, že byl advokátem již před tímto datem.

Závažnost kárných provinění je zvyšována zejména dlouhou dobou, po kterou kárně obviněný úmyslně jednal v rozporu s povinnostmi advokáta, tím, že na žádosti stěžovatelů o zaslání peněz buď nereagoval, anebo jim uváděl nepravdivá tvrzení. Jelikož ve třech případech šlo o finanční prostředky vyplacené soudem a soudními exekutory, ohrozila jednání kárně obviněného dobré jméno a důstojnost advokátního stavu, jakož i důvěru v advokacii, též v očích justiční veřejnosti.

Po zvážení všech rozhodujících skutečností dospěl kárný senát k závěru, že odpovídajícím kárným opatřením je v dané věci dočasný zákaz výkonu advokacie, který uložil kárně obviněnému v jedné třetině sazby stanovené v § 32 odst. 3 písm. d) zákona o advokacii. Nemožnost vykonávat déle než jeden rok advokacii je přiměřeným kárným opatřením, jehož výkon bude podle názoru kárného senátu dostatečný k tomu, aby si kárně obviněný uvědomil závažnost a nesprávnost svých jednání, jimiž výrazně poškodil dobré jméno advokacie a aby se v budoucnu žádného dalšího kárného provinění nedopustil. Tím budou další potenciální klienti kárně obviněného chráněni před obdobným protiprávním jednáním

a nebude tak docházet k dalšímu snižování důstojnosti a vážnosti advokátního stavu v očích veřejnosti.

Proti tomuto kárnému rozhodnutí podal kárně obviněný odvolání.

Odvolací kárný senát odvolací kárné komise ČAK svým rozhodnutím ze dne 3. 9. 2013 napadené kárné rozhodnutí potvrdil.

V odůvodnění konstatoval dosavadní průběh kárného řízení, zhodnotil je a v hodnocení rozhodnutí o uložení kárného opatření uvedl:

Lze souhlasit s tím, že kárně obviněný neoprávněně zadržoval peněžní prostředky, které v určité chvíli přesáhly částku 375 000 Kč a fakticky patřily jeho klientům. Lze také souhlasit se závěrem kárného senátu uvedeným v rozhodnutí, totiž, že „jednání kárně obviněného nejenže byla zklamáním pro jeho klienty, ale byla a stále jsou způsobila vyvolat u stěžovatelů nedůvěru k advokacii jako celku“.

Uložené kárné opatření se tedy jeví jako přiměřené.

Z toho důvodu odvolací kárný senát rozhodl tak, jak shora uvedeno.

Je kárným proviněním, jestliže advokát podá námítky proti směnečnému platebnímu rozkazu po lhůtě a navíc klienta neinformuje o odmítnutí těchto námitek a možnosti podat odvolání a navíc sám odvolání nepodá a o následné právní moci informuje klienta opožděně.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 15. 6. 2012 sp. zn. K 10/2012

Kárně obviněný Mgr. M. Z., advokát, se dopustil kárného provinění tím, že

poté, co dne 4. 11. 2010 převzal právní zastoupení M. Z. a N. Z. jako žalovaných v řízení vedeném u krajského soudu o zaplacení 697 017 Kč s přísl., dne 5. 11. 2010 podal k poštovní přepravě námítky proti směnečnému platebnímu rozkazu ze dne 12. 10. 2010, ačkoliv posledním dnem lhůty k podání námitek byl den 4. 11. 2010, a poté, co mu dne 15. 12. 2010 bylo doručeno usnesení ze dne 29. 11. 2010, jímž byly námítky M. Z. a N. Z. jako opožděné odmítnuty, své klienty neinformoval o doručení tohoto usnesení a o možnosti podat si proti němu odvolání, přičemž sám odvolání nepodal, v důsledku čehož toto usnesení nabylo právní moci dne 31. 12. 2010, o čemž klienty informoval až v březnu 2011, tedy, že

- nechránil práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu - povinnost všeobecně čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,

čimž

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 20 000 Kč.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady České advokátní komory jako kárný žalobce (dále jen kárný žalobce) podal 27. ledna 2012 na kárně obviněného kárnou žalobu pro skutek popsany ve výroku tohoto rozhodnutí.

Kárně obviněný se ve věci vyjádřil písemně ve vyjádření ze 4. 11. 2012, podaném ke stížnosti, a ve vyjádření ke kárné žalobě z 1. 3. 2012. Ve vyjádření ke stížnosti popřel tvrzení stěžovatelky N. Z. a M. Z., že by od nich při převzetí měl informaci o náhradním doručení směnečného platebního rozkazu s tím, že by pak lhůta pro podání námitek měla skončit 4. 11. 2010. Má za to, že ze zasláné plné moci e-mailem z 4. 11. 2010 a ostatních skutečností vyplývá, že o náhradním doručení a počátku běhu lhůty ze strany stěžovatelů byl informován nesprávně. Věc řešil přímo s klienty jeho koncipient Mgr. B., s nímž věc kárně obviněný průběžně konzultoval. Kárně obviněný uvedl, že o okolnostech náhradního doručení se dozvěděl až z usnesení krajského soudu o odmítnutí námitek jako opožděných. Vzhledem k tomu, že zjistil, že rozhodnutí o odmítnutí je věcně správné, odvolání proti němu nepodal. Vyčkal nabytí právní moci a vyznačení doložky právní moci na usnesení, když doložka právní moci byla vyznačena až v únoru 2011, a teprve poté informoval klienty o výsledku sporu. K požadavku klientů na náhradu škody navrhl vyplacení cca 12 000 Kč, což mělo představovat šestiprocentní směnečný úrok ze směnečné sumy 697 017 Kč za dobu od doručení usnesení o odmítnutí námitek do 31. 3. 2011. Ve vyjádření ke kárné žalobě uznal svá pochybení. Vyslovil lítost, že k záležitosti došlo, a vyjádřil se ke svým osobním a majetkovým poměrům, kdy uvedl, že daňový základ v roce 2010 měl cca 450 000 Kč, je ženatý, má tři děti, vlastní ideální polovinu domu, kde sídlí jeho kancelář, a ideální polovinu rozestavěného rodinného domu, vlastní dva automobily, hodnota cenných papírů a výše peněz v SJM činí cca 600 000 Kč. Vlastní podíl v s. r. o., k čemuž na jednání senátu upřesnil, že se jedná o společnost provozující sezonní rekreaci, zejména zaměřenou na dětské tábory.

Na ústním jednání, na které se dostavil, odkázal na tato svá písemná vyjádření a dále uvedl, že uznává, že k porušení jeho povinností došlo. Důvody popsal ve svých vyjádřeních. Mrzí ho, že se to stalo. Pokud vycházel z informace klienta, je si vědom, že tyto informace nemá písemně podchycené, nemá je zaznamenány a podávat opravný prostředek poslední den lhůty s sebou nese riziko. Nesouhlasí s tím, že okolnosti konce lhůty bylo možno objektivně ověřit telefo-

nickým dotazem na soudě, když s ohledem na krátkost lhůty pro podání námitek se domnívá, že by takovou informaci od soudu nedostal. Uznává však, že ho to odpovědnosti nezavazuje, přijímá svou odpovědnost jako odpovědnost advokáta i za jednání svého koncipienta. V kanceláři učinil nápravná opatření tak, aby k takovéto nepříjemné skutečnosti již nikdy nedošlo. V kanceláři zavedli dělení odpovědnosti, lhůty hlídají minimálně vždy tři osoby, advokát, asistentka a koncipient. Zhruba v polovině lhůty spolu projednají, jaký je další postup a zda k němu mají pokyny, v poslední den lhůty se navzájem informují, zda opravný prostředek je podán, nebo proč podáván není a zda jsou k tomu podklady. Zavedli elektronický spis, kdy úkol je ukládán zároveň třem osobám. Lhůty ověřují na soudě telefonicky. Konečně si od klientů vyžadují písemné potvrzení o okolnostech doručení všech rozhodnutí, která přijímají.

Pokud se týká dlouhé doby mezi obdržetím usnesení o odmítnutí námitek a předání informace klientům, pak uvedl, že k tomu došlo z toho důvodu, že se s koncipientem řádně nedohodli, kdo klientovi informaci podá. K předání směnečného platebního rozkazu v březnu následujícího roku došlo z těch důvodů, že na směnečném platebním rozkazu byla vyznačena doložka právní moci až koncem února.

Ohledně potenciálního požadavku stěžovatelky N. Z. a M. Z. na náhradu škody kárně obviněný uvedl, že přibližně před týdnem zjišťoval na soudě, zda na něho byla podána žaloba o náhradu škody ze strany stěžovatelů. Na soudě žádná žaloba evidována není, jeho jednání se stěžovateli ustrnulo na mrtvém bodě. Navrhoval kompenzaci zaplacení náhrady škody spočívající v části směnečného úroku ve výši zhruba 12-15 tisíc korun. Stěžovatelé tuto částku považovali za nízkou, sdělili mu, že si nechávají zpracovat rozbor, který by stanovil výši škody, za kterou kárně obviněný odpovídá, a eventuální úspěšnost námitek do směnečného platebního rozkazu. Poté ho s výši škody seznámí a budou to řešit případně soudně.

Kárný senát provedl dokazování listinnými důkazy.

Ze stížnosti stěžovatelky N. Z. z 4. 10. 2011 a z plné moci ze dne 4. 11. 2010, vč. e-mailu ze dne 4. 11. 2010, kárný senát zjistil, že dne 4. 11. 2010 převzal kárně obviněný zastoupení stěžovatelky N. Z. a M. Z. jako 3. a 2. žalovaných ve věci projednávané u krajského soudu.

Ze směnečné žaloby, včetně směnky, a směnečného platebního rozkazu ze dne 12. 10. 2010 (č. l. 14/E) kárný senát zjistil, že ve věci žalobce byl proti stěžovatelce N. Z. jako třetí žalované a M. Z. jako druhému žalovanému vydán krajským soudem směnečný platební rozkaz znějící na směnečnou sumu 697 017 Kč s šestiprocentním úrokem z této částky, odměnu 2323,40 Kč a náhradu nákladů řízení ve výši 90 248 Kč.

Z námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu a z usnesení krajského soudu ze dne 29. 11. 2010 kárný senát zjistil, že námítka podaná kárně obviněným v této věci v zastoupení stěžovatelky N. Z. a M. Z. byly jako opožděné pravomocně odmítnuty pro opožděnost, když byly podány k poštovní přepravě 5. 11. 2010, ačkoliv lhůta pro podání uplynula dnem 4. 11. 2010. Usnesení krajského soudu ze dne 29. 11. 2010 nabylo právní moci dne 31. 12. 2010 (doložka je vyznačena 3. 3. 2010). Z doručení písemnosti, kterou adresát Mgr. M. Z.

převzal prostřednictvím oprávněné osoby 15. 12. 2010, kárný senát zjistil, že toto usnesení soudu o odmítnutí námitek kárně obviněný obdržel 15. 12. 2010.

Ze zápisu o poradě s klientem z 28. 3. 2011, dopisu M. Z. z 28. 4. 2011, dopisu kárně obviněného z 9. 5. 2011, kárný senát zjistil, že mezi kárně obviněným a stěžovateli je spor o to, jakou informaci o doručení směnečného platebního rozkazu obdržel kárně obviněný od stěžovatelů. Shoda je na tom, že o nabytí právní moci na usnesení o odmítnutí námitek byli stěžovatelé informováni až v březnu 2011. Stěžovatel nabízel náhradu škody cca 1 až 14 tis. Kč spočívající v úroku 6 % z částky 697 017 Kč od doručení usnesení o odmítnutí námitek do 31. 3. 2011. Stěžovatelka N. Z. a M. Z. toto odmítají jako neakceptovatelný návrh.

Z vyjádření stěžovatelky N. Z. z 23. 4. 2012, exekučního příkazu z 19. 10. 2011, návrhu na exekuci, doručeního okresnímu soudu 11. 5. 2011, a z usnesení okresního soudu ze dne 8. 6. 2011, kárný senát zjistil, že na základě pravomocného a vykonatelného směnečného platebního rozkazu byl dne 11. května 2011 podán na stěžovatelku N. Z. a M. Z. návrh na exekuci. Tomuto návrhu bylo vyhověno. Exekuce byla pravomocně nařízena a je vedena mimo jiné na spoluvlastnický podíl stěžovatelky N. Z. na nemovitosti. Dle sdělení stěžovatelky N. Z. v exekuci hradí splátky 50 000 Kč měsíčně a cítí se poškozena, když má za to, že by k námitkám mohla prokazovat, že směnečná suma ve směnce měla být vyplněna na výrazně nižší částku cca 180 000 Kč a celková exekuce je nyní vedena pro sumu 1 060 948 Kč. Zároveň stěžovatelka vyčítá kárně obviněnému, že kdyby i po vadných krocích kárně obviněného byla o všem včas informována, jistě by si byla mohla dohodnout s žalující stranou přijatelné splátky. V důsledku prodlení s informací ze strany kárně obviněného se tak nestalo.

Z výpisu z matriky z 15. 6. 2012 kárný senát zjistil, že kárně obviněný je zapsán v seznamu advokátů od 1. 1. 2001, má jednoho koncipienta, nebyl dosud kárně postihován.

Ve věci tak lze na podkladě provedeního dokazování uzavřít, že kárně obviněný převzal 4. 11. 2010 právní zastoupení stěžovatelky N. Z. a M. Z. ve věci námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Zastoupení převzal ještě v době běhu lhůty pro podání námitek. Námítka podal opožděně a tak zaviniil jejich odmítnutí. O odmítnutí námitek se dozvěděl dne 15. 12. 2010, kdy mu bylo doručeno usnesení krajského soudu ze dne 29. 11. 2010. O tomto usnesení o odmítnutí námitek své klienty kárně obviněný neinformoval, neumožnil jim tak dát pokyn k odvolání, ani odvolání sám nepodal. Usnesení nabylo právní moci dne 31. 12. 2010 (doložka je vyznačena 3. 3. 2011). O existenci usnesení o odmítnutí námitek a výsledku námitkového řízení kárně obviněný své klienty informoval až v průběhu března 2011, kdy již bylo usnesení více než dva měsíce v právní moci a nebylo možno proti němu podat opravný prostředek. Na stěžovatelku N. Z. a M. Z. byla k návrhu ze dne 11. 5. 2011 zahájena a je vedena exekuce pro účely vymožení pohledávky prisouzené v nalézacím řízení směnečným platebním rozkazem.

Kárný senát po zhodnocení provedených důkazů dospěl k závěru, že jednáním uvedeným ve výroku kárného rozhodnutí závažně a zároveň i opětovně porušil povinnosti advokáta stanovené právními i stavovskými předpisy.

Kárně obviněný v prvé řadě postupoval nesprávně při převzetí právního zastoupení. Řádně si neověřil okolnosti počátku běhu lhůty. Informace klientů o okolnostech určujících počátek běhu lhůty pro podání námitek, které od nich při převzetí zastoupení obdržel, si věrohodně nepodchytil. Rozpory mezi kárně obviněným a stěžovatelkou N. Z. a M. Z. ohledně toho, jakou informaci, týkající se okolností doručení kárně obviněný obdržel, nemohou jít ku prospěchu kárně obviněného z toho důvodu, že kárně obviněný je na rozdíl od stěžovatelů profesionál, u kterého lze očekávat, že pro řádné posouzení běhu lhůty (a u tak krátké lhůty, jako je lhůta pro podání námitek do směnečného platebního rozkazu, obzvláště) si od klientů musí vyžádat úplnou a řádnou informaci o datu a způsobu doručení směnečného platebního rozkazu. Pokud by takovou informaci býval měl a býval by ji měl řádně a věrohodně podchycenu ve spise, ve smyslu ust. § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a ust. čl. 6 odst. 3 usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku, etický kodex, býval by se mohl odvolat na pravidlo, že pravdivost a úplnost skutkových informací poskytnutých klientem není advokát oprávněn bez jeho souhlasu ověřovat. Nemůže se však přihlídnout k pochybnostem, které sám porušením povinností advokáta při převzetí věci a vyřizování clientských záležitostí způsobil. Za situace, kdy věc převzal za běhu lhůty pro podání námitek, běh lhůty si řádně neosvědčil a námítky podal po lhůtě pro jejich podání a zavinil tak jejich odmítnutí pro opožděnost, odpovídá za toto své porušení povinností, když nejednal svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné.

Zcela evidentně bylo povinností kárně obviněného informovat své klienty N. Z. a M. Z. o odmítnutí námitek tak, aby tuto skutečnost včas věděli a měli možnost proti usnesení podat odvolání. Je právem klientů (po řádném poučení ze strany advokáta) zvážít podání či nepodání odvolání, byť i jen s ohledem na procesní následky běhu lhůt a potenciální náhradu nákladů řízení, a to i za situace, kdy nepravomocné rozhodnutí je věcně správné. Evidentně tak kárně obviněný porušil povinnost řádně klienty informovat, jak vyřizování jejich věci postupuje, poskytovat jim včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů. Poskytnutí informace klientům o odmítnutí námitek pro opožděnost až v březnu 2011 pak jistě nebylo včasné ani pro možnost jednání klientů kárně obviněného s věřitelem o potenciálních splátkách pravomocně rozsouzené pohledávky. Prodlení kárně obviněného, s údajným čekáním na vyznačení doložky právní moci, pro osoby z rozhodnutí povinné žádný efekt nemělo ani mít nemohlo, pouze zkrátilo klienty kárně obviněného na možnosti vyjednávat splátky a případně začít dluh hradit. Prodlení s předáním rozhodnutí až po vyznačení doložky právní moci by bylo pochopitelné tehdy, pokud by advokát zastupoval osobu oprávněnou, nikoli povinnou.

Ve věci tak bylo prokázáno, že kárně obviněný nechránil práva a oprávněné zájmy klientů a neřídil se jejich pokyny, při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a nevyužil důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení po-

kládal za prospěšné. Při výkonu advokacie kárně obviněný nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když nedodržel Pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a nesplnil povinnost klienty řádně informovat, jak vyřizování jejich věci postupuje, poskytovat jim včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů. Shora popsání jednání kárně obviněného je jednoznačně kárným proviněním, resp. více kárnými proviněními, kumulativně páchanými v jedné clientské kauze.

Při úvaze o druhu kárného opatření kárný senát zohlednil jako polehčující okolnosti skutečnosti, že kárně obviněný vyslovil nad věcí lítost, že si v průběhu řízení uvědomil nesprávnost svého jednání, přijal svou kárnou odpovědnost a jednal s klienty o nápravě, jakož i to, že doposud nebyl postižen kárným opatřením. Oproti tomu kárně obviněnému přitěžuje vážný následek – vedení exekuce na majetek klientů a kumulace kárných provinění, když po zavinění odmítnutí námitek své klienty včas neinformoval o nepříznivém výsledku, tímto zavinil nemožnost podání odvolání a oddálení lhůty právní moci a nakonec je o věci informuje až více než dva a půl měsíce poté, kdy se nepříznivý výsledek sám dozvěděl.

S ohledem na přitěžující okolnosti kárný senát dospěl k závěru, že ve věci nepostačuje upuštění od uložení kárného opatření.

Z těchto důvodů kárný senát uložil kárně obviněnému kárné opatření. Za přiměřené a věci plně odpovídající považuje kárný senát pokutu ve výši dvou a půl násobku minimální mzdy. Vyjadřuje tak na jedné straně relativně nižší míru závažnosti projednávaného skutku, na druhé straně však skutečnost, že advokát svá pochybení namísto nápravy ještě kumuloval. Tímto postupem kárně obviněný poškodil dobré jméno advokacie přinejmenším v očích stěžovatelky N. Z. a M. Z. Kárný senát vzal v úvahu osobní poměry kárně obviněného, přičemž dospěl k závěru, že uložená pokuta je přiměřená celkové majetkové situaci kárně obviněného. Uložená pokuta ve výši 20 000 Kč proto neznamená závažný zásah do ekonomické situace kárně obviněného, který by přesahoval účel tohoto kárného opatření. Tato pokuta byla uložena v jedné čtyřicetině sazby stanovené v § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii, tedy takřka při samé spodní hranici zákonného rozpětí od jedné koruny do 800 000 Kč zejména s ohledem na skutečnost, že na jednu stranu nepřicházelo v úvahu uložení mírnějšího druhu kárného opatření, avšak na druhou stranu se jedná o první kárné provinění kárně obviněného za 10 let výkonu advokacie.

✦ Připravil JUDr. Jan Syka,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

 WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

inzerce

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE VE DNECH 16. A 17. ČERVNA 2014 SEŠLO NA SVÉ 9. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK (KAŇKOVĚ PALÁCI) V PRAZE. JAKO PRAVIDELNĚ PROJEDNALI ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ČAK NEJPRVE POZASTAVENÍ VÝKONU ADVOKACIE NĚKTERÝM KOLEGŮM-ADVOKÁTŮM ČI VYŠKRTNUTÍ ZE SEZNAMU ADVOKÁTŮ.

Představenstvo ČAK diskutovalo o možnosti, zda by se ČAK měla stát povinným připomínkovým místem. Dosavadní stav je takový, že ČAK povinným připomínkovým místem není, je v rámci legislativního procesu žádána o připomínky jen v těch případech, které se týkají advokátních předpisů. Velmi složitá je situace s poslancekými návrhy předkládanými přímo v Poslanecké sněmovně, které se předkládají bez připomínkového řízení, zde může ČAK jednat pouze za součinnosti některého z poslanců v rámci jednání sněmovny. **S ohledem na významné personální změny v rámci LRV i s ohledem na očekávané podstatné změny základních hmotněprávních i procesních předpisů dospělo představenstvo ČAK k názoru, že by ČAK o zařazení do povinných připomínkových míst usilovat měla.** Vzhledem k tomu, že o tom, kdo je připomínkovým místem, rozhoduje svým usnesením vláda v rámci tvorby legislativních pravidel vlády, bylo uloženo předsedovi ČAK společně s tajemníkem a odborem vnější a vnitřní legislativy ČAK připravit návrh vládě ČR prostřednictvím MS ČR na zařazení ČAK jako připomínkového místa.

Místopředseda ČAK pro legislativu JUDr. Vladimír Papež informoval o tom, že ač ČAK řádně podala návrh na zařaze-

ní technické novely zákona o advokacii do plánu legislativních prací vlády, tento návrh do plánu zařazen nebyl. ČAK se tedy pokusí předložit tento návrh prostřednictvím oslovené skupiny poslanců. Do zářijového zasedání představenstva ČAK bylo odboru vnější a vnitřní legislativy a JUDr. Papežovi uloženo upravit a rozšířit návrh technické novely zákona o advokacii o zamýšlené změny zkušebního řádu.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval představenstvo ČAK o návštěvě delegace ČAK na Slovenské advokátní komoře, a to za účelem bližšího seznámení se s novým zkušebním řádem SAK v praxi, zejména s novou organizací advokátních zkoušek. Změny, které SAK v praxi uplatňuje, jsou velmi moderní a jsou s nimi pozitivní zkušenosti, které by bylo vhodné aplikovat i v ČAK. Představenstvo ČAK pověřilo kompletní přípravou změny zkušebního řádu JUDr. Papeže a JUDr. Míketu ve spolupráci s předsedou zkušební komise JUDr. Luhanem a JUDr. Schejbalovou.

Místopředseda ČAK pro zahraničí JUDr. Antonín Mokřý a vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK JUDr. Eva Indruchová informovali o iniciativě CCBE a o jejím vyhlášení Evropského dne advokátů – letos poprvé – na 10. 12. 2014 (jinak Den lidských práv). Odboru vnějších vztahů ČAK a odboru mezinárodnímu bylo uloženo na zářijové zasedání představenstva ČAK připravit návrhy na prezentaci tohoto dne širší veřejnosti v ČR.

Podrobný zápis z 9. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním konci-pientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/ Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika%20Org%C3%A1ny%20Komory/Predstavenstvo/Zapis%20z%20jednani).

Zástupci ČAK v mezinárodních organizacích informují

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA JE JIŽ ŘADU LET AKTIVNÍ V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH PROSTŘEDNICTVÍM SVÝCH ZÁSTUPCŮ, KTERÍ SE ÚČASTNÍ STÁLÝCH VÝBORŮ, PLENÁRNÍCH ZASEDÁNÍ, VÝROČNÍCH KONFERENCÍ A DALŠÍCH ODBORNÝCH JEDNÁNÍ ČI SEMINÁŘŮ A V TĚCHTO ORGANIZACÍCH ZASTÁVAJÍ RŮZNÉ POSTY. V PŘEDKLÁDANÉM ČLÁNKU VÁM NABÍZÍME SOUBOR ZPRÁV O ČINNOSTI TĚCHTO MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ V UPLYNULÝCH DVOU LETECH. NAVAZUJEME TAK NA PŘÍSPĚVEK, KTERÝ POD STEJNÝM NÁZVEM VYŠEL JIŽ V BA Č. 3/2012.

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE UVEDENÉ V ČLÁNKU JSOU TYTO: CCBE – CONSEIL DES BARREAUX EUROPÉENS, COUNCIL OF BARS AND LAW SOCIETIES OF EUROPE; ECBA – EUROPEAN CRIMINAL BAR ASSOCIATION; AIJA – ASSOCIATION INTERNATIONALE DES JEUNES AVOCATS, INTERNATIONAL ASSOCIATION OF YOUNG LAWYERS; UIA – UNION INTERNATIONALE DES AVOCATS-FBE – FÉDÉRATION DES BARREAUX D'EUROPE; IBA – INTERNATIONAL BAR ASSOCIATION.

CCBE – Rada evropských advokátních komor

JUDr. ANTONÍN MOKŘÝ – vedoucí české delegace v CCBE

Tento příspěvek, mající informovat o aktuálním dění v mezinárodních advokátních organizacích, navazuje na článek z Bulletinu č. 3/2012, kde jsem podal informaci o historii, zaměření a aktuálních cílech Rady evropských advokátních komor (Conseil des barreaux européens)¹ v prvé dekádě 21. století.

Od roku 2012 se činnost CCBE dále rozšířila s tím, že CCBE se začala stále více zapojovat do tzv. evropských projektů a spolu s ní i její členské komory. To angažmá v projektech nese s sebou větší zviditelnění organizace vis-à-vis evropským orgánům a institucím, s nimiž CCBE úzce spolupracuje, a současně přispívá k přímému využití výsledků těchto projektů pro potřeby rozvoje sektoru právních služeb a právního státu obecně. Česká advokátní komora se od r. 2012 přímo účastní prací v Bruselu zřízením své reprezentativní pobočky na adrese Avenue des Nerviens, kde sdílí sídlo spolu s reprezentačními kan-

celáři několika dalších evropských advokátních komor (Německo, Anglie a Wales, Rakousko, Belgie, Maďarsko). Pro ČAK je toto spojení důležité z důvodu každodenního a osobního kontaktu nejenom s aparátem CCBE, ale i možností operativní účasti na nejrůznějších konferencích a seminářích a setkáních, konaných při evropských institucích.

Již v r. 2011 CCBE otevřela službu na Twitteru a hledá další cesty, jak rychle komunikovat se zájemci o informace. Jenom v r. 2012 vyprodukovala CCBE na 630 tweetů a dosáhla počtu okolo 450 sledovatelů. V následujících letech tyto počty ještě dále narostly. Kontakty nyní zahrnují rozhodující činitele v evropských institucích, žurnalisty, právnícké a jiné neziskové organizace, individuální praktikující advokáty nebo akademické představitele. Dochází nyní k mnohem četnějším kontaktům ze strany médií a lze sledovat hlubší zájem o problematiku, kterou se CCBE zabý-

vá. Současně s tím CCBE zvýšila počet tiskových zpráv a prohlášení k otázkám lidských práv a důležitým pokrokům dosažených v oblasti justice. Nejméně čtyřikrát do roka CCBE aktualizuje internetový žurnál CCBE-INFO Newsletter a pravidelné informování prostřednictvím tiskových dnů konaných přímo v sídle CCBE se stalo již samozřejmostí.

Pokud jde o výše zmíněné projekty, CCBE se v současné době účastní jako hlavní nebo spolupracující účastník těchto projektů:

- Find-a-Lawyer I (evropský internetový vyhledávač advokátů propojený s portálem e-Justice spravovaným Evropskou komisí) – projektu se zatím účastní 14 zemí včetně ČR;²
- Find-a-Lawyer II (elektronický systém ověřování statutu advokáta při elektronických komunikacích);³
- Evropská vzdělávací platforma (European Training Platform) – webová stránka informující o vzdělávacích kurzech pro advokáty – projekt je již ve stadiu testování;⁴
- Projekt Důkazy (Evidence Project) – aplikace nových technologií směřovaná

1 Domovská stránka CCBE: www.ccbe.eu.

2 Pro více informací: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/FAL_page_EN_web-pdf1_1366020224.pdf

3 Pro více informací: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/FAL2_page_EN_web-pdf1_1366020243.pdf

4 Pro více informací: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/ETP_page_EN_web-pdf1_1366020262.pdf

ke shromažďování, využívání a výměně důkazů elektronickou cestou, jejímž konečným cílem je vytvoření plánu a strategie k realizaci Společného evropského právního rámce;

- e-Confidence (jde o projekt, který bude realizován z podnětu CCBE a bude zaměřen na ochranu profesní mlčenlivosti, zvláště ve vztazích advokát-klient) – zúčastní se ho další čtyři výzkumné instituce a partneři;

- CGAE projekt v oblasti migrační politiky – vzniká z podnětu Španělské advokátní komory a je zaměřen na vzdělávání advokátů v oblasti migračního práva. Kromě CCBE se jej zúčastní rovněž Italská advokátní komora a Poradní výbor evropských soudců při Radě Evropy.

V dubnu 2014 uspořádala CCBE v Bruselu významnou konferenci s názvem „Evropské soudy – Výhled do budoucnosti“. Jednalo se o konferenci s účastí zcela výjimečných představitelů evropských soudních orgánů, jakož i hostů a řečníků ze sféry justice členských zemí EU, čelných evropských institucí, akademických činitelů, jakož i zástupců evropské advokacie a novinářů. Celková účast 200 hostů svědčí o velkém zájmu odborné veřejnosti. Na konferenci byly diskutovány otázky problematiky přetíženosti soudů, způsobu jmenování soudců, problematiky předběžných otázek a reformy procesních pravidel. Mezi hlavními řečníky nechyběli prezident Evropského soudu pro lidská práva Dean Spielmann, viceprezident Soudního dvora EU Koen Lenaerts, ani prezident Tribunálu Marc Jaeger.

Uspořádáním této konference navázala CCBE na své dlouholeté úsilí o udržování úzkých kontaktů s vrcholnými evropskými soudními orgány. Již několik dní před jejím konáním byla publikována příručka nazvaná „Evropský soud pro lidská práva – Otázky a odpovědi pro advokáty“.⁵ Jde o praktického průvodce pro advokáty zastupující žadatele

před ESLP, který si však klade za úkol rovněž motivovat advokáty, aby testovali právní argumentaci vážící se k aplikaci Úmluvy o lidských právech již v prvotních stadiích řízení před národními soudy a motivovaly tak současně národní soudy k přímé aplikaci Úmluvy tam, kde je takový postup odůvodněn. Vydání příručky symbolicky navazuje na vstup v účinnost Pravidla 47 Jednacích pravidel soudu (od 1. 1. 2014), které bylo významně novelizováno a které zavádí přísnější režim pro předkládání žádostí soudu. Příručka tak bude jednou z prvních pomůcek obsahujících rady pro překlenutí obtíží souvisejících s aplikací nových pravidel. Oficiálně byl dokument představen zástupci CCBE a prezidentem ESLP Danem Spielmannem právě v rámci otevření dubnové konference.

V roce 2013 proběhl ve spolupráci EIPA Luxembourg (European Institute of Public Administration) a CCBE projekt s názvem Training Tender Lot 2 – Studie zaměřená na aktuální stav vzdělávání advokátů v evropském právu, který je financován Evropskou komisí.⁶ Tento projekt byl zaměřen na vzdělávání advokátů, a to především v oblasti práva EU. Výsledkem, kterého bylo dosaženo v tomto projektu, je definování stavu, jak jsou advokáti a koncipienti vzdělávání v oblasti práva EU, a to se zaměřením na využití nabytých poznatků a zkušeností v praxi, a následná doporučení, jak aktuální stav vzdělávání zlepšit. Zároveň vznikly i tzv. infolisty, podávající zprávu o vzdělávání v konkrétním evropském státě. První podoba, resp. návrhy těchto infolistů byly již předány účastníkům konference. V červnu 2014 byla publikována finální zpráva tohoto projektu, která obsahuje zejména výčet hlavních doporučení vyplývajících z této studie a shrnuje vybrané národní úpravy systémů vzdělávacích poskytovatelů (*Přehled o systému vzdělávání advokátů ve zbylých zemích EU najdete ve článku na str. 94–95 – pozn. red.*). Doporučení jsou rozdělena do následujících oblastí:

- Uspořádání vzdělávacího systému.
- Organizace vzdělávacích aktivit zaměřených na advokáty a poskytovatele vzdělávání.
- Spolupráce mezi advokátními komorami.
- Spolupráce mezi poskytovateli vzdělávání.

e) Doporučení zaměřená na úroveň EU.

Zmíněnými doporučeními prolíná akcent na posílení vzdělávání v praktických dovednostech, širší využití on-line sdílení informací a postupné zavádění e-learningu vůbec, jak během vzdělávání v tzv. přípravném období, tak v rámci soustavného vzdělávání advokátů v průběhu jejich praxe. Doporučující důraz je také kladen na postupné sjednocování metod vzdělávání v jednotlivých zemích EU a zjednodušení vzájemného uznávání vzdělávání. Řada doporučení směřuje k usnadňování podmínek pro migrující advokáty a advokátní koncipienty a k větší podpoře výměnných studijních stáží.

V září 2013 přijala CCBE soubor vodítek (guidelines) při využívání tzv. „cloud computing services“ advokáty, resp. advokátními firmami.⁷ „Cloud computing“ je obecné označení pro IT infrastrukturu, umožňující skladování a zpracovávání dat a softwarových aplikací ze vzdálených datových center poskytovatele této služby nebo vzájemně propojených center. Taková využití s sebou nesou kromě zjevných výhod také nepřehlédnutelná rizika a nejistoty, nejen z pohledu ochrany osobních dat, ale v širším slova smyslu též z hlediska plnění základní povinnosti advokáta chránit důvěrné informace od svých klientů, obsažené v uložených dokumentech. **Doporučení zpracovaná CCBE na základě podrobných vlastních analýz a konzultací s odborníky z oblasti IT mají za cíl upozornit případné uživatele „cloudu“ z řad advokátů na někdy ne zcela zřejmá rizika kontrahovaných IT řešení, zvýšit jejich bdělost při ochraně skladovaných informací na elektronických nosičích a dávají vodítko, jak činit informovaná a skutečně odpovědná rozhodnutí z hlediska péče o rozvoj IT vybavení advokátních firem.**

Angažovanost CCBE v otázkách nových komunikačních technologií a IT law je zřetelně rozpoznatelná i v jejím úsilí o zavedení účinné právní ochrany profesního tajemství v souvislosti se zásluhou hromadného elektronického sledování ze strany některých vládních orgánů s cílem dosáhnout rozumných omezení při uplatňování zájmů tzv. národní bezpečnosti. CCBE v tomto ohledu vydala několik zásadních prohlášení.⁸ Snahou CCBE je docílit takových opatření, která by v co možná nejširší míře eliminovala

5 Příručka je dostupná na webových stránkách CCBE: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdokument/EN_Guide_CEDH.pdf1_1401953193.pdf

6 Webová stránka věnovaná projektu: <http://training-lawyers.eipa.eu/en/home/>

7 Příručka je dostupná na webových stránkách CCBE: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdokument/07092012_EN_CCBE_gui1_1347539443.pdf

8 Např.: http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdokument/EN_pr_0114pdf1_1395063387.pdf

shromažďování dat obsahujících advokátní tajemství a nedocházelo tak k narušení důvěrnosti komunikací mezi advokátem a klientem. K tomu by měla sloužit na jedné straně technická standardizace, jak v možnosti zřizování účtů, které podléhají zvýšené ochraně proti vytěžování dat („data mining“), tak i v oblasti nástrojů mezinárodního práva, kde lze uvažovat o následujících opatřeních: silnější pravidla „bezpečných přístavů“ (Safe Harbors), dobrovolné protokoly k článku 17 Mezinárodní úmluvy o občanských a politických právech, přijetí zvláštních a detailních výjimek článku 9 Úmluvy 108 o ochraně práv jednotlivce, zvláště pak se zřetelem k automatickému zpracovávání osobních dat, vyšší standardy pro zpracování dat státními úřady, jednotný dobrovolný režim ochrany dat a lepší záruky v oblasti využívání tzv. cloud computing.

Jak bylo řečeno, četnost aktivit CCBE v posledních letech neustále

vzrůstá a pro omezení rozsahu tohoto článku tak nelze podat zcela vyčerpávající informace o všech jejích aktivitách. Rád bych orientoval pozornost našich čtenářů zejména na **CCBE Info Newsletter**, v němž jsou průběžně shromažďovány nejaktuálnější zprávy o výsledcích činnosti CCBE. Jenom květnové vydání⁹ tohoto zpravodaje podává nejčerstvější informace o dalších významných směrech práce CCBE, jako jsou:

- Záruky pro občany v trestním řízení (vydáno 5 souhrnných stanovisek).
- Pojištění profesní odpovědnosti advokátů (otázky odstraňování bariér v oblasti poskytování smluvního přeshraničního pojištění činnosti advokátů).
- Metodická doporučení CCBE k otázkám společenské odpovědnosti firem (CSR – Corporate Social Responsibility). Tuto problematiku CCBE studuje a analyzuje již přes deset let a poslední výsledky její práce se zaměřují na urči-

tá specifika v uplatňování CSR v oblasti poskytování právních služeb s ohledem na některá profesní specifika ve srovnání s naplňováním požadavků CSR v ostatních hospodářských sektorech.

- Sledování dodržování lidských práv v různých částech světa s akcentem na podporu advokátů při porušování práva občanů na obhajobu a zastupování advokátem (vyjádření CCBE k problémům vznikajícím na Ukrajině, v Turecku, Gruzii a dalších zemích, s nimiž CCBE úzce spolupracuje).

CCBE Info Newsletter přináší i zprávy o významných právních aktech či usneseníh a prohlášeníh přijatých Evropským parlamentem, Evropskou komisí nebo dalšími orgány Unie. K naprosté většině z těchto dokumentů před jejich přijetím přinášela CCBE své připomínky, komentáře, podněty či doporučení a lze je tak označit za dokumenty, na nichž se evropská advokátní profese minimálně spolupodílela.

ECBA – Evropská trestní advokátní komora

Mgr. Miroslav Krutina – člen poradní rady ECBA

Evropská trestní advokátní komora (The European Criminal Bar Association, ECBA) sdružuje advokáty a advokátní kanceláře zabývající se obhajobou v trestním řízení. Byla založena v roce 1997 a dnes reprezentuje více než 35 evropských států.

Cílem ECBA je prosazovat základní procesní práva v trestním řízení napříč Evropou, prostřednictvím konferencí, kontaktů, vlastních internetových stránek¹⁰ i pravidelného newsletteru. Předně však usiluje o prosazování zájmů advokacie na půdě orgánů EU v legislativním procesu. Přitom se opírá o expertní poznatky svých členů, kteří jako obhájci ve svých domovských jurisdikcích umí shromáždit dostatek informací na to, aby zpětná vazba, kterou ECBA poskytuje Evropské komisi a dalším unijním

institucím, měla praktickou relevanci.

Jedním nejvýraznějšíh procesů současného legislativního dění v EU je naplňování tzv. cestovní mapy („roadmap“) pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení.¹¹ ECBA již od přijetí cestovní mapy Radou EU v listopadu 2009 aktivně přispívá k jejímu naplňování prostřednictvím pozičních dokumentů zacílených na fázi přípravy jednotlivých legislativních návrhů i formou stanovisek a doporučení ke konkrétním bodům návrhů v průběhu negociací na půdě unijních institucí.

Cestovní mapa počítá s posílením práv podezřelých a obviněných primárně v šesti vyjmenovaných oblastech. Po čtyřech a půl letech let od přijetí cestovní mapy se na jejím základě podařilo dosáhnout při-

jetí poloviny z těchto šesti opatření, a to:

1. Směrnice o právu na tlumočení a překlad

Tato směrnice byla přijata v roce 2010.¹² Členským státům byla uložena povinnost k jejímu provedení do října 2013, v ČR byla implementace zajištěna novelou trestního řádu č. 105/2013 s účinností ode dne 1. 11. 2013.

2. Směrnice o právu na informace

Tato směrnice byla přijata v roce 2012.¹³ Členským státům byla uložena povinnost k jejímu provedení do června 2014, v ČR nebyla implementace dosud realizována (směrnice bude mít přítom vliv

9 Viz http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/ENCCBEInfo_Newslett1_1400769298.pdf

10 <http://www.ecba.org/>.

11 Celý text cestovní mapy o procesních právech viz http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_2009.295.01.0001.01.CES. Tato cestovní mapa se stala součástí Stockholmského programu, kterým Evropská rada vymezila politické priority Unie pro oblast spravedlnosti, svobody a bezpečnosti pro období 2010-2014. Celý text Stockholmského programu viz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52010XG0504%2801%29>. Na svém zasedání ve dnech 26.-27. 6. 2014 přijala Evropská rada nový program, kterým pro další pětileté období Stockholmský program nahradí.

12 Celý text Směrnice EP a Rady 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení viz <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ.L:2010:280:0001:0007:cs:PDF>.

13 Celý text Směrnice EP a Rady 2012/13/EU o právu na informace v trestním řízení viz <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32012L0013>.

např. na stávající podobu písemného po-
učení používaného policejními orgány).

3. Směrnice o právu na přístup k obhájci

Tato směrnice byla přijata v roce 2013.¹⁴ Členskými státy byla uložena povinnost k jejímu provedení do listopadu 2016.

Další balíček tří legislativních návrhů provádějících cestovní mapu předložila Evropská komise v listopadu 2013. Jde o návrhy týkající se

4. Posílení presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení

5. Zvláštních záruk pro děti/mladistvé

Členské státy dosáhly nad návrhem shody při červnovém zasedání Rady pro spravedlnost, negociace nyní přechází na půdu Evropského parlamentu.

6. Práva na (bezplatnou) právní pomoc pro občany podezřelé nebo obviněné ze spáchání trestného činu a pro osoby, na které byl vydán evropský zatykácký rozkaz.

Návrh směrnice o právu na právní pomoc

Je v současnosti nejaktuálnějším tématem na poli procesních práv, kterému věnuje stěžejní pozornost také ECBA. Speciální pracovní skupina ECBA zpracovala ještě před oficiální publikací návrhu poziční dokument, v němž předstřela svoji představu o obsahu příslušné směrnice. Po předložení legislativního návrhu Evropskou komisí, v němž našly uplatnění i některé z podnětů ECBA, zpracovala ECBA k navrženému textu komentáře a doporučení, jež rozeslala všem relevantním aktérům zapojeným do legislativního procesu.¹⁵ Jako klíčové momenty relevantní pro funkční model právní

pomoci v rámci EU přitom ECBA identifikovala následující oblasti:

• Nezávislost obhájců

ECBA je přesvědčena o tom, že by obhájce měl být ustanoven organizací nebo tělesem nezávislým na policii, soudní i výkonné moci, a to včetně finanční nezávislosti, ze seznamu určených obhájců nebo seznamu obhájců, kteří jsou v daný moment k dispozici.

• Dostupnost právní pomoci

ECBA usiluje o to, aby všichni podezřelí nebo obvinění, jejichž osobní svoboda byla omezena, obdrželi od okamžiku omezení svobody, a to po celou dobu trvání tohoto omezení, bezplatnou právní pomoc. V každém členském státě by měl být na základě průměrného příjmu stanoven práh zakládající právo na bezplatnou právní pomoc.

• Odměňování a kvalita

ECBA se zasazuje o to, aby právní služby byly poskytovány jen kvalifikovanými praktiky, kdy by kritéria pro jejich kvalifikaci byla jasně nastavena. Nepovažuje za vhodný systém odměňování založený pouze na fixně nastavené částce za případ.

• Požadavek na právní závaznost unijní legislativy v této oblasti

Zkušenosti ECBA ukazují, že nezávazné nástroje některé členské státy nenutí k adekvátní aktivitě.

• Právo na přístup k obhájci ve státě, který vydal evropský zatykácký rozkaz

ECBA se zasazuje o to, aby obviněný, na něhož byl vydán evropský zatykácký rozkaz, měl přístup k obhájci nejen ve státě vykonávajícím, v němž se rozho-

duje o jeho předání, což již zajišťuje stávající právní úprava, ale i ve státě, který evropský zatykácký rozkaz vydal, neboť pouze tato tzv. dvojí obhajoba umožní obhájcům v obou státech komunikovat ve prospěch společného klienta.

• Dopady procesních opatření odnětí věci, blokáce účtu, omezení dispozice s majetkem na právo na právní pomoc

Zkušenosti ECBA ukazují, že omezení dispozic s majetkem obviněných dopadá často na celý jejich majetek, obvinění tak ve svém důsledku na jedné straně nemají dostatek prostředků na úhradu právních služeb obhájce, na straně druhé však v očích státních orgánů zůstávají dostatečně movití na to, aby si obhájce sami zaplatili.

Další aktivity

Na předložení legislativního návrhu dnes čeká z cestovní mapy o procesních právech pouze opatření týkající se **institutu vazby**. Ani na tomto poli aktivity ECBA neustává, v září 2013 ECBA spolupodepsala společný dopis komisaře Reding odpovědné v rámci svého portfolia za oblast spravedlnosti, připomínající, že opakovaně namítaný problém nadměrné délky vazby přetrvává.

Pokračují i práce ECBA na dalších projektech z oblasti justice – prání špinavých peněz, získávání a využití důkazů v příhraničních případech, práv obětí, evropském zatykáckém rozkazu, postavení znalců, svědků, roli tlumočnicků či projekty v rámci e-justice.

Více o aktivitách této organizace na www.ecba.org.

AIJA – Mezinárodní asociace mladých právníků

Mgr. JAKUB POHL – národní zástupce za ČR v AIJA

Association Internationale des Jeunes Avocats (AIJA) je asociací, která byla založena v roce 1962. V současné době čítá její členská základna kolem 4000 ad-

vokátů a podnikových právníků z téměř 90 zemí, kteří budují své profesionální kariéry ve všech koutech světa. AIJA sdružuje právníky do 45 let s motivací

k profesnímu růstu, jejichž společným zájmem je snaha obklopovat se podobně orientovanými kolegy z celého světa a vybudovat komunitu lidí, která má zájem se soustavně rozvíjet ve svém oboru.

Mezi tři základní cíle, kterých se se AIJA snaží celosvětově dosáhnout, patří:

14 Celý text Směrnice EP a Rady 2013/48/EU o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatykáckého rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody viz <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:294:0001:0012:CS:PDF>

15 Celý text doporučení a komentářů ECBA k návrhu směrnice o právu na právní pomoc viz http://www.ecba.org/extdocserv/20140512_ECBA_ComRecLegalAid.pdf.

1. Vytvoření funkční a přístupné platformy pro mladé právníky a umožnění, aby rozšířili svoji síť kontaktů v rámci mezinárodní komunity.
2. Poskytování dalšího právního vzdělávání a osobního coachingu a příspívání k profesním úspěchům svých členů.
3. Rozšiřování obzorů a profesních možností členů a důraz na otázky lidských práv a etiky.

Těžištěm práce AIJA je pořádání akcí zaměřených na vzdělávání a sdílení vědomostí mezi členy organizace. Členská základna každoročně uspořádá přes 20 odborných akcí od menších vysoce specializovaných seminářů po velké mezinárodní kongresy.

AIJA v Praze

Z pohledu českých členů AIJA je rok 2014 výjimečný, protože právě letošní, 52. výroční kongres bude ve dnech 26. až 30. srpna 2014 v Praze. S předpoklá-

danou účastí kolem 500 i více osob se jedná o jednu z největších mezinárodních akcí pro právníky, která se v posledních letech v České republice konala.

Náplní kongresu jsou především odborné semináře a workshopy pořádané specializovanými komisemi se zaměřením na různé oblasti zejména soukromého práva.

V souvislosti s kongresem proběhne také úvodní jednodenní seminář, tzv. „AIJA Pre-congress seminar“, a to **26. srpna 2014 v Praze**. Tématem je „The future of arbitration and ADR practice in Central and Eastern European countries“. Zúčastnit se úvodního semináře je možné i bez nutnosti registrace na celý kongres. Nicméně těm, kteří se přihlásí i na kongres, bude poskytnuta sleva. Účast na pre-congress semináři není omezena věkem účastníka.

Vedle toho je pro účastníky připraven bohatý kulturní a společenský program. Celá akce jako již tradičně vy-

vrcholí závěrečným galavečerem, který se bude konat 30. srpna 2014 v Obecním domě.

Kongresu se samozřejmě mohou účastnit i čeští právníci. Pro advokáty i koncipienty, kteří se nemohou nebo nechtějí účastnit celého kongresu, ale přesto by měli zájem o osobní setkání s jeho účastníky, je připravena speciální nabídka. Ve čtvrtek 28. srpna budou zájemci z řad české advokacie zvat malé skupinky delegátů kongresu na soukromé večere.¹⁶ Odměnou jim nebudou jen drobné pozornosti ze strany hostů, ale především jedinečná příležitost navázat s nimi osobní i pracovní vztahy. **Máte-li zájem stát se jedním z hostitelů, můžete se obrátit na následující kontakty: JUDr. Eva Ropková, LL.M. (ak@evaropkova.eu) nebo Mgr. Jakub Pohl (j.pohl@akpohl.cz)**

Zájemci naleznou bližší informace i podrobný program kongresu na internetové adrese www.aija.org.

UIA – Mezinárodní unie advokátů

JUDr. David Uhlíř – národní zástupce za ČR při UIA

JUDr. Martina Doležalová – národní zástupkyně za ČR v UIA, členka Světového fóra mediálních center UIA

Union Internationale des Avocats (UIA) byla založena již v roce 1927 francouzskými, lucemburskými a belgickými advokáty; Československo se stalo jejím členem již následující rok a v letech 1936-1937 jí předsedal JUDr. Alois Stompfe, prezident Advokátní komory v Praze. Česká advokátní komora v této organizaci obnovila své členství po roce 1989.

Regionálně je tradičně zaměřena na frankofonní svět, oblast Středomoří, Blízkého a Středního východu, Latinskou Ameriku a bývalé francouzské kolonie, zbytek světa však neopomíjí. Jednacími jazyky jsou především angličtina, francouzština, španělština a arabština.

V roce 2013 došlo k obměně zástupce České advokátní komory v UIA, namísto JUDr. Davida Uhlíře bude nadále Komoru zastupovat JUDr. Martina Doležalová.

Nejvýznamnější akcí UIA je vždy výroční kongres, který se v roce 2013 konal ve dnech 31. října až 4. listopadu v Macau. Vzhledem k místu konání byl kongres hojně navštíven advokáty z kontinentální Číny a z Hongkongu. Také se zdá, že organizátoři mají sklon zvolit jako hlavní téma kongresu právní problematiku s určitým vztahem k místu konání. Hlavním tématem loňského kongresu tak bylo „Corruption and the Lawyer“,¹⁷ zatímco pláno-

vané příhodné hlavní téma letošního kongresu ve Florencii bude „Protecting creativity: The Law of Art, Fashion and Design“.¹⁸

Kromě hlavního tématu na kongresu v Macau byla předmětem jednání řada témat zaměřených místně, jako kupř. Arbitráž v Asii nebo Etika v realitním podnikání.

Mimořádně zajímavý seminář se konal na téma mezinárodní kupní smlouvy se zaměřením na zásady přípravy smlouvy, obvyklá ustanovení v kupní smlouvě s mezinárodním prvkem a odpovědnost za porušení smlouvy. Hlavní přednášející byla dr. Jelena Perovic z Bělehradské univerzity, dalšími přednášejícími dr. Paolo Lombardi z Turína a dr. Burghard Piltz z Güterslohu

16 „Home hospitality“ – jedná se o tradiční a velmi oblíbenou část společenského programu na kongresech AIJA, kdy místní právníci pozvou k sobě domů zahraniční kolegy na večeri, zpravidla v takovém počtu, aby se vešli k jednomu stolu.

17 Více informací: http://www.uienet.org/en/search/apachesolr_search/?filters=type%3Adocument%20im_vid_14%3A%28%2247100%220R%2247142%220R%2247185%220R%2247074%220R%2247116%220R%2247159%22%29%20im_cck_field_document_eventement_nid%3A-18003&type_eventement=congres

18 Více informací o kongresu i přihláška: <http://www.uienet.org/en/eventement/type-46987/58th-congress>

v Německu.¹⁹ Podařilo se také navázat na jednání se zástupkyní Hongkongské advokátní komory dr. Hin Han Shum o možném studijním pobytu pro mladé české advokáty v Hongkongu.

Podíl českých advokátů na práci Union Internationale des Avocats je menší, než v případě IBA, doufejme, že se tento zájem zvýší. Vhodným motivem může být účast na letošním kongresu ve Florencii, který se koná ve dnech 29. října až 2. října a je snadno dostupný i automobilem.

Veškeré informace lze nalézt na stránkách UIA: <http://www.uianet.org/>.

Světové fórum mediálních center UIA v Houstonu

V březnu 2014 se zúčastnila JUDr. Martina Doležalová již po několikáté celosvětové konference mediálních center UIA, které se tentokrát konalo až v dalekém Texasu.

Setkání přineslo kromě společenské roviny řadu nových informací ohledně posledního vývoje v oblasti mediace (tak jako ostatně pokaždé), zejména však umožnilo navštívit zájemcům mediaci „po americku“, kterou vedli špič-

koví advokáti mediátoři, působící v Texasu, zemi, která má v mediaci velkou tradici. Mediátoři advokáti zde mají za sebou stovky mediací a velký počet jich vykonává tuto činnost na plný úvazek. V čem tkví takový úspěch? Můžeme se z těchto zkušeností poučit i na naše podmínky?

Na to se JUDr. Martina Doležalová pokusila se svým kolegou odpovědět ve článku, který je uveřejněn v Bulletinu advokacie č. 6/2014.

FBE – Evropská federace advokátních komor

JUDr. David Štros – viceprezident výboru Future of Profession

Stručně z historie a organizace FBE

Evropská federace advokátních komor (Fédération Des Barreaux D'Europe) byla založena v Barceloně v květnu 1992. V současné době je členem federace více než 250 národních či regionálních advokátních komor z většiny evropských zemí, když tyto komory sdružují více než 800 000 advokátů a kolegů právníků v obdobném postavení. Evropská federace advokátních komor se schází minimálně dvakrát do roka, jedno setkání je vždy volební, a tedy více formální, a jedno setkání je studijní, a tedy také maximálně neformální. V čele federace stojí její prezident, dva viceprezidenti a jeden generální sekretář.

Federace má celou řadu jednotlivých odborných komisí, které se zabývají vždy konkrétním vybraným tématem či problematikou, která se týká běžné-

ho života jak advokátů, jejich problémů, tak i problematikou jednotlivých advokátních komor a zejména jejich vztahu ke státní moci. Výstupem práce těchto komisí jsou obvykle rezoluce nebo doporučení, které jsou přijímány na jednotlivých odborných kongresech. Zvláštností je skutečnost, že členem se může stát vždy pouze advokátní komora nebo jiná profesní organizace sdružující právníky v jednotlivých zemích, členem se tak nemůže stát jednotlivý advokát či právník v jiném obdobném postavení.

Specifikem Evropské federace advokátních komor je také skutečnost, že federace věnuje dlouhodobě značnou pozornost budování a podpoře svobodné a nezávislé advokacie na územích států východní Evropy a severní Afriky. Konkrétním příkladem takové pomoci a podpory je angažovanost federace v procesu, který je v současné době veden v Istanbulu proti čelným představitelům turecké advokacie v souvislosti s jejich obhajobou klientů v trestních řízeních vedených tureckým státem.

Výroční kongres

Oblast lidských práv a zejména práva na obhajobu je totiž tradičním tématem, kterým se federace dlouhodobě zabývá. Například tématem posledního výročního kongresu federace byla otázka nezávislosti advokáta v moderním prostředí poskytování právních služeb. Tato otázka je zjevně aktuální ve světle posledního vývoje v některých evropských zemích, které připouští, aby poskytování právních služeb ze strany advokátů bylo ve společenstvích, na kterých se účastní nejenom advokáti, ale také ostatní profesionálové – neadvokáti, případně aby toto společenství bylo napojeno na externí zdroje, a to ať už zdroje financování, nebo na externí zdroje zadavatelů práce takovému advokátovi. Nejedná se tedy pouze o nezávislost ve smyslu formálním, tj. nezávislost výkonu advokacie na státní moci, ale také o nezávislost interní ve smyslu svobody advokáta ve vztahu k jeho klientovi, a také ve vztahu k případným externím vlivům, které by právní služby mohly ovlivňovat. S tím samozřejmě také souvisí otázka možnosti zaměstnávání advokáta, a to zaměstnávání ve smyslu zaměstnanec-kého poměru ve vztahu k jinému advokátovi, případně zaměstnávání advokáta ve vztahu ke klientovi, kdy advokát poskytuje právní služby pouze tomuto klientovi a jiné klienty nemá.

Velmi zajímavým příspěvkem do diskuse byla přednáška prezidenta advokátní komory Oradea, Rumunsko, který federaci podal obsírný výklad o stávajícím stavu advokacie v Rumunsku. Zejména upozornil na problémy vyvstávající z trestního zákona, který v Rumunsku

¹⁹ Případnému zájemci, který mi napíše na e-mailovou adresu: david.uhlir@lawoffice.cz, rád poskytnu výstup jejich společné práce, standardizovaný návrh smlouvy o mezinárodním prodeji zboží.

vstoupil v účinnost 1. února 2014. Ten obsahuje i některé trestné činy, které by se potenciálně mohly dotýkat nezávislosti advokáta při poskytování právní pomoci, když se jedná o takové trestné činy, jako je například vykonávání tlaku na justici, obstrukce justice, klamání justice, nebo například trestný čin urážky

soudce a urážky státního zástupce. Tyto trestné činy by samozřejmě mohly mít vliv na způsob výkonu advokacie v Rumunsku, a mohly by bohužel vést například k neoprávněnému bránění poskytování právní služby nebo k nejrůznějším formám výkonu šikany ve vztahu k advokátovi. Proto federace momentálně

zvažuje, zda a jakým způsobem případně poskytne asistenci a pomoc rumunským kolegům ve vztahu k případným důsledkům vyplývajícím z předmětného trestního zákona. Je tedy zřejmé, že federace je poměrně aktivní.

Veškeré informace o organizaci najdete na www.fbe.org.

IBA – Mezinárodní advokátní asociace

JUDr. Dagmar Dubecká – národní zástupkyně za ČR v IBA

IBA (International Bar Association, se sídlem v Londýně) je největší a nejvýznamnější globální organizací advokacie. Byla založena v roce 1947 skupinou 37 národních advokátních organizací. Vznikala krátce po založení Organizace spojených národů a vůdčí myšlenkou jejich zakladatelů bylo, aby se v poválečné době stala jakousi obdobou OSN pro právnícká povolání.²⁰ V roce 1970 bylo umožněno, aby se vedle advokátních komor mohli o členství v IBA ucházet i jednotlivci.

Dnes asociace sdružuje 206 advokátních komor a více než padesát pět tisíc individuálních členů. Její struktura je poměrně složitá – vyvíjí činnost v rámci dvou divizí: Legal Practice Division („LPD“), zabývající se odbornými tématy v různých oblastech práva, a Public and Professional Interest Division („PPID“), která se v rámci svých tří větví (Bar Issues Commission – BIC, Human Rights Institute – HRI a SPPI – Section on Public and Professional Interest) soustřeďuje na témata veřejného a profesního zájmu. Spojující strukturou pro obě divize představují Rada – Council, která je jakousi valnou hromadou zástupců komor a divizí IBA, Řídící výbor – Management Board, který je obdobou představenstva a tedy odpovídá za řízení IBA mezi zasedáními Rady, a tři volení představitelé odpovídající za operativ-

ní řízení IBA – prezident (v současnosti britský advokát Michael Reynolds), viceprezident (americký advokát David Rivkin) a generální tajemník (bývalý předseda ČAK Martin Šolc, který by se, podle předpokladů, měl stát prezidentem IBA v letech 2017-2018). Vedle orgánů a volených představitelů pracuje v rámci centrály IBA v Londýně i jejich odštěpných pracovišť v Sao Paulu, Soulu, Washingtonu a Haagu početný tým odborných zaměstnanců řízený výkonným ředitelem IBA (americký advokát Mark Ellis). Oddělené od IBA zůstávají některé spřátelené instituce – především nadace IBA Foundation.

IBA pracuje na tak obrovském množství projektů, že jejich výčet v rámci krátkého informačního článku není možný. Je však jisté možno uvést několik příkladů:

Pokud jde o péči o členy, zabývá se asociace rozšířením svých webových služeb tak, aby z odborného obsahu mohli mít prospěch i ti, kdo se nemohou fyzicky účastnit některé z více než 60 konferencí, které IBA každoročně na teritoriu všech kontinentů pořádá.

Pokud jde o činnost navenek, stojí za zmínku kupříkladu **projekt i-Witness to Atrocities, vytvářející aplikaci, která umožní, aby nahrávky krutostí pořízené mobilními telefony mohly být užity jako důkaz u mezinárodních (ale i vět-**

šiny národních) soudů. Každá nahrávka je chráněna proti manipulaci, vybavena údaji o době a přesném místě pořízení a odeslána do datového centra IBA ke zpracování odborným týmem. Projektů směřujících navenek je ale celá řada – projekty v oblasti rozhodčího řízení počínaje až po projekty směřující k potlačení obchodu s lidmi.

Jak již zmíněno, IBA pořádá ročně více než 60 konferencí. Její výroční konference (která se mimochodem v roce 2005 konala v Praze) se pravidelně účastní více než 5000 advokátů. Letošní výroční konference se bude konat v říjnu v Tokiu. Její význam ilustruje i to, že by ji měl slavnostně svým projevem otevírat japonský ministerský předseda, a to navíc za účasti císařské rodiny. Na pozvání naší Komory se příští rok uskuteční pololetní zasedání orgánů IBA v Praze.

ČAK je dlouhodobě aktivním členem IBA a pravidelně se účastní jednání Rady i konference pro vedoucí představitel advokátních organizací.

Více informací o činnosti organizace IBA naleznete na webové stránce: www.ibanet.org.

²⁰ Pozn.: to, že se do určité míry mísí pojmy „advokacie“ a „právnícká povolání“ je dáno tím, že v podstatné části světa obklopujícího kontinentální Evropu nemůže právník praktikovat právo (např. stát se podnikovým právníkem, notářem, státním zástupcem či soudcem), aniž by se předtím stal advokátem.

Národní úpravy vzdělávání pro advokáty ve vybraných zemích EU

Úvod

V minulém roce EIPA Luxembourg¹ ve spolupráci se CCBE² úspěšně dokončil roční projekt s názvem Training Tender Lot 2 – studii zaměřenou na aktuální stav vzdělávání advokátů v evropském právu. Kompletní studii lze nalézt na evropském portálu e-justice.³

Tento projekt byl zaměřen na vzdělávání advokátů, a to především v oblasti práva EU. Výsledkem, kterého bylo v tomto projektu dosaženo, je definování situace, jak jsou advokáti a koncipienti vzděláváni v oblasti práva EU, a to se zaměřením na využití v praxi, a následné doporučení, jak vzdělávání zlepšit. Především vznikly tzv. infolisty, podávající detailní zprávu o vzdělávání v konkrétním evropském státě. Zpracované infolisty jsou přístupné pro veřejnost též na evropském portálu e-justice.⁴

Pro informaci uvádíme stručný přehled vybraných národních úprav vzdělávání advokátů. Jak vyplývá z níže uvedených informací, ve vybraných zemích převažuje povinné vzdělávání advokátů (Itálie, Lucembursko, Polsko, Španělsko, Nizozemí, Rakousko, Belgie, Portugalsko, Francie nebo Německo). Vzdělávání zajišťují především místní advokátní komory. V některých případech (jako např. v Itálii) byl Komorou zřízen speciální vzdělávací institut. Akreditační systém je např. v Lucembursku, Nizozemí, Francii a Belgii.

Jednotlivé národní úpravy

Itálie⁵

Itálie má zavedené povinné vzdělávání advokátů. Vzdělávání poskytuje Komora, organizace řízené či založené Komorou (např. právní centra, místní skupiny advokátů), akreditovaní soukromí poskytovatelé (např. advokátní společnosti), akreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé (např. univerzity, nadace) nebo neakreditovaní soukromí komerční poskytovatelé.

1 Evropské centrum pro soudce a advokáty, webové stránky: <http://www.eipa.eu/en/antenna/Luxembourg/>.

2 Rada evropských advokátních komor, webové stránky: <http://www.ccbe.eu/index.php?id=12&L=0>.

3 Study on the state of play of lawyers' training in EU law. Dostupné na [www: https://e-justice.europa.eu/content_the_european_judicial_training_policy-121-en.do?clang=en](http://www.e-justice.europa.eu/content_the_european_judicial_training_policy-121-en.do?clang=en).

4 https://e-justice.europa.eu/content_training_of_legal_practitioners_at_national_level-123-en.do?clang=en#n02.

5 Reformna vzdělání vstoupí v platnost 1. ledna 2015. Změna spočívá především ve zkrácení povinného vzdělávacího období advokátních koncipientů z 24 měsíců na 18 měsíců.

6 V roce 2011-2012 proběhla v Polsku reforma v oblasti vzdělávání, a to především v obsahu vzdělávacích aktivit, které jsou zaměřeny více na praktické případy a jsou více interaktivní (diskuse, případové studie, moot court). Aktivity jsou zaměřeny více na právo EU, nové technologie a marketing právních služeb.

V roce 2006 národní advokátní komora zřídila speciální vzdělávací institut (nadaci) – Scuola Superiore dell'Avvocatura (High School for the legal profession). Tento institut je vědeckým a vzdělávacím střediskem pro advokáty a ostatní právní profese. Pořádá semináře, konference a vydává své odborné publikace.

Lucembursko

Celoživotní vzdělávání advokátů je zde povinné. Mají akreditační systém, kdy Komora akredituje vzdělávací kurzy, národní poskytovatele vzdělávání, jakož i poskytovatele z ostatních členských států. Vzdělávání zde poskytuje Komora, organizace řízené či založené Komorou (např. právní centra, místní skupiny advokátů), akreditovaní soukromí poskytovatelé (např. advokátní společnosti), akreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé (např. univerzity, nadace) nebo neakreditovaní soukromí komerční poskytovatelé.

Polsko⁶

Celoživotní vzdělávání advokátů je v Polsku povinné. Národní komora je odpovědná za vzdělávání právních poradců, zatímco Nejvyšší advokátní rada (Supreme Bar Council) je kompetentní ke vzdělávání advokátů. Poskytovatelé vzdělávání jsou tedy Komory, neakreditovaní soukromí poskytovatelé nebo neakreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé (vč. univerzit).

Slovensko

Na Slovensku není zavedeno povinné vzdělávání advokátů. Není zde zaveden žádný akreditační systém. Semináře, workshopy, konference a jiné vzdělávací aktivity mohou být organizovány různými poskytovateli (soukromými, veřejnými, komerčními či neziskovými). Záleží pouze na advokátech či advokátních koncipientech, kterých aktivit se zúčastní. Co se týče vzdělávání koncipientů, tak pouze semináře pořádané advokátní komorou jsou uznávány jako součást jejich povinného vzdělávání.

Španělsko

Povinné vzdělávání advokátů není ve Španělsku zavedeno. Vzdělávání poskytují advokátní komory, tzv. Schools of Legal Practice a univerzity.

Portugalsko

Naopak v Portugalsku je povinné vzdělávání advokátů stanoveno stavovskými předpisy advokátní komory. Vzdělávání poskytuje především Komora, organizace řízené či založené Komorou a neakreditovaní privátní či veřejní poskytovatelé. Během následujících třech let bude probíhat

v oblasti vzdělávání reforma, která počítá se začleněním různých aspektů práva EU přímo do vzdělávacího systému (jak do celoživotního, tak i do vzdělávání koncipentů).

Nizozemí

V Nizozemí je vzdělávání advokátů povinné a akreditované. Poskytovateli vzdělávání jsou Komora, organizace řízené či založené Komorou, neakreditovaní privátní komerční poskytovatelé a neakreditovaní privátní nebo veřejní neziskoví poskytovatelé.

Rakousko

Celoživotní vzdělávání advokátů je v Rakousku povinné. Vzdělávání zajišťuje jak Komora, tak soukromé vzdělávací instituce, advokátní společnosti, univerzity.

Belgie

Advokátní komora zastupující frankofonní a germanofonní advokáty

Celoživotní vzdělávání advokátů je povinné. Akreditaci lze získat (za poplatek, který náleží Komoře) pro jednotlivé vzdělávací kurzy, nebo pro poskytovatele jako celek, ať už národní či zahraniční. Žádost o akreditaci se zasílá advokátní komoře.

Vzdělávání zde poskytuje Komora, organizace řízené či založené Komorou (např. právní centra, místní skupiny advokátů), akreditovaní soukromí poskytovatelé (např. advokátní společnosti), akreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé (např. univerzity, nadace) nebo neakreditovaní soukromí komerční poskytovatelé, kteří získají akreditaci ad hoc.

Advokátní komora zastupující vlámské advokáty

Zde je situace obdobná jako u předchozí Komory.

Německo

V Německu je zavedeno povinné vzdělávání advokátů. Není zde žádný formální akreditační systém, takže je zde mnoho poskytovatelů vzdělávání. Kurzy však musí splnit časový a obsahový rámec stanovený ve vnitřním předpise (Fachanwaltsordnung).

Komora, organizace řízené či založené Komorou, soukromé komerční či neziskové organizace mohou být poskytovateli vzdělání.

Co se týče speciálního vzdělávání advokátů, tak poskytovatelem jsou komory, Německý advokátní institut (DAI) nebo Německá advokátní akademie (DAA), privátní poskytovatelé či odborné školy.

Francie

Ve Francii je taktéž zavedeno povinné vzdělávání advokátů a akreditační systém. Poskytovatelé vzdělávání jsou povinni pravidelně (buď ročně, každé dva měsíce nebo každý semestr) předkládat Národní radě advokátních komor detailní popis svých vzdělávacích aktivit. Tato povinnost spočívá pouze v předkládání, ale nikoliv v kontrole obsahu či typů vzdělávacích aktivit. Akreditovanými poskytovateli vzdělávání pro advokáty jsou v této zemi především Regionální centra pro profesní vzdělávání advokátů (CRFPA), jednotlivé komory, organizace založené či řízené jednotlivými komorami a akreditovaní soukromí poskytovatelé vzdělávání.

✿ Mgr. KAMILA HÁJČKOVÁ, odbor mezinárodních vztahů ČAK

AIJA pořádala odbornou konferenci v Curychu

VE DNECH 7.-10. 5. 2014 SE KONALA PŮLROČNÍ ODBORNÁ KONFERENCE POŘÁDANÁ MEZINÁRODNÍ ASOCIACÍ MLADÝCH PRÁVNÍKŮ (AIJA – ASSOCIATION INTERNATIONALE DES JEUNES AVOCATS). AIJA JE JEDINOU MEZINÁRODNÍ ORGANIZACÍ NA SVĚTĚ, KTERÁ JIŽ OD ROKU 1962 SDRUŽUJE MLADÉ PRÁVNÍKY VE VĚKU DO 45 LET ZAMĚŘUJÍCÍ SE NA SOUKROMÉ PRÁVO. AIJA SE AKTIVNĚ ANGAŽUJE V PODPOŘE VZDĚLÁVÁNÍ A NETWORKINGU ADVOKÁTŮ A PODNIKOVÝCH PRÁVNÍKŮ A ORGANIZUJE V PRŮBĚHU CELÉHO ROKU ŘADU ODBORNÝCH SEMINÁŘŮ A PRAVIDELNÝCH KONFERENCÍ PO CELÉM SVĚTĚ.

Tradiční půlroční konference, jejíž místo konání bylo tentokrát zvoleno v malebném Curychu, nesla již od počátku slibné téma „Learning from the Best“ a stala se tak událostí, na kterou zavítalo přes 200 advokátů a podnikových právníků z celého světa. S ohledem na cíle AIJA, mezi něž patří podpora profesního rozvoje právníků, kteří jsou na počátku své kariéry či se jí snaží rozvinout, a to v mezinárodním kontextu, bylo téma curyšské konference více než příhodné.

Oficiální část odborného programu zahájila ve čtvrtek 8. 5. 2014 slavnostním úvodním slovem současná prezidentka AIJA Anita Schläpfer, pro kterou, jak sama uvedla, se tato konference stala o to speciálnější, neboť Curych je jejím domovem.

Během dopoledne se na místě přednášejícího vystřídal hned několik významných expertů ve vyjednávání, kteří svými přednesy posluchače utvrdili v tom, že při vyjednávání nehraje zásadní roli pouze připravenost po stránce

faktů a znalostí práva, nýbrž a zejména pak i připravenost v oblasti komunikační. Velice poučné byly v tomto smyslu poznatky Marie-Gabrielle Ineichen-Fleisch, vysoké švýcarské ministerské státní úřednice, která se ve svém příspěvku nazvaném „Intercultural issues in international negotiations with a special focus on China“ zaměřila na zvláštnosti vyjednávání s čínskými obchodními partnery. Na její přednes, který zaujal zejména svoji aktuálností ve vztahu k obchodním vztahům na světovém trhu, přímo navazoval její spoluřečník Dr. Luzius Wasescha, dřívější velvyslanec, který ve svém příspěvku s názvem „Negotiations of Treaties in WTO“ velice zasvěceně objasnil vybrané aspekty mnohostranného vyjednávání ve vztahu ke Světové obchodní organizaci a současně doplnil předchozí příspěvek o vlastní zkušenosti z vyjednávání s čínskými a japonskými obchodníky. Poté vystoupil Dr. Oliver Bartholet z největší švýcarské banky UBS AG jako zástupce z oblasti vyjednávání v bankovním sektoru a referoval o specifikách jednání s americkými úřady a vyjednávání s americkými právníky ve sporné agendě.

Dopolední blok zakončila neméně prakticky zaměřená přednáška Moniky Ribar, bývalé manažerky Panalpina Welttransport AG, která hovořila o svých zkušenostech z praxe při jednáních s právníky a poskytla tak obecně pojatý feedback právním zástupcům z pohledu klienta. Na úplný závěr prvního bloku se o své zkušenosti z vyjednávání se svými „protivníky a přáteli“ podělil zkušený investor a podnikatel, který je sám profesí právníkem, Dr. Tito Tettamanti.

Odborná část kongresu dále odpoledne účastníkům nabídla dva workshopy, do kterých se účastníci dle svého zájmu rozdělili. První byl nazván „Arbitration and Banking – does it fit?“, druhý pak „Harvard style negotiation“. Oba workshopy byly zaměřeny velmi prakticky a účastníkům umožnily se na jejich průběhu aktivně podílet. Zatímco v rámci workshopu o rozhodčím řízení byly řešeny aktuální otázky spojené s tématem v rámci panelové diskuse, ve workshopu k harvardskému stylu vyjednávání byl po teoretickém úvodu připraven praktický případ vyjednávání o uzavření obchodu mezi dvěma velkými společnostmi, při kterém účastníci v menších skupinách získali vlastní zkušenost z realizovaného vyjednávání. Zážitek z tréninku vyjednávání mohl být pro účastníky o to zajímavější, neboť jednotlivé týmy byly tvořeny profesionálními právníky z různých zemí, a bylo tak možné všimnout si detailů v komunikačních zvyklostech či postupech v mezinárodním kontextu a získat tak určitou povědomost o způsobu jednání právníků v odlišném právním i kulturním prostředí. Workshop byl zakončen poskytnutím zpětné vazby ze strany přítomných moderátorů a koučů.

Na páteční dopoledne byla připravena celá šňůra z pohledu právnícké praxe užitečných a pro svoji autenticitu neopakovatelných příspěvků významných osobností ze světa obchodu. Tento druhý panel konference se zaměřil na komplikované situace, které právníka mohou v jeho praxi potkat. Jako červená nit celým blokem se rozvíjelo téma, jak zvládnout překážky a z původně složité situace vyjít s úspěchem. Jako první své profesní příběhy a tipy mladším kolegům zprostředkovali Dr. Kuno Sommer, bývalý manažer společnosti Roche, který svůj vstup nazval „What have been my motivation drivers to start over as top manager of large companies?“, a

Anton Affentranger, bývalý investiční bankéř, v příspěvku „What has enabled us to fight an unfriendly take-over with great success“. Z hlediska právníka byl přínosný i následný vstup Prof. Dr. Rolf Wattera, který do svého příspěvku na téma „The fine line for a lawyer between providing guidance and taking over business risks for clients in difficult situations“ promítl své bohaté zkušenosti z činnosti ve velkých společnostech. Účastníky bezpochyby zaujaly i dvě závěrečná vystoupení zaměřená na konkrétní zvládnutí nesnadných situací. V prvním případě se jednalo o příspěvek Klause J. Stöhlkera, zakladatele společnosti Stöhlker AG, s názvem „The art of communications: To be defeated and to look like a winner“, ve druhém případě pak o velice poučný a návodně pojatý příspěvek kanadské psycholožky Debry Forman z Toronta, nazvaný „How can I motivate myself after a defeat“.

Páteční odpoledne a navazující sobotní dopoledne byly věnovány pracovním setkáním jednotlivých komisí AIJA, které se zabývají tématy, jako je zejména mezinárodní arbitráž, insolvenční právo, nemovitě věci, pracovní právo, imigrace, fúze a akvizice, daňové právo apod.

Curyšský kongres byl dle očekávání, jak je na akcích pořádaných AIJA zvykem, bohatý i po společenské stránce. Organizační tým konference si byl i v rámci této akce plně vědom, že cennou hodnotou mezinárodních profesních setkání je rovněž výměna zkušeností a informací mezi účastníky navzájem. Takto navázané kontakty bývají následně členy AIJA často využívány. Do programu proto byla zařazena tradiční „home hospitality dinner“, během které se účastníci konference měli možnost v malých skupinkách podívat do domácností místních právníků a navázat s nimi při neformální večeri společenský nebo i obchodní kontakt. Dále byla pro účastníky uspořádána uvítací party a vždy po ukončení odborného programu následoval společenský večer.

Velkým přínosem konference byla její samotná koncepce. V průběhu základního semináře vystoupily osobnosti, které dosáhly významných úspěchů ve svém oboru a byly ochotny se s kolegy, ve většině případů teprve na prahu své kariéry, podělit nejen o své životní zkušenosti, ale zejména pak o to, jaká poučení si z nastalých profesních překážek odnesly. Přednášející často použili svých vlastních životních příběhů a odkryli cesty, kterými se lze v složitějších etapách profesního života ubírat. Pohled zkušeného a úspěšného experta ve svém oboru včetně cenných doporučení si tak ve svých poznámkách z konference odnášel nejen jeden z účastníků. Zejména pro začínající právníky bylo jistě úlevné zjištění, že i ti „nejlepší“ prošli mnohdy hořkostí neúspěchu, že úspěch může mít svůj zárodek v počátečním neúspěchu a nakonec že neúspěch je pojmem relativním a může se stát velkým zdrojem cenných poznatků.

Závěrem lze poznamenat, že v AIJA je zastoupena i Česká republika prostřednictvím narůstající členské základny rekrutující se právě z řad advokacie. O to potěšující je, že nejvýznamnější událost AIJA v každém roce – výroční kongres – tento rok již 52. ročník – se bude v srpnu 2014 i za podpory České advokátní komory konat právě v Praze (více na www.cak.cz, www.aija.org, <http://prague.aija.org>).

✿ JUDr. EVA ROPKOVÁ, LL.M., advokátka a zapsaná mediátorka, členka organizačního týmu AIJA 52th Congress Prague 2014

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

ve čtvrtek 4. září 2014

Rodinné právo v NOZ

od pondělí 8. září 2014 do pondělí 26. ledna 2015

Pololetní kurzy právnické angličtiny ve dvou úrovních obtížnosti

ve čtvrtek 11. září 2014

Nový katastrální zákon a právní úprava nemovitosti

ve dnech 18. – 19. září 2014 a 29. září – 3. října 2014

kurz Mediace – BASIC

ve středu 1. října 2014

Dědické právo v NOZ

ve dnech 15. – 17. října 2014

Třídenní nástavbový kurz rodinné mediace

ve dnech 12. – 13. listopadu 2014

2-days Masterclass business mediation in action – pouze v angličtině

ve čtvrtek 27. listopadu 2014

Mezinárodní soudní příslušnost a uznání rozhodnutí od ledna 2015, aneb co přinesla revize nařízení Brusel I.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty, Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knížová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno

v pondělí 8. září 2014

Metodika Nejvyššího soudu k nemateriální újmě na zdraví

ve čtvrtek 18. září 2014

Odpovědnost osob jednajících jménem kapitálových společností

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty, Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na čísle 542 514 401 – pi Gabriela Hladká.

Ukončení kurzu o podmínkách přijatelnosti stížností k ESLP

DNE 27. KVĚTNA 2014 OBDRŽELO 22 ČESKÝCH ADVOKÁTŮ OSVĚDČENÍ O ÚSPĚŠNÉM ABSOLVOVÁNÍ KURZU O PODMÍNKÁCH PŘIJATELNOSTI STÍŽNOSTÍ K EVROPSKÉMU SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA. KURZ POŘÁDALA SPOLEČNĚ ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA A RADA EVROPY V RÁMCI PROGRAMU HELP.

Setkání u příležitosti předání osvědčení zahájil JUDr. Antonín Mokřý, místopředseda představenstva České advokátní komory, za účasti vládního zmocněnce České republiky před Evropským soudem pro lidská práva – JUDr. Víta A. Schorma, který účastníky prováděl celým kurzem. Účastníci kurzu převzali svá osvědčení od paní Natachy DeRoeck, zástupce programu HELP Rady Evropy.

Kurz přijatelnosti stížností byl prvním kurzem distančního vzdělávání pro advokáty k problematice základních lidských práv a svobod. Cílem kurzu bylo vzdělat účastníky v otázkách přijatelnosti stížností k Evropskému soudu pro lidská práva a tím napomoci kvalitnějšímu uplatňování práv zaručených Úmluvou o lidských právech a základních svobodách. Pro úspěšnost stížností k Evropskému soudu je stěžejní, aby advokáti, kteří zastupují individuální stěžovatele, byli s to řádně rozpoznat, zda věc jejich klienta splňuje základní podmínky pro projednání před Evropským soudem pro lidská práva. V průběhu kurzu proto byl kladen důraz na znalost nejen formálních požadavků Úmluvy a Jednacího řádu soudu, ale také na materiální znaky přijatelnosti, a tedy znalost judikatury Soudu o výkladu práv zaručených Úmluvou.

Kurz podmínek přijatelnosti stížností k Evropskému soudu pro lidská práva je pilotním kurzem, který Rada Evropy

v rámci programu HELP uspořádala již v mnoha svých členských zemích. Mezi další již připravené nebo chystané patří například kurzy o právech dětí a rodinném právu, o antidiskriminačních otázkách, o azylové problematice či o alternativních opatřeních k omezení osobní svobody. Další kurzy a materiály jsou přístupné pro samostudium též v online podobě (<http://help.ppa.coe.int>; bezplatná registrace).

Česká advokátní komora plánuje i v budoucnu být aktivní v rámci programu HELP a připravit pro advokáty další zajímavé vzdělávací aktivity.

❖ JUDr. JIŘÍ NOVÁK, advokát a informační kontakt programu HELP k otázkám přijatelnosti stížností

Informační linka k otázkám přijatelnosti stížností k ESLP

Rada Evropy v rámci programu HELP provozuje informační linku k otázkám přijatelnosti stížností k Evropskému soudu pro lidská práva. Tato služba je k dispozici zejména advokátům ke konzultaci, zda jimi připravovaná stížnost splňuje základní kritéria přijatelnosti stížností podle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Jednacího řádu Evropského soudu.

Informační linku spravuje český informační kontakt k přijatelnosti a své dotazy proto můžete klást přímo v českém jazyce prostřednictvím internetového formuláře na adrese <http://www.helpcoe.org/admissibility-hotline/czech-republic> nebo dotaz zašlete e-mailem na: admissibility-cz@helpcoe.org.

❖ JUDr. JIŘÍ NOVÁK, advokát, informační kontakt programu HELP k otázkám přijatelnosti stížností

ALLEN & OVERY

Allen & Overy a EPRAVO.CZ
Vás pod záštitou České advokátní
komory srdečně zvou na

17. ročník turnaje české advokacie

Turnaj se koná v pátek **19. září 2014**
v Beroun Golf Resortu.

*Turnaj je určen pouze pro advokáty a advokátní
koncipienty s platným HCP.*

Máte-li zájem se turnaje zúčastnit, prosíme
o potvrzení účasti Jitce Svobodové na e-mailovou
adresu jitka.svobodova@allenovery.com nebo
na telefonní číslo **222 107 139**.

Prosíme o sdělení registračního čísla ČGF
a aktuálního HCP.

Uzávěrka registrace je **16. září 2014**.

Startovné: 1.000 Kč

Těšíme se na setkání s Vámi!

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Allen & Overy znamená Allen & Overy LLP a/nebo její přidružené subjekty. Allen & Overy LLP si vede databázi údajů o obchodních partnerech, aby mohla rozvíjet a zlepšovat své služby klientům. Tyto informace nejsou obchodovány se žádnými externími subjekty ani organizacemi. Pokud nějaké údaje o Vás jsou nesprávné nebo si již neptejete dostávat od Allen & Overy publikace či marketingová sdělení, obraťte se prosím na epublications@allenovery.com

© Allen & Overy LLP 2014 | CS1405_CDD-39236_ADD-45262

www.allenovery.com

**CODEXIS
GOLF
TOUR**

CODEXIS® GOLF TOUR 2014

Srdečně zveme na tradiční sérii golfových turnajů pro advokáty,
právníky, soudce, manažery a ostatní příznivce golfu.

Součástí turnajů je občerstvení a doprovodný program.

Více informací a registrace na www.codexisgolf.cz

09/07/2014

NOVAVOICE GOLF CUP, Golf Resort Beroun

27/08/2014

GOLF CUP, Golf Club Poděbrady

09/09/2014

GOLF CUP, Golf Park Slapy sv. Jan

Generální partner

Pořadatel

Mediální partneři

Hlavní partner

Partneři

PRÁVNÍ PROSTOR

Zrnka ze zápisníku zlomyslností IV.

I pro potřeby advokátů si zapisuji rčení, jimiž lze označit takový či onaký neúspěch, aby se jevil méně bolavým. K perličkám této sbírky patří například výrok Václava Klause: „Byla to nevýhra.“ Poznamenal jsem si i následující tvrzení: „Porážku obvykle snášíme těžko, vnímáme ji jako selhání, ostudu. Odborníci na lidskou psychiku s tím nesouhlasí. Podle nich je totiž prožitek prohry nenahraditelný. Tvrdí, že z neúspěchů lze vyčíst mnohem víc než z výher. Co konkrétně? Paradoxně sebedůvěru, vyrovnanost i respekt k životu.“¹

Můj soupis rozhojnilo letošní mistrovství světa v kopané. Když turnaj muselo předčasně opustit favorizované mužstvo Španělska, prohlásil jeho trenér: „Nepřipojilo se k nám štěstí.“ Jakmile podobný úděl postihl anglický tým, tvrdil obránce Gary Cahill: „Útěchou pro nás je, že jsme udělali všechno, co jsme mohli. Fotbal umí být krutý.“ V přípravě na turnaj byli Angličané skutečně důkladní. Mužstvo doprovázel realizační tým o 72 členech, mezi nimiž „měl místo i expert na pitný režim. Obsah lahví byl namixován speciálně na brazilské podnebí, ohled se bral i na míru pocení hráčů. Pomohli vědci z univerzity v Loughborough.“² Otázka je, zda vědci skutečně pomohli, nebo zda jen odhalili další ze „slepých uliček výzkumu“; k neúspěchům v jakékoliv lidské činnosti totiž někdy vede i přehnaný snahový komplex.

Gary Cahill pak pokračoval ve své úvaze následovně: „Radši bych předváděl horší výkony, ale měl lepší výsledky. Třeba nám to ale pomůže do budoucna.“ Nevylučuji zcela, že byl i literárně vzdělán a znal Goethův výrok: *V lůně času je skryto mnoho nadějí.* Nejen géniové a fotbaloví obránci, ale i advokáti (a zvláště oni) dovedou dnešní nezdar chápat jako budoucí příležitost; právníci mají ovšem k dispozici odvolací instance.

Existují u nás juristé, kterým by slušelo označení „doktor právních vět“. V posléze uvedeném slově nejde o překlep a nemělo být psáno „věd“. Mám tu na mysli právníky, kteří ve sporech i v publikacích operují s úryvky z rozsáhlých soudních rozhodnutí (s tak zvanými „právními větami“) a nezřídka dospějí k neúplným či zkresleným informacím. Jedna taková zřejměná právní věta zněla: „Osoby s dyslektickými vadami jsou minoritou ve společnosti; proto je nelze považovat za průměrné spotřebitele a naprostá většina osob mající vady zraku si tyto vady pomoci brýlí a kontaktních čoček koriguje tak, aby viděly správně a tudíž rozpoznaly rozdíly obou označení.“

Bylo by to pozhledání pro rodiče dyslektických dětí, kdyby se tato porucha čtení dala korigovat pomocí brýlí nebo kontaktních čoček.

Již mne docela nudilo, když se v novinách, rozhlase a televizi stále vraceli k právnímu případu, který by se dal stručně charakterizovat jako „trafiky pro politiky“. I zvolil jsem osvědčený prostředek proti takové omrzlosti – knížku z ediční řady „Knihovna klasiků“. Tentokrát jsem náhodně sáhl po titulu

„Yvetta a jiné povídky“, napsal Guy de Maupassant a v roce 1967 vydal Odeon. Nalistoval jsem kratší kapitolku na str. 140, neboť mne zaujal její název *Ca ira*, který překladatel Břetislav Štorm ponechal ve francouzském znění a jen v dalším textu onen titulěk přeložil jako „Půjde to“. Děj povídky se k mému překvapení odehrával v trafikce (v původním smyslu toho slova). Zde se vypravěč (povídka je psána v „ich formě“) setká se známou z dob mládí, kterou v jejich vodácké partě pojmenovali jako *Ca ira*; (to podle rčení, jež často užívala). Když si chudá, hubená, kulhavá holka, dosti divoce žijící, se stala klidnou, tlustou státní zaměstnankyní, která svůj životní příběh sděluje rozsáhle vypravěči. Ten se jí zeptá: „Ale jak jsi přišla k té trafikce?“, načež se mu dostane následující odpovědi:

„Ó, to je celá historie! Představ si, že jsem v hotelu měla právě proti svému pokoji posluchače právnické fakulty, no, to byl student, jakživ nic nedělal. Žil od rána do večera v kavárně, ten měl rád kulečník, jakživa jsem neviděla někoho tak zaujatého tou hrou.“

Když jsem byla sama, někdy jsme trávili večer spolu. A s ním jsem měla Rogera.“ ...

„Dal mi malý důchod, abych dítě vychovala, ale já myslela, že od chlapa nic mít nebudu, tím spíš, že jsem nikdy neviděla většího lajdáka, to opravdu ne. Za deset let měl ještě dělat první zkoušky. Když jeho rodina viděla, že z něho nic nebude, musel zpět na venkov, ale psali jsme si kvůli dítěti. A pak, představ si, při posledních volbách před dvěma lety se dovím, že se stal poslancem. A pronesl řeč ve sněmovně. Opravdu, mezi slepými je jednooký králem.... Ale abych skončila, šla jsem za ním a hned pro mne vyjednal trafikku...“

V povídce pak následuje závěrečný odstavec uvozený větou: *Vstoupil vysoký korektní vážný mladík – pozér. Hrdinka povídky ho představí vypravěči následovně: „Poslyšte, pane, to je můj syn, přednosta oddělení na radnici... Víte... to je budoucí podprefekt.“*

Vypravěč pak již nic nekomentuje a jen uzavírá svou povídku sdělením, že důstojně pozdravil toho hodnostáře, stiskl vážně ruku své známé z mládí a odešel do hotelu.

Myslím, že není nutný ani můj komentář.

Odborníci na média tvrdí, že soudobý člověk pocituje značné zadostiučinění i požitky, jestliže se může spatřit v elektronické podobě na obrazovce. Proto mám jisté pochybnosti o tom, zda soudní procesy mají být příležitostně přenášeny televizí. Obávám se, že nezaujatému nalézání práva tu konkuruje přirozený lidský sklon předvádět se.

✿ prof. PETR HAJN

1 Frajtová, M.: Co nás učí prohry, Lidové noviny 8. 12. 2013.

2 Dle Trusina, R.: Po Španělsku Anglie: domů jede další favorit šampionátu, Mladá fronta Dnes 21. 6. 2014.

NEVIDĚLA JSI MŮJ TALÁR, DRAHÁ?

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- „podle starých pomluv, jež se věky tradují, podobají se advokáti nůžkám“? Píše se o tom ve sbírce anekdot, kterou v edici *Veselá mysl* pod názvem *Soudcové, advokáti, obžalovaní a trochu taky spravedlnosti* vydal v pražském nakladatelství Orbis roku 1939 Václav Kašpar. Pointa je taková, že „mezitím, co vidíme obě jejich polovice se oddělovati, připravují se k tomu, aby stříhly to, co mezi nimi se nalézá.“ Podle jedné z dalších anekdot byla u advokátní zkoušky položena otázka, jak postupovat, ohlásil-li obchodník vyrovnání dva dny poté, kdy si vypůjčil deset tisíc korun a zaplatil jimi dluh svému příbuznému. Neuspěl kandidát, který případ chtěl řešit podle konkursního a vyrovnávacího řádu, ani kandidát, posuzující věc podle trestního zákoníku. Uspěla odpověď: „Především bych vymohl zálohu!“ Pořadatel sbírky však smířlivě dodává: „To, co pravím, všecko jsou pomluvy. Známe advokáty jako řádné muže a národní pracovníky. A jestliže existují anekdoty o jejich chytrosti, šíří to jen jejich slávu.“

- prvním zvoleným prezidentem Chilské advokátní komory se stal v r. 1925 Carlos Estévez Gazmuri? Gazmuri (1870-1955) vykonával tuto funkci až do roku 1934. Kromě toho se věnoval i akademické dráze, jako profesor ústavního

práva působil na několika chilských univerzitách. Gazmuriho publikační činnost byla zaměřena oběma směry, v r. 1949 vydal *Základy chilského ústavního práva (Elementos de derecho constitucional chileno)*, o rok později pak *Průručku advokáta (Manual del abogado)*. V předsednictví advokátní komory jej vystřídal Óscar Dávila Izquierdo, prvou ženou v čele chilské advokacie se stala v r. 2011 Olga Feliú Segovia.

- roubenou stylovou vilu Šárka v lázních Skalka dal v roce 1903 postavit advokát? Karel Fadrlik (1860-1840) tou dobou působil v Moravské Ostravě. Kromě advokacie se věnoval práci v sokolské jednotě, v r. 1904 byla za jeho vedení postavena tělocvična. Výsledkem Fadrlikova zájmu o umění bylo uspořádání první výstavy obrazů Jožky Úprky na Ostravsku. Malíře a advokáta spojovalo i přátelství s Dušanem Jurkovičem, který byl architektem vily Šárka (č. p. 266) i přestavby Úprkova ateliéru v Hroznové Lhotě. Následně, v r. 1906, byl Karel Fadrlik zvolen do Moravského zemského sněmu, politickou kariéru završil pak v letech 1918-1919 jako poslanec revolučního Národního shromáždění.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Petr Čáp: **Empfohlene Lektüre (nicht nur) für die Sommermonate** 3

Aktuelles

Tschechische Rechtsanwaltskammer und Gesetzgebung – interessiert sich die Regierung für die Erkenntnisse der Rechtspraxis?
Michal Žižlavský 4

Einladung zum Kongress LawTech 2014 4

Die Stellungnahme der Tschechischen Rechtsanwaltskammer zur Novelle des Rechtsanwaltstarifs 5

Wie waren die XXII. Karlsbader Juristentage Petr Bríza, Ondřej Trubač, Michal Vávra, Filip Gantner 7

Mitglieder des Präsidiums der Union der Verteidiger stellen sich vor 12

Der Sinn der Union der Verteidiger Jan Vučka 13

Die Rechtsanwältin Sylva Vartová hilft schon zehn Jahre den Sterbenden Hana Rýdlová 14

Gespräch mit dem Leiter des Organisationsausschusses des Prager AIJA-Kongresses Mgr. Štěpán Holub Silvia Pavlica Dahlberg 16

Ausgerufen wurde der 10. Jubiläumsjahrgang des Gesamtjustiz-Wettbewerbes Der Jurist des Jahres 2014 17

Gespräch mit der Modedesignerin Hana Kopecká über das entsprechende Ankleiden in der Welt der Rechtsanwältin
Ivana Cihlářová, Hana Rýdlová 18

Einladung zu den 17. Sportspielen der tschechischen Rechtsanwaltschaft 22

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Kaufvertrag und Verbraucherkaufvertrag inklusive Mängelhaftung Luboš Tichý 23

Die ersten Erfahrungen mit dem neuen Bürgerlichen Gesetzbuch David Uhlíř 34

Das neue Gesetz über das internationale Privatrecht Petr Bríza 38

Gründe der fristlosen Kündigung von Wohnungsmietverträgen (laut BGB und DE-BGB) Eva Svatoňová 42

Aufteilung der Wirkungsbereiche und deren Folgen auf die Verantwortung Lucie Josková 46

Das Oberste Gericht schloss die Möglichkeit der Gerichtsvollzieher aus, die relative Nichtigkeit der Erbvereinbarung
über die Auseinandersetzung der Erbschaft einzuwenden Miroslava Káňová 50

Aus der Judikatur

Teilnichtigkeit der Rechtshandlung, Einspruch der Befangenheit des Richters 53

Schadenshaftung des Eigentümers (Verwalters) des Straßenweges 57

Zur Beurteilung der illegalen Arbeit (Zeichen der abhängigen Arbeit) 58

In die Datenbox eingereichte Eingabe 60

Zweckmäßigkeit der Kosten, die für die Rechtsvertretung im Falle eines Verfahrensbeteiligten
mit juristischer Ausbildung aufgewendet werden 63

Provokation im Rahmen der Zuverlässigkeitsprüfung 64

Zur Wirksamkeit der Versammlung der Wohnungseigentümergeinschaft 68

Zur Form der Vollmacht im Rahmen der Vertretung vor dem Organ der juristischen Person und im Rahmen der Entscheidung des
Alleingesellschafters 68

Aus der Fachliteratur

J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, M. Zuklínová, H. Nová, D. Elischer, O. Frinta, D. Frintová: **Das Bürgerliche Gesetzbuch. Kommentar. Band II.**
(§ 655-975) (Vladimír Plecítý) 70

Daniela Kovářová: **Die Unterhaltspflicht nach der Rekodifizierung** (Stanislav Balík) 70

Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt 71

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Russland in Kiew, Moskau und Petersburg 73

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 74

Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha 86

Aus Europa

Vertreter der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in den internationalen Organisationen informieren 87

Nationale Regelungen der Ausbildung für Rechtsanwälte in ausgewählten EU Ländern Kamila Hájičková 94

AIJA hat eine Fachkonferenz in Zürich veranstaltet Eva Ropková 95

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und -anwärter in den Bildungs- und Schulungszentren
der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 97

Beendigung des Kurses über die Bedingungen der Beschwerdenezulässigkeit beim Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte Jiří Novák 98

Infolinie zu Fragen bezüglich der Beschwerdenezulässigkeit beim Europäischen Gerichtshof für Menschenrechte Jiří Novák 98

Einladung zum 17. Jahrgang des Golfturniers der tschechischen Rechtsanwaltschaft 99

Einladung zur CODEXIS GOLF TOUR 2014 99

Zum Schluss

Körnchen aus dem Notizbuch der Böswilligkeiten IV. Petr Hajn 100

Eine Zeichnung von Lubomír Lichý 101

Wissen Sie, dass... Stanislav Balík 101

Inhaltsverzeichnis 102

Zusammenfassung/Summary 103

Table of Contents 104

Lucie Josková: Kaufvertrag und Verbraucherkaufvertrag inklusive Mängelhaftung

Der Beitrag beschäftigt sich mit einigen verbindlichen Aspekten des neuen Bürgerlichen Gesetzbuches, die er am Beispiel des Kaufvertrages analysiert, insbesondere am Verbraucherkaufvertrag (Warenverkauf im Geschäft). Die erste Aufgabe, die sich der Autor gestellt hat, beruht in der Charakteristik des Verbraucherkaufvertrages und dessen Position im Rahmen der Regelung des Bürgerlichen Gesetzbuches. Ferner klärt der Autor dessen Entstehung unter Verwendung der allgemeinen Geschäftsbedingungen bzw. dessen Abschluss durch die sogenannte Adhäsion auf. Aufmerksamkeit wird vor allem dem Verbraucherschutz vor sogenannten unangemessenen Vereinbarungen in Verträgen gewidmet. Im weiteren Teil werden einige Grundkategorien der Mängelhaftung erläutert und zum Schluss beschäftigt sich der Autor dann mit der Auslegung des § 2161 Abs. 2 des BGB, der die sogenannte Vermutung der Mangelhaftigkeit zum Zeitpunkt der Warenzulieferung unter der Voraussetzung festlegt, dass sich der Mangel innerhalb von sechs Monaten eben nach der Zulieferung (Qualität bei der Übernahme) zeigt.

David Uhlíř: Die ersten Erfahrungen mit dem neuen Bürgerlichen Gesetzbuch

Der Autor kommentiert kritisch in seinem Artikel insbesondere die Bestimmungen, die die Form der Vollmacht laut § 441 betreffen, ferner stellt er sich die Frage, wie es mit der gesetzlichen Gewährleistung wirklich ist, er beschäftigt sich auch mit dem konzeptionellen Problem der Verantwortung eines der Ehegatten für die Schulden des anderen, ferner mit der beschränkten Schadenersatzpflicht usw. Den Lesern legt er ebenfalls eine demonstrative Aufzählung solcher Bestimmungen vor, wo es offensichtlich zu einem Schreibfehler gekommen ist, und er bringt diese zumindest in seinem Artikel aufs richtige Maß. Er vergisst jedoch nicht zu loben, und zwar vor allem das Institut der Vertragsfreiheit oder die zwei im Artikel erwähnten Rückwirkungsbestimmungen.

Petr Bříza: Das neue Gesetz über das internationale Privatrecht

Der Artikel präsentiert das neue Gesetz über das internationale Privatrecht und kommentiert kurz einige seine Bestimmungen. Der Autor konzentriert sich insbesondere auf solche Gesetzesbestimmungen, die in der Praxis breitere Anwendung finden sollten, denn das anwendbare EU-Recht ggf. internationale Abkommen werden in dem gegebenen Bereich nicht angewandt. Neben den durch das Gesetz geregelten allgemeinen Instituten des internationalen Privatrechts wird vor allem die Problematik der Anerkennung und Vollstreckung fremder Entscheidungen im Artikel erörtert. Der Autor weist auf interessante Fragen aus dem Bereich der Status-Sachen, des Familiengesetzes, der Sachrechte, der Forde- rungsrechte, der internationalen Insolvenz hin und er behandelt auch die Auslegung einiger Grenzanzeiger, wie zum Beispiel den gewöhnlichen Aufenthalt.

Eva Svatoňová: Gründe der fristlosen Kündigung von Wohnungsmietverträgen (laut BGB und DE-BGB)

Im Zusammenhang mit der Rekodifizierung des Privatrechts bringt das neue Bürgerliche Gesetzbuch Nr. 89/2012 Sb. wesentliche Änderungen in den Bereich der Kündigungsgründe bei der Kündigung von Wohnungsmietverträgen. Nun hat der Vermieter die Möglichkeit, den Wohnungsmietvertrag fristlos zu kündigen, und zwar in Situationen, wo der Mieter die schwersten Pflichtverletzungen begeht. Der Artikel widmet sich den einzelnen Kündigungsgründen, die in der tschechischen und deutschen Rechtsregelung verankert sind, und er vergleicht sie gleichzeitig.

Lucie Josková: Aufteilung der Wirkungsbereiche und deren Folgen auf die Verantwortung

Das neue Bürgerliche Gesetzbuch ermöglicht, dass es im Rahmen des kollektiven Organs zur Aufteilung der Wirkungsbereiche unter die einzelnen Mitglieder kommt. Der bestimmte Bereich wird also durch das ausgewählte Organ-Mitglied unmittelbar verwaltet und die übrigen Organ-Mitglieder haben die Pflicht, seine Tätigkeit zu kontrollieren. Diese Pflichtenbestimmung hat eine unmittelbare Folge auf die Verantwortung der einzelnen Mitglieder. Für einen Schaden, der im „Nachbarbereich“ verursacht wird, verantwortet nämlich das Organ-Mitglied nur in dem Fall, wenn er seine Kontrollpflicht verletzt hat. Der Beitrag beschäftigt sich mit der Aufteilung der Wirkungsbereiche innerhalb des Vorstands und unter den Geschäftsführern.

Miroslava Káňová: Das Oberste Gericht schloss die Möglichkeit der Gerichtsvollzieher aus, die relative Ungültigkeit der Erbvereinbarung über die Auseinandersetzung der Erbschaft einzuwenden

Die Autorin schließt auf ihren früheren Artikel im BA Nr. 9/2011 an, in dem sie zu dem Schluss gekommen ist, dass die Gerichtsvollzieher nicht berechtigt sind, die relative Nichtigkeit der ge- billigten Erbvereinbarung einzuwenden, die für alle Beteiligten des Erbschaftsverfahrens und in diesem Umfang unter anderem auch für die Gerichtsvollzieher bindend ist. Dies hat selbst- verständlich von der Seite der Gerichtsvollzieher eine negative Reaktion hervorgerufen. Die Autorin kommt auf dieses Thema zurück, weil aktuell in einer ähnlichen Sache das Oberste Gericht seine Entscheidung erließ und durch seinen Ausspruch, dass „die Möglichkeit des Gerichtsvollziehers, die relative Nichtigkeit der Erbvereinbarung einzuwenden, ausgeschlossen ist“ der Autorin Recht gegeben hat. Die Autorin ergänzt jedoch, dass eine solche Vereinbarung als Rechtshandlung beurteilt werden könnte, die gegenüber den Gläubigern des Beteiligten einer solchen Vereinbarung rechtsunwirksam ist, was auch das Oberste Gericht übereinstimmend fest- stellte.

Lucie Josková: Purchase contract and consumer purchase contract, including liability for defects

The article deals with several binding aspects of the new Civil Code and analyzes them using the example of a purchase contract, in particular a consumer purchase contract (sale of goods in a shop). The first task which the author imposed on himself was to determine the characteristics of a purchase consumer contract and its position within the regulation in the Civil Code. The author further explains its origin while using the general business terms and conditions, or its conclusion in the so-called adhesive manner. The attention is mainly focused on consumer protection against the so-called inappropriate arrangements in contracts. The other part of the article interprets some basic categories of liability for defects and in the conclusion the author deals with the interpretation of Section 2161(2) of the Civil Code which determines the so-called presumption of defectiveness at the time of delivery of the goods under the condition that a defect shows within six months of delivery (quality upon takeover).

David Uhlíř: First experiences with the new Civil Code

The author of the article provides critical comments, in particular with regard to the provisions concerning the form of the power of attorney according to Section 441, and further he is asking the question what is the situation with regard to the legal guarantee and he deals with the conceptual problem of the liability of one of the spouses for debts of the other spouse and with the limited

obligation to compensate damage, etc. He also submits to readers a demonstrative enumeration of the provisions which obviously include errors caused during typing and, at least in the article, he explains the actual situation. He does not forget to compliment as well, in particular the institute of contractual freedom or two retroactive provisions mentioned in the article.

Petr Bříza: New Private International Law Act

The article introduces the new Private International Law Act and briefly comments some of its provisions. The author focuses mainly on the provisions of this Act which should apply in the practice more broadly, because the preferably applicable EU law, or international treaties, do not apply in the sphere concerned. In addition to general institutes of the private international law regulated by the Act, the article deals in particular with problems concerning acknowledgement and enforcement of foreign decisions. The author also brings attention to interesting issues from the sphere of status matters, family law, rights in rem, law of obligations, international insolvency and he also deals with interpretation of certain border-related aspects, such as, for instance, usual stay.

Eva Svatoňová: Reasons for giving a notice of termination of lease of a flat without the notice period (according to the Civil Code and BGB)

In connection with re-codification of the private law, the new Civil Code, No. 89/2012 Coll. brings significant changes in the area of reasons for giving a notice of termination of lease of a flat. A lessor may newly terminate the lease without the notice period in situations when a lessee most seriously breaches his obligations. The article pays attention to individual reasons of the notice of termination as incorporated in the Czech and German legal regulation and she compares them.

Lucie Josková: Division of competences and its impact on liability

The new Civil Code enables the division of competences between individual members of the collective organ. Thus, a selected member of the organ would immediately manage a determined sphere and the remaining members of the organ are obliged to supervise his activity. This specification of obligations will have direct impact on liability of individual members. A member of the organ will be liable for a detriment caused „in the neighbouring“ branch only in the case that he breached his controlling obligation. The article deals with re-division of competences inside a board of directors and between executive officers.

Miroslava Káňová: The Supreme Court excluded the possibility for a court executor to object to the relative invalidity of heirs' agreement on settlement of succession

The author follows her previous article published in the Bulletin of the Legal Profession No. 9/2011, in which she arrived at the conclusion that a court executor is not entitled to object to the relative invalidity of the approved heirs' agreement which is binding on all participants of probate proceedings, and within this scope also court executors. Indeed, it initiated a negative response of executors. The author now returns to this topic because the Supreme Court has recently decided such type of the case and by stating that „the possibility of a court executor to object to the relative invalidity of heirs' agreement is excluded“ the court confirmed her opinion. However, the author adds that such an agreement could be considered as legally ineffective act against creditors of a participant of such agreement, which fact was identically stated also by the Supreme Court.

Leading Article	
Petr Čáp: Set books (not just) for summer months	3
Current News	
Czech Bar Association and Legislation – is the government interested in findings of the legal practice? Michal Žížlavský	4
Invitation to LawTech 2014 Congress	4
Opinion of the Czech Bar Association on the amendment of the Regulation on Lawyer's Tariff	5
What were XXII Karlovy Vary Law Days like Petr Bríza, Ondřej Trubač, Michal Vávra, Filip Gantner	7
Members of the Presidium of the Union of Defence Lawyers are introducing themselves	12
Sense of Union of Defence Lawyers Jan Vučka	13
Lawyer Sylva Vartová has been helping dying people for ten years Hana Rýdlová	14
Interview with Mgr Štěpán Holub, Head of the organizational committee of the Prague AIJA congress Silvia Pavlica Dahlberg	16
Announced the 10 th jubilee year of the Lawyer of the Year 2014 all-justice competition	17
Interview with Hana Kopecká, fashion designer, about suitable clothing style in the world of the legal profession Ivana Cihlářová, Hana Rýdlová	18
Invitation to 17 th Czech Legal Profession Sporting Games	22
Legal Theory and Practice	
Articles	
Purchase contract and consumer purchase contract, including liability for defects Luboš Tichý	23
First experiences with the new Civil Code David Uhlíř	34
New Private International Law Act Petr Bríza	38
Reasons for giving a notice of termination of lease of a flat without the notice period (according to the Civil Code and BGB) Eva Svatoňová	42
Division of competences and its impact on liability Lucie Josková	46
The Supreme Court excluded the possibility for a court executor to object to the relative invalidity of heirs' agreement on settlement of succession Miroslava Káňová	50
Judicial Decisions	
Partial invalidity of a legal act, objection to prejudice of judge	53
Damage liability of an owner (manager) of a communication	57
About consideration of illegal work (marks of dependent work)	58
Submission done through a data box	60
Expediency of costs incurred for legal representation in the case of a party to the proceedings having education in law	63
Provocation within the reliability test	64
About the competences of the meeting of the Association of Flat Owners	68
About the form of the power of attorney used for representation before an organ of a legal entity and for decision-making by a sole member	68
Professional Literature	
J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala, M. Zuklínová, H. Nová, D. Elischer, O. Frinta, D. Frintová: Civil Code. Commentary. Volume II (§ 655 to 975) (Vladimír Plecítý)	70
Daniela Kovářová: Alimental obligation after re-codification (Stanislav Balík)	70
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	71
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
Kiev, Moscow and Petersburg Russia	73
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka	74
Meeting of the Czech Bar Association ichta	86
Europe	
Representatives of the Czech Bar Association in international organizations inform	87
National regulations on the education of lawyers in selected EU countries Kamila Hájičková	94
AIJA organized professional conference in Zurich Eva Ropková	95
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association	97
Termination of the lectures on conditions governing acceptability of complaints by ECHR Jiří Novák	98
Information line on issues concerning acceptability of complaints by ECHR Jiří Novák	98
Invitation to 17 th Czech Legal Profession Golf Tournament	99
Invitation to CODEXIX GOLF TOUR 2014	99
Finally	
Bits from book of craftiness IV Petr Hajn	100
Drawing by Lubomír Lichý	101
Do you know that... Stanislav Balík	101
Inhaltsverzeichnis	102
Zusammenfassung/Summary	103
Table of Contents	104

Advokátní kancelář Nysl, Novák, Kavalírová & partneři se sídlem v Hradci Králové

přijme do svého týmu

ADVOKÁTA nebo ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA

minimálně s tříletou praxí se zaměřením na obchodní právo, občanské právo, daňové právo, insolvenční právo a právo průmyslového vlastnictví.

POŽADUJEME odborné znalosti, vysoké pracovní nasazení, komunikativnost, příjemné vystupování, důkladnost, spolehlivost, schopnost kvalitní práce v týmu i samostatně a chuť podílet se na rozvoji kanceláře. Očekáváme znalost anglického jazyka slovem i písmem.

NABÍZÍME dobré zázemí zavedené advokátní kanceláře, dlouhodobou perspektivu a finanční ohodnocení odpovídající pracovním výkonům a schopnostem.

Životopisy, prosím, zasílejte na e-mailovou adresu: doselova@nnkp.cz

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

- aktivní přístup k řešení problémů
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- pečlivost a samostatnost
- odpovídající odborné znalosti
- schopnost organizace a týmové spolupráce
- znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou)

Nabízíme:

- zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou
- zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu
- perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu
- možnost publikační činnosti
- příjemné pracovní prostředí
- motivující finanční ohodnocení

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

Nechte se vést Komentáře C. H. BECK

SLEVA 10 %*

Lavický a kol.

Občanský zákoník I Obecná část

Komentář • § 1–654

- obecná část občanského zákoníku je společným základem celého soukromého práva
- základní zásady soukromého práva kladou důraz na svobodu jednotlivce a spravedlnost

Vázané s přebalem, 2 400 stran
cena 2 990 Kč, obj. číslo EVK14

Spáčil a kol.

Občanský zákoník III Věcná práva

Komentář • § 976–1474

- nové pojetí věci zahrnuje též práva, která lze trvale či opakovaně vykonávat, a jiné věci bez hmotné podstaty
- tradiční způsob nabývání vlastnického práva se nahrazuje principem konsenzuálním

Vázané s přebalem, 1 280 stran
cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK12

*Sleva 10 % platí při objednání obou svazků do 12. 9. 2014 v eShopu na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1, tel.: 273 139 219, e-mail: beck@beck.cz